

Nordjyllands Fugle 2014

Rapport nr. 51 fra Nordjyllands Fugle

© 2015 Nordjyllands Fugle

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af:	Foreningen Nordjyllands Fugle Tranebærvej 48, 9530 Støvring www.nordjyllandsfugle.dk
Kasserer:	Henrik Nystrup, Tranebærvej 48, 9530 Støvring Telefon 2849 7618, mail: henrik.nystrup@aalborg.dk Konto: 1551 6211771
Pris:	Medlemmer kr. 160,- + evt. forsendelse Abonnenter og løssalg kr. 170,- + evt. forsendelse
Illustrationer:	Jens Frimer Andersen (akvareller, omslag), Bjarne Bertel (artiklen om Skagen Fuglestation), Brian Zobbe (øvrigt)
Fotografer:	Anton Thøger Larsen, Brian Kjølhede Jensen, Erik Christophersen, Frits Rost, Hans Henrik Larsen, Hans Krabsen, Henrik Haaning Nielsen, Henrik Pedersen, Jan Skriver, Jan Tøttrup Nielsen, Jens Kristian Kjærgård, Jes Gravgaard, John Larsen, Jørgen Kabel, Jørgen Peter Kjeldsen, Knud Pedersen, Kurt Prentow, Lars Grøn, Lars Paaby, Lauge Fastrup, Morten Christensen, Rune Sø Neergaard, Svend Erik Mikkelsen, Søren Kristoffersen, Thorkil Brandt, Tonny Ravn Kristiansen, Vagn Freundlich
Tilrettelæggelse:	Hans Christophersen
Fotoredaktion:	Lars Grøn
Korrektur:	Hans Christophersen, Frits Rost og Rune Sø Neergaard
Layout:	Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk
Trykning:	Novagraf
Oplag:	425 eks.

Indhold

Forord	2	Hvidvinget Terne-invasion ...	10	Portræt Tscherning Clausen ...	19
ARTIKLER	3	Lille Vildmoses rovdyr	12	Atlaslejr i Vesthimmerland	21
Guldspætte	3	Skagen fuglestation 1972-76 ..	13	ARTSGENNEMGANG FUGLE ...	22
Kongeørnens fødevalg	4	Orientsejler	15	Indsenderliste	150
Sortbrynet Albatros	7	Høgesanger ved Liver Å	16	Indeks arter	159
		Blåstjert	18		

Redaktionen 2014

Esben Sloth Andersen Tlf: 6037 9080	esa@business.aau.dk	Spætter, Spætmejse, træløbere og fuglekonger.
Thorkil Brandt Tlf: 8750 8040 / 3025 5304	thorkilbrandt@gmail.com	Gæs.
Anders Brinkmann Tlf: 2840 2714	anders_brinkmann@hotmail.com	Store drosler og finker.
Morten Christensen Tlf: 2549 9753	mch1895@gmail.com	Lommer, storkefugle (delvist), terner, lærker og sangere.
Hans Christophersen Tlf: 2371 3154	hach@mail.dk	Rovfugle, lappedykkere, spurve, værlinger og korrektur
Lars Grøn Tlf: 2987 8228	larsnaturfoto@gmail.com	Fotoredaktion.
Anders Horsten Tlf: 5194 2109	anders_horsten@hotmail.com	Duer, Pirol, tornskader, svaler, fluesnappere, mejser.
Anton Thøger Larsen Tlf: 2869 1373	anton.thoeger.larsen@skolekom.dk	Årefodede, storkefugle (delvist), vadefugle del 1, pibere.
Johnny Laursen Tlf: 9837 5370 / 2338 4320	bruunlaursen@mail.dk	Hjemmeside.
Rune Sø Neergaard Tlf: 6116 6936	rsneergaard@hotmail.com	Korrektur.
Henrik Nyrup Tlf: 2849 7618	henrik.nyrup@aalborg.dk	Kjover, Gøg, ugler, skrigfugle mv.
Søren Poulsen Tlf: 6063 0082	soep99@hotmail.com	Ænder, hønsefugle og vadefugle del 3.
Kurt Prentow Tlf: 2233 9647	kurt@prentow.dk	Måger og alkefugle.
Frits Rost Tlf: 3138 1211	f.rost@live.dk	Stormfugle og korrektur.
Rene Worup Rørbæk Tlf: 2876 3520	rene.roerbæk@gmail.com	Silkehale, smådrosler mv.
Albert Schmidt Tlf: 9799 1053 / 2422 3194	albert@schmidt.mail.dk	Tranefugle, vadefugle del 2, kragefugle, stære, vipstjerter.
Poul Erik Sperling Tlf: 9834 2505 / 2028 4405	pes@vildtfarmnord.dk	Artikler.
Henrik Møller Thomsen Tlf: 2253 1576	henrida.kirk@gmail.com	Svaner.

Sponsorer

Fugle og Dyr i Nordjylland takker for økonomisk støtte til rapporten fra:

HALS NØRRESKOV

AAGE V. JENSEN NATURFOND

Forord

Af Hans Christophersen

Hermed foreligger rapport nummer 51 fra foreningen "Nordjyllands Fugle".

Nordjyllands Fugle er en selvstændig forening med nær tilknytning til primært Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdelinger i Nordjylland og Nordvestjylland. Foreningen har som sit primære formål at udgive en årlig rapport på baggrund af fugleagttagelser fra det område, der dækkes af de to tidligere amter Nordjylland og Viborg suppleret med artikler om fugle og dyr.

Grundlaget for rapporten er indberetninger til DOFbasen. I år er der som sidste år indsendt omkring 160.000 observationer, hvilket er det niveau, rapporteringen har ligget på de seneste 6 år. I år er materialet endvidere for flere arter suppleret med materiale indtastet i forbindelse med det tredje Atlas-projekt, der er begyndt i år. Antallet af indsendere sætter med 733 atter rekord. Den stigende anvendelse af DOFbasen betyder, at vi modtager en større mængde indberetninger af de mere almindelige arter, ligesom vi i stigende omfang også modtager mange observationer fra personer, der ikke er bosiddende i vort område.

Redaktionen forbeholder sig i denne forbindelse i øvrigt ret til at udelade usædvanlige observationer, herunder arter set i usædvanlige antal eller på usædvanlige tidspunkter. Det gælder specielt, hvis der ikke foreligger kommentarer/beskrivelse i forbindelse med indtastningen.

Lokale folk i Skagen-området har igen i år indberettet et meget stort og værdifuldt materiale. Dette suppleres af indberetninger fra mange gæstende observatører. Et andet meget stort materiale kommer fra Lille Vildmose. Her medfører den spændende udvikling af området et meget stort antal gæster. Omfattende materiale er også modtaget fra Vejlerne, Hanstholm, Nørreådal, Hirtshals, Ulvedyb, det sydøstlige Vendsyssel med Nordmandshage og fra Rold Skov med flere. Desuden modtages materiale fra DOFs Sjældenhedsudvalg (SU) via Knud Pedersen samt i år og de kommende år som sagt også fra det aktuelle Atlas-projekt.

Udover den traditionelle gennemgang af de fuglearter, der er iagttaget i Nordjylland i 2014 indeholder rapporten et antal aktuelle artikler om den nordjyske fugle- (og dyre-) verden. I år således en artikel om de nordjyske Kongeørns fødevalg, en lille historie om dengang en amerikansk Guldspætte gæstede Vejgaard, en artikel om en af årets store ornitologiske begivenheder – besøget af Sortbrynet Albatros, en omtale af den hidtil største invasion af Hvidvinget Terne i Nordjylland, en fortælling om den første fuglestation i Skagen i 70'erne, en opfølgning på bekæmpelsen af Mårhund og Ræv i Lille Vildmose, en personberetning om Tscherning Clausen samt finderberetninger om både Blåstjert og Orientsejler, som begge blev iagttaget i året. Endelig en fortælling fra Liver Å om en Høgesanger, der kom forbi og en artikel fra en Atlas-lejr i Vesthimmerland.

Året er præget af ret mildt vejr i alle måneder, hvilket i nogen grad flytter rundt på det traditionelle mønster for visse arters forekomst i vintermånederne. 2014 byder i øvrigt på en lang række spændende forekomster, hvoraf kan nævnes rekordstor forekomst af Islom ved Skagen, ligesom der hos rovfuglene er nye dagsrekorder for både Fiskeørn og Vandrefalk. En meget stor forekomst af Ringdrossel i foråret skal også nævnes, ligesom ikke mindre end fem fund af Buskrørsanger er det største antal hidtil. Fra efteråret op til seks Thorshøns på en dag ved Hanstholm og rekordstor forekomst af Mellemkjove. Blandt de ynglende fugle kan blandt andet nævnes fortsat fremgang i de nordjyske bestande af Rød Glente, Trane og Sydlig Blåhals.

Alle rapportens mange tal og tekster komplementeres af mange smukke fotografier, tegninger og akvareller, som dygtige fotografer og kunstnere stiller til vores rådighed.

Redaktionen siger hermed tak til alle, der på den ene eller anden måde har givet deres bidrag til rapporten. Til slut vil vi henvise til vores hjemmeside på adressen www.nordjyllandsfugle.dk, hvor der kan læses mere om foreningen. Her kan ældre rapporter ses og downloades i PDF-format, ligesom man blandt andet kan finde man en oversigt over alle de sjældne arter, der er set i Nordjylland igennem årene. Som noget nyt kan man fra 2014 også fire gange årligt se "Felt-Nyt", en kvartalsvis opdatering af spændende forekomster af fugle i Nordjylland.

God fornøjelse!

Birdere på Skagen, 21. april 2014.
Foto: Hans Henrik Larsen.

For 43 år siden – Guldspætte i Vejgaard

Af Jan Skriver og Hans Christophersen

18. maj 1972 sad Hans Krabsen og læste i sin stue på Birkevej 32 i Vejgaard i den østlige udkant af Aalborg, da han fra sin have hørte en lyd, som han aldrig havde hørt før.

Han listede ud for at se, hvad der var på besøg i haven, og på en af lærketræets grene sad en spætte med et eksotisk udseende set med danske øjne.

Der var tale om Danmarks første Guldspætte, en art, der er vidt udbredt i Canada og USA, men som aldrig var truffet i vores del af verden – senere fremkom oplysninger om et tidligere fund i Irland (se senere).

Hans Krabsen tog ét eneste dias – det var før den digitale tidsalder – af fuglen, der efter kameraknipset var pist væk. Den blev senere bestemt til en hun af den østlige race af den nordamerikanske Guldspætte – Yellow-shafted Flicker, som yngler i USA og højt mod nord i Canada. Guldspætten er en af meget få spættearter, der bliver betegnet som en trækfugl. Fra sine nordlige yngleområder i de canadiske skove trækker den hvert efterår til milde vinterkvarterer mod syd i USA. For eksempel kan man ved det berømte træksted Cape May syd for New York på en enkelt dag se mere end tusind flickers, som Guldspætte altså hedder derovre.

Episoden på Birkevej i Vejgaard fandt sted på den tid, da en mobiltelefon vejede omkring et kilo og på ingen måde var hver mands eje, og det var 20 år før den første SMS blev sendt, så der var ikke noget DOFCall eller fintmasket feltornitologisk varslingsystem at læne sig op ad.

Hans Krabsen stod alene med sin danske Guldspætte, der aldrig før eller siden blev set efter den majdag i 1972. Det vil næppe nogensinde blive opklaret, hvordan pøkker fuglen kunne befinde sig i en rent ud sagt tilfældig nordjysk villahave flere tusinde kilometer øst for artens naturlige udbredelsesområde. I Vestpalæarktis findes ud over denne udelukkende fund fra Irland, hvor en fugl fløj i land fra et skib i 1962 (Parkin og Knox 2010) samt fra Acorerne, hvor arten er set i 2010, 2013 og måske samme fugl igen i starten af 2014 (www.birdingacores.com). Men det er en kendsgerning, at Aalborg Havn i fugleflugtslinje ligger bare to kilometer fra Birkevej 32 i Vej-

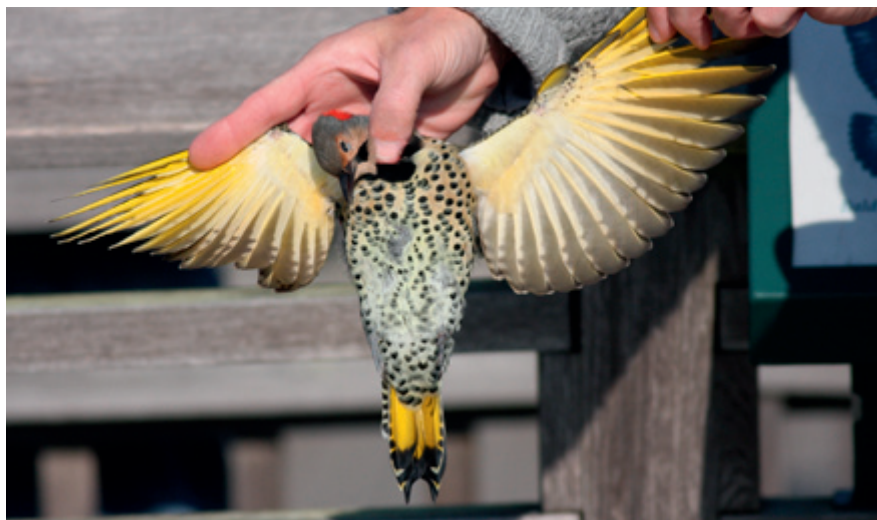
Guldspætte, Vejgaard, 18. maj 1972. Foto: Hans Krabsen.

gaard, hvor Guldspætten blev fotograferet og fløj videre som en feltornitologisk gåde. Spørgsmålet er om denne (som den irske fugl) og muligvis så mange andre amerikanske fugle, der er truffet i Europa, er hjulpet på vej af skibe, hvor de har taget ophold på dele af rejsen. Det er noget, der er kendskab til i forbindelse med flere andre fund. Senest i 2010 havde Nordjylland besøg af en amerikansk småfugl, en Hvidstrubet Spurv, der tog ophold i Skørping i en periode. Om præcis denne fugl havde været ombord på et skib vides ikke, men det vides, at flere fugle af samme art forlod New Yorks Havn om bord på et fragtskib det år og seks af dem "gik" først fra borde, da skibet nåede Southampton i England. Senest i august 2012 ankom også en Hvidstrubet Spurv med båd til Stockholm.

Litteratur:

Parkan, D & P. Knox 2010: The Status of Birds in Britain and Ireland. Helm.

Christophersen, H. 2010: Hvidstrubet Spurv i Skørping. Fugle og Dyr i Nordjylland. Rapport nr. 47 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek.

Guldspætte, trafikdræbt ved Cape May i USA. Foto: Søren Kristoffersen

Kongeørnens fødevalg i Danmark

Foreløbige resultater

Af Jan Tøttrup Nielsen

Kongeørn med bytte, Lille Vildmose, 26. april 2014. Foto: Jan Skriver.

Siden Kongeørnen genindvandrede som dansk ynglefugl i 1998/99 (Knudsen et al. 2000), har den ynglet på 4 forskellige lokaliteter. Interessen omkring Kongeørnens ernæring i Danmark har været stor. Der foreligger mange studier af Kongeørnens fødevalg rundt om i verden, men kun meget få fra kongeørnebestande, som har etableret sig i lavlandet med intensivt industrialiserede landbrug. Siden 2005 har jeg indsamlet føderester fra parret i Hals Nørreskov og fra 2008 fra de øvrige tre ynglelokaliteter, hovedsagelig i yngletiden marts-oktober. I det følgende bringes nogle af de foreløbige resultater.

Indsamling af føderester

Fra sidst på vinteren, og indtil ungerne forlader rede-lokaliteten i september-oktober, er hannen næsten ene om at skaffe føden til hunnen og ungerne. Han bringer føden til redelokaliteten, hvor der gerne er særlige ædepladser, hvor hunnen æder eller, mens der er unger i reden, til selve reden. Når ungerne har forladt reden, overgives byttet til ungerne i redebevoksningen. Byttet er ofte mere eller mindre plukket, inden det afleveres. I redebevoksningen findes derfor ofte kun få rester i form af fjer/dun, hår, ben/fødder, kranier, knogler og i gylp. En kombination af indsamlede føderester og gylp har i andre studier vist sig at give et godt billede af byttedyrs-

valget.

Under hvert besøg indsamles alle føderester (fjer, ben, kranier, skind, knogler og gylp). Føderesterne dateres så vidt muligt. Dateringen bruges, sammen med rester som kranier, ben, brystben og fjer, til at beregne antallet af de enkelte arter. Antalsangivelserne er minimumstal. Biomassen på de enkelte byttedyr er beregnet efter vægtangivelser for voksne individer i Snow & Perrins (1998) og Aulagnier et al. (2009). Vægten af unger, især pattedyr, er beregnet ud fra deres alder/størrelse (egne data). Alle de hjembragte byttedyr registreres selvfølgelig ikke, og det er især de mindre byttedyr, der er sværest at finde rester fra, da de er svære at registrere og desuden forsvinder hurtigere. Der er derfor en fare for, at de mindre byttedyr bliver underrepræsenteret i materialet, men omregnet i biomasse har det kun lille betydning. Gylpene bruges især til at bestemme mindre byttedyr (især gnave). For at undgå forstyrrelser foretages den første indsamling sidst i maj under ringmærkningen (Hals Nørreskov), hvor ungerne er 4-5 uger gamle, og igen 3-4 gange efter at ungerne har forladt reden. Under det andet besøg, ca. 14 dage efter at ungerne har forladt reden, undersøges rede også for føderester. Efter de 14 dage bringes der ikke mere føde direkte til reden. Det sidste besøg foregår i oktober-november.

	Antal	% antal	% biomasse
Fasan	552	42,8	45,2
Ringdue	112	8,7	3,9
Krage	93	7,2	3,6
Hare	82	6,4	15,3
Vandrotte	65	5,0	0,7
Rådyr	62	4,8	12,6
Gråand	51	4,0	4,0
I alt	1020	78,8	85,3

Tabel 1. De 7 hyppigste byttedyr (mindst 4,0% af antal, n=1290) fundet ved danske kongeørnereder 2005-2014.

Der er godt med føderester i reden ca. 14 dage efter ungen er fløjet fra reden. Foto: Jan Tøttrup Nielsen.

Artsfordelingen

Der er i alt indsamlet 1290 byttedyr (Hals Nørreskov 783, Høstemark Skov 317, Tofte Skov 66 og Mariager 124) fordelt på 44 forskellige arter fugle og 18 arter pattedyr. Fugle udgør 79,3% i antal og 66,8% i biomasse. Kun 7 byttedyr udgør hver over 4% af antal, i alt 78,8% og tilsammen 85,3% af biomassen, se tabel 1. Vandrotte ses som den femte hyppigste med 5% af byttedyrene, men den udgør kun 0,7% af biomassen. Omvendt er det med Rådyr, som udgør 4,8% af antallet men 12,6% af biomassen. Der er stor forskel på fordelingen blandt de fire yngelokaliteter, se tabel 2.

Byttedyrene er inddelt i 12 forskellige grupper. Ænder og gæs: hovedparten er Gråænder (n=51), men også de mindre ænder som Krikand (n=8) og Troldand (n=6) tages. Af gæs er kun fundet Grågås (n=2). Vadefugle: flest Viber (n=13) og Dobbeltbekkasin (n=3) er også registreret. Måger: hovedsagelig Hættemåge (n=14) og kun en enkelt Sølvmåge. Vandfugle: dækker over Skarv (n=7), Fiskehejre (n=3), Gråstrubet Lappedykker (n=1), Blishø-

ne (n=8) og Grønbenet Rørhøne (n=1).

Hønsefugle: Den meget høje andel af hønsefugle skyldes de mange Fasaner, der tages i Hals, men også i Tofte er andelen høj. I Hals, hvor der udsættes Fasaner til jagtlig formål, svinger andelen af Fasaner årligt mellem 48,1 og 78,8% (2006: 56,3%, 2007: 48,1%, 2008: 73,4%, 2009: 72,1%, 2010: 65,4%, 2011: 58,9%, 2012: 78,8%, 2013: 61,4% og 2014: 53,5%). Det vurderes, at der i Hals årligt tages 300-400 Fasaner afhængigt af, om der er én eller to unger i reden. Den høje byttedyrstæthed gør, at ørnene stort set kun fouragerer indenfor et område på 5 km² og at der ofte er to udløjne unger. I Tofte er halvdelen af hønsefuglene Fasaner og den anden halvdel tamhøns, som tages ved en stor frilandshønsefarm lidt sydvest for skoven.

Rovfugle og ugler: primært Musvåge (n=13). Det mest bemærkningsværdige var fundet af tre næsten flyvefærdige spurvehøgeunger i Høstemark. Spurvehøgeungerne kunne endnu ikke flyve, hvilket betyder, at de var taget i reden. Dette forekommer som en umulig opgave for en

	Andel i forhold til antal						Andel i forhold til biomasse				
	SUM	Hals	Høst	Mari	Toft		SUM	Hals	Høst	Mari	Toft
FUGLE i alt	79,3	86,1	62,8	79,0	78,8		66,8	76,9	42,5	56,0	68,1
PATTEDYR i alt	20,7	13,9	37,2	21,0	21,2		33,2	23,1	57,5	44,0	31,9
Andefugle	6,4	1,1	13,6	22,6	4,5		6,2	1,4	12,9	22,6	8,0
Vadefugle	2,3	0,3	3,8	10,5	4,5		0,4	0,1	0,7	1,8	0,9
Mågefugle	1,4	0,5	1,6	6,5	1,5		0,4	0,1	0,4	1,9	1,5
Vandfugle	1,6		3,8	5,6	1,5		2,0		3,4	11,5	3,1
Hønsefugle	45,6	67,4	8,8	5,6	37,9		48,1	67,9	11,2	4,7	43,1
Rovfugle og Ugler	1,9	0,8	3,2	6,5			1,0	0,5	1,4	4,6	
Duer	10,5	9,3	13,6	10,5	9,1		4,5	4,0	6,0	4,9	4,2
Kragefugle	8,9	6,4	13,2	8,9	18,2		4,0	2,9	6,3	3,7	7,2
Småfugle	0,8	0,3	1,3	2,4	1,5		0,1	0,0	0,1	0,2	0,1
Hjorte	5,1	3,8	9,5	1,6	6,1		13,5	10,1	27,0	4,7	11,2
Rovdyr	2,6	0,9	5,7	7,3			3,5	1,2	8,1	10,8	
Gnaver/insektæd.	12,9	9,2	22,1	12,1	15,2		16,2	11,8	22,4	28,5	20,7

Tabel 2. Gruppefordelingen af byttedyr fundet i yngletiden angivet i procent fordelt på hele materialet (SUM) og på de fire yngelokaliteter. Fordelingen er angivet i procent af antal (n=1290) og i biomasse.

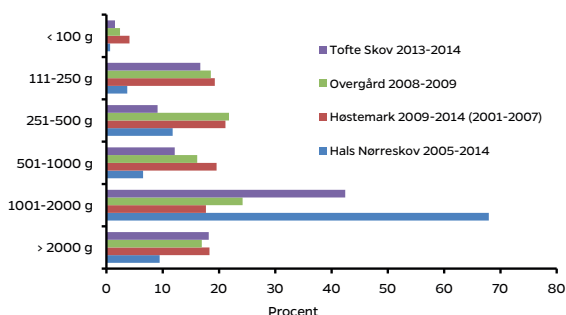

Fig. 1. Byttedyr (n=1290) fordelt på vægtklasser for de fire danske yngelekaliteter.

Kongeørn, idet spurvehøgereder placeres i tætstående grantræer. Man var i samme tidsrum ved at bortskove en større granbevoksning, hvori der yngede et par Spurvehøg. Der blev skovet med maskine, og man havde stoppet ved den række træer, hvori spurvehøgereden var anlagt. Reden var nu "fritlagt", og ørnen må have opdaget de store unger i reden og tømt den. Mose- og Skovhornugle er de eneste to uglearter, der hidtil er fundet.

Duer: primært Ringdue (n=115), men også Tamduer (n=20) tages. De fleste Tamduer er dog taget som ådsler før 2010. I Hals blev der i 2014 fundet en brevdue. Kragefugle: her er det Gråkrage (n=93), der dominerer efterfulgt af Skovskade (n=14), Råge (n=2), Husskade (n=2), Allike (n=1) og Ravn (n=1). Af Krager tages hovedsagelig nyudfløjne unger.

Hjorte: Rådyr (n=62) og Krondyr (n=4). Alle, på nær to store Rådyr som lå døde i redebevoksningen, er små og halvstore lam/kalve. Rålam fra 1500-4500 g og krondyrkalve fra 3000-5000 g (vurderet ud fra ben/kranie størrelse). Hvor mange af rålammene, der er taget levende, vides ikke, men jeg formoder at krondyrkalvene er taget som ådsler. I de fleste af årene har der været en rå lige omkring redebevoksningen i Hals, som årligt har haft mindst ét lam, der har overlevet.

Rovdyr: Ræv (n=5) og Grævling (n=1) – alle taget som unger. I Mariager var der et beboet ræve- og grævlingekompleks i redebevoksningen, det kostede én unge af hver. Selv tamkatte (n=2) kan ikke føle sig sikre. Alle de danske mårdeer er repræsenteret, flest Husmår (n=7), de øvrige er Skovmår (n=3), Ilder (n=3), Mink (n=5), Lækat (n=6) og Brud (n=2). Gnavere: domineres af Hare (n=82) og Vandrotte (n=65), men selv Mark- og Halsbåndmus tages. Muldvarp er registreret med ét eksemplar.

Kommentarer til resultaterne

Den gennemsnitlige vægt på byttedyrene er 1098 g. Halvdelen af byttedyrene er i vægtklasse 1-2 kg, og de udgør 54% af biomassen. 37% af byttedyrene vejer under 1 kg og udgør 14% af biomassen og 13% af byttedyrene vejer over 2 kg og udgør 32% af biomassen. Vægtklassefordelingen er noget forskellig på de 4 yngelekaliteter, se fig. 1.

Kongeørneparret i Hals er udprægede specialister, og fødesammensætningen bærer præg af en meget stor tæthed af jagtbare arter. Der er en meget stor bestand af Rå-

Dagens "fangst" klar til retsmedicineren. En kongeørnerede er tømt for rester. Foto: Jan Tøttrup Nielsen.

dyr, Hare, Ringdue og Fasan og 84% af føden består af disse arter. På de øvrige tre lokaliteter er Kongeørnene generalister, hvor der tages et bredt spekter af vandfugle, skovfugle og pattedyr.

Desværre forligger der ingen data fra de skånske Kongeørne, men en mindre fra Letland (Bergmanis et al.) og en mere udførlig fra Gotland (Högström & Wiss 1992). Fødesammensætningen fra Letland minder meget om den danske, udover at de mest almindelige fugle blandt byttedyrene er Trane og Urfugl. På Gotland er Pindsvin det hyppigste byttedyr med hele 42% (25% i biomasse), efterfulgt af Vildkanin 17% (24% biomasse). Der er ikke fundet Pindsvin i det danske materiale, og Vildkanin findes ikke i undersøgelsesområdet. Gennemsnitsvægten på byttedyr på Gotland var 1,3 kg mod 2,8 i det nordlige Skandinavien (Tjernberg 1983). Når der ses på fødesammensætningen hos de danske Kongeørne, skulle der nok være plads til flere ynglende par, end dem der er nu (3 par 2014).

Referencer:

- Aulagnier, S., Haffner, P., Mitchell-Jones, A.J., Moutou, F. & Zima, J. 2009: Mammals of Europe, North Africa and the Middle East, A & Cishers Ltd. London, UK.
- Bergmanis, U., Kuze, J., Lipsberg, J., and Hofmanis, H. 2012: Utbredning, populationsdynamik, ekologi och skydd av kungsörnen *Aquila chrysaetos* i Lettland. Kungsörnen 2012:52-60.
- Högström, S. and Wiss, L.-E. 1992: Diet of the Golden Eagle *Aquila chrysaetos* in Gotland, Sweden during the breeding season. Ornis Fennica, 69:39-44.
- Knudsen, B., Knudsen, P. og Clausen, T. 2000: Kongeørn *Aquila chrysaetos* som ynglefugl i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94:97-98.
- Snow, D.W. & Perrins, C.M. 1998: The birds of the Western Palearctic, Concise Edition vol. 1 & 2. – Oxford University Press, Oxford, UK 94:97-98.
- Tjernberg, M. 1983: Prey abundance and reproductive success of the Golden Eagle *Aquila chrysaetos* in Sweden. Holarctic Ecology, 6:17-23.

Sortbrynet Albatros på besøg i Nordjylland i 2014

Af Knud Pedersen og Kurt Prentow

Sortbrynet Albatros, Skagen, 26. maj 2014. Foto: John Larsen.

2014 blev året, da Sortbrynet Albatros for tredje gang blev observeret i Danmark, nemlig ved Skagen og Hirtshals. De to forrige fund var også fra Nordjylland, nemlig en adult set fra land ved Klitmøller 23/9 1991 og en 4K fotograferet fra fiskerbåd i Skagerrak 17 km nordvest for Hanstholm 20/7 1999. Der er yderligere godkendt et fund fra Skagerrak af en Sortbrynet Albatros set fra færgen mellem Hirtshals og Kristiansand i Norge 19/7 1990. Nærmere undersøgelse har afklaret, at fuglen under observationen befandt sig uden for dansk territorialfarvand og regnes derfor ikke længere som et dansk fund.

Årets fugl var den mest publikumsvenlige af de tre fund, og fuglen blev set på fire datoer og tre lokaliteter i Nordjylland. Her gives en opsummering af iagttagelserne. I betragtning af artens store sjældenhed samt øvrige forhold anses fuglen ved alle observationer for at være det samme individ.

Højen, Skagen, 25. maj

Der er vestenvind om aftenen – ca. 8 m/sek – og Jimmy Skat Hansen beslutter sig for at prøve en havobs i Højen, Skagen. Ved 19:20-tiden dukker der en silhuet op fra SV, der får Jimmys tanker til at vandre mod Sydhavet. For en stor havfugl nærmer sig på stive vinger! Det ligner en albatros. Og på trods af modlys står sagen klar, da den kommer nærmere: ALBATROS! Jimmy kan følge fuglen i fire minutter, mens den langsomt trækker mod NØ. Den bliver ikke artsbestemt ved denne lejlighed, men Jimmy formoder, at det er en Sortbrynet Albatros. På trods af at fuglen eftersøges fra Højen, Buttervej, Nordstrand og Grenen frem til ved 21-tiden, ses den ikke

igen.

Et spinkelt håb om, at fuglen er gået til rast på vandet i nærheden af Grenen, bliver manet i jorden, da en adult Sortbrynet Albatros ved 22-tiden bliver rapporteret ved Måseskär, Bohuslän, Sverige, 56 km NØ for Skagen. Denne observation er godkendt af det svenske sjældenhedsudvalg (RK).

Grenen og Nordstrand, Skagen, 26. maj

Morgenen efter er blot ca. 15 fuglekiggere mødt op på Grenen på en blæsende dag, og der er i begyndelsen ikke meget at råbe hurra for. To Dværgfalke og en Hvepsevåge er de bedste observationer, før obsen tager en uventet drejning kl. 8:20. Jørgen Munck, der skoper Skagen Rev fra østflanken, spotter i modlyset en stor havfugl på stive vinger. Snart glider den om bag en klit, men da den kommer frem igen, er der ingen tvivl. Albatrossen er vendt tilbage til Skagen! Fuglen flyver langsomt søgende langs sydsiden af Grenen og kan ses uden kikkert. Den kan nu bestemmes til adult Sortbrynet Albatros, da det mørke øjenbryn, undervingen med brede sorte kanter og det store gule næb let ses på den korte afstand. Fuglen flyver helt tæt på kysten og ind over land ved kompasset. Efter kort at have returneret til Kattegat, tager den mod til sig, tager højde og passerer over Grenen Museet og videre ind over P-pladsen og reservatet i retning mod Nordstrand! Fuglefotografen John Larsen er umiddelbart før kommet tilbage til P-pladsen ved Grenen for at tanke op i P-automaten. Han er ganske uvidende om albatrossens tilstedeværelse og får nærmest et chok, da han pludselig ser den store havfugl meget tæt på land. Den flyver derefter direkte ind over land

Der kigges på Sortbrynet Albatros, Hirtshals, 18. juli 2014. Foto: Kurt Prentow.

og passerer lige forbi ham ved P-pladsen. Johns kamera foreviger situationen på smukkeste vis med enestående close-up fotos. Walkie-linjen 2-10 fyldes med panikagtige stemmer, da de fuglekiggere, der har droppet morgenobsen på Grenen, nu får travlt med at connecte med dyret. Heldigvis bliver fuglen genfundet ved Nordstrand, hvorfra flere når at se fuglen, før den kl. 9 fortsætter mod NV over Skagerrak. I alt ca. 30 når at se albatrossen denne dag.

Grenen, Skagen, 17. juli

Knud Pedersen er på aftenobs på Grenen, da en stor havfugl pludselig dukker op i teleskopfeltet kl. 20:30 tæt på land ca. 50 m vest for spidsen. Knud bestemmer den straks til adult Sortbrynet Albatros og følger den i 20-30 sekunder, hvor den langsomt bevæger sig vestpå. Knud slipper den af syne i få sekunder for at tage kameraet op af rygsækken, så den kan blive fotodokumenteret, men fuglen kan herefter ikke umiddelbart genfindes. Knuds fornemmelse er dog at fuglen stadig må være i området og nu følger nogle hektiske minutter med telefonopkald til de lokale, samt udmelding på birdcall.dk. Kl. ca. 20:50 finder Knud igen fuglen liggende på vandet ca. 100 m øst for Grenen i Kattegat. Efter nogle minutter letter den og flyver sammen med en 2K Sule ind mod Grenens spids, som den passerer meget tæt på land lige bag de mange aftenturister på stranden. Knud følger den gennem kameraet og får taget en serie dokufotos, mens fuglen langsomt bevæger sig vestpå med 5 Suler i lav højde over vandet. To andre fuglekiggere kommer som de før-

ste frem til obs-posten i den yderste klitrække og når netop lige at se fuglen i Knuds teleskop, før den forsvinder i modlyset kl. 21:02.

Grenen og Nordstrand, Skagen, 18. juli

Der er folk på vagt ved Grenen og Nordstrand fra solopgang, og endelig kl. 05:33 får Ole Amstrup m.fl. fra Grenen øje på albatrossen. Den bliver set af flere observatører på ca. 2 km afstand i minutterne 05:33-05:36. Fuglen passerer tilsyneladende de folk, der står på Nordstrand uden at blive observeret.

Hirtshals Havn, 18. juli

Efter morgen-meldingen om Sortbrynet Albatros ved Skagen beslutter Kurt Prentow at obse fra vestmolen på Hirtshals Havn. Her står han fra ved halv-otte tiden og ser på suler, terner og marsvin, mens han snakker med den lokale pensionist og fritidsfisker Knud Christensen. Kurt fortæller om albatrossen og siger, at det nok ikke er særligt sandsynligt, at den vil komme denne vej, men lige i det samme får Kurt i teleskopet øje på albatrossen, da den kl. 08:40 kommer flyvende lige uden for havneindsejlingen. Der er ingen tvivl om bestemmelsen, men Kurt er dels spændt på, om han kan få fotodokumenteret fundet, og dels om fuglen bliver så længe, at andre fuglekiggere kan nå at få den at se. Den store fugl lægger sig på vandet i indsejlingen, og Knud får instrukser om at holde øje med den, mens Kurt ringer til Rolf i Skagen og får ham til at melde fuglen ud. Efter et stykke tid på vandet letter albatrossen og tager

Sortbrynet Albatros, Hirtshals, 18. juli 2014. Foto: Søren Kristoffersen.

en vældig flyvetur, som bringer den helt ind over redningsstationen og det yderste af vesthavnen, hvorefter den drejer rundt og flyver ret hen over hovederne på Kurt og Knud på vestmole-hovedet i en højde på 6-10 meter. Først under denne flyvetur får Kurt fotos af fuglen. Herefter lægger albatrossen sig et stykke udenfor indsejlingen og driver langsomt mod øst. Lige før den driver helt ud af synsvidde bag østmole-hovedet, letter den og tager en ny opvisningsrunde. Til sidst sætter den sig overraskende på østmolen, lige ved siden af ridekolonien, og her sidder den og pudser sig, kigger interesseret på riderne og strækker vingerne et par gange, alt imens flere skibe, blandt andet en 170 m lang færge, passerer lige forbi, uden at det anfægter fuglen. Det er første gang en Sortbrynet Albatros er set på land i Danmark. Efterhånden dukker 25-30 fuglekiggere op og ser fra vestmolen fuglen siddende meget synligt på østmolen ca. 180 meter væk. De lokale mole-gæster og turister får også fuglen forevist, så der er en glad stemning på stedet. Kl. 10:16 letter den mægtige albatros, tager et par runder til ære for fotografierne, og forsvinder så ud over Skagerrak mod vest.

Ikke flere forestillinger denne gang

Desværre når mange fuglekiggere, som ellers er på vej til Hirtshals den 18/7, ikke at se fuglen. Den bliver selvfølgelig ivrigt eftersøgt ved vestkysten i de næste dage, men uden held. Man må næsten gå ud fra, at det er samme fugl, der dukker op i den Engelske Kanal 13/8. Imellem de nordjyske observationer blev hvad der anta-

ges at være samme fugl set i sulekolonien på Helgoland i Tyskland 28-29/5 + 4-5/6 og 12-13/6 samt i den Engelske Kanal 5-6/7. Desuden er der meldt fund af Sortbrynet Albatros fra Punta de la Vaca, Asturien, Spanien 26/3 (foto) og Cap Gris-Nez, Frankrig 21/4, som også kan gælde denne fugl.

Med 27 godkendte fund er Storbritannien det land i Europa med største antal fund af Sortbrynet Albatros. Norge har 17 fund af arten til og med 2013. Sverige har, ligesom Danmark, to fund før 2014; begge regnes dog for at dreje sig om samme individ. Den ses første gang 19-20. maj 2001 ved Melbystrand og Hovs Hallar i Halland/Skåne og igen 15. maj 2004 ved Kattvik i Skåne.

I lighed med de svenske fund er der også registreret tilbagevendende individer i Storbritannien. Mest berømt er den fugl, som i årene 1967-68-69 dukkede op i sulekolonien på Bass Rock ud for Skotlands østkyst. Samme eller en anden holdt til på Hermaness, Shetland i 1972 og 1974-87 og igen 1990-95. Seneste langtidsstationære 2005-2007 var på Sula Sgeir - en klippe mellem Ydre Hebrider og Shetland. Det kan i alle 3 tilfælde dreje sig om samme fugl, og i så fald er den blevet mindst 47 år. Sortbrynet Albatros kan opnå en alder på op til 70 år. Fra Færøerne kendes en langtidsstationær fugl som i hele 35 år (1860-1894) holdt til i sulekolonien på Mykines. Denne fugl gav i øvrigt anledning til artens færøske navn "Súlukongur".

Så statistisk set er der måske en mulighed for et gensyn med arten i de nordjyske farvande i 2015.

Ternernes nomade kom forbi

Af Jan Skriver

Hvidvinget Terne, Lille Vildmose, 17. maj 2014. Foto: Jes Gravgaard.

16. maj 2014 blev der talt mindst 214 Hvidvinget Terne på Vestamager, og de feltornitologiske alarmklokker bimlede straks lystigt over hele nationen.

Nu skulle der tjekkes moser og småsøer. Vi var vist mange der tænkte: I morgen må det ske i Nordjylland. I morgen må det dryppe på os, som de så venligt kalder udkantsdanskerne.

Spådommen og fornemmelsen kom til at holde stik. Det ikke alene dryppede med Hvidvinget terne i det nordjyske, det regnede. Og det skete fra en næsten skyfri himmel.

Jeg havde besluttet at droppe mine skriverier på kontoret fra morgenstunden og i stedet tage omkring de tidligere spagnumgravebaner i Lille Vildmose, der nu er under genopretning til højmose.

Jeg bor få kilometer fra dette ornitologiske hotspot. Og den 17. maj om morgenen var de der bare, ternerne. I det smukkeste morgenlys i den skønneste af alle måneder kom de i småflokke og gav mosen et stænk af fruglet surrealisme al den stund, at man i grunden aldrig forventer så fint selskab i så massive mængder. De sommerfuglelette terners festival i det fri var i gang over vore hoveder.

Jeg nåede at opleve cirka 200 Hvidvinget Terne, inden pligterne ved tastaturet kaldte.

Men de ornitologer, der valgte at blive en hel dag i Lille Vildmose i terrænet omkring Hegnsvej, fik sat en spektakulær Danmarksrekord i Hvidvinget Terne. 677 fugle blev fra Lille Vildmose skrevet ind i DOFbasen. Og mange fik sikkert blå mærker af at knibe sig selv i armen.

Det var som om, at ternerne dumpede ud af himmelrummet fra et udgangspunkt mod sydøst og fouragerede i

kort tid over gravebanerne, inden de drog videre mod nord og nordvest.

Man kan forestille sig, at de fra Sydøstdanmark stort set i en lige linje er fløjet mod nordvest over Sjælland, Kattegat, Djursland og har fået landkending på kysten af Østhimmerland.

Flypassagerer mellem Aalborg og København kender synet af Lille Vildmose som en sølvglimtende perlerække af våde oaser. Sådan har fuglene måske i stor trækthøjde set mosen og stilet direkte mod nogle timers proviantering på rejsen.

Lille Vildmose blev den absolutte topscorer, hvad angår antallet af Hvidvinget Terne på et kort, hektisk besøg. Men også søerne på Skagen Odde slog alle hidtidige lokale rekorder for arten.

Det var fjerde gang på knap 20 år, at en invasion af Hvidvinget Terne formentlig fra polske og russiske yngleområder gik over Danmark i almindelighed, og denne gang ramte Nordjylland i særdeleshed.

Aldrig tidligere er så mange i løbet af få dage fløjet ind over Danmark på et massivt træk med målrettet kurs mod nordvest, som det skete i dagene 16-18. maj 2014. I Østdanmark var det i særlig grad Møn, Falster og Sjælland, der tog imod ternerne under den cirka tre dage lange invasion. I Gåsesøen i Ulvshaleskoven på Møn blev der set 450 stk. den 16. maj. Mange af disse er sikkert dagen efter med i puljen, der strøg over Lille Vildmose.

Også Fyn modtog et rykind af små flokke, mens den sydvestlige del af Danmark ikke blev berørt i nævneværdig grad af invasionen.

Det er ofte oversvømmelser eller andre ødelæggelser af

artens yngleområder, der sender fuglene mod nordvest, hvor de formentlig leder efter nye ynglelokaliteter.

Det er i hvert fald ganske vist, at store regnmængder havde fået floder i den sydøstlige del af Polen og ikke mindst på Balkan, hvor der er store kolonier af Hvidvinget Terne, til at gå over deres bredder i foråret 2014. Så det var nærliggende at tro, at disse oversvømmelser var den direkte årsag til 2014-invasionen i Danmark og Syd-sverige.

De elegante ternere er kendte for at føre en tilværelse som nomader, hvis deres ynglesæson af en eller anden årsag slår fejl.

Fælles for forekomsterne er, at de brogede ternere næsten altid ses ved rene lavvandede og klare søer og sumpe med et rigt liv af insekter som for eksempel guldsmede. Det er denne type af søer, som gennem tiden har været hårdest ramt af dræning og opdyrkning i Danmark. Moseterne er en af de fuglegrupper, der generelt har mistet store fourageringsområder i det danske landskab.

Hvidvinget Terne er ofte en pioner, der straks slår sig ned i våde naturområder, der genopstår efter perioder med udtørring. Derfor er naturgenoprettede søer gode steder at kigge efter Hvidvinget Terne, der har en udbredt for-kærlighed for nyligt oversvømmede arealer.

I 1997 gik historiens formentlig største invasion over lan-dene mod nordvest i Europa. Flere end 2000 ternere blev det forår og den sommer for 18 år siden registreret i Dan-mark, mens tallet fra Sverige lød på 2500 fugle.

I Nordjylland blev der i løbet af 1997-invasionen observe-ret mindst 129 Hvidvinget Terne. Langt de fleste dumpe-de ud af himmelrummet over Vejlerne og fouragerede i kort tid, inden de trak videre mod sydøst.

Her kan man forestille sig, at fuglene var på en slags re-turtræk mod sydøst efter at have været nordpå på et kort kommandoraid.

I Tyskland fløj i 1997 mere end 4000 ternere omkring, mens Polen havde besøg af 6000 af de sjældne fugle, hvis europæiske ynglebestand er skønnet til at tælle et sted mellem 19.000 og 29.000 par.

Hviderusland, Ukraine, Rumænien og Rusland huser store bestande af Hvidvinget Terne. Bestanden kan dog variere ganske meget fra år til år.

I 2005 og 2009 gik mindre invasioner af arten over Dan-mark og vores nabolande. Cirka 450 fugle blev observe-ret her i landet i 2005, mens 2009 bød på mindst 250 gæs-tende Hvidvinget Terne.

Den massive forekomst i 1997 førte til flere yngleforsøg af arten i Danmark. Blandt andet forsøgte en lille koloni at etablere sig i Tøndermarsken, og et enkelt par slog sig ned og byggede rede på Vestamager. I begge tilfælde slog ynglen fejl.

Hvidvinget Terne er de senere årtier blevet en stort set årlig gæst i Nordjylland, naturligvis med nogle gevaldige toppe i årene med invasioner.

Der var ingen nordjyske observationer af Hvidvinget Terne i 2002, 2006 og 2011, men ellers ses arten i "norma-le" år med få eksemplarer.

Mønsteret er generelt, at maj og juni er tiden for adulte fugle i skønne yngledragter, mens august og de første efterårsmåneder giver spredte besøg af ungfugle eller individer i overgangsdragt.

Midt i maj må siges at være den absolut bedste periode for besøg af Hvidvinget Terne, der har Vejlerne som top-lokalitet. De østlige veje fra Bygholm Vejle i syd over Selbjerg, Kogleakssøen, Han Vejle og til Lund Fjord i nord er fortsat det nordjyske mekka for nomaderne fra sydøst.

Nu er Lille Vildmose i kraft af naturgenopretningen med højere vandstand og flere våde pletter så for alvor kom-met på listen over realistiske lokaliteter for Hvidvinget Terne.

Efter invasionen midt i maj 2014 blev enkelte ternere "hæn-gende" i Lille Vildmose i nogle få dage, og der blev spej-det ivrigt efter yngleforsøg. Det udeblev dog. Men må-ske næste gang.

Vi venter i hvert fald i både længsel og spænding på den næste invasion af de elegante moseterner, der skal være mere end velkomne.

Hvidvinget Terne, Præstesø, Råbjerg 17. maj 2014. Foto: Knud Pedersen.

Færre ræve og ingen ynglende mårhunde i Lille Vildmose

Af Jacob Palsgaard Andersen, Aage V. Jensen Naturfond

For at give de ynglende fugle i Lille Vildmose bedre vilkår, valgte vi i 2011 at regulere bestanden af rovdyr (mårhund, ræv og mink), som led i et større naturgenopretningsprojekt. Resultatet har siden 2011 været 18 mårhund, 9 mink og 30 ræve. I 2014 blev det til 6 ræve, 5 mink og 3 mårhund, hvilket kan hænge sammen med, at der har været et udbrud af hvalpesyge, som ramte både ræv og mårhund. En af de positive konstateringer fra den forgangne sæson er, at vi igen i år ikke har haft ynglende mårhund i Lille Vildmose! LIFE-projektet er et samarbejde mellem Naturstyrelsen, Aalborg Kommune og Aage V. Jensen Naturfond. Projektet løber fra september 2011 til udgangen af 2016. Projektet er finansieret med støtte fra EU's LIFE+ pulje. Projektet består af flere delprojekter, bl.a. regulering af *carnivores* for at sikre en række fugle, herunder udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet. Læs mere om projektet på www.lifelillevildmose.dk

Fælder og GPS

Vi har benyttet 20 fælder til ræv/mårhund med sms-alarmer, 5 kunstgrave og en række smækfælder til mink, som vi har placeret på flydeplatforme for at undgå bifangst. Dertil kommer Naturstyrelsens arbejde med GPS-mærkede steriliserede mårhund (Judas-mårhund), hvis færden de overvåger meget intenst.

Vores mål har været at holde bestanden af ræve på et niveau, så de ikke negativt påvirker de jordrugende ynglefugle. Vi accepterer ræve i området, men i en mindre bestand. Mink og mårhund tolererer vi ikke i området, ej heller i mindre bestande, da begge arter er invasive.

Færre ræve

Har det virket? Vi har i forbindelse med LIFE-projektet, som løber til og med 2016, spurgt nogle af caretakerne i Lille Vildmose, om de vil registrere observerede ræve i DOFbasen, når de alligevel er i mosen. Et udtræk af DOFbasen viser, at der for de 10 lokaliteter, som dækker

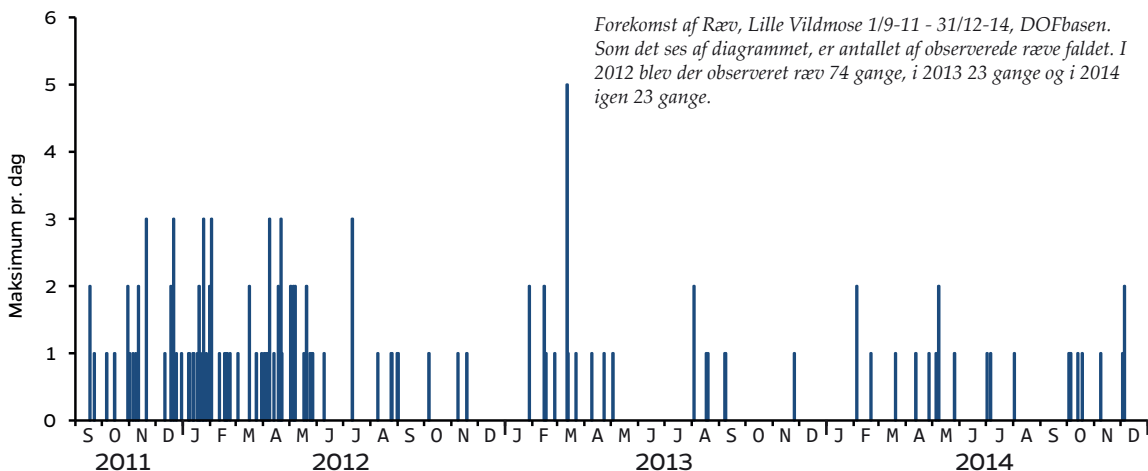

Spor af mårhund. Foto: Brian Kjølhede Jensen.

Lille Vildmose, er observeret ræv 144 gange i perioden september 2011 til udgangen af 2014. Til sammenligning har der været i alt 2.717 registreringer i DOFbasen. Observationerne kan ses på nedenstående diagram. Der ses et tydeligt fald i antal ræve i mosen, hvilket forhåbentligt hænger sammen med antallet af regulerede ræve. Om det skyldes reguleringen eller hvalpesygen, er ikke til at sige med sikkerhed. Det bliver derfor interessant over de kommende år at følge udviklingen. Det kunne være interessant at koble resultatet af reguleringen sammen med de registrerede ynglefugle og deres succes. Det kunne være et godt emne for en biologistuderende, som vil kunne undersøge effekten af prædation fra såvel mink, ræv og mårhund. Et sådan studie kunne samtidig kaste lys på odderens prædation og tilstedeværelse i området.

De frivillige

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til alle caretakerne, som har haft en afgørende rolle i vores monitorering. En særlig stor tak til Dorte og Flemming Sørensen fra Mou, som har stået for langt hovedparten af observationerne. Bliv endelig ved med det! Også en tak til DOF Nordjylland formand Thorkild Lund, som har været med til at holde kontakten til caretakerne og ikke mindst stå for koordineringen. Sidst men ikke mindst vil vi gerne takke Erik Nielsen og Knud Havemand for tilsyn med minkfælder og kunstgrave i området.

Forekomst af Ræv, Lille Vildmose 1/9-11 - 31/12-14, DOFbasen. Som det ses af diagrammet, er antallet af observerede ræve faldet. I 2012 blev der observeret ræv 74 gange, i 2013 23 gange og i 2014 igen 23 gange.

Skagen fuglestation 1972-1976

Af Thorkild Lund

Nu, da der er udsigt til en fuglestation i det Grå Fyr i Skagen, fortælles historien igen og igen om de bestræbelser på at etablere en varig fuglestationsvirksomhed, der har fundet sted gennem årene. Måske fordi det nu ligger så langt tilbage, bliver den første fuglestationsvirksomhed i 70'erne ofte forbigået. Men det er lidt uretfærdigt, da der blev lagt mange timer i det, mange unge mennesker deltog med ildhu og blev fanget af fugleintressen for livet, og heldigvis er materialet bevaret, omend det ikke er blevet selvstændigt publiceret i større udstrækning. Fra de tre første år foreligger der dog to trykte rapporter.

Skagen blev for alvor populær blandt fuglefolk i forbindelse med opstarten af de såkaldte påskelejre, hvoraf den første blev afholdt i 1962 på initiativ af det jyske feltudvalg med Sigurd Rosendahl som leder. I de følgende år overtog det nyoprettede nordjyske feltudvalg arrangementerne med Poul Lindhard Hansen, dengang bosat i Skagen, som hovedkraften. Mange af dem, der deltog i de første lejre, blev bidt af Skagen og kom der på egen hånd de følgende år. Et fællesskab tog form og behovet for en egentlig fuglestationsvirksomhed presede sig på.

Poul Lindhard søgte nu kommunen om brug af samlingsstuen på den kommunale campingplads. Det blev imødekommet og fuglestationen kom fra start. Da campingsæsonen nærmede sig, måtte man dog rykke ud, og man flyttede ind i et sommerhus, hvor Poul Eegs camping nu er at finde og i juni måned til Bittebo lige syd for radarstationen. Kim Øllgaard var der det meste af sæsonen, der strakte sig fra 12/3 til den 15/6, og han havde selskab i kortere og længere perioder af Orla Balslev Jensen, David Boertmann og Claus Jensen. I 1973 købte Poul Lindhard den da nedlagte Højen Station med henblik på at lave et museum på sigt. Her blev der nu stillet to værelser til rådighed for observatørerne. 1973-sæsonen, der strakte sig fra 14/3 til 1/7, var igen bemandet med Orla Balslev, David Boertmann, Torben Rasmussen og nu Bjarne Bertel, som skulle vise sig at stå for mange observatørdage i de følgende år. Flagbakken, som jo ligger bekvemt ved Højen gamle station, var nok den vigtigste observatørpost, men især David Boertmann insisterede på, at også havtrækket skulle medtages, og her var Ørneklit og fra og med 1973 Nordstrand den vigtigste observationspost.

Observatørerne fik udbetalt et mindre beløb i diæter, men nu her mange år efter hersker der tvivl om, hvor meget det beløb sig til. Jeg var dengang formand for DOF Nord og mener at kunne huske, at vi udbetalte diæter i en periode takket være nogle ekstra penge, som vi fik fra hovedforeningen.

Dog skulle det være sikkert, at stationen fra 1973 blev støttet med en bevilling fra Carlsbergfondet, som Jørgen Rabøl havde udvirket. Til gengæld skulle observatørerne så bidrage med mere informative detaljer om trækket, som skulle behandles i et specialprojekt, som Jørgen Rabøl havde kørende. I 1974 var stationen stort

set bemandet det meste af tiden med holdet fra det foregående år samt Alex Bühring, der var der i en kortere periode. De daglige observationer fortsatte som hidtil med syv timers observation fordelt på Nordstrand og Flagbakken. Men man havde dog også tid til andet; bl.a. blev der foretaget en optælling af de i Skagen By ynglende Toplærker. Diæterne blev anset for nok til at overleve for - og dog. I juni 1974 følte observatørerne sig usædvanlig trætte; at komme op om morgenen sammenlignede de med, når en amøbe krøb hen over underlaget. Det var ikke andet at gøre end at søge læge. Diagnosen faldt prompte: Underernæring på grund af ensidig kost hovedsagligt bestående af franskbrød med syltetøj! Fuglestationen nød godt af en fin pressedækning i Vendsyssel Tidende, og det betød, at befolkningen fulgte med og indså, hvor vigtig Skagen var for fugletrækket.

Denne og de øvrige rovfugleillustrationer til artiklen er udført af Bjarne Bertel, venligst udlånt af Irene Sander.

Herefter knækker historien lidt. For årene 1975 og 1976 er der aldrig blevet udfærdiget egentlige årsrapporter. Stationsvirksomheden fortsatte med Orla Balslev, Bjarne Bertel samt nogle nytillkomne, bl.a. Oluf Lou, Steen Christensen, Morten Müller og Hans Wohlmuth. Knud Pedersen havde tæt kontakt og mange andre kom forbi og blev ivrige fuglekiggere og medobservatører, for eksempel Henrik Korning, Peter Kristensen og Jeppe Sørensen. Desværre er både Bjarne Bertel, Orla Balslev og Steen Christensen døde, så hvad, de havde at kunne fortælle, er gået tabt. Heldigvis ser det ud til, at dagsrapporterne for hele perioden er bevaret, og de indeholder ikke bare tørre tal. Især Bjarne Bertel nød at nedskrive yderligere informationer og oplevelser. Poul Lindhard lod de første års rapporter indbinde, og de er for øjeblikket at finde i biblioteket i Fuglenes Hus i København. De efterfølgende er dels bevaret hos Orla Balslevs enke Jonna og hos Knud Pedersen i Skagen. Det er aftalt, at når den kommende fuglestation bliver etableret i det Grå Fyr, skal de have deres plads der. 1976 blev det sidste år i fuglestationens virke. Carlsbergfondet ville ikke længere bidrage til driften.

På repræsentantskabsmødet i DOF havde vi her fra Nordjylland argumenteret om støtte fra hovedforeningen til fortsat drift og fik også megen opbakning bl.a. fra Københavnsafdelingen til vores ønsker, men samtidig blev der jo også givet udtryk for, hvordan man mente, den skulle drives. Der blev derfor aftalt et møde i Skagen.

Det var midt i de glade revolutionsdage i 70'erne, tingene skulle ordnes ved fællesmøder, og for os herovre i Jylland følte vi nærmest, at en afdeling af BZ-bevægelsen var ankommet, og mødet endte ikke med en løsning på noget som helst. Samtidig havde forholdet mellem observatørerne og Poul Lindhard udviklet sig dårligt. Poul boede nu i Århus. Det var jo hans hus, som han havde stillet gratis til rådighed og oven i købet betalt for forbruget af el og vand, og Poul følte ikke, at de aftaler, man havde indgået, blev overholdt. Blandt andet var hans private gemakker nogle gange taget i brug f.eks. til at pleje en olieskadet alkefugl. Godt nok døde fuglen, men der var ikke blevet ryddet op, så der var fyldt med fiskerester og fuglemøg, da han kom på besøg. Det skal dog siges, at observatørerne ikke blev smidt ud, men da Poul kom derop i juni måned 1976, var værelserne tømte og observatørerne rejst. Fuglestationen lukkede og slukkede.

Fuglestationsvirksomhedens betydning for kendskabet til fugletrækket, specielt rovfugletrækket i Skagen, kan ikke vurderes højt nok. Fænologien for en række rovfuglearter måtte skrives om. Først hen i maj måned kulminerede artsantallet og for de fleste rovfuglearter toppede trækket ca. to uger senere end på de sjællandske træklokaliteter.

Flere af observatørerne blev så engagerede i trækstudierne, at de valgte at bosætte sig i Skagen. Det gjaldt Bjarne Bertel, Steen Christensen og Knud Pedersen, og

Vågeillustrationer af Bjarne Bertel fra 'Rovfuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten' udført på baggrund af studier af dragter hos de forskellige arter i Skagen.

nu blev der meldt observationer ud året rundt. I denne udgivelse, Nordjyllands Fugle (tidligere Fugle og Dyr i Nordjylland) er der i årene efter løbende bragt tal og artikler over observationer fra Skagen, ligeledes i SU- og årsrapporterne i DOFT fra 1978 (1970) - 2006 samt i efterfølgeren Fugleåret 2007-2013. Dertil kommer så DOF-basen fra år 2000 og frem. Endelig skal nævnes Bjarne Bertels pragtværk "Fugle over Skagen", som udkom i 1994, med mange fantastiske illustrationer. Bogen er et udtryk for Bjarnes fortælleglæde, men samtidig fyldt med masse af informationer.

Observatørerne blev også i den grad trænede i at aflæse feltkendetegnene på de overtrækkende fugle og satte på

den måde nye standarder for en sikker arts-, alders- og kønsbestemmelse. Det er sidenhen bl.a. kommet til udtryk i de bestemmelsesværker, som Bjarne illustrerede, først og fremmest Benny Gensbøls "Rovfuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten".

Der vil sikkert kunne tilføjes meget mere om Skagens første fuglestation. Skulle nogen ligge inde med yderligere informationer eller have påvist fejl i ovenstående, hører jeg gerne om det. En krønike kan aldrig blive færdigskrevet.

Tak til Poul Lindhard, David Boertmann, Oluf Lou og Knud Pedersen for værdifulde bidrag og kritisk gennemgang af manuskriptet.

Orientsejler *Apus pacificus* – ny nordjysk fugleart

Af Hans Christophersen

En del ornitologer besøgte Skagen 27/5 2014, mange nok med et håb om at se Sortbrynet Albatros, der i dagene forinden var set i Skagen. Her var fotografen John Larsen heldig at befinde sig på rette tid og sted, da albatrossen krydsede ind over P-pladsen ved Grenen (se artikel derom andetsteds i denne bog). Men også denne dag, den 27/5, skulle det vise sig, at Johns "evne" til at være på rette tid og sted skulle gentage sig.

Det var en dag med et helt pænt fugletræk over Skagen. Pænt mange Hvepsevåger og Lærkefalk trak igennem, en Buskrørsanger sad og sang nær Grenen, og der var et jævnt "sive-træk" af Mursejler. Hen på eftermiddagen opholdt selsamme John sig sammen med sin nevø, Mads Kjær Pedersen, ved Jennes Sø i Reservatet sydøst for radarstationen. Klokken var 16.20, og pludselig opdagede Mads en afvigende Mursejler blandt de sejlere, der trak over – den havde hvid overgump. Det lykkedes John at få et par fotos af fuglen, der ellers hurtigt forsvandt i østlig retning mod Skagen Fyr – Nordjyllands første og Danmarks tredje Orientsejler, en fugl der ellers er hjemmehørende i Asien. John forsøgte at kontakte andre ornitologer i området, men ingen andre nåede at se fuglen.

Som sagt er der tale om det tredje danske fund, idet Orient-

Orientsejler, Skagen, 27. maj 2014. Foto: John Larsen

sejler tidligere er set på Vestmager 15/6 2010 og i Værløse ved København 25/5 2013. To dage efter observationen i Skagen ses en Orientsejler også i den anden ende af Jylland, på Mandø – og i det hele taget er forekomsten af arten i maj 2014 den største nogensinde i Europa med yderligere tre fund. 10-11/5 ses en fugl ved Kvismaren i Närke i Mellem Sverige, 28/5 ses en fugl ved Bremerhaven i Tyskland og 30/5 dukker arten atter op ved Kvismaren. Om der er gengangere mellem disse fund er uvist, men alle fem fund falder inden for en periode på tre uger. Alle øvrige europæiske fund er i øvrigt også af nyere dato (første fund blev gjort i 1981) og er fordelt med Sverige (4), Spanien (2) og England (7).

Høgesanger ved Liver Ås udløb

Og lidt om Liver Ås udløb, Vandplasken og Kærsgård Strand

Af Morten Christensen

Liver Ås udløb – engen og åslyngen med rørskov og den gamle kystskrænt i baggrunden. Foto: Morten Christensen.

En halv snes kilometer syd for Hirtshals løber Liver Å ud i Skagerrak ved Kærsgård Strand. Området, som er et populært udflugtsmål blandt lokale som turister, er også kendt som en god træklokalitet for fugle om foråret. Området er afgrænset af den gamle kystskrænt fra stenalderhavet i øst, den eksisterende kystlinje i vest, sommerhusområdet ved Nørlev i syd og klitheden ved Tornby Klitplantage i nord. Den gamle kystlinje er i dag en indlandsklit, som strækker sig fra Hirtshals i nord til Lønstrup i syd og er fra tiden, hvor vandstanden efter afsmeltningen af istidskappen var på et meget højt niveau. Skagen Odde lå dengang under vand og Wændil/Vendel, som Vendsyssel blev kaldt på gammeldansk, var en meget mindre ø i havet end i dag (Scocozza & Jensen 2004). Liver Ås udløb er blevet udpeget som et Natura 2000-område og er rigt på varierende naturtyper. Mellem stenalderskrænten og den yderste klitrække ved den nuværende kystlinje, Kærsgård Strand, har der dannet sig et sumpet område, hvor vand har kunnet samle sig og blive til den indlandssø, som i dag er kendt som Vandplasken. Fra Liver Ås udløb strækker sig en stor rørskov et par kilometer mod nord, indtil den møder klitheden ved Tornby Klitplantage, som vi i 2014 alle kommer til at kende for det fine besøg af Blåstjert ved Horsedam og syngende Lundsanger samme sted. Våde enge opretholdes i store dele af områdets udstrækning af græssende kreaturer, og her yngler Rødben, Vibe, Dobbeltbekkasin, Grågås, Rørspurv, Rørsanger, Engpiber, Rørhøg, Gråstrubet Lappedykker, Blishøne og Knopsvane. De tætte hyben- og tornekrat, som har fået lov at gro visse steder her, bliver flittigt benyttet som ynglepladser af Rødrygget Tornskade, Tornsanger, Tornirisk, Jernspurv, Græshoppesanger, Gærdesanger, Gærdesmutte mm. Området har så at sige næsten alt, hvad en naturskørers hjerte kan begære, og derfor er det ikke underligt, at det er populært blandt lokale naturinteresserede og ikke mindst fuglekiggere. Alt kan ske her under forårstrækket med så fint et stykke natur adskilt fra Skagerrak af blot en klitrække, og man forstår, hvorfor Liver Ås udløb kan bryste sig af en ganske imponerende artsliste. Her er set store rovfugletræk om foråret under gunstige varme sydøstenvinde, og her har været besøg af Pirol, Silkehejre, Steppehøg, Rosenstær, Sort Stork, Hvidnæbbet Lom, Rødrygget Svale og i 2014 kunne også Høgesanger føjes til listen.

En vaskeægte feltobs

Har man først besøgt Liver Ås udløb, undrer man sig ikke over at Henrik Pedersen (PHP) netop vælger at placere sin fugletur her en tidlig lørdag morgen 6/9 2014. Det skal vise sig at blive et godt træk, som kommer til at sætte Liver Ås udløb på kortet over gode lokaliteter for efterårstræk i Danmark. Normalt er der langt imellem de gode fund af sjældne østlige småfugle om efteråret i Nordjylland, og de fleste fund gøres i netmaskerne på ringmærkningslokaliteterne ved Hanstholm og Skagen. Den sydvestlige del af Danmark ved Vadehavet er det bedste sted at være om efteråret. Her ses næsten hvert år sjældne trækgæster som kommer fra Asien og Nordamerika. Vores ende af landet bliver ikke frekventeret i samme omfang. En vaskeægte feltobs af en sjælden småfugl om efteråret skal man være både dygtig og heldig for at kunne præstere, for fuglene er ofte sky og tavse. Dette formår PHP dog denne lørdag. PHP er plaget af en mindre diskusprolaps som gør, at han ikke kan stå op i længere tid ad gangen. Efter ankomst til sommerhusområdet beslutter han sig derfor for at finde et godt sted, hvor han kan sidde med åbent vindue i bilen og både høre fuglene, spejde med kikkert og tage billeder, som er hans store passion. Henrik finder et egnet sted på nordsiden af grusvejen, som går ned til parkeringspladsen ved stranden. Stedet er åbent og der er udsigt til engen, hvor Liver Å slynger sig omkring og her håber han på at få nogle gode billeder af Rørhøgen, som huserer i området. Samtidig kan han overskue et pænt stykke med spredte krat forholdsvis tæt på og nogle tættere krat lidt længere væk. Efter en times tid med selskab af en Rødstjert hun i det spredte buskads, hopper noget større, lysere og mere gråligt op fra undervegetationen ikke så langt derfra og sætter sig i en hyld. Afstanden til fuglen er ca. 25 meter. PHP bliver øjeblikkelig mistænksom, for dette kan da ikke være Rødstjerten igen, denne virker større og lysere, og tanken falder med det samme på Høgesanger. Som det er god skik hos enhver erfaren fuglekigger, så er det første prioritet at få dokumentationen i orden, når man tror, at man kan få en sjælden fugl i kikkerten. Henrik skyder derfor hurtigt en serie med billeder, hvoraf nogle bliver sendt til Kurt Prentow for bekræftelse. Fuglen forsvinder igen efter et

par minutter! Kurt vender tilbage og kan bekræfte, at det vitterligt drejer sig om en 1K Høgesanger, og PHP beslutter sig for at vente og se, om han skulle være så heldig, at den dukker op igen. Det gør den efter en halv time, og nu kommer der flere gode billeder i kassen. Høgesangeren bliver set spise hyld og ørentvist og har med andre ord fundet et godt sted, hvor den føler sig tryk, og hvor der er godt med mad. Dette slås fast de næste dage, for Høgesangeren bliver på lokaliteten i mindst fem dage og ses sidste gang 10/9. Herefter trækker den sandsynligvis videre, da den bliver eftersøgt 11/9 og 12/9 uden gevinst. Høgesangeren ved Liver Å er blot det andet fund af arten i Hjørring Kommune i nyere tid. Det første fund er 5-6/9 2004 1 1K Hirtshals.

Høgesanger i 2014

Høgesanger på vore længdegrader, som ungfuglen fra Liver Ås udløb, er kommet på afveje. Fuglen bliver én blandt 9-11 fugle observeret i Nordjylland i år, som er det bedste år for arten i rapportens historie. For et komplet overblik over forekomsten af Høgesanger henvises til artsgennemgangen i nærværende rapport. Høgesangeren har i Europa en østlig udbredelse fra Grækenland op til de baltiske lande og Finland. Desuden er der en forholdsvis lille population i Sverige. Herfra strækker udbredelsen sig i et bredt bælte østover til Centralasien (Birdlife International 2015). Den nordvestlige grænse for udbredelsesområdet ligger altså tæt på Danmark, men tidligere var Høgesanger en ret almindelig ynglefugl herhjemme. De sidste ynglepladser i Danmark var kystnære overdrevsområder med krat og buskads i den sydøstlige del af landet med det sidste sikre ynglefund på Møn i 1998 (DOFbasen). Ikke ulig et landskab som ved Liver Ås udløb. Trækket af Høgesanger starter, når ugerne kan klare sig selv. Herefter trækker de voksne

fugle som oftest først til overvintrings kvartererne, som ligger i tropisk Østafrika. Ungfuglene følger så efter, når de føler sig klar til det. Da ungfugle mangler erfaring, kommer de oftere ud af kurs end de gamle fugle, og det er derfor, at vi ser flest ungfugle på vore breddegrader. I 2014 oplevede vi et boom i forekomsten af Høgesanger i Nordjylland, og også resten af Danmark fulgte godt med. Det er svært at afgøre, hvad der helt præcis er årsagen til dette. Et specielt godt yngleår kan være årsagen til invasionsagtige forekomster af bestemte arter, og det kan ikke udelukkes at have været årsagen til, hvad vi oplevede i 2014. Det kan også have hersket vind- og vejrforhold, som har gjort, at flere fugle er blæst til Nordjylland under ungfugletrækket end i et normalt efterår. Ved granskning af data i DOFbasen ses, at de første Høgesangere i efteråret i Danmark ankommer medio august. Her ses de første fugle i Gedser og Skagen. I september måned ses langt de fleste fugle, og når vi kommer ind i primo oktober, så er de fleste forsvundet igen. Vejrforholdene primo august kan altså have haft en betydning for, hvor Høgesanger observeres i Danmark. Iflg. vejrdata ses, at vi i ugerne op til medio august, uge 31 og uge 32, oplever svage til lette middelvinde fra sydlige og sydvestlige retninger gennem hele denne to-ugers periode (DMI 2014). Dette kan have været en medvirkende årsag til, at fuglene er kommet fra øst og siden blevet presset mod nord, når de er nået til Jylland. I øvrige egne af Danmark udmærker især Vadehavskysten sig med bl.a. 10 fugle i Blåvand-området.

Kilder

BirdLife International 2015: Species factsheet: *Sylvia nisoria*. www.birdlife.org
Scocozza, B. & G. Jensen 2004: Politikens étbinds Danmarkshistorie.

Høgesanger 1K, Liver Ås udløb, 6. september 2014. Foto: Henrik Pedersen.

Blåstjert i Tornby Klitplantage 28-29. marts 2014

Af Kurt Prentow

Blåstjert 2K, Tornby Klitplantage, 29. marts 2014. Foto: Lars Grøn.

Fredag den 28. marts sagde vejrudsigterne skyet over Vendsyssel, men ikke desto mindre strålede solen fra en næsten skyfri himmel fra morgenstunden, og jeg besluttede at bruge det gode vejr til at besøge området ved Horsebækken i Tornby Klitplantage. Det indgår nemlig i ét af mine Atlas-kvadrater, og her ses ofte spætter, mejser og andet godt. For mange år siden har man ved opstemning af bækken lavet en kunstig sø, kaldet Horse-dammen, men dæmningen brast under et regnskyl i 2013, så nu er der en fin åbning i skoven på stedet, hvor søen tidligere lå. Mange fugle kommer til bækken for at drikke og bade.

Ved Horsebækken viste der sig at være et par Bjergvipstjerter, som virkede stedfaste, så det var allerede første mulige yngleart til kvadratet. Derudover var der nogle Gransangere, Bogfinker og en del Rødhalse. En af de

formodede Rødhalse så lidt afvigende ud med en to-delt strubeplet, og da jeg fik set ordentligt på den, og den viste halen frem, var det minsandten en Blåstjert med den smukkeste blå hale.

Efter et par rimeligt gode fotos til dokumentation af fundet meldte jeg fuglen ud på Birdcall, og det varede ikke længe før de første kom til stedet og efter nogen søgen så Blåstjerten. Inden solen gik ned, havde nok 30-40 personer set fuglen. I løbet af dagen var stjerten væk i flere perioder, men blev så genfundet – altid i vegetationen langs bækken. Spørgsmålet var nu, om fuglen ville være der dagen efter også? Det normale med mange nattrækkende småfugle på afveje er, at de trækker videre om natten efter en dags rast. Til manges glæde blev fuglen genfundet på samme sted dagen efter, og yderligere mindst 50 personer fik den at se i løbet af lørdagen, somme tider væk, men altid genfundet i vegetationen langs bækken. Søndag blev fuglen eftersøgt af mange, men blev ikke fundet.

Blåstjerten er en sjælden gæst i Danmark. Siden arten første gang blev fundet på Saltholm i 1976, er den fundet 13 gange i perioden 1994-2012, og årets fund er således landets 15. Fundet er i øvrigt det syvende i Nordjylland og det blot andet fra foråret. Halvdelen af fuglene, der er set i landet, er fanget i ringmærkeres net, og flest fund er gjort langs Jyllands vestkyst. Kun to tidligere fund har været flerdages fund ligesom det aktuelle. De hidtidige fund er månedsmæssigt fordelt på maj 2, juni 1, september 1 og oktober 10. Årets fund er således det hidtil tidligste og overraskende tidligt for en art, der overvintrer i det sydøstlige Asien. Blåstjerten yngler i et bælte fra det østlige Finland gennem den russiske taiga mod øst.

Det er dejligt at se en spændende, sjælden og eftertragtet art som Blåstjert, men det bedste er næsten, som jeg var heldig med i dette tilfælde, at man finder den på sin "hjemmebane", at man får den godt dokumenteret, og at mange andre fuglekiggere får glæde af fuglen! En rigtig god ekstragevinst på en Atlas-tur.

Der kigges på Blåstjert, Tornby Klitplantage, 29. marts 2014. Foto: Kurt Prentow.

Tscherning Clausen

Af Poul Erik Sperling

Jeg er på vej ud over de åbne marker mod Klarup og kører op ad bakken på Spergelvej til villaen på toppen og for enden af vejen. Her har Tscherning Clausen boet i rigtig mange år.

Tscherning er født i 1945 på Sohngaardsholms Mark i Vejgård, der dengang var det yderste af Aalborg ud mod markerne mod sydøst.

Han har tilbragt hele sin barndom i Vejgård, hvor han også gik på Vejgård Østre Skole.

Efter skolen blev han kontoruddannet på Aalborg Foderstof-Import, og som man oftest gjorde på den tid, kom han ind som soldat efter sin uddannelse. Først i Varde og senere på Kastellet i København og Nr. Uttrup Kaserne. Han var under militæret udstationeret et halvt år på Cypren.

I afslutningen af militærtjenesten var der civilundervisning, og her valgte Tscherning EDB, der på det tidspunkt var meget nyt og ukendt. Det førte til et job i BP-Oliekompani på kontor i firmaets EDB afdeling i perioden 1969-72. I den periode boede han i Glostrup.

I 1973 fandt Tscherning så sin plads i erhvervslivet, da han blev ansat ved Kommunedata i Aalborg.

Tscherning var ved Kommunedata i det meste af sit erhvervsaktive liv og var ansat der, indtil han gik på pension i 2007.

På den mere private front mødte Tscherning sin Vibeke i 1968. De bor stadig sammen, hun er uddannet som børnehavelærerinde.

I 1973 flyttede de så ind på Spergelvej i Klarup, og her bor de stadig. De har to børn og fire børnebørn – alle drenge.

Så kommer snakken ind på fuglefronten. Tschernings far var også lidt interesseret i fugle og natur, og da Vejgård dengang var udkanten af Aalborg, var der ikke så langt til naturen.

Men det store skub kom, da han i BP-Kompagniet fik Ole Post som kollega. Han var en ivrig ornitolog og sammen med sin barndomsven Jørgen Schultz, tog de Tscherning med rundt i den nordsjællandske natur. De tre har siden været på talrige fugleture sammen. Selv om de i dag bor spredt rundt i landet, tager de stadig på en flerdagstur for at kikke fugle hvert år.

Da han flyttede til Klarup mødte han to unge lokale ornitologer Uffe Gjør Sørensen og Hans Jørgen Bruun Pedersen. Det var på den tid, da den første Atlasundersøgelse var i gang. Tscherning havde forinden haft et kvadrat sammen med Ole Post i Nordsjælland og fortsatte nu i Høstemark Skov og Lille Vildmose.

I denne periode kom Tscherning også ind i DOF Nordjyllands bestyrelse som kasserer. Her efterfulgte han Søren Kås Vestertjele og sad i tre valgperioder. Desuden var han ekskursjonsleder på mange ture.

I Fugle i Nordjylland eller Nordjysk Ornitologisk Kartotek, som det hed dengang, har Tscherning også taget sin tørn. Han har nemlig været med til at skrive 25 rapporter og samtidig været kasserer, så rapporten havde i mange år adresse på Spergelvej i Klarup. Det var i perio-

den fra 1996 til 2010.

Skal Tscherning ud og se på fugle har det altid været Lille Vildmose, der var det foretrukne sted, og sådan er det stadigvæk. Allerede i 1989 begyndte han sammen med Hans Christophersen med at tælle op inde i Tofte Skov, og selv om de sidste år havde 25 års jubilæum med optællingerne, fortsætter de med disse optællinger. De seneste år desuden sammen med Anton Thøger Larsen. Så Tscherning har været med dengang Tranerne ynglede derinde, og da de første Kongeørne ynglede i Danmark i 1999 i netop Tofte Skov. Han har derfor indrapporteret mange gange til Ørnegruppen, mens Benny Gensbøl var koordinator. Efter Bennys død blev Tscherning koordinator for Kongeørnen i Danmark.

Blandt andet for dette arbejde blev Tscherning hædret på DOF's repræsentantskabsmøde i 2002 og fik et meget flot akvarelbillede af Carl Christian Tofte med netop en flyvende Kongeørn, det hænger i dag hjemme i dagligstuen. Til statusbogen om Tofte Skov har Tscherning selvfølgelig skrevet om Kongeørnen og leveret masser af materiale.

En af de største naturoplevelser i mosen havde han, en dag han gik hele vejen rundt om Tofte Sø. Ude ved skarv-kolonien stod han pludselig mindre end 10 meter fra en stor kronhjort, der lå og slængte sig i solen ved søbreden. Tscherning bakkede, efter at have nydt synet, lige så stille tilbage igen og tog et anden spor, uden at hjorten opdagede noget.

Fugleture til det store udland er ikke det Tscherning har brugt mest tid på. Sammen med Ole Post og Jørgen Schultz har han dog været i Lapland og to gange i det nordøstlige Polen, hvor de har boet på elendige hoteller. Skåne, Öland og Falsterbo er også besøgt mange gange, ligesom der har været ture til det nordlige Tyskland.

De største oplevelser her var at se Hjerpe, Tjur og Urfugle i Ammarnäs. Det største problem på denne tur var, at han kørte ind i et rendyr. Dyret var heldigvis død, men bilen fik en stor bule. Da rendyrene er husdyr og samerne skal have erstatning for dyret, måtte de køre tilbage til nærmeste politistation for at melde det og få en attest på, hvor bulen i bilen stammede fra.

En årrække lavede Tscherning optællinger i Rørdals lergrave, og en af de store oplevelser her var, da han i 1974 opdagede en Nordisk Lappedykker i en af søerne. Han aftalte med Uffe Gjør og Hans Jørgen, at de alle skulle holde øje med den. Senere på året så de den sammen med unger, så han havde fundet det første danske ynglepar i over 100 år. Den havde sidst ynglet i 1854 i nogle søer på Mors og i Thy.

En anden tur med problemer var turen til det nordøstlige Polen. De tre ornitologer var taget af sted sammen, og her var det så skik og brug, at når en af dem så en ny art, udløste det en snaps til alle.

Men ved første stop ved en af karpedammene, var der så mange nye arter, at de måtte tage sige en god lur og gå en tur mere rundt om dammene, inden de var i stand til at kunne køre derfra.

Tscherning Clausen (i midten) ved 25 års jubilæet for optællingerne i Tofte Skov sammen med Hans Christophersen og Anton Thøger Larsen.

Nogle af de mange nye arter var: Sort stork, Slangeørn, Hvidøjet And, Turteldue, Mellemflagspætte, Gulrisk og Flodsanger. Af andre store fugleoplevelser nævner han at se Nathejre i Skagen samt Ismåge og Sneugle i Hanstholm Havn i 2013.

Skulle Tscherning vælge en yndlingsfugl, skulle det nok være Kongeørnen, selv om også Stor Hornugle er meget imponerende, siger han.

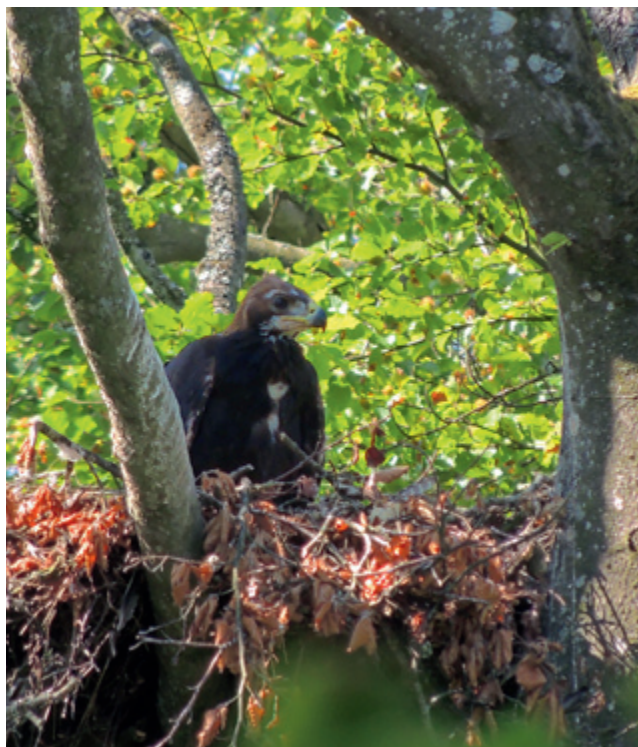
På en af tællingerne i Tofte Skov fik han af skytte Peter Knudsen vist en gammel duehøgerede ved foden af Bøgebakken, hvor Stor Hornugle yngede og havde fået unger.

En af de mere mærkelige oplevelser var også inde i Tofte Skov, hvor han ved en punkttælling havde et punkt tæt ved Storkeegen hvor Sort Stork havde ynglet. Her hørte han en mærkelig fuglestemme, der viste sig at være en ung han af Lille Fluesnapper.

Men fire år efter – på den samme dato og ved samme punkt – var der pludselig igen en ung Lille Fluesnapper der sang. Det var et sjovt sammentræf.

I fremtiden vil Tscherning fortsætte sit arbejde med at lave optællinger i Tofte Skov og Lille Vildmose, og at følge de ynglende Kongeørne og Havørne i området. Tscherning har de sidste par år været med til at starte seniorgruppen "Gråmejerne" op i Nordjylland, og den er nu den mest aktive gruppe i DOF Nordjylland.

Så selv om Tscherning nu er på pension og vil tage det mere med ro, er det stadig Vildmosen og Kongeørnene, der trækker mest.

Kongeørnunge, Tofte Skov, 10. juli 2014. Foto: Anton Thøger Larsen.

Atlaslejr i Vesthimmerland

Natlyt under atlaslejren. Foto: Svend Erik Mikkelsen.

Af Henrik Møller Thomsen

1. marts 2014 startede den tredje danske Atlaskortlægning af de danske ynglefugle. Projektet var ikke langt henne, før det stod klart for os nordjyske lokalkoordinatorer, at der var meget store huller i dækningen af Atlaskvadraterne i den vestlige del af Himmerland. Da projektledelsen efterspurgte emner til Atlaslejre, var vi derfor hurtigt ude og gøre opmærksom på, at vi godt kunne bruge hjælp i det nordjyske.

Hen over foråret var der fuldt gang i annoncering og praktisk planlægning af lejren, og i dagene fra den 11. til 17. juni løb den af stablen. Lejren havde base i en tidligere skole, hvor der var plads til at alle kunne overnatte og spise. Atlasprojektet dækkede udgifter til overnatning og bespisning, og fælles opgaver i forbindelse med madlavning blev delt imellem deltagerne.

Der deltog 12 mænd og én kvinde i arbejdet med at få kortlagt ynglefuglebestanden i 34 kvadrater. Der kan ikke opnås en fuldstændig kortlægning på en uge, da sang- og rugetid er forskellig fra art til art. Det valgte tidspunkt for lejren viste sig dog at være så tæt som muligt på det optimale, da vejret var meget gunstigt for optællinger, og rigtigt mange arter havde nyudfløjne unger i perioden.

Hvert kvadrat blev typisk besøgt i to dage, og i enkelte kvadrater blev der også gennemført natlyt. Optællingerne foregik til fods, på cykel og fra bil og fra offentlig tilgængelige arealer. Der blev i gennemsnit fundet 40 arter pr. kvadrat. Det laveste antal var 24 arter og det højeste 68. I nogle af kvadraterne var der observationer fra tidligere på foråret, men for de flestes vedkommende var der ingen observationer før Atlaslejren.

Der blev i alt fundet 107 arter ynglende. Disse fordelte sig på 73 sikkert ynglende arter, 73 sandsynligt ynglende og 94 muligt ynglende. Arterne i tabellen var de 10 almindeligste under lejren fordelt på antal kvadrater. Arterne er placeret efter antal sikre ynglefund.

Solsort, Landsvale, Ringdue og Munk er fundet i flest kvadrater, mens arterne med flest sikre ynglefund er Hvid Vipstjert og Musvit.

Ugen bød også på en del spændende og lidt mere usædvanlige fund: Sangsvane blev fundet på en ny ynglelokalitet med 6 dununger samt Sortstrubet Bynkefugl og Natravn i hver ét kvadrat.

Ravn blev fundet i 11 kvadrater og er således også i Vesthimmerland i kraftig spredning. Rød Glente blev fundet

i 4 kvadrater, og er altså en anden art under indvandring i det nordjyske, og så blev det til hele 10 syngende Vagtler. Af mere kuriøse observationer var fund af ynglende Viber i majsmarker. Det fugtige forår havde efterladt våde pletter og forsinket majsens vækst, så de havde held med at få yngel på vingerne i det, der ellers ofte er en fuglemæssig ørken.

Der blev fundet 6 af de 18 fokusarter, heraf Krikand, Isfugl og Bjergvipstjert sikkert ynglende. I alt blev der fundet 108 arter, samt nogle ikkeynglende arter.

Hvis en Atlaslejr skal lykkes, er det vigtigt, at deltagerne kan fungere sammen. Det var en af de helt gode oplevelser på denne lejr. Deltagerne var engagerede til langt over normal arbejdstid. Vi var interesserede i at hjælpe og lære af hinanden. Vi var gode til at samarbejde på kryds og tværs, så der ikke opstod fraktioner, og hele grundstemningen var enormt positiv. Det var kort sagt et godt arrangement, og det kan varmt anbefales at deltage i de lejre, der kommer i de følgende år rundt om i landet.

Kvadraterne har nu fået, hvad projektledelsen karakteriserer som en nogenlunde dækning, men vi vil samtidig fra de nordjyske lokalkoordinatorers side gerne benytte lejligheden til at opfordre til at deltage i projektet, da vi stadig har mange dårligt dækkede kvadrater i landsdelen.

Bjarne Nielsen fra DOF Sønderjylland takkes varmt for bearbejdning af data fra lejren, der har lagt til grund for oven/nedenstående.

1	Solsort	30
2	Landsvale	30
3	Ringdue	30
4	Munk	30
5	Tornsanger	29
6	Hvid vipstjert	28
7	Musvit	28
8	Gulspurv	28
9	Grønirisk	28
10	Gråkrage	27

De 10 almindeligste arter under Atlaslejren og antal kvadrater hvor de blev fundet.

Knopsvane *Cygnus olor*

En årstotal på 62.001 er væsentligt højere end gennemsnittet for de seneste 10 år på 49.857. En del af forklaringen ligger givetvis i mange regelmæssige optællinger på klassiske lokaliteter så som Lønnerup Fjord, Agger Tange, Nibe Havn, Ulvedybet og Viskum, hvor der nok er en hel del gengangere i optællingerne.

I de tidlige vintermåneder er der følgende største observationer fra traditionelle lokaliteter, 28/1 500 Sebbesund og samme dag 400 Nibe havn (PES) samt 31/1 250 Lovns Bredning (EM).

I forårsmånederne præges antallene af spredning til ynglepladserne. Der er dog stadig nogle større forekomster 22/5 485 Lønnerup Fjord (HHN), 8/3 297 Hjarbæk Fjord (TRK) og 20/4 240 Ulvedybet (ATL). Der er meldt om i alt 76 ynglepar fra 54 lokaliteter. Dette er en nedgang fra i fjor, der måske skyldes, at fugle der indtastes i Atlasdatabasen ikke automatisk overføres til DOFbasen, og dermed er der fund, som ikke optræder i denne statistik. I Atlasdatabasen er arten registreret sikkert ynglende i 83 kvadrater, 8 kvadrater med sandsynlige fund og 27 mulige fund. Største antal meldes fra Lille Vildmose 6 par (PR), Fyrkat Engsø 4 par (CSS) og Gravlev sø 3 par (TSE). I sommermånederne er der ved flere lejligheder noteret store forekomster af fældende fugle ved Lønnerup Fjord (PHM) og største antal er 30/7 1500 (LNA). 23/8 750 Ulvedybet (SEM) og 22/8 650 Østerild Fjord (PHM) udgør største obs fra nogle af de andre store fældelokaliteter. I efterårsmånederne er de største antal igen fra klassiske

Knopsvanefamilie, Lille Vildmose, 13. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

lokaliteter, 4/10 727 Agger Tange (GGU m.fl.), 5/9 650 Ulvedybet (PES HCH) og 14/9 610 Agger Tange (TRK). Vintermånederne er præget af flere optællinger fra Nibe havn, der er en lokalitet, der de senere år ikke har været mange registreringer fra. De største nævnes 3/12 700 samt 21/11, 9/12 og 18/12 600 (alle PES). Disse udgør samtidig de største antal i området. Fra andre lokaliteter nævnes følgende, 27/11 350 Agger Tange (PHM), 29/12 350 Lovns Bredning (PBA) samt fra Viskum, hvor der næsten tælles dagligt, er største antal 12/11 173 (TBR).

Sum: 62.001. 1. halvår 19.237, 2. halvår 42.764. Indsendere 200.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4222	3184	2829	2249	3227	3526	5686	9914	7308	7855	5372	6629

Pibesvane *Cygnus colombianus*

Et år med få fugle. Der tælles mange fugle ved Egebak-sande i efteråret (KØJ), ellers ville årets total ende meget lavt. Flere er set i vintermånederne januar og februar end i 2013, sikkert som følge af den milde vinter. De største antal er 14/2 32 Store Vildmose (SEM), 10/1 31 Ulvedybet (BKR) samt 13/2 23 Middelhede ved Viborg (TRK). Tiltræk og nordtræk ses tidligt fra ultimo februar, hvor arten dukker op på flere lokaliteter i landsdelen. De største antal ses 8/3 200 Klarisgård (TBR TRK), 8/3 148 NØ Ø (TRK CB) samt 6/3 134 Viskum (LM) formentlig de

samme fugle. Som følge af det tidlige forår aftager træk- ket allerede medio marts og de sidste i foråret bliver 30/3 16 NØ Skagen (EC) og 1/4 1 Rønbjerg (SR).

Efterårstrækket ses fra 9/10 på flere lokaliteter, 24 Vejlerne (HHN), 26 Ulvedybet (BKR) samt 19 Vullum Sø (PHM). De største antal er 5/11 298 Egebak-sande (JPK KØJ), 2/11 170 Bolle og Try Enge (JPK) samt 30/10 145 Rebsenge (JPK). Der er forekomster året ud som følge af det milde vintervejr.

Sum: 6096. 1. halvår 2440, 2. halvår 3656. Indsendere 84

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
152	744	1542	1	5	-	-	-	-	1869	1693	94

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Et pænt år dog med en noget lavere total end de to foregående år, hvor der har været over 200.000 fugle. Gennemsnit for de seneste 10 år er på 140.112.

Den milde vinter giver mange fugle spredt ud over hele landsdelen fra årets start, og de største forekomster er 13/2 1660 Middelhede (SA), 14/2 1950 Store Vildmose (SEM) og 17/2 1500 Helledi Enge (HHB). Fra Middelhede foreligger flere større antal i løbet af februar. Den milde vinter har tilsyneladende skubbet de normale største rasteforekomster med nogle uger.

Forårstrækbevægelser registreres fra 10/2 8 NØ Skagen (EC) og samme dag 41 NØ Nordmandshage (PR). Fra slutningen af februar og starten af marts ses de bedste trække dage, hvilket stemmer godt overens med, at de største rasteforekomster allerede er set midt i februar: De største trækregistreringer er 7/3 1257 N Nordmandshage (PR) og Skagen største antal er 24/2 139 og 6/3 312 (begge KNP). Af øvrige egentlige træktal er der kun følgende nævneværdigt 9/3 127 Jerup Strand (BKR).

Resten af foråret ses kun mindre antal, og allerede fra medio april er trækket stort set overstået, og der ses på nær enkelte sene trække ved Skagen kun fugle på lokaliteter, hvor der senere findes oversommende eller ynglende fugle. I alt registreres oversommende fugle på 18 lokaliteter.

Der findes i 2014 hele fire ynglepar i Himmerland, så fire af Danmarks fem par findes i landsdelen. De to gamle lokaliteter besættes helt efter planen. Den første ynglelokalitet har i år seks klækkede ællinger og fem flyvefærdige (BLA), mens der på den anden lokalitet også klækkes seks ællinger. Det er dog pga. kraftig vegetation usikkert hvor mange, der bliver flyvefærdige, men som minimum fire (HMT m.fl.). Under Atlaslejren findes et par med seks juvenile i en sø nord for Mariager (Anders Hageman), mens der i juli findes et ynglepar med to juvenile i den sydlige del af området på en lokalitet, hvor arten tidligere har oversomret. Derudover er der meldt om fugle, der gjorde tilløb til yngel fra flere lokaliteter både nord og syd for Limfjorden. Der er stadig ikke tegn på yngel i Lille Vildmose, selvom der endnu en gang er rastende fugle. En af de tidligere ynglelokaliteter er tilsyneladende forladt (HMT HEN). Der meldes i Atlasprojektet om flere par, der gør tilløb til yngel i marts og april, uden at der kommer mere ud af det. Et par rydder Juelstrup sø for andre svaner, men mere bliver det ikke til (TSE).

Hen over sommeren ses arten flere steder. Der er især observationer fra Lille Vildmose, formentlig af de samme fugle.

Da der er så mange oversommende fugle i landsdelen, er

Sum: 183.460. 1. halvår 109.003, 2. halvår 74.457. Indsendere 228.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	34584	48695	25204	313	176	31	32	223	348	2822	33548	37484

Sangsvane, Lille Vildmose, 24. november 2014. Foto: Jan Skriver.

det efterhånden svært at se et klart mønster for, hvornår tiltrækket nordfra begynder. Fra 16/10 med 53 Bygholm Vejle (LB) er trækket dog definitivt i gang og i den følgende periode ses større antal. De største antal fra efterår og vinter er 19/12 1000 Lille Vildmose (PMA), 14/12 865 Ølands Vejle (BKR) samt 14/11 843 Middelhede (TBR SA).

Sort Svane *Cygnus atratus*

Undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Australien. Der foreligger ikke observationer af arten i 2014,

hvilket er første gang siden 1987.

Årssummen på 89.783 er noget lavere end 'rekord-forekomsterne' i 2012-13, hvor årssummen begge år lige akkurat rundede 100.000. Den lavere årssum skyldes dog snarere tilfældigheder i det indsendte materiale end en reel nedgang i den nordjyske vinterbestand. Der er som vanligt næsten 'fuld dækning' af Lille Vildmose og Tjeleområdet. Den velkendte sammenhæng mellem disse områder iagttages endnu en gang helt tydeligt; ved mildt vejr opholder Sædgæssene sig i Lille Vildmose, mens de ved frost og strengere vintervejr straks flytter til Tjeleområdet. Der er også mange gode optællinger fra Thy – det er dog stadig vanskeligt at foretage en helt pålidelig bestandsopgørelse i dette område, hvor Sædgæssene benytter mange flere spredte delokaliteter, end tilfældet er i Lille Vildmose og Tjeleområdet.

Igen i år er der interessante forekomster og aflæsninger fra Lundergård Mose i det sydvestlige Vendsyssel. Det tyder altså på, at dette hidtil upåagtede område er en vigtig forårsrasteplass for de Sædgæs, der overvintrer i Skotland.

I et projekt under Aarhus Universitet bliver 49 Sædgæs i november fanget og halsbåndsmærket i Lille Vildmose. Fire af fuglene, alle hunner, bliver tillige udstyret med sendere.

Lille Vildmose

I første halvår tælles op til 1410 (GRØN), inden alle eller næsten alle fugle i månedsskiftet januar-februar forlader området pga. sne og kulde. Med mildning i vejret vender de dog hurtigt tilbage og halvårets maksimum bliver 22/2 1515 (GRØN). Den store afrejse til Sverige finder sted primo marts, hvilket også afspejles i træktaal fra Nordmandshage, se neden for. Herefter observeres kun ganske enkelte i Lille Vildmose og den allersidste notes 22/3.

Første obs. i andet halvår er 8/10 2 (DFS); 11/10 ses 45 og oktober-bestanden forbliver i denne størrelsesorden (HAC DFS). Fra primo november stiger antallet støt fra 2/11 200 (ATL) til 28/11 725 (DFS TBR). De største tal i december er 9/12 1028 (DFS) og 28/12 1020 (TL). Alle halsmærkede Sædgæs på nær én ses regelmæssigt i Lille Vildmose i november og december. Desuden ses to fugle med svenske halsmærker, den ene mærket i Vilhelminaområdet i 2013, den anden ved Umeå helt tilbage i 2008.

Nørreådal og Tjele

I første halvår blot enkelte småforekomster frem til 15/1, hvor der tælles 330 ved Kvorning Mølle (TBR). Maksimum i Nørreådal bliver 24/1 1350 (TBR). Efter stor jagtaktivitet i ådalene i weekenden 25-26/1 rykker de alle til Tjele nogle km længere mod nord. Største forekomst her bliver 31/1 1500, og den sidste rigtigt store forekomst er

7/2 1100 (begge TBR). Med det milde vejr herefter trækker de næsten alle tilbage til Lille Vildmose. Stadig i marts ses dog enkelte småflokke og den allersidste ses i Nørreådal 21/3 (TBR).

Det milde vejr i andet halvår sætter sit præg på forekomsterne. Fra 22/11 ses 1 ex. ved Viskum (TBR). Men først da det ved juletid sætter ind med frost og snefald ses arten for alvor i Nørreådal; største registrerede tal er 29-30/12 500 (LM TBR), men det reelle antal er sikkert væsentligt større. I denne periode aflæses ca. 30 af de fugle, der blev halsmærket i Lille Vildmose i november. Og Ole R. Therkildsen, DCE, Aarhus Universitet fortæller, at tre af senderfuglene opholder sig i Nørreådal mellem jul og nytår. Den fjerde sætter kursen mod Holland. Han oplyser videre, at én af senderfuglene allerede sidst i november aflægger kortvarige besøg ved Tjele og i Nørreådal. Den og dens følge bliver dog ikke observeret i feltet i denne tidlige periode.

Thy og Vejlerne

Store forekomster i første halvår er 11/2 425 Borup ved Hanstholm (JVI), 23/2 772 Rosvang (TRK), 24/2 194 Hjørdemål Klit (HHN) og 4/3 272 Ove Sø (KØJ). Sidste større forekomst er 26/3 116 Ove Sø (KØJ) og allersidste melding er 7/4 55 Egebaksande (HOC).

Fra Vejlerne også en række pæne forekomster, således 4/1 230 Bygholmengen (POH), 5/2 186 Tømmerby Kær (HHN) og endelig 5/3 154 Torup og Klim Fjordholme (HHN), som samtidig er halvårets sidste indberetning fra Vejlerne.

Første forekomst i andet halvår falder som vanligt markant tidligere end i Lille Vildmose, således allerede 8/9 56 Rosvang (KØJ). Fra Rosvang-området er der halvåret igennem mange og regelmæssige indberetninger, den største er 27/11 460 (KØJ). Højeste melding fra egnen omkring Ove Sø er 30/11 153 Istrup (KØJ), og 31/12 registreres i alt 956 i Rosvang- og Hanstholmområderne (Thomas Heinicke). Eneste store indberetning fra Vejlerne er 27/12 250, der trækker til overnatning på Bygholmengen (HHN).

I Thy ses mindst 6 fugle med halsringe fra Vilhelmina i Sverige (Thomas Heinicke EA KØJ mfl.). Endvidere ses ved Rosvang fra 12/10 og resten af året en fugl med skotsk halsmærke (KØJ mfl.).

Sydvestlige Vendsyssel

1-2/3 ses op til 204 Lundergård Mose (FA); 9 af disse fugle er mærket med skotske halsringe.

Trækobservationer

3/3 123 Skagen (KEC ROC), 3-7/3 552 Nordmandshage (PR) og 4/4 15 Vangså Hede (JJA).

Sum: 89.783. 1. halvår 56.694, 2. halvår 33.089. Indsendere 74.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	20585	30528	5511	70	-	-	-	-	213	2653	10335	20660
Lille Vildmose, max.	1410	1515	624	-	-	-	-	-	-	45	725	1028
Nørreådal og Tjele, max.	1400	1500	30	-	-	-	-	-	-	-	10	500
Thy og Vejlerne, max.	400	1200	450	70	-	-	-	-	156	450	600	1200

Tajgasædgås, Nørreådal, 30. december 2014. Foto: Thorkil Brandt. Bemærk at flere individer i flokken bærer halsbånd.

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

Langt de fleste indberetninger drejer sig om enkelte fugle. I første halvår er der dog et par lidt større forekomster, nemlig 24/1 13 Nørreådal (TBR), 12-21/2 op til 46 Middelhede (SA LM TBR TRK) og 3/3 8 Lille Vildmose (TL). Fuglene i Lille Vildmose og Nørreådal ses i smågrupper i store flokke af Tajgasædgås, mens den store forekomst ved Middelhede drejer sig om en 'ren' flok af Tundrasædgås.

Største melding i andet halvår er 23/11-24/12 op til 3

Sum: 300. 1. halvår 277, 2. halvår 23. Indsendere 17.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	36	193	33	11	4	-	-	-	1	1	9	12

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

Den svimlende årssum på 957.996 er ny rekord. Den hidtidige rekord på 796.766 er fra 2012. Vær dog opmærksom på, at årssummen er en opsummering af alle indberetninger – og altså ikke et tal, der er renset for gengangere. Efterårssummen udgør 41% af årssummen. I perioden 2000-07 har efterårssummen varieret mellem blot 5 og 14% af årssummen, mens den i perioden 2008-14 har varieret mellem 19 og 44% af årssummen. Hvor store forekomster af Kortnæbbet Gås i Nordjylland således tidligere overvejende var et forårsfænomen, er tendensen efterhånden meget klart gået i retning af store og stabile forekomster i begge halvår. Vejlerne er stadig det nordjyske kerneområde. Tal fra Vejlerne udgør 39% af årssummen – 41% af forårssummen og 36% af efterårssummen. Månedsmaksima for Vejlerne (tal renset for gengangere) fremgår af tabellen neden for. Vi ved ikke, hvor stor den samlede nordjyske bestand er; det er dog ganske givet, at mange af de neden for nævnte store fo-

Sum: 957.996. 1. halvår 567.726, 2. halvår 390.270. Indsendere 165.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	49939	140107	305548	64818	7311	3	7	4	109623	162036	73574	45034
Vejlerne sum	34120	74657	112060	12348	793	3	7	3	66531	33933	20577	19552
Vejlerne max.	11505	18192	24770	7000	230	3	1	1	10980	4670	9495	3000

Lille Vildmose (DFS).

En fugl, mærket i Holland med gult halsbånd, er aflæst i tre tilfælde. I første halvår 19/2 ved Lyng i Vejlerne (JPK) samt 8/3 ved Ulstrup sydvest for Thisted (KØJ) – og i andet halvår 25/9 ved Storå sydøst for Hanstholm (JPK). Den er i alle tilfælde set i flok med Kortnæbbet Gås og ved efterårsobservationen ses den i par med en Kortnæbbet Gås.

rekomster for en stor del drejer sig om fugle, der også optræder i Vejlerne. På totaltællinger i Vejlerne i tælles i januar (11.505), februar (18.192) og marts (24.770) (alle HHN). Største forårstal uden for Vejlerne er 2/1 3700 Staun, Barmer og Valsted Enge (PES), 17/2 8000 Attrup (JB), 12/3 4160 Haverslev Kær (JPK), 19/3 6080 Spangbjerg ved Ove Sø (JPK), 9/4 3800 Halkær Ådal (HMT) og ligeledes 9/4 5090 Nørrekræ Enge (HHN). Sidste store flok er 4/5 1650 Ulvedybet (JPK).

Der ses enkelte oversomrende fugle i Vejlerne (BOEK JPK mfl.); desuden ses 10/8 1 Ørum Sø (EA).

De første på efterårstræk er 8/9 12 Guderup Kær (EA). Den første lidt større flok er 19/9 450 på overnatnings-træk, Holmtange, Vejlerne (PHM) og herefter går det hurtigt – 29/9 ses 9550 på Bygholmengen (JPK). Halvårets største tal uden for Vejlerne er 24/10 4640 Damfener, Store Vildmose (JPK), 16/10 3820 Ulvedybet (BKR) og endelig 8/11 3500 Rosvang (KL TBR).

Blisgås *Anser albifrons* / Almindelig Blisgås *Anser albifrons albifrons*

Årsummen på 17.939 er rekordstor, endda betydeligt større end i de hidtil største år 2006 (med 13.702) og 2013 (med 10.318). Man skal dog huske, at årsummen er en opsummering af alle indberetninger og ikke det reelle antal af fugle, som er meget lavere.

Forårssummen udgør 85% af årsummen, hvilket stort set svarer til de gennemsnitligt 88% for perioden 2000-13. Marts er som vanligt den suverænt bedste måned. Vejlerne tegner sig for 25% af forårstallene, men kun for 1,5%

Sum: 17.939. 1. halvår 15.159, 2. halvår 2780. Indsendere 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	559	4831	9438	321	10	-	-	-	2	1096	1424	258
Vejlerne sum	135	1181	2430	24	7	-	-	-	1	33	8	2

af efterårstallene.

Forårets største tal er 5/3 412 Thorup og Klim Fjordholme (HHN), 7/3 160 Lille Vildmose (HAC), 10/3 ikke mindre end 802 Egebaksande (KØJ) og endelig 24/3 340 Ulvedybet (PHK).

De største forekomster i efteråret er 26/10 47 Lille Vildmose (DFS), 14/11 86 Middelhede (SA TBR) og 18/11 205 Rosvang (KØJ).

Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Et fotodokumenteret fund 22/2-2/3 1 ad. Læsvig (HHN FA).

Dværggås *Anser erythropus*

To forekomster, nemlig 24/3-1/4 1 ad. Nørrekær Enge (HHN mfl.) og 10-13/5 ligeledes 1 ad. Ulvedybet (RSN mfl.).

Grågås *Anser anser*

Årsummen på 492.479 er rekordstor, 18% større end den ellers også rekordstore årssum i 2013. Efterårstal udgør 74% af årsummen, hvilket svarer nøjagtigt til gennemsnittet for perioden 2005-13. Det er sikkert de mange danske ungfugle, der er den vigtigste årsag til den store efterårssdominans. Ellers er der for andre gåsearter i Nordjylland en tendens til overvægt af forårsfugle.

Tal fra Vejlerne udgør 19% af årsummen. For blot få år siden var Vejler-tallenes andel af det samlede materiale betydeligt større; i 2009-10 udgjorde de således hhv. 39% og 34%. Selvom indberetningsintensiteten af Grågås fra Vejlerne nok er faldende, skyldes den vigende Vejlerdominans dog også i høj grad, at der efterhånden er meget store forekomster på en del andre lokaliteter i Nordjylland.

Der er indberettet ynglefugle fra 41 forskellige lokaliteter. De fleste drejer sig dog om små forekomster. De største indberetninger af ungeførende par udgøres af Aggersborggård Vildtreservat 12 (ASH), Rettrup Kær 10 (SR),

Volsted Kær 7 (TS), Viskum 6 (TBR), Halkær Sø og Ådal 5 (HMT), Præstesø, Råbjerg Sø 5 (BHJ), Perlen, Ulvedybet 4 (JHC), Sønder Mose, Viborg 4 (SPP) og endelig Vandplasken 4 (BRØN KUP). Der foreligger ikke tal om ynglebestanden i Vejlerne, som ellers stadig er det suverænt vigtigste yngleområde. Der er heller ikke tal fra Lille Vildmose og andre større yngleområder. Ynglebestanden og yngleudbredelsen er altså langt større end ovenstående tal antyder.

De største tal fra første halvår er 13/2 1500 Middelhede (TRK), 23/2 1521 Egebaksande (TRK), 10/3 1070 Kløv Kær (JPK), 12-13/3 4017 på totaltælling i Vejlerne (HHN) og endelig 14/6 3500 Bygholmengen (GGU).

De største tal fra andet halvår er 10/8 4500 Arup Vejle (TRK), 17/8 1800 Nors Sø (KØJ), 15-16/8 12.920 på totaltælling i Vejlerne (HHN), 25/8 4000 Ulvedybet (SEM), 29/8 6380 Agger Tange (EA), 15/9 2500 Vust Holme (PHM), 23/9 2510 Viskum (LM), 28/9 1700 Lille Vildmose (DFS) og endelig 14/11 1800 Middelhede (SA TBR).

Sum: 492.479. 1. halvår 126.468, 2. halvår 366.011. Indsendere 250.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	18172	36395	38573	11416	9088	12824	18337	96207	95182	67825	46138	42322
Vejlerne, sum	5389	6050	7626	2077	1188	5701	5330	24897	19780	7558	3944	1633

Grågås x Bramgås *Anser anser* x *Branta leucopsis*

I første halvår ses 23/3 1 Jerup Strand (BKR). I andet halvår ses 16/7 1 Viskum (TBR) samt 11-27/10 1 Viskum

og flere andre lokaliteter i Nørreådal (FIA TBR TRK).

Blisgås, Kortnæbbet Gås og Bramgås, Vust Holme, 22. februar 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Grågås x Canadagås *Anser anser* x *Branta canadensis*

I første halvår fire forekomster, nemlig 3/1 1 Viskum (TBR), 12/1 1 Skals Enge (SA), 5/3 1 Tange Sø (FIA), og 25/5 1 Lille Vildmose (HAC mfl.). I andet halvår to fore-

komster, nemlig 6/10-2/11 1 Viskum og andre lokaliteter i Nørreådal (TBR LM MHH) samt 31/12 1 Tange Sø (TBR).

Snegås *Anser caeruleus*

I første halvår ses 14/1 1 Karby Enge (ASB), 8/2 1 Ove Sø (EA) samt 30/3 1 Nors Sø (ANB). I andet halvår ses 10-18/8 op til 3 Agger Tange (SCS mfl.), 17/8 1 Nors Sø (KØJ SAL), 21/9 1 Bygholmengen (BS

PHM) og endelig 6/10 1 Vestervig Kirke (GGU mfl.). De fleste af de Snegæs, der ses i Danmark er sikkert undslupne eller forvildede fangenskabsfugle. Arten er hjemmehørende i Nordamerika.

Indisk Gås *Anser indicus*

To meldinger fra første halvår, nemlig 2/6 4 Agger Tange (EA) samt 4/6 3 Ulvedybet (MON).

Undsluppet eller forvildet fangenskabsfugl, der stammer fra Centralasien.

Canadagås *Branta canadensis*

En noget lavere årssum end de to foregående år, men ellers med den normale dominans af forårsobservationer. De vigtigste områder udgøres af de østlige og centrale Limfjords-egne samt østkysten herudfor. I første halvår er de største forekomster 4/1 2100 Bolle og Try Enge (SEM) og 8/1 1600 Ulvedybet (KHK). Stør-

ste melding fra den vestlige del af området er 2/3 450 Grynderup Sø i Nordsalling (JJP). De største tal fra andet halvår er 17/12 1600 Gerå (HAC) og 26/12 600 Størvorde Nørkær (UGS). Største tal fra de vestlige områder er 17/9 med beskedne 87 Rosvang (KØJ).

Sum: 47.065. 1. halvår 28.313, 2. halvår 18.752. Indsendere 124.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
16100	8889	2899	26	167	232	56	308	652	479	5799	11458

Bramgås *Branta leucopsis*

Rækken af rekordår fortsætter. Faktisk har hvert eneste år siden 2004 budt på nye rekordstore årssummer. Og endda er årssummen på 574.308 markant større end årssummen for 2013, der udgjorde 339.789. De opsummerede tal for Vejlerne udgør 64% af årssummen – 65% af forårssummen og 62% af efterårssummen. Vejlerne er altså stadig det suverænt vigtigste område for Bramgås i Nordjylland. Månedsmaksima i Vejlerne (dvs. tal renset for gengangere) fremgår af tabellen neden for.

I første halvår er de største forekomster uden for Vejlerne med nærmeste omegn 9/4 8400 Nørrekær Enge (JPK) samt 16/4 8500 Staun, Barmer og Valsted Enge (JPK). Alle øvrige større observationer er fra Mors, således

27/3 900 Søndervig (JPK) og 15/4 840 Dråby Vig (JPK). Der bliver som forventeligt stadig flere forekomster af mindre flokke udenfor kerneområderne – også fra egne, der ligger ret langt fra kysterne.

I andet halvår er de største tal udenfor Vejlerne 18/10 1960 Ejerslev, Nordmors, 21/11 800 Ulstrup ved Snedsted (KØJ), 24/11 840 Sjørringvig ved Rosvang (KØJ), 17/12 2150 Sejerslev, Nordmors (KØJ) og endelig 28/12 2537 Nørrekær Enge (HHN). En pæn forekomst fra østkysten er 10/11 530 Lovnægård, Mariager Fjord (AHO). Endelig skal nævnes et par store træktal fra indlandet, nemlig 2/10 600 Koholm Å ved Flyndersø (AO) og 29/10 850 Øby (LM).

Sum: 574.308. 1. halvår 438.933, 2. halvår 135.375. Indsendere 166.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	54610	65033	145730	134222	39290	48	62	52	300	35069	37391	62501
Vejlerne sum	49803	52507	80797	78208	24110	39	62	52	23	16696	21204	45348
Vejlerne max.	14989	9880	13790	12812	12852	6	7	6	7	3590	4800	6640

Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla*

Efter et par lidt magre år er der igen gode tal fra de fleste nøgle-lokaliteter og årssummen på 6786 er en smule højere end den gennemsnitlige årssum for perioden 2000-14, som udgør 6387. Som det fremgår af årsskemaet neden for, er der kun meldt om små forekomster fra de egentlige vintermåneder, mens maj og oktober tegner sig for langt de fleste og største observationer.

I første halvår er de største vinterforekomster 4/2 27 Saltingsund (JJP), 16/2 29 Dråby Vig (JJP) samt 27/2 27 Jerup Strand (BKR). Største marts-forekomst er 23/3 185 Dråby (KØJ) og de største maj-forekomster er 9/5 430 Agger Tange (HHN), 19/5 hele 1568 på syv Læsø-lokaliteter (PR) og endelig 20/5 183 Hirsholmene (JG). Alle-rede fra omkring 25/5 ses kun enkelte individer, som

mest sandsynligt er oversomrende fugle.

Egentlige sommerfund udgøres af 14/6 1 Rønnerne og 15/6 1 Stokken, begge Læsø (PR), 15/6 1 Agger Tange (TRK), 30/6 2 Nordmandshage (PR) og endelig 15/8 2 Bløden Hale, Læsø (KAHA).

Første melding om efterårstræk er 10/9 10 Horneks Odde, Læsø (CES), og efterårets største rastforekomster er 8/10 309 Aså og ligeledes 8/10 350 Voerså (begge HHN), 12-13/10 572 på seks Læsø-lokaliteter (FHK) og 18/10 150 Agger Tange (OJE). Herefter er de største forekomster 30/11 60 Limfjorden ved Ulvedyb (PHM), 8/12 21 Voerså (SØP) og endelig 30/12 29 Stokken, Læsø (FHK). Til sidst skal nævnes en meget usædvanlig indlandsobservation, nemlig 23/12 1 Viborg Vestermark (SSL).

Sum: 6786. 1. halvår 4497, 2. halvår 2289. Indsendere 67.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	23	179	326	404	3559	6	-	2	32	2095	89	71

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota*

Årssummen på 70.761 er lidt lavere end de gennemsnitligt 75.291 for perioden 2000-14. Som vanligt er fordelingen på de to halvår nogenlunde lige, dog med den traditionelle overvægt af forårsfugle.

De største tal i første halvår er 7/1 2100 Staun, Barmer og Valsted Enge (PES), 3-6/4 3500 Ulvedyb (HCH) samt 15/5 1089 Agerø mm. (SSL).

Der er kun indberettet ét egentligt sommerfund, der til gengæld er meget stort, nemlig 15/6 20 Agerø (BBK).

De første på efterårstrækket er 1/9 42 Grenen (EC). Og halvårets største forekomster er 2/10 2300 Isbakkeholm (SEM), 29/10 1189 Mariager Fjord, delvis i Østjylland (TNI) og 27/11 2500 Egholm og Kytterne (BKR).

Sum: 70.761. 1. halvår 37.454, 2. halvår 33.307. Indsendere 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	12295	9669	4091	7224	4123	52	-	-	3764	13565	10264	5714

Lysbuget Knortegås, Gjol Bredning, 11. oktober 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Nilgås *Alopochen aegypticus*

Årssummen på 82 er i den lave ende, idet den gennemsnitlige årssum for perioden 2006-14 udgør 137. Den store overvægt af forårsfugle er helt på linje med den normale tendens.

Langt de fleste observationer er gjort i den sydlige del af rapportområdet – syd for Limfjorden. Dog er der mange indberetninger fra Skagen-halvøen af først 4 ex. 19/4, dernæst af 3 ex. 11-23/5 og endelig af 2 ex. i perioden

31/5-5/6 (JHC KNP mfl.). Næsten alle årets observationer falder i perioden 13/2-23/7. Undtagelserne er 4-6/9 2 Arup Vejle (PES SPJ AL), 4/12 1 Tissing Vig, Sydvestmors (ASB) og endelig 8/12 1 Gravlev Sø (TS).

Undsluppet fangenskabsfugl, der stammer fra Afrika, syd for Sahara. Der findes dog fritlevende og selvreproducerende bestande mange steder i Europa.

Sum: 82. 1. halvår 73, 2. halvår 9. Indsendere 47.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	2	10	20	32	9	3	-	4	-	-	2

Nilgås, Nordstrand, Skagen, 19. april 2014. Foto: Knud Pedersen.

Rustand *Tadorna ferruginea*

Årets første dukker op 5/4 1 på marker ved Havnø Hage (SA) og ses i området til 15/4 (TN TL). Næste bliver 25/4 1 Østerild Fjord (ILM JJ). En trækkende ses 4/6 Grenen (ROC), og i efteråret ses et par stationære: 10/8-5/9 1 hun Agger Tange (KØJ EA AO m.fl.) og 21/9-11/10 1 Lille Vildmose (SKS GRØN DFS m.fl.). Endelig sluttet

året af med 26/12 1 Lovns Bredning (SUT). Både fuglen ved Havnø Hage og den i Lille Vildmose gik sammen med Bram- og Grågæs, og kunne være det samme individ. Skagen-fuglen trækker sammen med Grågæs, mens fuglen på Agger Tange har forkærlighed for Taffelænder og Gravænder.

Rustand x Gravand *Tadorna ferruginea* x *T. tadorna*

Igen i år observationer af denne hybridform i Limfjords-

området: 13-21/10 1 Nordmandshage (PR SØP HAC).

Gravand *Tadorna tadorna*

Vi skal tilbage til år 2000 (79.740) for at finde et år med flere fugle. 15.000 over 10-års gennemsnittet. I forhold til de senere år, trækker et stort andet halvår kraftigt op i statistikken og når næsten første halvår i antal.

Der ses usædvanligt mange i årets første måneder, hvilket sandsynligvis skyldes flere faktorer: Mildt vintervejr og flere observatører ude på lokaliteter med mange fugle, og så noteres Gravænder måske også mere flittigt i de artsfattige måneder, end de bliver når de er spredt ud længere henne på året? De sædvanlige lavvandede lokaliteter langs Østkysten og Vejerne har størstedelen: 10/1 545 Als Odde (TN), 12/1 500 Gerå Strand (KRA) og 13/1 520 Nordmandshage (PR) i januar. I februar bl.a. 24/2 500 Bygholm Vejle (OLH) og 27/2 500 Als Odde (PES TN). I marts er koncentrationen af fugle ikke så udtalt, men følgende større tal inden fuglene spreder sig ud på ynglelokaliteterne sidst på måneden: 1/3 287 Lovns Bredning (EM) og 12/3 475 Bygholm Vejle (HHN). Hunner

af Gravand yngler først som 2-årige, så mange af de forsamlinger af fugle, der ses i maj/juni, er ikke-ynglende 2K hunner og yngre hanner, som først er kønsmodne i 4-5 års-alderen. Følgende bør komme under den kategori: 5/5 350 Gerå Strand (HAC), 31/5 377 Ulvedyb (BHH) og 15/6 250 Agger Tange (TRK).

Der er indrapporteret mindst 35 ynglefund i DOFbasen. Fra Atlas-projektet er der registreret 46 sikre og 23 sandsynlige ynglefund.

Fuglene samles igen i august. Mange ses på Agger Tange, bl.a. 23/8 475 (CHJ), mens Gerå Strand har 27/8 380 (SEM). Medio september-primo oktober domineres af Agger Tange med op til 20/9 1081 (SPP). I det øvrige område ses 10/10 480 Gerå Strand (HAC), 27/10 468 Als Odde (TN), 29/10 500 Bygholm Vejle (PES). Vinteren starter mild, og det ses på de store antal: 8/12 430 Bygholm Vejle (PES), samt 25/12 450 Staun, Barmer, Valsted Enge (PES).

Sum: 57.438. 1. halvår 30.370, 2. halvår 27.068. Indsendere 216.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6666	8820	5127	3203	4554	2000	792	3952	6447	7029	5850	2998

Gravand, ved Vilsted Sø, 17. marts 2014.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Mandarinand *Aix galericulata*

23/1 1 han Ålestrup (SUT), 19/4 1 han Ulvedybet (AHO ABZ) og 29/5 1 han Vandplasken (KUP) efterfølger et år

med kun to fugle.

Arten er undsluppet fra fangenskab.

Pibeand *Anas penelope*

Største sum siden år 2000 (480.290) og 48% flere end 10-års gennemsnittet. Det skyldes i høj grad meget store antal fra vinteren, hvor december og specielt januar har store mængder.

De fleste opholder sig i januar i Limfjordsegnene med største 10/1 3390 Bygholm Vejle (HHN) og 2650 Ulvedybet (BKR), 11/1 1500 Spøttrup Sø (DMB) og endelig 12/1 880 Lille Vildmose (TL).

De største antal fra lokaliteterne i foråret: 9/3 5300 Arup Vejle (TRK), 1400 Lille Vildmose (HAC) og 700 Debelenge (RSN ALM), 12-13/3 4560 på totaltælling i Vejlerne (HHN), 3/4 2530 Ulvedybet (HCH) og 5/4 785 Skals Enge (TRK).

Få ses i juni og juli med 20/6 180 Bygholm Vejle (EM) som klart største. Ynglefugle: Ingen i DOFbasen, men

Atlasprojektet nævner et sikkert og et sandsynligt fund. Efterårstrækket begynder så småt i det allervestligste af området, hvor de første større flokke (islandske?) når Agger Tange 14/8 275 (CHJ). Fra samme lokalitet kommer første forsamling på over 1000 ex: 15/9 1750 (TVN) og samme sted 4/10 6525 (GGU). De øvrige store antal fra efteråret kommer mest fra Ulvedybet med max. herfra 10/10 8510 (HHN). Vinteren har flere forekomster langt over normalen, bl.a. 4/11 2500 Havnø Hage (LTP), 21/11 1500 Østerkær Enge (TE), 11/12 2500 Arup Vejle (PHM) og 15-16/12 4550 på totaltælling i Vejlerne (HHN). Som det fremgår af skemaet nedenunder, udgør Vejlernes andel af fugle betydelig flere i første halvår end andet halvår. 26% af årssummen er fra Vejlerne fordelt på 41% af første halvårs, men kun 19% af andet halvårs.

Sum: 241.863 1. halvår 87.205, 2. halvår 154.658. Indsendere 173.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	34462	13084	27849	10435	493	882	188	2411	17628	78013	36104	20314
Vejlerne sum	12204	6714	13501	3014	60	303	22	224	778	13284	5593	7066

Knarand *Anas strepera*

De sidste års høje niveau fortsætter og i år bliver det en fremgang på 24% sammenlignet med sidste år. Summen er knap 2000 flere fugle i forhold til 10 års gennemsnittet. Knarand trækker normalt væk fra området om vinteren, men milde vintre får stadig flere til at blive i det nordjyske, så fuglene kan ses året rundt. Førhen ankom de første ænder i marts og forsvandt igen i oktober/november.

Fra vinteren bl.a. 3/1 17 Vilsted Sø (ABZ) og 10/1 37 Han Vejle, samt 18 Kogleaks (begge HHN). Foråret byder på 21/3 30 Bygholm Vejle (HHN), 24/3 30 Lille Vildmose (PR) og 24/4 44 Agger Tange (KØJ). Forårets største forekomst tælles i Vilsted Sø 30/5 70 (RWR).

Ynglefugle: Vejlerne 62 par registreret og 15/6 1 hun med 9 ællinger Lille Vildmose (Orla Nielsen TC). Det må væ-

re et absolut minimum som indrapporteres, siden der holder mange fugle til på lokaliteter som Agger Tange, Ulvedybet, Vilsted Sø og Lille Vildmose igennem hele foråret. ATLAS-projektet melder om tre sikre og tre sandsynlige fund. I højsommeren (juli) ses kun få med 30/718 Kærup Holme (LNA) som eneste større forekomst.

16 af de 20 største forekomster i efteråret og starten på vinteren 2014/15 finder sted i Kærup Holme/Kogleaks-området. Toppen nås 14/11 337 Kogleaks (HHN). Uden for Vejlerne er største 16/11 133 Halkær Sø (RWR). Fra totaltællinger i Vejlerne kan nævnes 11-12/11 495 og 15-16/12 365 (begge HHN). Mange lokaliteter spredt over hele rapportens område opnår to-cifrede antal i andet halvår. En art i klar fremgang.

Sum: 6175 1. halvår 1709, 2. halvår 4466. Indsendere 116.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	114	30	368	408	594	195	32	247	478	1138	1680	891

Krikand *Anas crecca*

Også for Krikanden et år langt over middel – helt præcis 38% flere i forhold til 10-års-gennemsnittet. Vinterens mildhed har, ligesom for de øvrige svømmeænders vedkommende, også stor betydning for tilstedeværelsen af denne art, hvilket resulterer i, at ca. 35% af summen er fra vintermånederne. Set over de seneste år ligger den andel normalt på 10-16%, så i år er der exceptionelt mange

fugle i januar/februar og november/december.

Årets første måned har store koncentrationer af fugle i specielt Vejlerne, og i mindre omfang andre steder: 4/1 1510 Bygholm Vejle (HHN) og 600 Tofte Sø (HAC), 10/1 3880 Selbjerg Vejle (HHN) og 1080 Ulvedybet (BKR) samt 11/1 1570 Østerild Fjord (HHN). Fra foråret kan nævnes 12/3 1525 Bygholm Vejle (HHN), 28/3 875 Ulve-

Krikand, Vår Holm, Limfjorden, 9. marts 2014. Foto: Jan Skriver.

dybet (SEM), 3/4 1200 Arup Vejle (JG) og 5/4 645 Hjarbæk Fjord (TRK). Forårstrækket ses hovedsagligt i det nordlige Vendsyssel, hvor vi også finder de største træk-dage: 12/4 444 Hirtshals Fyr (AØ) og 16/4 515 Nordstrand, Skagen (HBØ). Fra Vejlerne skal fra totaltællinger nævnes følgende tal 10-11/1 6629, 12-13/3 3355 samt 15-16/4 9005 (alle HHN). Disse tal indgår ikke i sumskemaet.

Ynglefugle: Følgende indrapporteret med ællinger, et par med 6 unger Råbjerg Mile (PMA KNP EØ), et par med 4 unger Dragsgård Skov (TN) og et par med en unge Lille Vildmose (TN). Desuden to mulige ynglepar registreret. ATLAS-projektet oplyser om seks sikre og to sandsynlige fund.

Ret få ses i en varm og tør juli måned, mens august ligner sig selv, hvad angår antal. På Agger Tange ses de

første store flokke 23/8 1600 (CHJ) og dernæst 28/8 1690 Bygholm Vejle (HHN). I efteråret ses bl.a. 9/9 3800 Ulvedybet (HAC), 14/9 2000 Agger Tange (TRK) og 10/10 3950 Ulvedybet (HHN) samt fra totaltælling i Vejlerne 4676 (HHN). Vinteren har mange fugle på de allerede nævnte lokaliteter, bl.a. 5/11 3000 Arup Vejle (HRC), 23/11 2000 Agger Tange (HRC), 13/12 2000 Arup Vejle (HRC) og 17/12 3950 Ulvedybet (BKR).

Efterårstrækket byder ikke på større tal, men nævnes kan 8/9 194 Nordmandshage (AB PR) og 12/10 196 Hirtshals Fyr (AØ).

Vejlernes andel af fugle udgør i år 24% af den samlede sum, mens 23% optælles i Ulvedybet. Endelig skal fra Vejlerne totaltællinger nævnes følgende tal 3-4/10 6167, 11-12/11 15.769 og 15-16/12 9230 (alle HHN). Disse tal indgår ikke i sumskemaet.

Sum: 210.960 1. halvår 57.303, 2. halvår 153.657. Indsendere 199.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	16013	3617	14810	16273	1163	5427	2303	24604	28714	42727	40777	14532

Amerikansk Krikand *Anas carolinensis*

Efter tre fugle i 2013, er der kun registreret en fugl i år.

Denne er 10/4 1 han Agger Tange (PHK).

Gråand *Anas platyrhynchos*

Arten behandles kun kortfattet. Med 20% over 10 årsgennemsnittet fortsætter denne almindelige svømmeand sin fremgang. Dog er der indrapporteret 55.000 færre i

forhold til 2013. Igen ses en stor andel (59%) af fuglene i vintermånederne.

Sum: 225.136 1. halvår 95.632, 2. halvår 129.504. Indsendere 222.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	43828	32843	9113	1854	2572	5422	5866	22830	17458	26610	25493	31247

Spidsand *Anas acuta*

Efter et antalmæssigt ringe år blev der i 2014 set tre gange så mange fugle. 40% over 10-års gennemsnittet viser, at det er et godt år og største år siden 2000. De fremtrædende vinterforekomster, som hos Knar-, Krik-, Grav-, Pibe- og Gråand, er mindre tydelige hos arten, men de overvintrer også langt sydligere end de nævnte arter og er derfor ikke naturligt hjemmehørende på vores kanter om vinteren. Til gengæld er det værd at bemærke en større sum i det tidlige forår og det sene efterår.

Vinterens største antal er bl.a. 5/1 35 Agger Tange (FRO), 10/1 35 Havnø Hage (TN), 21/2 66 Bygholm Vejle (HHN) og 25/2 120 Agger Tange (JCJE). Antallet topper primo til medio marts med 1/3 128 Lovns Bredning (EM), 12-13/3 515 på totaltælling i Vejlerne, hvorefter det flader ud med 19/3 71 Ulvedyb (BKR), 6/4 75 Brødensgrøfts Udløb (Mariager Fjord) (CHJ) og sidste større fra foråret

12/4 80 Ulvedyb (KMO). Forårstræk-bevægelser er så små, at de ikke nævnes her.

Ynglefugle: Eneste sikre er 10/7 en hun med 11 pull. Han Vejle (HRC). Ynglefuglene er tilmed det eneste fund i juli udover 8/7 1 Ulvedyb (AØ). Den er ikke registreret i Atlas-projektet som ynglefugl.

Efteråret domineres af de store antal af fugle, som bruger Agger Tange som mellemstation på trækket (se skemaet nedenunder). Største herfra er 14/9 1960 (TRK). Af de 8 største forekomster i Nordjylland på DOFbasen siden 1980 er alle fra Agger Tange og tre af dem fra 14/9! Udenfor dette område er største i efteråret 3-4/10 165 på totaltælling i Vejlerne (HHN) og 5/10 125 Lønnerup Fjord (GGU). Fra vinteren kan nævnes 25/11 320 Havnø Hage (TN).

Sum: 14.564 1. halvår 3987, 2. halvår 10.577. Indsendere 115.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	219	1008	1997	691	55	17	13	228	3615	5590	1046	85
Agger Tange, sum	74	329	89	28	2	3	-	149	3350	4503	70	-
Agger Tange, max	35	120	60	22	2	3	-	44	1960	1850	34	-

Atlingand *Anas querquedula*

Et flot år med 50% flere fugle end gennemsnittet for de sidste 10 år, og vi skal tilbage til 2003 (708) for at finde et bedre år.

De første fugle dukker tidligt op 23/3 2 Præstesø (CP) og 24/3 2 Lille Vildmose (PR). Også i år har Lille Vildmose en stor andel af fuglene og her topper de 26/5 med 15 (PR). Se skemaet nedenunder for Lille Vildmose. 9/6 tælles 23 Bygholm Vejle (HHN).

Ynglefugle: 17/6 1 hun med 9 unger Vesterkær, Ulvedyb (RSN), 17/6 1 hun med 7 unger Gjølvej, Ulvedyb (RSN), 15/7 2 unger Lille Vildmose (PR), 21/7 1 hun med 6 unger Gravlev Sø (TSE), 25/7 1 hun med 2 unger Halkær Sø (HMT). Desuden er der indrapporteret 36 par Bygholm Vejle (HHN), 5 par Lille Vildmose (ALN), 1 par Juelstrup Sø (TSE) og 1 par Reservatet, Skagen (KNP PQ). Ifølge Atlas-projektet er der 6 sikre og 6 sandsynlige ynglefund.

Få ses i august og eneste udenfor allerede nævnte ynglelokaliteter er 3/8 2 Rærup Slambassin (ATL). Sidste i 2014 bliver 17/9 en fugl i Halkær Sø (TSE).

Atlingand, Lille Vildmose, 29. april 2014. Foto: Rune Sø Neergaard.

Sum: 639 1. halvår 590, 2. halvår 49. Indsendere 102.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	7	112	359	111	35	10	4	-	-	-
Lille Vildmose, sum	-	-	3	38	113	22	9	2	1	-	-	-
Lille Vildmose, max	-	-	2	8	15	10	2	2	1	-	-	-

Skeand *Anas clypeata*

27% flere end 10 års gennemsnittet. Fugle i alle årets måneder er ikke normalt, men tendensen er klar, at de lune vintre holder flere og flere svømmeænder tilbage i Nord-europa, bortset fra Afrika-trækkende Atlingænder og til dels Spidsænder.

Vinteren har bl.a. 10/1 12 Bygholm Vejle (HHN) og 25/2 12 Agger Tange (JCJE). Forårstrækket kommer i gang medio marts og forløber indtil ultimo april. Før og efter den periode kun fåtallige antal. Fra foråret nævnes 12/3 45 Bygholm Vejle (HHN), 14/4 45 Lille Vildmose (HAC), 16/4 35 Bygholm Vejle (ATL TBR) og 25/4 65 Ulvedybet (RSN MoN). Et par større juni-observationer: 14/6 35 Lille Vildmose (TBR TRK) og 20/6 40 Kogleaks (HHN). Trækkende fugle ses primært i Skagen, men i små antal: max 23/4 9 Nordstrand (JHC). Fra Vejlerne skal fra totaltællinger nævnes følgende tal 12-13/3 62 samt 15-16/4 161 (begge HHN). Disse tal indgår ikke i sumskemaet. Ynglefugle: 3 hunner med tre kuld (2+6+7) Lille Vildmose (TN), 1 hun med 5 unger Agger Tange (KØJ). Desuden

36 par Bygholm Vejle, 6 par Arup Vejle og 4 par Østerild Fjord (HHN), samt 1 yngle-uroelig hun Voldsted Kær (TSE). Atlas-projektet: 4 sikre og 8 sandsynlige ynglefund rapporteret.

Skeænder foretrækker om nogen en enkelt nordjysk lokalitet, Vejlerne. 54,6% af års-summen er herfra, hvor max i efteråret bliver 28/10 167 Bygholm Vejle (VFL) – se desuden skemaet nedenunder. Fra det øvrige område kan der fra efteråret nævnes følgende: 17/9 37 Halkær Sø (TSE), 4/10 40 Agger Tange (GGU), 10/10 117 Ulvedybet (HHN) og 10/10 220 Lønnerup Fjord (BRS).

De mange vinterfugle i november/december i Vejlerne topper 21/11 450 Bygholm Vejle (SGN). Så sent som 25/12 tælles 105 samme sted (HHN). Antallet fra 21/11 er i øvrigt femte største registrerede antal fugle i landsdelen ifølge DOFbasen. Endelig skal fra Vejlernes totaltællinger nævnes følgende tal 11-12/9 420, 3-4/10 331, 11-12/11 807 og 15-16/12 127 (alle HHN). Disse tal indgår ikke i sumskemaet.

Sum: 7889 1. halvår 2189, 2. halvår 5700. Indsendere 143.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	28	25	308	1106	420	302	112	315	444	2235	1587	1007
Vejlerne, sum	27	4	173	296	79	84	25	139	108	1165	1224	987
Vejlerne, max	12	2	55	36	13	40	19	60	50	167	450	230

Skeand, Skestork og Klyde, Perlen, Ulvedybet, 16. april 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Rødhovedet And *Netta rufina*

To iagttagelser, 4/10 1 hun Agger Tange (GGU FLH FF EH) og 14/10 1 par samme sted (HHN PHK). Sidst der

var Rødhovedet And i landsdelen var i 2011, og arten er dermed ikke årlig heroppe.

Moskusand *Cairina moschata*

I perioden 12/7-11/9 blev op til 19 fugle (to par med henholdsvis 7 og 8 unger) af denne velsmagende ande-art observeret i Lille Vildmose (GRØN DFS m.fl.). Konge-

ørn, Moskusand og snart Elg. Der er noget for enhver i Lille Vildmose.

Kaneland *Spatula cyanoptera*

Ét fund, 12-13/5 1 han Gerå Strand er godkendt af SU i kategori E (formodede undslupne fangenskabsfugle)

(HAC m.fl.) Arten er hjemmehørende i Nord- og Sydamerika.

Hvidøjet And *Aythya nyroca*

Ét fotodokumenteret fund fra Doverkil, Limfjorden primo oktober er endnu ikke forelagt SU. Arten er senest set 11-17/5 2012 1 par Klitten, Uggerby Klitplantage.

Arten er SU art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Taffeland *Aythya ferina*

33,8% over 10 års-gennemsnittet og 2014 efterfølger et ringe 2013, hvor der kun blev set godt halvt så mange. Forskellen er større antal i træktiden, specielt marts og oktober og flere i vintermånederne.

En stor observation fra vinteren: 10/1 620 Lund Fjord (HHN). At fuglene ikke er så stationære, bevidner en optælling 11/2 samme sted, hvor kun 90 tælles (HHN). Fra foråret kan nævnes 1/3 195 Halkær Bredning (RSN) og 13/3 200 Arup Vejle (HHN).

Ynglefugle: Fyrkat Engsø 2 hunner med 4 og 10 unger (BBM CSS), Lille Vildmose 7 hunner med et antal unger (TN DFS PR), Gravlev 2 hunner med 2 og 3 unger (TSE), Juelstrup Sø 1 hun med 5 unger (TSE), Han Vejle 2 hun-

ner med 10 og 1 unge (TRK), Halesø 1 hun med 4 unger (TN) og Rørdal Lergrav 2-3 ynglepar (GRA). ATLAS-projektet nævner 6 sikre og 2 sandsynlige ynglefund. Taffeländerne ankommer for alvor til det nordjyske i oktober, men inden da bl.a. 14/9 287 Agger Tange (TRK). I oktober ses 4/10 335 Agger Tange (GGU) og 435 Arup Vejle (HHN), 11/10 1250 Ulvedyb (HHN), som også bliver årets største. Fuglene trækker længere sydpå, men resten af året ses endnu en del: 4/11 570 Vandet Sø (JASA), 25/11 130 Nors Sø (PHM) og 9/12 210 Arup Vejle (PHM). Endelig skal fra Vejlernes totaltællinger nævnes følgende tal 11-12/9 642, 3-4/10 493, 11-12/11 756 og 15-16/12 664 (alle HHN). Disse tal indgår ikke i sumskemaet.

Sum: 12.587 1. halvår 4780, 2. halvår 7807. Indsendere 110.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	708	432	2213	628	515	284	288	382	718	4147	1440	832

Troldand *Aythya fuligula*

En art, hvor årssummen de sidste 25 år har svinget mellem 28.525 (1998) og op til 111.770 (1998). I 2014 rammer summen tæt på 10-års gennemsnittet på knap 71.000. Gennemsnittet over 25 år er for øvrigt 69.000, så selv om der kan være store udsving fra år til år, holder arten alligevel en form for status quo.

Halkær Sø og Madum Sø er topscorerne i første halvår og eneste lokaliteter med firecifrede antal. Herfra bl.a. 5+12/1 1300 Madum Sø (TSE HAC), 22/2 3050 Halkær Sø (HMT HHB) og 12/4 2850 Halkær Sø (HMT). Sidst i april er de fleste fugle forsvundet nordpå og næststørste fra maj bliver ret usædvanligt mange trækkende fugle: 6/5 108 Højen (JHC). Af så talrig en art at være, er det

få som ses trækkende og slet ikke i trecifrede antal. 30/5 180 Vilsted Sø (RWR) er også pænt mange så sent på foråret.

Ynglefugle: 3-6 par med min. to kuld på 3 og 5 set Lille Vildmose (DFS PR TC TN FRP), to hunner med 2 + 10 unger Gravlev Sø (TSE), to hunner med 2 + 7 unger Sæbygård (HHL), en hun med 9 unger Fyrkat Engsø (CSS), en hun med 7 unger Hærup Sø (TBR) og en hun med 2 unger Kistrup (SA). ATLAS-projektet: 14 sikre og 6 sandsynlige ynglefund.

I efteråret ankommer fuglene først for alvor i slutningen af oktober, når vinteren sætter ind nord og nordøst for landet. Halkær Sø tager igen de fleste fugle, hvorfra stør-

ste bliver 24/11 2920 (TSE). 6/12 har Madum Sø 1200 (JCO). Ellers 18/12 1200 Hjarbæk Fjord (KAL) og 28/12 1170 Tange Sø (TBR) slutter året af. En bemærkelsesværdig

trækobservation fra efteråret: 25/11 210 højt over Grenen (KNP). Halkær Sø står for 43% af årets fugle.

Sum: 73.637 1. halvår 36.983, 2. halvår 36.654. Indsendere 174.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7015	13327	9028	6174	1127	312	591	1226	2877	8469	11525	11966

Bjergand *Aythya marila*

Ikke de store tal at jonglere med, når det gælder denne spændende dykand. De sidste 25 år har årssummen svinget mellem 341 og 26.514! De store år har været 1992/-93 og 1995/96/97, hvor fuglene de år holdt til i bl.a. den nordlige del af Aalborg Bugt. Årets sum ligger på den gode side af 10 års gennemsnittet på 3053. Over halvde-

len af summen ses på en enkelt dag ved Nordmandshage: 17/10 1855 (PR). De fire øvrige største forekomster i løbet af året er som følger: 31/1 210 Øster Hurup (TN), 10/2 108 Nordmandshage (PR), 8/3 89 Hjarbæk Fjord (TRK) og 31/10 163 N Nordmandshage (PR).

Sum: 3269 1. halvår 1073, 2. halvår 2196. Indsendere 49.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
346	260	270	195	2	-	17	10	7	2085	57	20

Ederfugl *Somateria mollissima*

Med 3000 flere fugle end 2013 og knap 11% over 10-års gennemsnittet, så er det et godkendt år uden de store overraskelser. 45% af fuglene tælles ved Nordmandshage og 75% i Aalborg Bugt (Als Odde til Stensnæs minus Læsø). Fra Aalborg Bugt starter året med 6/1 2780 Nordmandshage (PR) og 4/2 1680 Egense (PR). 18/3 2000 Nordmandshage (PR) er værd at nævne fra foråret. I andet halvår ses de største flokke først i vintermånederne. 4/11 6300 Nordmandshage (PR) og 25/11 5200 samme sted (PR) samt 4000 Hou Nordstrand (OK) og 2140 Als Odde (TN). Alle på samme dato. Slutteligt 28/11 6300 Nordmandshage (PR).

Uden for Aalborg Bugt er de største forekomster i 2014: 12/5 500 Knogen, Læsø (FHK), 15/6 360 Agger Tange (TRK), 16/6 400 Læsø Rende (PR), 1/10 365 Grenen (KNP

ROC), 13/10 8000 Danzigmand (ON) og 21/12 900 Frederikshavn Havn (MCH).

Ynglefugle: 8 hunner med 30 unger ud for Ulvedyb (JHC), en hun med 6 unger Horneks Odde (EEE), 25 ynglefund Hirsholm og 5 hunner Græsholm (JG JNS KTP), to hunner med 3 unger Bløden Hale (FHK). ATLAS-projektet: Sikre fund i 5 kvadrater.

Nye undersøgelser viser, at bestanden af Ederfugle i Nordvesteuropa er blevet halveret siden 1990. Det skyldes renere havvand efter vandmiljøplanerne har begrænset udledningen af landbrugets næringstoffer i havet. Næringsstofferne var til gavn for muslingerne, som dermed er gået tilbage og når muslinger forsvinder, forsvinder Ederfuglens primære fødekilde også. Renere miljø har således betydet tilbagegang for fuglen (www.dof.dk).

Sum: 134.477 1. halvår 63.700, 2. halvår 70.777. Indsendere 164.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
21467	20256	13336	2014	4245	2382	2207	4539	4733	18146	33202	7950

Ederfugl, Egense, 25. januar 2014. Foto: Jan Skriver.

Havlit, Egense, 19. februar 2014. Foto: Jan Skriver.

Havlit *Clangula clangula*

Havlit har aldrig været talrig i Nordjylland og bliver det sikkert heller aldrig. Alligevel har 2014 været et af de bedre år med 170 flere fugle end 10 års gennemsnittet. Arten er gået voldsomt tilbage (www.birdlife.org), hvilket ses på dens overvintringspladser i Østersøen med et fald på 65% fra 1992 til 2008. Østersøen er hjemsted for skandinaviske og russiske fugle om vinteren. Siden der i den periode ikke er set nogen nedgang, men snarere en svag fremgang ved de fåtallige nordjyske fugle, kunne det måske være fugle fra Island, som overvintrer hos os frem for nord- og nordøstlige populationer!? I år ingen

observationer mellem 25/5 og 27/9, og selv om den normalt er meget fåtallig i sommermånederne, er det usædvanligt med så lang en periode uden Havlit. 80% af fuglene ses fra Skagen Nordstrand og Grenen. Fra første halvår følgende nævneværdige: 18/1 13 Agger Tange (HHN), 14/4 18 Grenen (HBØ DMA) og 21/4 17 Nordstrand, Skagen (KEC). 13/5 10 Grenen (TRK) er mange så sent. Sidste i foråret 25/5 2 Grenen (BWI). Første i andet halvår 27/9 13 Roshage (JVI). Desuden kan nævnes 23/11 27 Grenen (ROC), som også bliver største observation i 2014.

Sum: 966 1. halvår 706, 2. halvår 260. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	70	24	24	484	104	-	-	-	15	99	100	46

Amerikansk Sortand *Melanitta americana*

To godkendte fund af sandsynligvis samme fugl: 6/5 og 27/5-14/6 samt 11/11 1 han Tranum Strand (PHK RSN SEE CHJ m.fl.). Det er fjerde nordjyske fund efter fugle

på Læsø, Skagen og Øster Hurup. Arten er SU-art.

Sortand *Melanitta nigra*

48.000 færre fugle i 2014 sammenlignet med det foregående år. Men med 6% flere fugle end 10 års gennemsnittet er året alligevel godkendt.

Flest fugle tælles i Skagen (Grenen og Nordstrand) med 42% af årets sum. For Aalborg Bugt (Als Odde til Stensnæs) er det tilsvarende tal 26%. I januar ses følgende større tal: 11/1 2500 Øster Hurup Havn (TBR), 13/1 8740 T + 5000 R Nordmandshage (PR) og 15/1 2500 Bisnap Strand (SEM). Forårstrækket ses primært med bevægelser fra Skagerrak med retning ind i Kattegat ved Hirtshals Fyr og lokaliteterne omkring Skagen. Største trækdage: 6/4 4330 Hirtshals Fyr (AØ), 10/4 6430 Grenen (ROC), 12/4 4050 Hirtshals Fyr (AØ), 24/4 3685 Nordstrand, Skagen (JHC KNP) og 6/5 6056 Højen (JHC).

Se også skemaet nedenunder.

I juni ses et par store observationer: 13/6 2800 Læsø Rende (PR) og 20/6 1260 Roshage (EM).

Sidst i september ankommer Sortænderne for alvor, uden at der dog registreres det samme store træk, som foråret byder på. Men efterfølgende ses disse rasttal: 20/9 8000 Stensnæs (SØP), 23/9 4600 Højen (JPIP), 13/10 3800 Danzigmand (ON), 3500 Butterbakke, Skagen (KNP) og 3500 Højen Fyr (EC CHJ). Fra området omkring Læsø Rende og til lige syd herfor har vinteren følgende større flokke: 21/11 5000 Søndre/Nørre Klit, Stensnæs (RSN), 3+8/12 4000 Aså Havn (RSN SØP) og 17/12 5000 Aså Havn (RSN).

Sum: 276.912 1. halvår 168.141, 2. halvår 108.771. Indsendere 183.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	24846	6777	7986	87083	30802	10647	6071	3433	31358	29516	19715	18678
Hirtshals Fyr, træk	-	-	-	9537	1246	-	111	113	209	191	135	-
Grenen, træk	-	-	2353	19250	4923	1239	285	51	1871	1438	-	-
Nordstrand, træk	-	65	872	49231	9837	60	-	26	-	193	-	8
Nordmandshage, træk	4400	-	20	-	30	660	1150	580	55	820	3080	65

Fløjsand *Melanitta fusca*

Sammenlignet med 10 års gennemsnittet på 5845 fugle, ligger 2014 lidt over dette. Men i forhold til de sidste 5 år ses en nedgang på 2000 fugle, så helt godt er 2014 ikke. Vinteren har et par mindre forekomster, 13/1 47 Nordmandshage (PR) og 15/1 64 Grenen (KNP). Sidst i april til midt i juni ses de fleste ænder. 6/5 350 Højen (JHC), 13/5 400 Gerå Strand (HAC), 19/5 120 Stokken, Læsø (PR), 20/5 115 og 13/6 400 Læsø Rende (PR) er største fra foråret. Det er der ikke noget usædvanligt i. I juli og

august ses de få fugle overvejende i Skagerrak. Et efterår med få fugle trækkes op af en enkelt observation: 13/9 149 Grenen (ROC), 20/9 1000 Stensnæs (SØP) – fuglene drev ind med strømmen til kysten om aftenen og var væk næste morgen (kun 20 ex.). Desuden følgende 23/9 80 Stensnæs (SØP), 21/10 80 Nordmandshage (PR), 12/11 120 Nordmandshage (PR) og 15/11 75 Øster Hurup (TBR). Eneste indlands-/Limfjordsfund: 29/1 2 Nørresundby Havn (HEN).

Sum: 6153 1. halvår 3395, 2. halvår 2758. Indsendere 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	354	67	156	568	1657	593	73	52	1454	510	504	165

Hvinand *Bucephala clangula*

Summen er ti procent under 10 års gennemsnittet. Hvinand har sin klart største rasteplass i Hjarbæk fjord. Se tabellen nedenunder. I januar tælles blandt andet 10/1 400 Havnø Hage (TN) og 12/1 1300 Hjarbæk Fjord (SA). Desuden tælles på totaltællinger i Vejlerne i januar og februar 1078 og 2002 fugle (HHN). En totaltælling af Hjarbæk Fjord giver 8000 fugle 9/2 (TRK), mens resten af vinteren ikke når i nærheden af samme antal: 8/2 1250 Sønderlem Vig (PKR) og 14/2 900 Ulvedyb (SEM). I foråret ses uden for Hjarbæk Fjord bl.a. 1/3 308 Lovns Bredning (EM) og 11/3 800 Dynen ved Egholm (SEM). Antal-

let af fugle topper i Hjarbæk Fjord 5/4 9300 (TRK). Sommeren går ubemærket hen med få ænder ind til sidst i juli, hvor ankomsten af fugle nordfra igen begynder. 29/7 73 Agger Tange (HAT), men allerede få dage efter 3/8 3031 Hjarbæk Fjord (TRK). Træk i efteråret ses hovedsageligt ved Nordmandshage, hvor max. bliver 31/10 638 S (PR). Ellers registreres de fleste fugle i vintermånederne, med de største udenfor Hjarbæk Fjord 11/11 2000 trækkende til overnatning, Ulvedyb (SEM), 23/11 800 Agger Tange (HRC), 9/12 700 Nibe Havn (PES) og året slutter af med 31/12 800 Havnø Bro (TN).

Sum: 69.122. 1. halvår 41.290, 2. halvår 27.832. Indsendere 176.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	8048	17972	13673	10392	126	52	402	5514	9856	5214	12474	5361
Hjarbæk Fjord sum	1318	8450	8860	9580	-	-	-	5031	9250	2048	1500	-

Lille Skallesluger *Mergus albellus*

Det tredjebedste år set over 25 år. De år spænder fra 369 (1989) som laveste sum til 1836 (2008) som højeste. 17% ligger årets sum over 10 års gennemsnittet. I vinteren/foråret ses 12/1 16 Lille Vildmose (TC) og 24/1 32 Ulvedyb (HCH), som er vinterens største antal. Endnu 3/2 ses 26 samme sted (SEM), mens 12/2 18 Østerild Fjord (HHN) er største fra et traditionelt godt område for arten. Desuden 11-12/2 33 på totaltælling i Vejlerne (HHN) samt 1/3 15 Lille Vildmose (KTR) og 13/3 14 Læs-

vig (HHN). Forårets sidste er 28/4 1 Bygholm Vejle (KØJ KHK). De næste fem måneder ses ingen, hvilket er ret normalt. Vi skal hen til 19/10 4 Lille Vildmose (ATL), før arten igen viser sig i landsdelen. Der ses kun få i november. De største rasttal finder vi i årets sidste måned: 15/12 14 Lille Vildmose (HAC), 21/12 15 Halkær Sø (RWR), 26/12 51 Nors Sø (PHM) – en lokalitet hvor der generelt ses mange i december. Året afsluttes med 28/12 27 Tange Sø (TBR) og 28/12 14 Lønnerup Fjord (JKK).

Sum: 1479 1. halvår 957, 2. halvår 522. Indsendere 115.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	285	305	280	87	-	-	-	-	-	14	109	399

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

Knap 24% over 10 års gennemsnittet, så 2014 er et af de bedre år. Vinter og forår ses de fleste ved de ydre kyster, især ved Skagen og langs Kattegat-kysten. Året begynder med et par sydtrækkende flokke ved Nordmandshage 6/1 29 og 13/1 26 (PR). 28/2 28 Nordstrand, Skagen (KNP) er sidste større tal, før foråret sætter ind. 6/3 50 (KNP) og 21/4 59 (KEC) fra samme lokalitet. De største forekomster i maj måned ses med 13/5 150 Grenen (TRK KNP), 16/5 89 Stensnæs (MLU) og 22/5 110 Nordstrand, Skagen (JHC).

Ynglefugle: Sikre fund udgøres kun af 1 hun med 15 unger Nørredyb (ATL) og 1 hun med 3 unger Nørholm Enge (RWR). Der udover en række potentielle ynglefugle. ATLAS-projektet har 3 sikre og 2 sandsynlige par

Sum: 17.302 1. halvår 5637, 2. halvår 11.665. Indsendere 129.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	282	281	786	728	3235	325	543	135	716	5445	4301	525

Stor Skallesluger *Mergus merganser*

Ekstra mange fugle i vintermånederne bevirker, at årets sum er hele 36% over 10 års gennemsnittet. 11/1 509 Flyndersø (LN BJA), 26/1 350 Virksund (AO), 29/1 1425 Lovns Bredning (TRK), 8/2 243 Sønderlem Vig (PKR), 9/2 810 Hjarbæk Fjord (TRK), 12+15/2 450 og 21/2 900 Tjele Langsø (alle TBR). Som det kan ses, er fuglene koncentreret i søer og fjorde omkring Viborg. Mange tælles i Tjele Langsø, hvor marts indleder med 1/3 250 (TBR) hvor efter antallet rasler hastigt ned de kommende uger. Uden for denne lokalitet ses betydeligt færre med 12/3 47 Lund Fjord (HHN) og 18/3 32 Tange Sø (KAHA), som

Sum: 13.532 1. halvår 11.186, 2. halvår 2346. Indsendere 139.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5134	4477	1337	161	55	22	-	2	15	18	255	2056

indrapporteret.

Efterårstrækket starter for alvor sidst i september med 30/9 110 trækkende Aså Havn (HAC). 6/10 ses 118 Aggersborg og 634 i Limfjorden ud for Bygholm Vejle (begge HHN). Største trækkedag ved Nordmandshage bliver 17/10 143 (PR). 19/10 ses 1875 fugle trækkende ind i Ulvedybet til overnatning (BKR). 27/10 104 flyvende ind i Mariager Fjord set fra Als Odde (TN), mens der stadig gik 27/11 535 til overnatning i Ulvedybet (SEM BKR).

Endelig skal fra Vejlernes totaltællinger nævnes følgende tal 15-16/8 127, 11-12/9 126, 3-4/10 157 og 11-12/11 158 (alle HHN). Disse tal indgår ikke i sumskemaet.

de største i foråret. Nævnes skal dog også 11-12/2 252 på totaltælling i Vejlerne (HHN). Sidste i første halvår bliver 21/6 1 han Ulvedybet (BKR).

I juli ses ingen, så andet halvårs første bliver en enlig august-observation af 9/8 2 hunner Grenen (ROC). Som set tidligere år, skal vi hen i slutningen af året, før der registreres større antal af fugle: 15-16/12 201 på totaltælling i Vejlerne (HHN), 21/12 100 Tange Sø (FIA), 25/12 79 Vilsted Sø (PHM), 27/12 165 Gjølbredning (BKR), 29/12 154 Skive Havn (PBA) og 31/12 310 Flyndersø (HK).

HØNSEFUGLE

Agerhøne, Barmer, 16. april 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Agerhøne *Perdix perdix*

Et ret gennemsnitligt år. De sidste ti års gennemsnit er på 912. Fra vinteren ses følgende større flokke: 1/1 10 Jerup Strand (BRØN), 21/1 10 og 22/1 12 Troldkær/Råbjerg Enge (BHJ BH), 1/2 13 Jelstrup (HHL). Resten af foråret er flokkene opløst og kun enkelte forsamlinger af fugle med op til 4 ex.

I år mange større flokke i andet halvår, således 7/8 19

Sum: 953. 1. halvår 328, 2. halvår 625. Indsendere 80.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
77	36	27	46	110	32	28	145	120	114	165	53

Vagtel *Coturnix coturnix*

Et fint år med en sum over 10-års gennemsnittet på 272. Den lune sommer er uden tvivl medvirkende til det pæne antal. Med mindre andet er angivet, drejer det sig om syngende fugle.

Årets første noteres allerede i april: 28/4 1 Øby (LM). Det er kun tredje april-ankomst ifølge DOFbasen i Nordjylland. Normal ankomst er 6/5 set over de sidste 10 år (1/5-21/5). Næste er en fugl skræmt op i yderste klitrække ved Lodbjerg Fyr 11/5 (JKK) og drejer sig om en fugl på træk. Endnu en observation af en trækkende Vagtel gøres i form af en overflyvende, syngende fugl om natten 18/5 ved Säftevandsbakken, Skagen (JKI). Største antal i maj er 18/5 5 Sørig Enge (CP). I juni er der

Sum: 414. 1. halvår 264, 2. halvår 150. Indsendere 90.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	1	58	205	107	41	2	-	-	-

Skibsbj (PHP), 27/8 28 Lille Vildmose (LS), 25-29/9 op til 21 Staun, Barmer og Valsted Enge (PES ASH), 9/10 18 Sørig Enge (CP), 12/10 18 Lille Vildmose (DFS), 30/10-29/12 op til 15 Troldkær/Råbjerg Enge (BHJ PMA), 22/11 27 Gedstedbro Huse (SUT) og 8/9-27/12 op til 22 nord for Skagen by (LAM JPIP ROC).

ankommet mange fugle, og natlyt giver bl.a. 3/6 11 Ugerby Å (MCH), 11/6 17 Sørig Enge (CP) og 17/6 7 Vester Holmen (BKR). En varm juli betyder fugle på mange lokaliteter, men underligt nok kun af 1-4 fugle pr. sted. Undtagelsen er 15/7, hvor 40 tælles under perfekte lytteforhold i et større område af Østvendssyssel (Agersted, Voerså, Aså) (SØP). Den flade stenalder-havbund i denne del af Vendsyssel har før givet mange Vagtler i højsommeren, fx 31/7 2011 36 Ulsted (PR).

Største antal i august bliver 17/8 5 Gårdbo Sø (SWJ), og de sidste registreres begge på den første dag i september: 1 død Egeris, Skive (JEAL) og 1 Hvidbjerg, Skive (SR).

LOMMER

Rødstrubet Lom *Gavia stellata*

Vi er i år vidne til det største år for Rødstrubet Lom i rapportens historie. Der ses et utroligt stort antal fugle under forårstrækket, som kulminerer ultimo april til medio maj. Skagen-området er traditionen tro velbesøgt om foråret. Her er der daglige observationer gennem april og maj, og det er også fra Skagen-området, at det største antal fugle noteres. Den største forekomst er 11/5 1690 Ø Grenen (KNP). Selvom tallene ikke er direkte sammenlignelige, er det interessant at bemærke, at denne ene dags observation overstiger årssummerne for f.eks. 1986 (1641) og 1987 (870)! Først i midten af 1990'erne kommer årssummerne generelt op over 10.000 fugle. Der gøres tre andre observationer i 2014 på over 1000 fugle – alle østtrækkende fugle fra Nordstrand, Skagen: 25/4 1204 (JHC), 26/4 1173 (EKR LPA JHC KNP EC) og 5/5 1011 (EKR JES LOG). Der er tre hovedområder i første halvår, som står for den altovervejende del af rapporteringerne: Skagen-området med 21.763 fugle, Hanstholm-Bulbjerg

med 3863 og Hirtshals med 1282. Hirtshals og Hanstholm-Bulbjerg er dog ret tyndt dækket, så tallene afspejler ikke den reelle størrelse af trækkene i disse områder. I andet halvår er fordelingen af observationer af Rødstrubet Lom ikke længere så markant, selv om størstedelen af observationerne dog stadig er herfra. Der optræder flere observationer end i første halvår fra Hanstholm-Bulbjerg og Hirtshals, og tre nye spillere, som knapt var repræsenteret under første halvår, melder sig nu også på banen: Agger Tange, Nordmandshage og Ørhage. De samlede tal for hovedområderne bliver Skagen 4382, Hanstholm-Bulbjerg 2047, Hirtshals 613, Ørhage 468, Nordmandshage 299 og Agger Tange 191. Den bedste måned i andet halvår er oktober med halvårets største observationer 2/10 362 Roshage (TRK), 29/10 566 Roshage (HHN), 9/11 205 Roshage (ARA JSP) og 24/12 225 Grenen (ROC KK JOK).

Sum: 36.855. 1. halvår 28.465, 2. halvår 8390. Indsendere 162.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3941	2583	2722	11015	8204	73	67	418	1161	4039	1190	2631

Sortstrubet Lom *Gavia arctica*

Et stort år for Sortstrubet Lom, som er tæt på rekorden fra 2011, hvor der blev indtastet 675 fugle. Ved Tranestederne ud for Hulsig Hede ses 17-23/7 rigtig mange oversomrende fugle. Her skal også findes årets største observation 18/7 med hele 28 fouragerende fugle (MHH) fulgt af 23/7 med 19 R (MHH). Dette kan dog være en del af de samme fugle, som bliver set på rekorddagen 18/7. Der bliver set Sortstrubet Lom i alle årets måneder. I første halvår registreres der 16 fugle i vinterperioden, som er spredt pænt ud over kyststrækningerne i hele landsdelen. Forårstrækket er domineret af Skagen uden nævneværdige observationer fra andre lokaliteter. Totalen for Skagen bliver 243 fugle, som hovedsageligt bliver set trækkende i en østlig retning. Der bliver set 111 over-

somrende fugle, hvor langt størstedelen af dem, bliver observeret i området ved Skagens Oddes østkyst ved Bunken og Tranestederne med 83 fugle i alt (MHH CHJ BKR m.fl.).

Efterårstrækket byder på i alt 144 fugle, som igen er domineret af Skagen-området med en total på 84 fugle, hvor de fleste trækker i østlige retninger. Udover Skagen skal nævnes Hirtshals med 10 fugle, hovedsageligt trækkende øst (AØ KUP m.fl.), Roshage med 11 fugle, hovedsageligt trækkende vest (HHN TVN m.fl.) og Nordmandshage med 22 fugle, hovedsageligt trækkende mod nord (PR GRØN AB m.fl.). Det flotte år afsluttes med 23 hovedsageligt rastende fugle i vinterperioden, alle fra Grenen 7/12-30/12 (ROC KNP m.fl.).

Sum: 596. 1. halvår 336, 2. halvår 280. Indsendere 26.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	11	10	88	202	22	68	62	50	41	12	23

Rød-/Sortstrubet Lom *Gavia stellata/arctica*

Der ses kun 51 ubestemte smålommer i 2014. Den største

observation er 11/10 39 Bøgsted Rende (JOKA).

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

Et gennemsnitligt år, som ville have været under gennemsnittet uden en stor observation under den fælles "adamsii-bådtur" i Kattegat, som HHN arrangerede for

tredje år i træk. Islom og Hvidnæbbet Lom er eftertragtede arter blandt trækobservatører, og Nordjylland er det absolut bedste område i Danmark at se disse arter.

Hvidnæbbet Lom, Kattegat, 20. april 2014. Foto: Lars Paaby.

Hvidnæbbet Lom, Kattegat, 20. april 2014. Foto: Lars Paaby.

Vil man på vore breddegrader helt tæt på disse arktiske fugle, kan man med fordel tage på en bådture i Kattegat om foråret. Som for så mange andre havfugle er Kattegat et populært overvintringskvarter for storlommer og specielt mellem Læsø og Anholt ved man, at der opholder sig en del individer i de lavvandede områder. Under årets tur bliver der 20/4 set hele 8 individer (HHN LPA JLR EEE KKH m.fl.). Udover fuglene set på "adamsii-turen" gøres følgende iagttagelser i første halvår: 25/4 2

Nordstrand/Grenen (ROC MH EE SKA TPA), 27/4 2 Nordstrand/Grenen (ROC m.fl.), 30/4 1 Nordstrand/Grenen (ROC m.fl.), 8/5 1 Hirtshals Fyr (AØ), 10/5 1 2K Ø Grenen (JHC m.fl.) og 15/5 2 Grenen (KMO KW m.fl.). Hvor ikke andet er nævnt, drejer det sig om adulte fugle i sommerdragt Ø/NØ-trækkende. Dette bliver til en forårstotal for Skagen på 10 fugle. Alle 6 fugle i andet halvår ses på Grenen, således 17/10 4 ad. sdr. Ø (ROC EC ASF FNI), 1/11 1 2K+ Ø (EC ROC) og 2/12 1 (ROC).

Sum: 25. 1. halvår 19, 2. halvår 6. Indsendere 34.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	14	5	-	-	-	-	4	1	1

Islom *Gavia immer*

Et stort Islom-år med anslået 81 forskellige fugle, som hovedsageligt bliver set under forårstrækket i maj. Der bliver slået Danmarksrekord med 13/5 9 N Grenen (JHC ROC ASF ABB APR). Den gamle rekord, som lød på 6 fugle 18/5 2011, var også fra Grenen. Rigtigt mange af forårsfuglene ses af mange observatører, og der er derfor et stort materiale, der er blevet renset for gengangere. Antallet af fugle vurderes til at være behæftet med kun en ubetydelig usikkerhed og er derfor troværdigt. Årsummen er den største i rapportens historie.

I første halvår registreres følgende: 4/2 og 22-23/3 1 3K+ vdr. R Nordstrand, Skagen (KNP ROC), 3/3 1 2K R Roshage (HHN), 27/3 1 ad. sdr. NØ Hirtshals Fyr (AØ), 5/4 1 ad. sdr. SV Hirtshals Fyr (AØ), 20/4 1 ad. sdr. R Kattegat (Læsø-Anholt) (BCS m.fl.), 21/4 - 26/5 7 N Sønderklit, Stensnæs (HHN TWJ), 29/4 1 ad. sdr. S Nordmands-

hage (RSN), 5-31/5 37 Skagen, max. 12/5 9 og 19/5 5 (flere inds.), 12/5 1 ad. sdr. N Frederikshavn Havn (RSN), 19/5 3 (2 ad. sdr. + 1 2K) N Stokken, Læsø (PR) og 31/5 1 ad. sdr. Ø Uggerby Strand (AØ PHP).

I august registreres ganske usædvanligt tre oversommende fugle, 6/8 1 2K R Hirtshals Fyr (KMO), 7-8/8 1 3K+ sdr. R Grenen (ROC KNP) og 25-26/8 1 2K R Grenen (ROC KNP). Fra den resterende del af andet halvår er der følgende observationer: 29/9 1 2K R Roshage (TRK), 30/9 1 ad. sdr. N Aså (HAC), 11/10 2 ad. sdr. NØ Hirtshals Fyr (AØ), 14/10 1 2K+ vdr. R Agger Tange (JCJE), 17-12/12 12 (max 2 25+26/10) Skagen (ROC m.fl.), 29/10 3 (1 1K og 2 2K) V Roshage (HHN), 1/11 1 ad. vdr. V Roshage (TRK m.fl.) og 28/11 2 (ad. vdr. og ad. odr.) NØ Hirtshals Fyr (AØ).

Sum: 81. 1. halvår 56, 2. halvår 25. Indsendere 57.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	4	5	46	-	-	4	2	12	5	2

Hvidnæbbet Lom/Islom *Gavia adamsii/immer*

Det bliver til 7 ubestemte storlommer i 2014. Alle observationer på nær én er fra Skagen-området og alle nævnes her. Fra første halvår ses 27/4 1 (formodet Islom) Grenen (RSN SSC MON HLÆ FSH), 11/5 1 (formodet Islom) Tversted Strand (CP), 16/5 1 Grenen (JAE), 19/5

1 N Grenen/Nordstrand (JAE KNP), 31/5 1 (formodet Hvidnæbbet Lom) Grenen (JMP TVN) og 31/5 1 (formodet Islom) Grenen (MBB). Det eneste fund fra andet halvår er 15/11 2 Grenen (ROC BOP).

STORMFUGLE

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

Årets sum ligger betydeligt under det normale. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 29.297 fugle.

Den lave årssum skyldes formentlig manglen på kraftigt blæsevejr gennem det meste af året. Som de seneste mange år ses hovedparten af alle fugle ved Grenen på enkelte store dage. Fra årets første måneder er kun indsendt få og små tal, så først midt i april ses der nævneværdige antal med 14/4 1655 Grenen (ROC HBØ DMA) og samme dag 1150 Nordstrand, Skagen (KNP) samt 15/4 220 Grenen (HBØ DMA m.fl.). Derefter skal vi helt hen til 14/5 225 Nordstrand (TRK), 13/6 996 og 14/6 436 begge Grenen (ROC), for at finde større tal gennem resten af foråret.

I efteråret dukker endelig pæne antal op fra andre dele af landsdelen med 20/8 325 og 25/8 385 begge Roshage

(HHN), men Grenen er stadig antalmæssigt dominerende med 25/8 1002 og 27/8 697 (begge ROC). Sidst i september udgør årets bedste periode med 25/9 311, 26/9 675, 27/9 2391, 29/9 452 alle Grenen (KEC ROC KNP). Til sammenligning ses der ved Roshage 26/9 155 (TBR) og 29/9 297 (TRK). Resten af efteråret mangler vi storme til at smide fuglene ind til kysten. Således er 29/10 248 Roshage (HHN) eneste nævneværdige fra denne periode. Hen mod årets udgang ses der udtræk fra Kattegat ved Grenen med 17/12 322, 23/12 299 og 24/12 521 (alle ROC).

Sum: 15.982. 1. halvår 5962, 2. halvår 10.020. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	52	43	38	3661	407	1761	217	2852	5104	436	4	1407

Atlantisk Skråpe *Calonectris borealis*

Kuhls Skråpe er nu splittet i to arter (Atlantisk/Scopolis), hvoraf kun den ene – Atlantisk Skråpe – med sikkerhed er truffet i Danmark.

Et fund fra Grenen 18-19/8 2013 er godkendt af SU, men som

ubestemt Atlantisk/Scopolis Skråpe (ROC KNP m.fl.).

Det er hidtil 16. godkendte fund fra Nordjylland og nr. 50 på landsplan.

Arten er SU-art.

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus*

Igen en ret lav årssum. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 74 fugle. Forklaringen må ligge i manglende passager af kraftige lavtryk og dermed blæsevejr i efteråret. Årets observationer domineres fuldstændigt af tal fra Skagen området.

Som noget helt usædvanligt ses der i år en fugl i første halvår, nemlig 15/4 1 Grenen (HBØ DMA LPA). Det er det første aprilfund i Nordjylland, og der er i det hele taget kun set tre fugle tidligere i årets første halvår: 3/5 1997 Skagen (Sk) samt 12/2 2010 og 6/2 2011 begge Grenen

(ROC KNP).

Efterårets første fugle ses 20/9 1 Grenen (ROC HK) og 21+22/9 2 Roshage (CHJ JBE). De største tal er alle fra Grenen med 26/9 4 (ROC KEC), 27/9 5 og 28/9 8 (begge ROC) og 29/9 4 (KNP). Fra Kattegat kysten skal nævnes 21/10 1 Nordmandshage (HAC PR). Årets sidste er også alle fra Skagen 1/11 1 Skagen Havn (ROC) og samme dag 1 Nordstrand (OS), 27/11 2 Grenen (KNP ROC) og årets sidste 8/12 1 Grenen (KNP ROC).

Sum: 46. 1. halvår 1, 2. halvår 45. Indsendere 16.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	-	-	-	-	32	8	4	1

Almindelig Skråpe *Puffinus p. puffinus*

Tilsvarende sidste år ses meget få fugle, og summen ligger betydeligt under gennemsnittet for de seneste 10 år på 24 fugle.

Alle årets 13 fugle nævnes: 13/6 1 Grenen (ROC UB), 6/7 1 Grenen (EC), 14/7 1 Roshage (FRO), 16/7 2 Grenen (ROC), 1 Ørhage (JBE) og 1 Agger Tange (CHJ), 11/8 1

Hirtshals Fyr (KMO), 16/8 1 Hanstholm Havn (SAL), 20/8 1 Roshage (HHN), 25/8 1 Nordmandshage (AB), 25/9 1 Roshage (JBE) og 30/9 1 Grenen (KNP ROC). Fundet fra Nordmandshage er i øvrigt det første fra lokalteten.

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus*

Ingen observationer fra 2014, men en enkelt observation fra 2013 er godkendt siden sidste rapport: 19/8 2013 1 Grenen (LAM EC KNP mfl.).

Fundet er det 54. af arten i Nordjylland.
Arten er SU art.

Skråpe sp. *Puffinus sp.*

En enkelt skråpe passerer ubestemt gennem vores område i år: 27/9 1 Roshage (HAC CR mfl.).

Stor Stormsval *Oceanodroma leucorhoa*

Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 39 fugle, selv om antallet dog svinger voldsomt mellem årene.

Alle årets 10 observationer nævnes: 9/9 2 Roshage (HHN),

28/9 2 Ørhage (JBE), 30/9 1 Nordmandshage (PR), 27/10 2 Ørhage (HHN) og 29/10 3 Roshage (HHN). Altså er HHN så ubeskedent at se hele 7 ud af årets 10 fugle.

Lille Stormsval *Hydrobates pelagicus*

Kun en enkelt observation i år, 26/10 1 Grenen (ROC).

Arten er næsten årlig i det nordjyske.

Stormsval sp. *Hydrobates/Oceanodroma sp.*

En enkelt ubestemt stormsval ses 27/10 ved Ørhage

(HHN).

Sortbrynet Albatros *Thalassarche melanophris*

Arten ses i Nordjylland på hele fire datoer i år, hvilket er helt vanvittigt.

25-26/5 ved Højen og Grenen (JSH JMPJ m.fl.) og igen 17-18/7 ved Grenen (blot dokumenteret for SU på nuværende tidspunkt) samt 18/7 Hirtshals Havn (KUP m.fl.).

Der er uden tvivl tale om samme fugl alle dage. Se flere detaljer om forekomsten i artiklen andetsteds i rapporten. Fundet er godkendt som det tredje i landet – alle er fra Nordjylland. Arten er SU-art.

Sortbrynet Albatros, Hirtshals, 18. juli 2014. Foto: Søren Kristoffersen.

Sule *Sula bassanus*

På trods af et fald på 45.440 fra sidste års rekordsum, er årets sum den næsthøjeste i rapportens historie. Det er helt normalt med få observationer i juni måned. Første halvårs største observationer er 26/3 2108 Aså strand (SØP), 15/4 1750 Aså strand (HAC). Måske er det en del af de samme fugle, som dagen efter 16/4 er blandt de

1378 der ses Nordstrand, Skagen (HBØ LPA GMI JMP). Andet halvårs største observationer er alle fra Grenen, 26/9 1510, 27/9 4272 og 28/9 1200 (ROC EC MEP LEJ KEC m.fl.). Største efterårsobservation uden for Skagen er 29/10 608 Roshage (HHN).

Sum: 72.164. 1. halvår 29.407, 2. halvår 42.757. Indsendere 182.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	259	574	12357	12602	3516	99	7983	6578	16984	6182	1164	3866

Skarv *Phalacrocorax carbo*

Årets sum placerer sig pænt mellem summen i 2012 på 94.789 og 2013 på 77.766. Første halvårs største observationer kommer alle fra ynglelokaliteter, 21/3 1200 Tofte Sø (GT), 28/5 1500 Arup Vejle (PHM) og 20/5 2500 Græsholm, Hirsholmene (JG BHJ).

I årene 1993-2005 var antallet af ynglende Skarver i Danmark forholdsvis stabilt. Det svingede mellem 36.500 og 42.500 reder. Fra 2005 og frem til 2013 var der et jævnt fald i antallet af reder fra 39.906 til 24.702. Men i 2014 yngler der 30.503 par skarver i Danmark, hvilket er en stigning på 23% i forhold til 2013. Også antallet af kolonier er stigende og er i 2014 på 76, hvilket er det hidtil største antal kolonier i Danmark. I 2014 har Naturstyrelsen foretaget indgreb i fem kolonier. Indgrebene be-

virker, at der ikke kommer unger på vingerne fra 1723 reder. I det område, som denne rapport dækker, er der sket oliering af 189 reder i kolonien på Hirsholmene. Baggrunden er, at man forsøger at holde antallet af yngledygtige reder på ca. 600. Danmarks største skarvkoloni i 2014 rummer 2414 reder og findes i Stavns Fjord på Samsø.

Andet halvårs største observationer kommer alle fra Nordmandshage. Fem observationsdage mellem 18/8 og 29/8 giver en samlet sum på 10.690 fugle (PR TSE KHK SØP AB). En anden stor observation skal også nævnes 26/7 1870 Agger Tange, store nordlige lagune (KØJ). Årets materiale er renset for gengangere på enkelt dage.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Danmark - total	39906	38014	35261	33700	32851	28015	25189	27109	24586	30503
Antal kolonier i alt	58	62	59	57	59	65	61	64	65	76
Skagen Nordstrand	0	0	0	0	0	6	25	61	98	146
Hirtshals	0	0	0	0	15	22	27	34	47	65
Sdr. Rønner	0	0	0	0	0	55	55	0	0	0
Knogen, Læsø	21	123	73	147	0	40	47	0	0	0
Hirsholmene	2299	1818	1616	1694	1178	1063	1197	1100	738	817
Ndr. Rønner	49	128	83	0	0	80	5	55	61	78
Melsig	1320	1310	790	1160	1121	942	850	1127	784	710
Rørdal Lergrav	50	100	170	329	347	330	263	326	421	582
Rønholm	299	300	0	0	0	0	0	406	433	370
Vårholm	150	490	494	476	650	470	0	0	0	240
Troldholmene	60	150	30	0	0	0	100	0	43	0
Tofte Sø	3906	3439	2669	1985	1755	1515	1201	753	878	731
Kielstrup Sø	326	421	468	324	312	338	404	230	220	215
Ejerslev Røn	0	0	0	175	15	70	43	173	13	15
Flyndersø	84	136	210	281	370	370	392	280	407	395
Rotholmene	933	915	514	486	345	168	0	0	0	150
Hald Sø	170	185	206	174	252	188	196	133	101	97
Agger Tange	410	104	156	482	402	147	135	231	91	78

Antal reder i nordjyske skarvkolonier 2005-2014. Kilde: DCE Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.

Sum: 86.178. 1. halvår 25.704, 2. Halvår 60.474. Indsendere 213.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3036	1992	5947	6027	6742	1960	9613	27072	12169	5601	3240	2779
Nordmandshage – sum	495	255	1096	-	35	706	1780	17111	4337	492	40	-

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Ingen observationer af Topskarv i Nordjylland i 2014. Sidst det skete var i 2010 og 2006. Dog er der flere observationer fra 2013, som først er blevet forelagt og godkendt af SU efter udgivelsen af 2013 rapporten. Disse observationer medtages derfor i her: 30/6 2013 1 2K Hanstholm

Havn (JKY), 16/7 2013 1 2K Hanstholm Havn (JKY), 15/10 – 16/11 2013 1 2K Hanstholm Havn (HHN SA JKY RSN m.fl.) og 24/12 – 26/12 2013 1 1K Roshage og Hanstholm Havn (JSA JKY m.fl.). Arten er SU art.

STORKEFUGLE

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Årets sum lander midt mellem 2012 med 1220 fugle og 2013 med 877. De fem foregående år har alle haft observationer i januar, ikke mange fugle, størst er 2010 med 16. Dette ses ikke i 2014, hvor årets første er 17/2 2 Sønderlem Vig (ILM), 18/2 1 Glombak (HHN) og 19/2 1 Han Vejle (HHN). I Vejlerne er der registreret 99 territoriehævdende hanner (HHN), heraf 75 i de østlige Vejler og 24 i de vestlige. I Lille Vildmose er der registreret 27 territoriehævdende fugle (PR). Uden for disse to absolutte kernelokaliteter er registreret paukende hanner på følgende lokaliteter (hvis ikke andet er angivet, da én paukende han) fordelt på delområder:

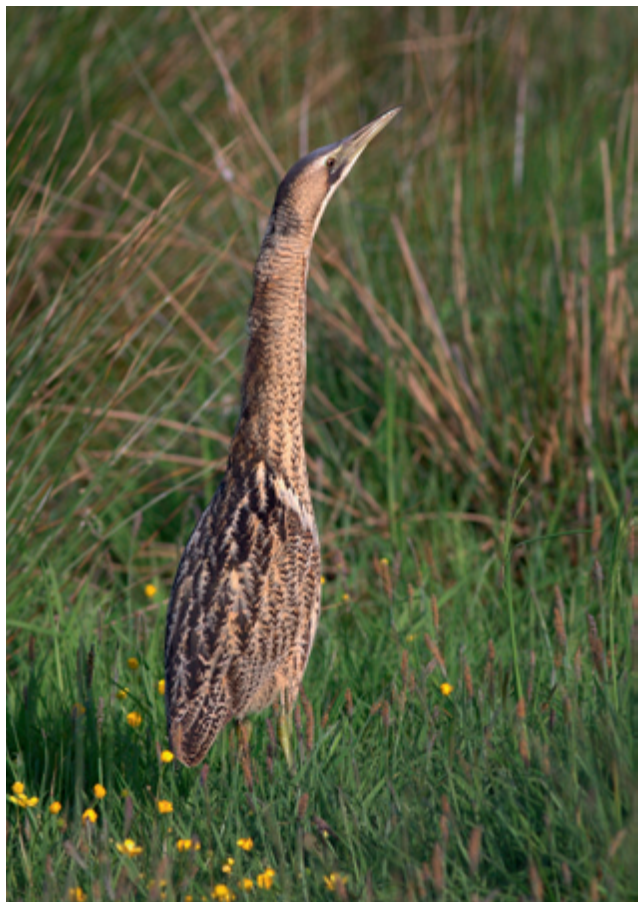
Vendsyssel: Skagen (ca. 3), Uggerby Strand, Koldkær/Torndrup Strand, Rærup Slambassin og Haldager Vejle.

Himmerland: Østerådal, Mølholm Søerne (2) og Halkær Sø.

Thy og Mors: Vandet Sø (2), Hassing-Villerslev moser, Ove Sø og Søndervig.

Viborg/Skive-området: Nørreådal (Bruunshåb-Vejrum), Loldrup Sø, Rødsø, Skals Ådal/Hjarbæk Fjord, Skive Ådal, Lysen, Flyndersø (2) og Sønderlem Vig (2).

Årets sidste observationer er 25/11 1 Lille Vildmose (JVJ), 15/12 1 Lille Vildmose (HEN) og 21/12 1 Halkær Sø (RWR). Årets talmateriale er rensat for gengangere på enkelt dage.

Rørdrum, Lille Vildmose, 27. maj 2014. Foto: Lars Grøn.

Sum: 1003. 1. halvår 957, 2. halvår 46. Indsendere 165.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	12	251	251	297	146	17	5	9	7	6	2

Silkehejre *Egretta garzetta*

Årets observationer drejer sig sandsynligvis om max 8 fugle, og blandt dem kan der også nemt være gengangere. Året begynder med hele to fugle 20-22/5 Agger Tange (ECB JJA). Det er helt sikkert en anden fugl, der 21-22/5 ses Fævig, Limfjorden (KØJ MAKR EA LRJ). På Agger Tange ses en enkelt fugl 6-17/7 og 8/8-5/9 (mange inds.). I samme periode 1/9 1 Vandplasken (PEB), og 6/9 dukker en fugl op i Lille Vildmose (GRØN HS). Det er sandsynligvis denne fugl, der i perioden frem til 29/9 ses primært ved Egense Hage (flere inds.) og sikkert også den, der ses 30/9 ved Nordmandshage (PR KHK). Årets sidste observation er 2/10 1 Bygholm Nordlige Rørskov (PHM).

Silkehejre, Egense, 29. september 2014. Foto: Lars Grøn.

Sølvhejre *Egretta alba*

Sølvhejre fortsætter sin ekspansion mod nord. Sidste år blev der set 20-25 fugle i Nordjylland, og dette overgås i år af anslåede 40 fugle, men det nøjagtige antal er meget svært at afgøre, især da der ses rigtig mange fugle forskellige steder omkring Vejlerne i efteråret. Uden for Vejlerne ses flere fugle ved Skagen, Ulvedybet, Lille Vildmose og Nørreådal.

I første halvår gøres følgende observationer: 14/2-13/3 1 Viskum/Vejrum Vestsø (TBR LM m.fl.), 14-24/3 1 Ulvedybet/Haldager Vejle/Ryå By (PHK m.fl.), 6/4 1 Toftegårds Enge (RSN), 10/4 1 Lille Vildmose (DFS), 21/4 1 NØ Skagen (MCH m.fl.), 30/4 1 Nordstrand (KNP m.fl.), 11/5 1 Ø Skagen (KNP m.fl.), 13/5-15/6 1 Ulvedybet (SEK m.fl.), 16/5 1 Lille Vildmose (PR), 22/5 1 Læsvig, Arup Vejle (HHN), 23/5 1 Viskum (TBR), 9/6 2 Tømmerby Fjord (JJ), 17/6 2 Selbjerg Vejle (HHN) og 22/6 1 Vandplasken (KUP).

Sum: 273. 1. halvår 52, 2. halvår 221. Indsendere 98.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	14	15	4	9	10	16	28	56	112	8	1

I andet halvår ses Sølvhejrer i Vejlerne i perioden 6/7-18/11, flest 29/7 5 (MON m.fl.), 27/8 6 (HC), 28/9-9/10 9 (KR m.fl.) og 22/10 8 (HHN m.fl.) – alle Bygholm Vejle samt 29/10 Østerild Fjord (PES). Herudover er der følgende observationer: 11-14/7 1 Ulvedybet (GRØN RSN), 10-18/8 1 Agger Tange (APN SAL), 21/8 1 Vigsø Klithede (PHM), 11/10-4/11 op til 2 fugle ved Viskum/Vejrum Vestsø (TRK TBR) samt årets sidste 3/12 1 Aså Havn (RSN).

Der bliver ikke konstateret nogle ynglefund i landsdelen i 2014, men det er måske blot et spørgsmål om tid, før dette sker? Således er 2014 det første år med ynglende Sølvhejre i Danmark, idet to par blev registreret på Salt-holm i Øresund (www.pandion.dof.dk). Observationerne er renset for gengangere med forbehold for en vis usikkerhed.

Fiskehejre *Ardea cinerea*

Fiskehejre, Lille Vildmose, 16. december 2014. Foto: Jan Skriver.

Arten behandles blot kortfattet. Observationerne er ikke renset for gengangere. Der er hele 65 observationer af 25 fugle eller mere. Første halvårs største observation er 24/6 115 Ulvedyb (RSN). Andet halvårs største observation kommer også fra Ulvedyb 5/9 85 (PES). Af andre store observation kan nævnes 29/7 75 Agger Tange (HAT), 29/7 56 Klosterholm (HM), 15-16/8 117 og 11-

12/9 123 på totaltællinger i Vejlerne (HHN) samt 6/12 57 Tjele Langsø (TBR).

Ynglende Fiskehejrer er meget mangelfuldt indberettet til DOF-basen, noget Atlas III undersøgelsen ser ud til at rette noget op på, idet der i 2014 til Atlas III er indberettet sikre eller sandsynligt ynglende Fiskehejre fra hele 24 kvadrater.

Sum: 11.326. 1. halvår 2763, 2. halvår 8563. Indsendere 244.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	471	423	605	630	634	1251	1705	1832	1567	826	756	626

Sort Stork *Ciconia nigra*

Der ses i år 5-9 Sorte Storke. Af disse bliver alle på nær én fugl set mellem Sæby og Skagen i Østvendssyssel. Alle fund nævnes, således fra forårstrækket: 26/4 1 Lodskovvad (PMA), 27/4 1 T Sortkær Hede, Frederikshavn (NJ), 19/5 1 ad. TF Grenen (SKI JMP ROC MEP MH m.fl.) og 24/5 1 S Sønderklit, Lyngså (HHN TWJ).

Årets sidste 4-5 fund gøres under efterårstrækket: 6-10/8 1 1K Reservatet og 12/8 Gyvelmarkerne, Skagen (KK ROC KNP), 14/8 1 Østerkær Bæk, Glenstrup Sø (AHO) og årets sidste observationer 20/8 2 og 23/8 1 – begge Mejling, Frederikshavn (via LMU LJ).

Sort Stork, Skagen, 19. maj 2014. Foto: Jørgen Kabel.

Hvid Stork *Ciconia ciconia*

Observationer i marts er tidlige, og sidst det skete var i 2008. Årets første er 22/3 1 Lille Vildmose (AK), 29/3 1 Bygholm Vejle (TL HLL GRØN m.fl.) og 30/3 1 Gærum (LBRJ). Første observation af mere end én fugl er 26/4 2 Låstrup, Spøttrup og Hvidbjerg (HCB GKJ SR). Af observationer på mere end to fugle skal nævnes: 28/4 5 Skagen (KNP JHC JLI JPIP m.fl.), 29/4 7 Sæsing (HHL), 29/4 5 SV Sønderklit, Stensnæs (HHN), 21/5 3 Hobro (JSF), 23-24/5 4 Sørig Enge/Gårdbo Sø (JAE JS), 24/5 4 S Sønderklit, Stensnæs (HHN), og så er der nogle store observationer 25-26/5 op til 13 Kærsholm, Mou (WJ DFS

PR), 26-27/5 op til 13 Bindslev (CP HOM LAM) og 27/5 op til 13 Gammel Skørping (JCO).

Der er givet tale om samme fugle, der ses ved Mou, Bindslev og Gammel Skørping. Således nævnes ved både observationerne fra Mou og Bindslev, at der i flokken ses en fugl med grøn farvering.

Årets sidste observationer er tidlige, 6/7 1 Svankær (ELH), 6/7 1 Bedsted (JSF) (muligvis samme?) og 17/7 1 Storhede (LM). Observationerne i skemaet er renset for gengangere på enkelt dage.

Sum: 159. 1. halvår 154, 2. halvår 5. Indsendere 79.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	4	48	95	7	5	-	-	-	-	-

Skestork, Vår Holm, 9. marts 2014. Foto: Jan Skriver.

Skestork *Platalea leucorodia*

Årets observationer i skemaet er ikke rensat for gengangere, så materialet kan ikke direkte sammenlignes med de foregående år.

Langt størstedelen af årets observationer stammer fra lokaliteter, der ligger tæt på eller i forbindelse med Limfjorden.

Årets første fugle kommer til normal tid 5+6/3 1 Ulvedyb (MON JJ MCH), 11/3 3 Arup Vejle (HHN) og samme dag 4 Ulvedyb (MCH SEM). Årets første to-cifrede observation er 26/3 13 Attrup Vejle (CP).

Af observationer uden for Limfjordsområdet er der følgende: 11/5 1 S Nordre Purker, Skørping (CR), 15/5 1 2K TF Skagen (KW), 18/5 5 2K TF Skagen (ROC m.fl.) og 10/8 1 Vandplasken (EBA). De fem fugle i Skagen 18/5 er rekord herfra.

Vi har fra Jan Skriver modtaget følgende ynglestatus for arten: "Mindst 210 par har ynglet i Danmark i 2014. I Limfjorden er der godt 100 par Skestorke fordelt på fire kolonier. 3 par i ny koloni – Venø, Bradser Odde. I Danmarks ældste Skestorke-koloni i Nibe-Gjøl Bredning Vildtreservat vest for Aalborg, hvor arten har ynglet uafbrudt siden 1996, har 76 par ynglet denne sæson. Mange af parrene har her fået 3-4 unger på vingerne. Hornsgård Holm, Limfjorden, 15 par. Mel-sig, Vejlerne: 7 par og cirka 18 unger. På øen Høje Sande ved Skjern Å's udløb i Ringkøbing Fjord er der talt 90 reder af Ske-

storke. 171 æg – 115 unger. Optalt af Gert Hansen. På øen Langli i Ho Bugt i den nordlige del af Vadehavet har der været 26 ynglepar, og 50-60 unger er registreret, oplyser Bjarne Slaikjær fra Naturstyrelsen. Djævløen i Vonåens udløb i Ringkøbing Fjord helt tæt på Ringkøbing by blev forladt af de tre par, der etablerede sig i april, oplyser Jens Ballegaard fra Ringkøbing. Hvorfor Skestorken opgav i år på den bynære lokalitet er uklart, måske på grund af ræv eller mink. Der blev farveringmærket 50 unger i Vår Holmkolonien, og ifølge Carsten Schultz, der står for dette projekt, vælter det ind med gennemdinge."

En række lokaliteter byder på ret store observationer, og max-antal fra disse lokaliteter nævnes i det følgende: 15/5 75 Staun, Barmer og Valsted Enge (GRØN), 29/6 146 Bygholm Vejle (TRK), 7/7 60 Ulvedyb (HK), 16/7 59 Vilsted Sø (PHJ) og 10/8 64 Agger Tange (KØJ). Nævnes skal også 15-16/8 190 på totaltælling i Vejlerne (HHN). Årets sidste to-cifrede observationer er 29/9 10 Ulvedyb (JH) og 29/9 10 Lille Vildmose (DFS) – i øvrigt nyt med kontinuerlige observationer af arten i dette område. Årets sidste observationer er meget sene 15/12 1 Bygholm Vejle (HHN), 15/12 1 Nors Sø (PHM) og 20/12 1 Pytodde (PHM). 2014 er det første år med nordjyske decemberfund, men arten er flere gange tidligere truffet i denne måned andre steder i Danmark.

Sum: 16.352. 1. halvår 1672, 2. halvår 14.680. Indsendere 205.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	51	461	1160	2143	7888	3761	815	64	-	9

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis*

Hidtil næststørste rapportering. Det er mange fugle i efteråret, som dominerer materialet.

Vinteren byder ikke på koncentrationer på over 8 fugle. Arten er svær at registrere i yngletiden, nemmest sker det ved optælling af syngende fugle under natlyt. Største antal her er 28/419 Lille Vildmose (PR). At der imidlertid yngler mange fugle i Nordjylland ses i forbindelse

med spredningen af unger fra ultimo juli. Af store tal kan nævnes 25/8 85 Lille Vildmose (TN), 3/9 55 Grynederup Sø (KØJ), 19/9 44 Viskum (TBR LM), 19/10 41 Fyrkat Engsø (CSS) samt følgende række store tal fra Hal-kær Sø: 12/9 127 (RWR), 17/9 174 (TSE), 24/9 152 (TSE) og 11/10 107 (PHJ). Året slutter med få og små koncentrationer i december.

Sum: 6096. 1. halvår 430, 2. halvår 5666. Indsendere 165.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	64	53	68	87	79	79	269	1214	2234	1418	448	83

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus*

Arten behandles blot summarisk. Flere fugle rapporteret end de seneste to år, men året er dog tæt på 10-års gennemsnittet. Alle årets fund af mere end 100 fugle stammer fra Tjele Langesø (se skemaet).

Sum: 8609. 1. halvår 3210, 2. halvår 5399. Indsendere 152.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	281	260	1061	695	363	540	335	1474	1439	905	693	553
Tjele Langesø – max	17	20	96	135	39	173	195	344	309	73	114	28

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

Skønt færre rapporteret end i 2013 er registreringen af ynglefund ganske imponerende. Til gengæld er antallet af trækkende fugl meget lavt.

Største antal i vinteren er 5/1 5 Klitmøller (HES m.fl.), men allerede fra sidst i februar indfinder de første fugle sig på ynglepladserne.

Op imod 250 par er indrapporteret med følgende større tal: Lille Vildmose (hele området) 84 par (PR m.fl.), Vejlerne 60 par (HHN), Rørdal Lergrave 10-12 par (GRA),

Reservatet, Skagen min. 10 par (KNP m.fl.), Fyrkat Engsø 7 par (CSS), Juelstrup Sø 7 par (TSE) og Milesøerne 6 par (KNP PMA). Det største antal ynglefugle optalt på en enkelt tælling er 16/4 93 Lille Vildmose (TL). De første unger iagttages på flere lokaliteter 23/5.

Fra efteråret som nævnt få trækobservationer. Flest ved Nordmandshage med 21 fugle i perioden 29/8 til 31/10. Desuden skal nævnes 30/9 6 Aså Havn (HAC).

Sum: 4544. 1. halvår 4008, 2. halvår 536. Indsendere 175.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	12	40	777	1362	971	846	268	125	98	24	7	14

Gråstrubet Lappedykker, Lille Vildmose, 12. april 2014. Foto: Jan SkrIVER.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

En meget høj årstotal domineret af et par store tællinger fra Vejlerne i november. Årets første fund er 2/1 1 Hanstholm Slamdepot (HHB m.fl.), 4/1 2 Nors Sø (TSE) og 6/1 1 Roshage (KØJ). Herefter ingen fugle den næste måned. Alle februars fugle ses i Vejlerne på nær 27/2 1 Nordstrand, Skagen (KNP FLS TEP). Tre fund fra marts, 11/3 1-2 Nordstrand/Grenen, Skagen (ROC KNP m.fl.) samt 25/3 1 Stensnæs (TEO TWJ). I april ses op til to fugle ved Nors Sø på fem datoer i perioden 9-19/4 (flere inds.). Desuden fra Skagen 18/4 1 Grenen (ROC LTP LPA) og 28/4 2 Nordstrand (FNI JHC), som samtidig var første

halvårs sidste observation.

Andet halvårs første er 27-28/8 1 Grenen (KNP ROC LAM). Herefter følger 28/9 1 Stensnæs (SØP), 2/10 1 Nors Sø (CSS) og 5-6/10 1 Nordstrand/Grenen, Skagen (KNP ROC KEC). Årets sidste måneder byder som sagt på mange fugle. Ved Selbjerg Vejle således bl.a. 11/11 10 og 21/11 11 (HHN). Ved Nors Sø ses i perioden 7/11 til 20/12 op til 4 fugle (FRO m.fl.). Desuden 21/11 og 3/12 1 Sønder og Nørre Klit (nord for Stensnæs) (RSN MON), 6-30/12 1 Glenstrup Sø (CSS), 17/12 1 Aså Havn (RSN) og 1 Grenen (ROC KNP).

Sum: 77. 1. halvår 21, 2. halvår 56. Indsendere 29.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4	7	3	7	-	-	-	2	1	3	34	16

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis*

En nedgang på 20% i forhold til 2013. Årets første fugle ses 26/3 1 Vilsted Sø (FRO) og 30/3 3 Selbjerg Vejle (JJ TRK). Herefter indfinder fuglene sig på de potentielle ynglepladser, hvoraf følgende antal par kan nævnes, Grynderup Sø min. 50 (PEK), Østlige Vejler 41 (HHN), Lille Vildmose 9 (PR m.fl.), Vilsted Sø 6 (KØJ) og Øster-

ådal, Aalborg 3 (MBH ALM). Største tælling er 29/4 62 Kogleaks (JPK).

Sensommeren domineres af en enkelt meget stor tælling, 3/8 134 Hjarbæk Fjord (TRK), fulgt af 26 samme sted 2/9 (TRK). Årets sidste fugle ses 14/9 4 Grynderup Sø (KDP) og en sen observation 11/10 2 Hjarbæk Fjord (EM).

Sum: 1670. 1. halvår 1369, 2. halvår 301. Indsendere 95.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	6	607	673	83	90	172	37	2	-	-

Lærkefalk 2K, Grenen, 29. maj 2014. Foto: Knud Pedersen.

Rovfugleåret 2014 viser positive tendenser for flere arter. De ynglende store ørne ser ud til at holde stand og ynglebestanden af Rød Glente er fortsat i fremgang nu med flere ynglepar i det sydøstlige Himmerland. Duehøg har også en flot sæson og en del nye par findes blandt andet i kraft af det nystartede tredje Atlas-projekt. På den negative side kommer der ingen nordjyske unger af Fiskeørn på vingerne for andet år i træk, og vi venter fortsat på at Vandrefalk skal etablere sig som nordjysk ynglefugl. Forårstrækket (primært) ved Skagen er på mange måder opløftende, blandt andet med et rekordstort antal Vandrefalke, ligesom Fiskeørn sætter dagsrekord med hele 71 fugle. Gruppen af sjældenheder i år er ikke så markant som i 2013, men tæller dog arter som Dværgørn og Steppeørn. Til gengæld er forekomsten i efteråret af mange rovfuglearter ret fåtallig, hvilket tyder på en ret dårlig ynglesæson – mest markant hos en art som Rørhøg. Dette underbygges af træktal fra Falsterbo Fuglestation, der har et "bundår" for langt de fleste arter (www.falsterbofugelstation.se). En undtagelse er dog i nogen grad Blå Kærhøg, der optræder i pæne antal i den milde vinter. Opgørelse over forårstrækket ved Skagen er som tidligere år foretaget af Knud Pedersen og ses af skemaerne herunder og i behandlingen af de enkelte arter.

Rovfugletrækket ved Skagen i foråret 2014 fordelt på måneder, samt totalen, største dag(e) og mediandato for de enkelte arter.

	Marts	April	Maj	Juni	Total	Største dag	Median-dato
Hvepsevåge			792	257	1049	27/5 (175)	27/5
Sort Glente		15	21	4	40	25/4 (4)	10/5
Rød Glente	27	62	44	38	171	26/4 (8)	29/4
Havørn	9	15	13	7	44	21/5 (3)	30/4
Rørhøg	1	138	121	20	280	25/4 (25)	2/5
Blå Kærhøg	1	142	42	2	187	26/4 (20)	25/4
Hedehøg		3	12	2	17	22/5 (3)	22/5
Steppehøg		17	5		22	27/4 (4)	27/4
Spurvehøg	236	1051	649	21	1957	26/4 (164)	26/4
Duehøg	22	9	8		39	23/3 (4)	30/3
Musvåge	946	741	750	162	2599	22/3 (125)	23/4
Fjeldvåge	6	385	22	1	414	23/4 (167)	23/4
Lille Skrigeørn			1		1		
Dværgørn		1		1	2		
Kongeørn		3	1	1	5	26/4 og 2/5 (2)	28/4
Steppeørn			1		1		
Fiskeørn		270	109	14	393	25/4 (71)	26/4
Tårnfalk	3	481	379	48	911	23/4 (116)	28/4
Lærkefalk		28	171	54	253	22/5 (20)	21/5
Aftenfalk		1	9	4	14	30/5 (4)	30/5
Dværgfalk	4	160	113	4	281	23/4 (39)	26/4
Vandrefalk	5	101	44		150	25/4 og 27/4 (23)	27/4
Sum	1260	3623	3307	640	8830		

Hvepsevåge ad. han, Grenen, 29. maj 2014. Foto: Knud Pedersen.

Art / År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Gns.
Hvepsevåge	589	325	512	1082	1871	899	277	614	668	1084	1049	792
Blå Glente	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	-
Sort Glente	20	31	40	40	59	38	39	54	52	54	40	43
Rød Glente	63	103	104	169	267	195	136	209	174	252	171	167
Havørn	18	30	40	45	93	63	27	55	30	72	44	47
Slangeørn	0	0	1	1	2	0	0	1	0	1	0	-
Rørhøg	354	350	416	248	483	417	351	395	291	284	280	359
Blå Kærhøg	340	237	307	143	339	328	139	158	356	169	187	252
Hedehøg	35	24	30	23	50	25	10	36	10	15	17	26
Steppehøg	3	6	13	1	12	9	5	26	44	31	22	15
Spurvehøg	3098	2079	2510	2549	3736	3134	2827	2387	3120	1427	1957	2687
Duehøg	29	23	39	21	26	81	56	39	42	36	39	39
Musvåge	4223	4369	5963	5060	7670	4083	5204	7356	5081	4343	2599	5335
Ørnevåge	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	-
Fjeldvåge	244	440	387	242	882	323	205	377	592	254	414	395
Lille Skrigeørn	3	1	1	1	3	1	1	2	2	4	1	2
Stor Skrigeørn	0	0	0	1	4	1	0	3	0	0	0	-
Dværgørn	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	2	-
Kongeørn	2	6	3	0	4	1	3	5	2	0	5	3
Høgeørn	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	-
Steppeørn	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	-
Kejserørn	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Fiskeørn	291	332	229	211	434	301	238	336	307	172	393	285
Lille Tårnfalk	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Tårnfalk	494	609	877	487	1038	721	322	827	1216	357	911	695
Lærkefalk	191	143	358	198	330	182	113	215	248	196	253	217
Aftenfalk	4	6	8	5	63	7	1	43	20	2	14	16
Dværgfalk	358	424	299	182	367	296	223	267	374	150	281	294
Jagtfalk	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	-
Vandrefalk	116	106	87	83	140	124	98	185	194	96	150	123
I alt	10472	9643	12222	10789	17864	11227	10274	13593	12825	9002	8830	11791

Sum af rovfugletræk ved Skagen i forårene 2004-2014, med gennemsnit (Gns.) for årene 2004-13.

Statistik:

Træktallene fra Skagen 2014 sammenlignes i disse tabeller med tiårs-gennemsnittet for årene 2004-13.

2014 over gennemsnit (>10% afvigelse)

Hvepsevåge	+32%
Steppehøg	+49%
Fiskeørn	+38%
Tårnfalk	+31%
Lærkefalk	+19%
Vandrefalk	+22%

2013 tæt på gennemsnit (<10% afvigelse)

Sort Glente	-9%
Rød Glente	+2%
Havørn	-8%
Duehøg	0%
Fjeldvåge	+5%
Dværgfalk	-4%

2013 under gennemsnit (>10% afvigelse)

Rørhøg	-22%
Blå Kærhøg	-30%
Hedehøg	-35%
Spurvehøg	-27%
Musvåge	-51%
Aftenfalk	-13%

Alle arter samlet

Alle arter	-29%
------------	------

Hvæpsevåge *Pernis apivorus*

Der er tale om en pæn årssum, hvilket primært tilskrives et fint forårstræk ved Skagen. Årets første fugle ses 4/5 1 Torstedlund Skov (AEP) og 5/5 18 trækkende ved Nordstrand, Skagen (JHC ASF EKR m.fl.). Det er mange så tidligt. Hovedtrækket ved Skagen ses dog til vanlig tid sidst i maj (mediandato 27/5) med de største dage 27/5 175 Flagbakken (HAC m.fl.), 29/5 100 Grenen (KNP m.fl.). Sidste større dag er 4/6 68 Skagen by (JPIP). Samlet ses ved Skagen 1049 trækkende. De største tal fra andre lokaliteter er 21/511 Lønstrup (PEB) og 22/5 20 Rubjerg Knude (AØ).

Sum: 1387. 1. halvår 1218, 2. halvår 169. Indsendere 114.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	921	297	121	33	15	-	-	-
Skagen	-	-	-	-	792	257	68	6	4	-	-	-

Sort Glente *Milvus migrans*

En årssum lidt lavere end de senere år. Denne står og falder gerne med forekomsten ved Skagen. Her ses årets første fugle 23/4 2 Nordstrand (JLI JPIP) og samme dag én ved Råbjerg Sø (CP). Herefter daglige iagttagelser. Største dage er 25/4 4 Flagbakken (GRØN KNP EVL m.fl.) og dagen efter 3 Flagbakken (mange inds.). Den

Sum: 51. 1. halvår 50, 2. halvår 1. Indsendere 69.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	17	23	10	1	-	-	-	-	-
Skagen	-	-	-	15	21	4	1	-	-	-	-	-

Rød Glente *Milvus milvus*

Skønt klart færre end sidste års rekordår, er der tale om mange fugle og en pæn fremgang i antallet af ynglepar. Kollektive overnatningspladser findes flere og flere steder herhjemme, også i Nordjylland. Således kan nævnes hele 13 fugle 7/1 ved Øster Vrå (BR). Ellers byder vintermånederne på mange iagttagelser af primært 1-2 fugle. Den første fugl ved Skagen ses tidligt 25/2 (ROC), og allerede 30/3 ses 7 ved Nordstrand (EC). I april flere dage med 6 fugle og største dag er 28/4, hvor der ifølge Skagens-materialet ses minimum 8 fugle (mange indsendere). Andre angiver væsentligt flere fugle denne dag. Igennem maj måned daglige iagttagelser af 1-4 fugle frem til de sidste maj-dage, hvor der atter er dage med

Sum: 859. 1. halvår 656, 2. halvår 203. Indsendere 194.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	34	27	126	185	188	96	58	22	20	32	29	32
Skagen	-	-	27	62	44	38	-	1	-	-	-	-

Havørn *Haliaeetus albicilla*

En meget stor indrapportering med mere end 1300 indtastninger. Nordjylland huser et efterhånden anseeligt antal Havørne, men udviklingen i antallet af ynglefugle

Der er indtastet 16 sikre eller sandsynlige ynglepar i Atlas-basen. Heraf er de 13 fra Vendsyssel, to fra Himmerland og et fra Viborg-området. I det øvrige materiale foreligger blot yderligere 2-3 ynglefund. Alt i alt ikke imponerende.

I juli ses som vanligt en del trækkende/trækforsøgende fugle ved Skagen. De største dage er 8/7 45 Skagen by (EC) og 12/7 32 Skagen by (MIK). Ellers byder andet halvår ikke på større forekomster, og de sidste fugle ses allerede 10/9 1 Als Hede og 22/9 1 Als Odde (begge TN).

resterende del af foråret ses arten med 1-2 fugle de fleste dage. Fra andre lokaliteter kan nævnes 4/5 1 Skørping (CR HAC), 22/5 1 Dall (RDN), 24/5 2 Sønderklit, Stensnæs (HHN TWJ), 7/6 2 Tømmerby Fjord (BOEK), 12/6 1 Gedeberg (TN) og 20/6 1 Lovns Sø (JJM). Eneste fra andet halvår er 12/7 1 over Skagen by (MIK).

minimum 6 fugle. Årssummen på 171 fugle svarer nogenlunde til 10 års gennemsnittet. Af andre iagttagelser fra foråret skal nævnes 23/3 5 Skibsted (TN) og 24/5 7 sydtrækkende Sønderklit, Stensnæs (HHN TWJ). Der er registreret et rekordstort antal ynglepar, både via Atlas-projektet og i øvrigt. 14-18 par i Vendsyssel med samlet mindst 8 udføjne unger (primært JTN), et par øst for Viborg og som noget nyt hele fire kvadrater i det sydøstlige Himmerland med par (primært TN). Andet halvår giver primært iagttagelser nær ynglepladserne og spredte fugle over landskabet. De største iagttagelser er 13 og 26/12 5 Sæby (begge JLG).

går meget langsomt.

I årets første måneder byder især februar og marts på mange observationer og flere af disse er ganske impone-

Havørn, Blovsgårde, 25. april 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

rende. Nævnes kan 11-12/2 8 på totaltælling i Vejlerne (HHN), og i marts ses hidtil usete antal i Lille Vildmose og ved Nordmandshage. 1-11/3 tre dage med flokke på op til 7 fugle ved Nordmandshage (AB PR) og 23/3 7 Lille Vildmose (GRØN DFS TC m.fl.) og 24/3 10 Tofte Sø (PR m.fl.). Forekomsten i denne periode skal sikkert ses i sammenhæng med et stort fiskeri af Stenbider. Disse renses eller også tages kun rognen, inden bådene når havn (primært Hals) og fiskeaffaldet er en meget koncentreret fødekilde (oplysning fra lokale fiskere). Forårstrækket ved Skagen er ikke af samme omfang som i 2013, og største dage byder blot på tre fugle 30/4 og 21/5 (flere indsendere).

Området huser nu tre par. Det kendte par i Tofte Skov har ikke succes i år. Til en start tegner det lovende, men en periode er der ikke megen aktivitet omkring reden,

Sum: 1707. 1. halvår 998, 2. halvår 709. Indsendere 278.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Vejlerne – sum	143	223	241	188	118	85	70	97	118	180	111	133
Lille Vildmose – sum	45	84	44	47	37	23	23	34	70	106	72	76
Skagen	35	49	97	64	50	34	7	34	15	13	3	4
	-	-	9	15	13	7	-	-	-	-	-	2

Beringshavørn *Haliaeetus pelagicus*

Fundet fra 2013, 25-26/7 og 30-31/7 1 1K set på flere lokaliteter i Skagen-området er nu godkendt af SU (KNP EC m.fl.) - i kategori E (undslupne fangenskabsfugle). Sandsynligvis samme fugl ses i august til november 2013 i Sverige og vintere-

og 9/4 findes den ene fugl død. Allerede samme dag ses den anden fugl dog sammen med en ny bejler. Det er imidlertid for sent til at der kommer gang i reden på ny. Den døde fugl sendes til analyse, der dog ikke kan sige noget afgørende om dødsårsagen (medd. TC). Parret vest for Vejlerne er til stede i starten af sæsonen, men rugning opgives først i maj (Projekt Ørn). Desuden oplyser Atlas-materialet om et par i områdets sydlige del på en ikke nærmere oplyst lokalitet.

Andet halvårs største observationer er alle fra Vejlerne. Totaltællinger giver således 3-4/10 7, 11-12/11 9 og 15-16/12 12 (alle HHN). Uden for de nævnte områder foreligger desuden en lang række iagttagelser fra især Tange Sø, Tjele Langsø og Hansted Reservatet, herunder Vandet og Nors Søer.

ren herefter i Polen. Arten, der er hjemmehørende i det nordøstligste Asien, er givet undsluppet fra en dyrepark/falkonér. Der er dog ikke kommet nye oplysninger, som afklarer, hvor denne fugl stammer fra. Arten er SU art.

Rørhøg med bytte forfølges af Gråkrage, Thorup Fjordholme, 29. marts 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Rørhøg *Circus aeroginosus*

En årssum noget under middel, hvilket blandt andet kan tilskrives et svagt forårstræk og muligvis en dårlig ynglesæson. Året starter med flere fund i januar og februar end vanligt, således mindst to forskellige fugle i Vejlerne i denne periode (flere inds.). Desuden 21/2 1 hun Tofte Sø (UTE). Efter 20/3 ses ankomst andre steder og 29/3 ses første fugl i Skagen med en ved Nordstrand (EC). Forårstrækket ved Skagen er svagt og kun i 2007 ses færre fugle i den foregående 10-års periode. Kulminationen ses som vanligt sidst i april og største dag er 25/4 med 25 trækkende (mange inds.). Forekomsten i maj er meget spredt med største dag 22/5 min. 11 (KNP JHC KEC m.fl.). Der er ingen væsentlige træktal fra andre lokaliteter. Største tælling fra første halvår i øvrigt er 4-5/5 35 på totaltælling i Vejlerne (HHN).

De største yngleforekomster er Vejlerne med 49 par (37

i øst og 12 i vest) (HHN) og Lille Vildmose med 11-13 par (PR m.fl.). Der foreligger ikke større yngletal fra andre områder, men at arten efterhånden er vidt udbredt i Nordjylland ses af, at den i forbindelse med Atlas-projektet er konstateret sikkert eller sandsynligt ynglende i 51 kvadrater, heraf de 21 i DOF-Nordvest. Imidlertid tyder antallet af ungfugle i efteråret på, at successen har været meget begrænset. I Lille Vildmose kommer således kun unger på vingerne fra 2-3 par (PR m.fl.). Største tælling fra andet halvår stammer fra en totaltælling i Vejlerne, 15-16/8 39 (HHN). Enkelte fugle holder stand længe, og i november således iagttagelser fra Ulvedyb, Madum Sø, Grynderup Sø, Viskum, Glargårde og Vejlerne (BKR AHO ARA TBR TN). Fra december ses arten kun i Vejlerne med årets sidste 22/12 Selbjerg Vejle (HHN).

Sum: 3229. 1. halvår 1899, 2. halvår 1330. Indsendere 273.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	7	77	808	689	315	350	570	290	110	8	3
Lille Vildmose – sum	-	-	24	207	268	153	99	164	78	46	-	-
Vejlerne – sum	3	7	30	155	125	40	109	117	59	40	3	3
Skagen	-	-	1	138	121	20	6	21	2	-	-	-

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

En klar fremgang fra sidste års lave total, hvilket primært tilskrives mange fugle i efterårs- og vintermånederne. Som sagt ses flere fugle end normalt i de milde måneder

januar og februar. En pæn del af disse ses i Lille Vildmose med op til 7 fugle 21/1 (PR). Nævnes skal også 15/2 6 til overnatning Sønderlem Vig (AO). Første fugl ved

Blå Kærhøg, Blovsborg, 27. marts 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Skagen ses 31/3 1 Skagen Klitplantage (ASJ). Første større træktag ses 10/4 6 (KNP), mens hovedtræktag passerer sidst i april med blandt andet 26/4 20 (KNP LPA m.fl.). Forekomsten i maj er fåtallig, og sidste fugl ses 8/6 1 (EKR). Alt i alt ses 187 trækkende, hvilket er noget under middel. Sidste fugl i øvrigt er 9/6 1 han Bragenholt (MHH).

Anden halvårs første fugl ses 14/8 1 hun Hanstholm

Sum: 1154. 1. halvår 609, 2. halvår 545. Indsendere 199.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	134	115	81	225	50	4	5	4	28	186	185	137
	-	-	1	142	42	2	-	1	6	9	-	-

(VFL) og 25/8 fugle ved både Skagen og Nordmandshage (ROC AB). Som sagt ses mange fugle i efteråret, hvilket kunne indikere en fin ynglesæson nordpå. Nævnes kan 19/10, 29/11 og 15/12 6 Lille Vildmose (JVV HAC), flere fine tal fra Sønderlem Vig med max 27/10 10 til overnatning (AO), 8/11 10 Bygholm Vejle (ARA) og fra totaltællinger af Vejlerne, 11-12/11 15 og 15-16/12 14 (begge HHN).

Hedehøg *Circus pygargus*

En lav årssum på linie med 2013. Årets første fugle ses 26/4 1 brun Solsbæk (HSC) og samme dag 1 ad. han Skagen (mange inds.). 28/4 ses yderligere to fugle ved Skagen 1 han + 1 2K (JPIP JSP). Fra maj foreligger yderligere fund af 12 fugle fra Skagen med hovedparten i månedens sidste tredjedel. Flest ses 22/5 3 (KNP JHC JAE KEC m.fl.). I juni foreligger fund fra 7-8/6, og i alt noteres ved Skagen 17 fugle. Fra andre lokaliteter nævnes alle fund, 28/4 1 ad. hun Vesløs/Arup Vejle (HRC HHN), 11-18/5

Sum: 22. 1. halvår 20, 2. halvår 2. Indsendere 43.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	5	13	2	1	1	-	-	-	-

1 ad. han i Råbjerg området (JKI TRK IUH SWJ CP), 7/6 1 ad. han Tofte Sø (PP), 8/6 1 hun Kjul Strand (PHP), 15-17/6 1 2K han Gerå og Aså Enge (RSN HAC). Eneste fra andet halvår ses 6/7 1 brun Nedermose, Skagen (EC) og 22/8 1 1K Grenen (GRØN m.fl.).

Endelig skal det nævnes, at der i kategorien Steppe/Hedehøg er indsendt fund af 8 fugle, heraf de fire fra Skagen.

Steppehøg han, Lille Vildmose, 9. april 2014. Foto: Lars Grøn.

Steppehøg *Circus macrourus*

Trods en mindre tilbagegang i forhold til de seneste år, ses der fortsat mange Steppehøge i Nordjylland. Årets første ses 9/4 1 ad. han Lille Vildmose (GRØN SSC m.fl.). Første ved Skagen (kan være samme fugl) dukker op dagen efter og ses fra Storklit (KK via JOK). Fra 19/4 og ti dage frem er der daglige observationer ved Skagen, og flest fugle ses 27/4 4 2K (mange inds.). Fra maj foreligger iagttagelser fra fem datoer med sidste fugl 19/5 1 2K

(JHC JAE ROC). I alt ses ved Skagen ca. 22 fugle, hvilket er det laveste antal i fire år. Fra andre lokaliteter foreligger følgende fund, 25/4 1 2K Klitmøller (JJA), 6/5 1 2K Ølands Vejle (LAM) og 15/5 1 2K+ Lille Vildmose (JBO JEG). Fra andet halvår foreligger to iagttagelser, 20/9 1 1K Vesløs Vejle (HRC SUB BRØL) og 28/9 1 1K Lille Vildmose (TL Ole Riis).

Sum: 28. 1. halvår 26, 2. halvår 2. Indsendere 40.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	19	7	-	-	-	2	-	-	-

Duehøg *Accipiter gentilis*

En årssum noget over summerne fra det seneste par år. Det kan skyldes øget eftersøgning af arten i forbindelse med Atlas-projektet. Forekomsten ved Skagen i foråret er med 39 fugle tæt på det normale.

Fra JTNs undersøgelsesområde i Vendsyssel (2417 km²) meldes følgende: Efter at der nu har været fremgang de sidste to år i træk, var der i 2014 en lille tilbagegang til nu 36 par. Ynglebestanden steg i 2012 fra 32 par i 2011 til 35 par og i 2013 til 39 par (en stigning på 22%). I de første år af undersøgelsen var bestanden på 31 par og toppede i 1994 med 72 ynglepar. I år lægger tre par ikke æg og to par lægger måske

æg. Ved de øvrige 31 lægges mindst et æg (gennemsnitlig 2,73 æg/kuld). Æglægningen er i 2014 relativt tidlig og med lille spredning. Dette skyldes det milde forår. Der bliver i 2014 produceret 63 udføjne unger (60 ringmærket, der er i perioden 1979-2014 mærket i alt 2940 redeunger) – dette giver en gennemsnitlig ungeproduktion på 1,75 juv./par og 2,33 juv./par med mindst 1 juv. Kun 25% af yngleforsøgene mislykkes i 2014, derfor den relative store produktion.

Uden for JTNs område er der i forbindelse med Atlas-projektet indtastet sikkert eller sandsynligt ynglende Duehøg i ca. 20 kvadrater, heraf de syv i DOF-Nordvest.

Sum: 264. 1. halvår 162, 2. halvår 102. Indsendere 98.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	10	24	53	47	21	7	11	14	27	10	17	23
Skagen - sum	-	2	22	9	8	-	-	-	6	-	3	6

Spurvehøg *Accipiter nisus*

Arten behandles i årets rapport ganske kortfattet. Årssummen er tilbage på et mere normalt niveau efter sidste års bundskraber. Forårstrækket ved Skagen er dog svagt, i alt ses 1957 trækkende med største dag 26/4 164

(mange inds.).

Fra andet halvår er de største observationer 20/9 31 Hanstholm (JJA) og 13/10 22 Nordmandshage (PR).

Sum: 3800. 1. halvår 3009, 2. halvår 791. Indsendere 217.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	73	93	408	1651	732	52	41	78	185	266	125	96
Skagen	4	1	236	1051	649	21	4	8	18	32	28	24

Musvåge *Buteo buteo*

Arten behandles ikke i år. Forekomsten er på et meget lavt niveau – faktisk ses færre end i det sløje 2012. Det

skyldes blandt andet det måske hidtil svageste forår ved Skagen – se oversigten herfra.

Sum: 10.786. 1. halvår 7212, 2. halvår 3574. Indsendere 298.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	488	757	2182	1884	1330	571	278	427	687	651	704	827
Skagen	1	50	946	741	750	162	17	15	5	18	11	5

Musvåge, Lille Vildmose, 6. januar 2014. Foto: Lars Grøn.

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

Skønt flere fugle end i 2013, er der tale om en ret moderat årssum. I årets første måneder spredte forekomster af primært enkeltfugle og største antal fra denne periode er således 9/3 3 Troldkær (Råbjerg) (BH). Første ved Skagen ses 20/3 1 (JLG), og allerede 5/4 ses 30 (EC ROC). Hovedtrækket passerer som vanligt sidst i april og største dag er pænt stor med 167 fugle 23/4 (mange inds.). Herefter tynder det hurtigt ud, og maj måned, der ofte giver en pæn forekomst, er usædvanlig tynd, og ingen dage ses mere end tre fugle. Forårets sidste her ses 1/6

Sum: 694. 1. halvår 583, 2. halvår 111. Indsendere 128.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	19	40	38	452	30	4	-	-	1	31	51	28
	-	-	6	385	22	1	-	-	-	-	2	-

(GRØN PMA KMO). Eneste nævneværdige observation fra andre lokaliteter i foråret er 27/4 6 Klitmøller (JJA). Der foreligger flere ukommenterede observationer fra juni til september, der ikke medtages her. Efterårsankomst er meget sen med første fugle 4/10 1 Nors Sø (GGU m.fl.) og 5/10 1 Lille Vildmose (AK). Først fra november ses arten for alvor mere spredt. Alle observationer er af en og sjældent to fugle. Undtaget er dog 22/11 3 Lille Vildmose (MSJ) og 28/12 3 Store Vildmose (PR).

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina*

Et fund i år, 26/5 1 2K+ Skagen (KNP JHC GRØN JMPJ FSH OFJ og flere andre).

For 2013 er yderligere to fund godkendte af SU, hvilket bringer totalen for det år op på fire fugle. Alle nævnes her: 9-10/5 1 4K+ Skagen (PBU RSN m.fl.), 23/5 2 (4K + 2K) Skagen (Oluf Lou, David B. Collinge, KNP m.fl.) og 11-12/6 1 3K+ Skagen (MKP KNP m.fl.).

Lille Skrigeørn er fra og med 2014 taget af SU-listen.

Lille Skrigeørn 2K+, Skagen, 26. maj 2014. Foto: Lars Grøn.

Steppeørn *Aquila nipalensis*

Ét godkendt fund, 26+29-31/5 og 5-7/6 1 2K Skagen (Joaquim Engel og Stig Jensen m.fl.). Det er første fund siden 2008 og det syvende nordjyske fund.

Arten er SU-art.

Steppeørn 2K, Skagen, 30. maj 2014. Foto: Knud Pedersen.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Året byder som sidste år på tre ynglepar, der i alt fik fire unger. Der foreligger desuden mange spredte iagttagelser i landsdelen, men der er ikke umiddelbare tegn på en forøgelse af bestanden ud over de tre par.

Hals Nørreskov (JTN HAC):

Parret ses i skoven gennem hele året og får i år to unger, der begge ringmærkes 23/5 (JTN). De to unger ses på vingerne sammen med de voksne fugle allerede 18/7. Ungerne bliver i området gennem efteråret med sidste iagttagelse 25/11. De gamle ørne ses ved tre lejligheder (marts, maj og august) fra Nordmandshage (PR).

Tofte Skov (TC ATL HAC):

Ungen fra 2013 ses i området frem til ca. 1/4. Der ses 2 2K fugle 16/3 (TL JGL) og 24/3 (PR). Det drejer sig givetvis om de to unger fra Høstemark og Tofte Skove. Det nye par får én unge, der også i år forlader reden ret sent og først ses flyve over skoven 27/9 (DFS). Ungen forbliver i skoven året ud. Det kan være vanskeligt at afgøre, hvor mange gæstende ørne, der ses i området (Lille Vildmose) i løbet af året. Følgende falder dog givet indenfor denne kategori, 7/4 1 ca. 5K mosens nordlige del (HAC), 9/6 1 4K Tofte Skov (TC) og 14/8 1 ca. 3K Tofte Skov (TC).

Høstemark Skov (FA TL):

Ungen fra 2013 ses frem til ca. 1/4. For 12. år i træk får parret i år en unge i skoven. Denne forlader reden omkring 1/7 og ses første gang flyve over skoven 24/7 (DFS). Ungen forbliver i skoven og den nordlige del af Lille Vildmose året ud.

Sum: 903. 1. halvår 593, 2. halvår 310. Indsendere 167.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	44	63	73	235	120	58	57	74	69	63	26	21

Skagen:

Efter at der helt usædvanligt ingen fugle blev set under forårstrækket ved Skagen i 2013 er arten tilbage, og der foreligger iagttagelser i perioden 11/4 til 2/7 fordelt på fem fugle som følger: 11/4-2/5 1 2K, 26/4-2/5 1 2K, 28/4 1 sudad./ad., Denne fugl ses dagen før ved Frederikshavn og dagen efter ved Sønderklit, Stensnæs. Endvidere 10/5 1 2K og endelig 26/6 og 2/7 1 2K (mange indsendere/oversigt ved KNP). Desuden 24/5 1 2K Hulsig (JKI).

Øvrige iagttagelser:

Udover ovennævnte foreligger fra landsdelen en lang række iagttagelser, betydeligt flere end normalt. Alle nævnes: 21/4 1 2K Klitmøller (JJA), 23/4 1 2-3K Sønderklit, Stensnæs (HHN TWJ), 26/4 1 imm. Vester Holmen (BKR), 27/4 1 subad. Klitmøller (JJA), 28/4 1 subad. Sønderklit, Stensnæs (HHN TWJ), 3/5 1 2-3K Troldsø (PHP), 17/5 1 3K Dronninglund Storskov (SØP), 21/5 1 imm. Bulbjerg (KØJ), 26/5 1 imm. Vester Holmen (BKR), 17/6 1 imm. Hansted Reservatet (SSL), 22/6 1 5K+ Råbjerg Mose (KNP), 8/7 1 imm. Ålvand (JKK), 10/9 1 subad. Vestbjerg (UK) og 29/11 1 1K Store Brøndum (ARA HAC) – fuglen havde ikke karakterer som ungerne fra Lille Vildmose. Man kan kun håbe at de mange observationer indikerer, at vi snart får en større bestand end de tre par i landsdelen.

Enkelte observationer udenfor yngleområderne, hvor til der ikke foreligger angivelse af alder eller andre kommentarer, er ikke medtaget. Sum-skemaet herunder giver på ingen måde udtryk for det reelle antal fugle, men viser blot i hvor høj grad arten rapporteres.

Dvärgörn *Aquila pennatus*

Hele to fund fra Skagen, 5/6 1 2K lys form er godkendt af SU (ASF EKR m.fl.). Desuden et fotodokumenteret fund fra 26/4. Der foreligger nu 11 godkendte fund fra Nordjylland og Skagen. Arten er SU art.

Dvärgörn, Skagen, 26. april 2014. Foto: Jørgen Kabel.

Fiskeørn *Pandion haliaëtus*

En fordobling af årstotalen ved Skagen i forhold til det svage 2013 giver en samlet pæn årssum. Ingen ynglefund. Året starter med fire fund i de sidste marts-dage, 28/3 1 Dorf Mølle (SØP), 30/3 1 Hornfiskrøn, Læsø (SSL), 31/3 1 Flyndersø (AO) og 1 Tjele Langsø (TBR). Første fugl ved Skagen er 2/4 1 (LKJ) og her ses allerede 3/4 6 trækkende (KNP JPIP). Hovedtrækket falder som vanligt sidst i april med 25/4 71 (mange inds.), som er ny rekord for Skagen. Den gamle rekord var på 57 og fra 2003. Herefter følger 26/4 med ca. 40 og 27/4 med ca. 30 trækkende (mange inds.). Gennem maj måned ses Fiskeørn næsten dagligt med enkelte dage med op til 8 trækkende. Sidste fugl ses 16/6 1 (LAM). I alt noteres 393 fugle i Skagen, hvilket i de foregående 10 år kun overgås af 2008 med 434 fugle. Fra andre lokaliteter bemærkes især Klitmøller-området, hvor der 20-27/4 noteres 29 fugle (JJA JASA) med max. 26/4 9 (JJA JKK).

Artskoordinator Leif Novrup skriver om de nordjyske ynglefugle i Flyndersø-området: *Fiskeørnene ankom i slut-*

ningen af marts måned til redestedet. 31/3 var der allerede lagt flere nye grene på reden, og 2/4 så jeg begge Fiskeørne have travlt med redebygningen. Hunnen kom én af gangene med en 2 meter lang lige gren, som begge baksede meget med at få lagt til rette. Der blev også set parring på reden, men efter 21/4 sås ingen Fiskeørne på reden. Der blev med mellemrum set Fiskeørn ved søen, og helt hen til august blev der set to Fiskeørne. Man kan kun gisne om, hvad grunden hertil er. Men to skydetårne som jagtlejeren havde placeret på hver sin side af rede-træet inden for 300 meters zonen, kan måske have medvirket til, at de forlod reden.

I forhold til foråret er forekomsten i andet halvår moderat. Mange fugle rapporteres som vanligt fra Kytterne/Gjøl Bro specielt i august, hvor max. er 21/8 4 (GRØN). Fra andre lokaliteter ingen forekomster af mere end to fugle/dag. Årets sidste er sene med 11/10 1 Korsø (RS), 25/10 1 Viskum (KFK) samt en stationær fugl ved Rettrup Kær, der ses så sent som 2/11 (SR).

Fiskeørn med hornfisk, Nordstrand, Skagen, 25. april 2014. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 694. 1. halvår 536, 2. halvår 158. Indsendere 184.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	
	-	-	-	4	377	134	21	15	84	55	4	(2)	-
Skagen	-	-	-	270	109	14	-	4	5	-	-	-	

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Årssummen er lidt over niveauet for de seneste to år. Forårstrækket ved Skagen er på et pænt højt niveau efter sidste års bundskraber. Kulminationen ses ved Skagen den sidste tredjedel af april med flere dage med store tal, max 23/4 116 (KNP m.fl.). Andre har dog større tal denne dag, således 144 (JLI). Største fra maj er 6/5 73 (KNP m.fl.). Helt usædvanligt er årets største forekomst dog fra Klitmøller med 25/4 92 (JJA) og 26/4 168 træk-kende (JJA JKK). Sidstnævnte er en klar rekord for om-

rådet.

I forbindelse med Atlas-projektet er Tårnfalk konstateret sikkert eller sandsynligt ynglende i 74 kvadrater.

Andet halvår byder kun på små forekomster, således er største dag ved Nordmandshage blot 9/8 18 (PR AB KHK). I månederne august og september ses blot ca. 50% af antallet i 2013, hvilket nok kan indikere en svag ynglesæson.

Sum: 3549. 1. halvår 2338, 2. halvår 1211. Indsendere 234.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	102	100	109	1241	622	164	220	354	284	117	120	150
Lille Vildmose	10	20	20	13	9	6	15	78	27	23	11	15
Skagen	-	4	3	481	379	48	17	23	7	3	1	-

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Året byder i alt på 14 fugle, der alle ses Skagen området. Årets første er meget tidlig, 22/4 1 han Flagbakken (GRØN FA), fulgt af 30/4 1 Bankes Marker (EC). Herefter ses Aftenfalk i perioden 21-24/5 med i alt 5 fugle og største dag følger 30/5 4 (mange indsendere). Forekomsten

sluttes af med enkelte fugle 6-8/6, de sidste 8/6 2 2K han (HAC FRO m.fl.). Endelig skal nævnes 5/6 1 hun Hulsig (AØ).

Dværgfalk *Falco columbarius*

Med et forårstræk ved Skagen der er dobbelt så stort som bundrekorden i 2013, bliver årssummen tilsvarende højere.

Vinteren byder på de sædvanlige få fugle i januar/februar med tre iagttagelser fra Lille Vildmose (GRØN TBR LLH HHL) samt enkelte observationer fra Eskær Skov, Doverodde, Vr. Grønning, Øster Tversted, Østerild Fjord og Estvadgård (AØ PUR FD CP HHN KDP).

Første trækkende ses ved Skagen 28/3 (KNP). Hovedtrækket passerer her den sidste uge i april med største dag 23/4 39 (flere inds.) og 25/4 26 (JHC m.fl.). Forekomsten i maj er meget spredt med fugle gennem hele måneden. De største dage her er 6/5 8 (JHC NBJ m.fl.) og 20/5 8 (JHC JAE KNP m.fl.) og sidste ses her 6/6 (JHC m.fl.). Forårets total bliver 281, hvilket er en anelse over

gennemsnittet for perioden 2004-2013.

Fra andre lokaliteter skal nævnes 20/4 5 og 26/4 5 Klitmøller (JJA JKK PHA) og 17/5 5 Lille Vildmose (HAC). Sidste forårssfund uden for Skagen er 5/6 2 Præste Sø ved Råbjerg (MCH) og 6/6 1 Tranestederne (AØ). Sommeren byder på tre usædvanlige julifund, 7/7 1 Vorde (BOEK), 19/7 1 Agger Tange (KØJ) og 28/7 1 Ørhage (LNA). Mere normal efterårsankomst er 16/8 1 Grenen (ROC m.fl.) og 17/8 1 Lille Vildmose (TC). I efteråret ses flest fugle ved Skagen (se skema) med største dag 8/10 3 (ROC m.fl.) fulgt af Lille Vildmose med 9 fugle i perioden 11/9 til 22/11 (flere inds.) og Nordmandshage med 8 fugle i perioden 8-30/9 (PR m.fl.). Året slutter med få december fugle, hvor af de sidste er 25/12 1 Hovsør Røn (POHP) og 26/12 1 Østerkær Enge (PEC).

Sum: 517. 1. halvår 401, 2. halvår 116. Indsendere 159.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	6	18	219	146	9	3	5	42	53	7	6
Skagen	-	-	4	160	113	4	-	1	10	15	-	-

Lærkefalk *Falco subbuteo*

En klar fremgang i årstotalen i forhold til sidste år, hvilket tilskrives en klart større forekomst i foråret, mens efteråret dog byder på væsentligt færre.

Årets første ses til normal tid med trækkende fugle 21/4 1 Flagbakken, Skagen (LPA JHC m.fl.) og 1 Sønder/Nørre Klit syd for Sæby (HHN TWJ) samt 22/4 1 Vilsbøl Plantage (JJA). Ved Skagen er største dag i april 26/4 8 (JHC KNP m.fl.), men det klart største træk passerer dog i slut-

ningen af maj og starten af juni. Her kan følgende større dage nævnes, 20/5 14 (JHC HST EMI JAE), 21/5 13 (FRO JHC), 22/5 20 (KNP JHC m.fl.), 27/5 13 (AWM HAC) og i juni 4/6 11 (JHC m.fl.) og 5/6 10 (JMPJ m.fl.). I alt noteres 253 trækkende, hvilket er noget over gennemsnittet for perioden 2004-2013 på 217.

Fra andre lokaliteter skal nævnes Rubjerg Knude, hvor der 21-22/5 ses 6 (AØ) og 27/5 4 Sønderklit, Stensnæs

(HHN TWJ). Foråret byder ikke på stationære fugle i Lille Vildmose, men arten iagttages dog med 1-2 fugle på 16 datoer i perioden 30/4 til 15/6. Fra juli skal nævnes 5/7 1 Saltum Strand (VG) samt to fugle ved Skagen. Ellers byder andet halvår som sagt på

Sum: 345. 1. halvår 320, 2. halvår 25. Indsendere 132.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	38	216	66	3	8	14	-	-	-
Skagen	-	-	-	28	171	54	2	-	1	-	-	-

Jagtfalk *Falco rusticolus*

Et godkendt fund fra 2013, 23/4 og 5/5 1 2K Grenen (ROC Tonny Papillon).

Arten er SU art.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Endnu et meget stort år med en ligelig fordeling mellem de to halvår. Forekomsten ved Skagen i foråret er den største nogensinde. Vandrefalk ses i vintermånederne på et meget stort antal lokaliteter, dog meget få steder mere end én fugl/observation. Ved Skagen starter forårstrækket allerede 5/3 1 Skagen Havn (ROC) og næste til mere normal tid 21/3 1 Nordstrand (KNP). Et meget stort træk passerer i den sidste del af april med rekordstore forekomster på 23 trækkende både 25/4 og 27/4 (mange inds.). Den tidligere rekord på 17 fugle var fra 2003 og 2011. Nævnes skal også 28/4 10 (JFR JHC SA), mens forekomsten i maj er mere spredt ud, dog med en mindre kulmination i dagene 20-21/5 med henholdsvis 7 og 6 trækkende (KNP JAE EMI JMPJ m.fl.). Sidste ses 26/5 med 1-2 fugle (EKR IUH). Samlet set er trækket med ca. 150 fugle rekordstort. Den tidligere rekord på ca. 140 fugle stammer fra 2008. Det markante træk ved Skagen afspejler sig ikke i forekomsten på andre lokaliteter, hvor eneste nævneværdige er 19/4 3 Nors Sø (TRK).

Sum: 1013. 1. halvår 494, 2. halvår 519. Indsendere 226.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	54	78	103	173	80	6	15	59	126	155	98	60
Skagen	-	-	5	101	44	-	-	3	4	-	-	-
Vejlerne	13	21	16	8	2	5	27	29	43	32	19	16
Lille Vildmose	-	5	3	9	6	2	1	1	9	10	8	9

Vandrikse, Lille Vildmose, 21. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

Vandrikse *Rallus aquaticus*

Årssummen er over middelsummen for de foregående 10 år. I januar og februar er alle obs på én enkelt fugl undtagen følgende af tre fugle, 15/1 Nordmandshage (PR) og 31/1 Lund Fjord (HHN) og af to fugle 18/1 Mastrup Bæk, Støvring (TSE), 20/2 Grenen (KEC), 25/2 Nørreådal, Bruunhåb-Vejrum (TRK) og 27/2 Hjarbæk Fjord (TRK). I marts observeres der betydeligt flere fugle end i 2013, hvor vinteren fortsætter næsten til april. Her var marts-summen kun på 7.

Der er i DOFbasen indsendt 208 ynglepar fordelt på 52 lokaliteter. Derudover er der i forbindelse med Atlas-projektet indsendt ynglepar fra yderligere 20 kvadrater. Flest ynglepar er optalt i Lille Vildmose med 93 (PR). Derudover kan nævnes Vesterklit ved Sæby 5 (MCH),

Sum: 1312. 1. halvår 875, 2. halvår 437. Indsendere 143.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
13	15	97	172	385	193	43	70	131	61	63	69

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

En høj årssum, som de sidste 10 år kun er overgået af 2011 på 162. Summen kan skyldes mere natakativitet på dens lokaliteter i forbindelse med Atlas-projektet. Mange fugle er måske blevet overhørt i tidligere år.

Årets første obs stammer fra Skagen, 16/4 1 (LPA ROC). Den lokalitet, hvor der er hørt flest fugle over længst periode er Lille Vildmose, hvor der i perioden 20/4-16/7 er hørt op til 8 fugle 26/5 (PR SKS) og 14/6 (PR GGU). Fra Vejlerne er der i perioden 15/6-7/6 i alt optalt 4 synende fugle, alle fra de Østlige Vejler (HHN).

På følgende lokaliteter er der hørt to fugle, Uggerby Strand i perioden 31/5-3/6 (AØ PHP MCM), Nedermo-

se, Skagen 11-25/5 (KMO JJ JHC MHP MBH) og Gravlev ådal 15-23/5 (JLA TSE AHO). På de øvrige lokaliteter er der kun hørt én fugl. Her nævnes følgende lokaliteter, hvor arten er hørt mere end én nat, 26-29/6 Nørreådal (LM TBR TRK) og 26-27/5 Nørre Enge, Viborg (KMHA FRO SA). På alle de øvrige lokaliteter er der kun hørt én fugl én nat. Her foruden er fire observationer indtastet i forbindelse med Atlas-projektet. Her må man regne med én på hver lokalitet.

Han Vejle 8 (TRK), Skårup Odde 5 (CSS) og fra den sydvestlige ende af regionen Sønderlem Vig 10 (LN). Fra efteråret er den største obs 25/9 12 Hirsholm (SØP). Her kan det være trækkende fugle, der blev observeret udenfor typiske biotoper. Derudover kan nævnes 11/9 10 Lille Vildmose (TSE) og 21/10 7 Kielstrup Sø (TN). Årets sidste måneder bidrager også til den højere årssum, som sikkert skyldes det milde vejr. Den største forekomst i de to sidste måneder stammer fra Grenen 3/12 12 (ROC). Denne er større end hele decembersummen fra 2013. Uden for Skagen er de største obs i de sidste to måneder 11/11 6 Tjele Langsø (TRK) og 24/11 6 Halkær Sø og Ådal (TSE).

Årets sidste obs er 16/7 1 Lille Vildmose (CMM) og 17/7 1 Karby Enge (ASB).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	20	67	67	2	-	-	-	-	-

Dværgrørvagtel *Porzana pusilla*

Ét fund, 26/5-20/6 1 han Lille Vildmose (SSC GRØN m.fl.), er blevet lydoptaget og godkendt af SU som det 9.

nordjyske fund.
Arten er SU-art.

Engsnarre *Crex crex*

Årssummen er tæt på middelsummen på 94 for de sidste 10 år. I 2013 var summen ellers den laveste i 15 år. Man skal tilbage til 2007 for at finde en sum over 100. Summen kan skyldes mere natakktivitet på dens lokaliteter i forbindelse med Atlas-projektet. Mange fugle er måske blevet overhørt i tidligere år.

Årets første fugle 13/5 1 Voldsted Kær (KAH), 21/5 1 Vester Holmen (BKR) og 21/5 1 Sønder Sørig (JHC). På følgende lokaliteter er der hørt op til tre fugle fra Vendsyssel 24/6-27/6 Stagsted Enge (SRW MON MSY) og 25/6-8/7 Gerå (Motorvej - Aslundvej) (MON HK) og fra Himmerland 15/6-26/6 Kongerslev (CR TL TC) og 9/6-

4/7 Guldbæk Ådal (TSE CSS). Der er hørt op til 2 fugle i flere nætter på følgende lokaliteter 10/6-15/6 Bolle enge Ø (RSN CSS TBR). Følgende lokaliteter med 2 fugle er kun besøgt 1 gang fra Vendsyssel 11/6 Sørig Enge (CP) og 5/7 Skrolleshede (HHL) og fra Himmerland 15/6 Enge ø for Lindenberg å (TSE), 4/6 Voldsted Kær (HEN) og 4/6 Nyrup ved Nibe (PES). Af de resterende obs, som er på hver en fugl kan nævnes 24/5-2/6 Blæsbjerg (FSH CP CSS) og 14/6-14/7 Dvergetved Enge (BKR). Årets sidste fugle noteres 13/7 1 Thorup Holme (PBL), 14/7 1 Dvergetved Enge (BKR) og 15/7 1 Sorå (SØP).

Sum: 84. 1. halvår 71, 2. halvår 13. Indsendere 39.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	10	61	13	-	1	-	-	-

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus*

Årssummen er tæt på det normale med en middelværdi for de sidste 10 år på 639.

I de første tre måneder kommer de største antal fra Lundbæk Landbrugsskole 3/2 14 (TSE), 19/2 10 (HMT) og 22/2 7 (HHB). Derudover kan nævnes 11/3 5 Østre Anlæg, Aalborg (ALM). På resten af lokaliteterne er der de tre første måneder højest set 5 fugle. De første territoriehævdende fugle ses omkring 1/4.

Der er indsendt omkring 62 par fra 45 lokaliteter i DOF-

basen. Flest par er der fra Lille Vildmose 12 par (PR). Fra Sæby er optalt 3 par (JLG). Fra alle andre lokaliteter er der optalt færre end 3 par.

Efter yngletiden er de største tal på over 10 fugle fra Halkær Sø og Ådal 17/9 23 og 24/9 24 (TSE). Herefter følger 3/10 10 Sø ved Korsholt (CP). Fra de sidste måneder er der kun få fugle pr lokalitet. Her kan nævnes 27/11 7 Østre Anlæg, Aalborg (HHB) og 6/12 9 Guldbæk Ådal (Langdyssen - Østermøllevvej) (HHB).

Sum: 769. 1. halvår 360, 2. halvår 409. Indsendere 87.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	14	53	31	87	82	93	89	56	119	48	49	48

Blishøne *Fulica atra*

Årssummen er betydeligt højere end den rekordlave sum fra 2013 på 55.330. Det ser ud til at bestanden er ved at komme op igen oven på de foregående strenge vintre, og årssummen er tæt på summen fra 2012 på 85.846.

Fra første halvår nævnes de største koncentrationer af overvintrende fugle, 14/1 1000 Tange Sø (KAHA), 28/1 900 Sebbesund (PES) og 9/2 780 Halkær Bredning (RWR). Der er i DOFbasen indsendt 155 ynglepar fordelt på 46 lokaliteter. Her nævnes lokaliteterne med flest par: Tømmerby Fjord 10 (HHN), Lille Vildmose 25 (UTE) og Fyr-

kat Engsø 15 (CSS).

Sidst på sommeren ses koncentrationer af fældende fugle. Her kan nævnes 31/7 150 Vilsted Sø (PR), 8/8 500 Agger Tange (PSC) og 13/8 1300 Ulvedybet ved Gjølvvej (SEM) samt 13/9 2200 Ulvedybet (SEM). Endelig kan nævnes de største koncentrationer af overvintrende fugle, 4/10 2400 Agger Tange (GGU), 10/11 1150 Stinesminde Havn (TN), 3/12 1250 Sebbesund (PES) og 31/12 2400 Høllethollet/Skibshøl (EDY).

Sum: 80.210. 1. halvår 17.319, 2. halvår 62.891. Indsendere 158.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5705	4874	3029	1172	1056	1483	2756	7702	12616	16972	12479	10366

Trane *Grus grus*

Den hidtil største årssum og tredje gang summen er på over 10.000. Bestanden er fortsat stigende, og igen er der set fugle i alle måneder.

Året begynder med to observationer i januar, 1/1 1 Klim Fjordholme (BKR) og 11/1 2 Ræhr (JSP), men allerede i februar ses der betydeligt flere fugle, og antallet stiger de efterfølgende måneder. I 2013 var februarsummen kun fem på grund af vintervejret, som fortsatte frem til april. I løbet af foråret kan nævnes følgende registreringer af rastende fugle, 15/3 17 Rosvang (KØJ), 18/3 17 Sørig (FNI), 3/4 33 Gårdbo Sø (OS), 5/5 73 Thorup Fjordholme (JBE), 6/5 78 Bygholm Vejle (TT) og 9/6 76 Bygholm Vejle (HHN). Fra Skagen er der indsendt trækobs i perioden 21/2-31/5 276 (mange gengangere) med de største 27/3 11 (KNP), 19/4 12 (LPA) og 15/5 11 (KMO). Der er indsendt omkring 86 ynglepar fra 62 lokaliteter via DOFbasen og Atlas-projektet. Her nævnes de stør-

ste ynglebestande (antal par), Råbjerg Mose 4 (SSL) og Råbjerg Mile 3 (KNP), Vejlerne 11 (HHN) og Lille Vildmose 6 (PR m. fl.).

Andet halvårs største tal kommer som sædvanlig fra Vejlerne. Her nævnes de største antal af rastende/overnattende fugle fra Bygholm Vejle, 6/9 200 (AL), 11/9 203 (HHN) og 12/10 196 (JJ). I forbindelse med Vejlerne kan også nævnes 27/9 115 Thorup og Klim Fjordholme (JPK), som er de samme fugle, som også ses på Bygholmen. Fra andre lokaliteter kan nævnes 16/8 49 Rosvang (JHYA), 30/8 62 Gårdbo Sø (KUP) og 2/10 50 Kåstrup ved Thisted (JPK).

Årets sidste måneder bidrager også til den høje årssum. På grund af det milde vejr bliver flere fugle i november-december. I 2013 var månedssummerne for november og december henholdsvis 46 og 9.

Sum:16.050. 1. halvår 5935, 2. halvår 10.115. Indsendere 307.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	290	1668	1702	1683	589	747	2115	3441	3379	405	28

Strandskade og Lille Kobbersnepper, Hals-Egense, 3. februar 2014. Foto: Jan Skriver.

Strandskade *Haematopus ostralegus*

Et fald i det samlede antal på næsten 10.000 i forhold til antallet i 2013 på 49.763. På trods af dette er summen stadig ret høj. Første halvårs største observationer kommer alle fra østkysten ved Limfjordens udmunding. Det er 19/1 610 Egense Hage (DFS), 11/3 700 Korsholm (PR) og 18/3 640 Nordmandshage (PR). Uden for dette område er den største forårsobservation 6/5 220 Højen, Ska-

gen (APR). Der er meldt om ynglefugle fra 40 forskellige lokaliteter.

Andet halvårs største observationer er igen fra lokaliteter ud for Limfjordens østlige munding, 28/7 600 Kors-
holm (PR), 5/8 840 Nordmandshage (PR) og 11/9 700
Egense Østkyst (UGS). Største observation uden for dette
område er 14/7 250 Agger Tange (SA).

Sum: 40.102. 1. halvår 17.358, 2. halvår 22.744. Indsendere 206.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3318	2491	4619	1327	3220	2383	5141	7562	3604	2026	3075	1336

Klyde *Recurvirostra avosetta*

En årssum som er 3886 under summen fra 2013 og 5437 over summen fra 2012. Årets første fugl er meget tidlig, 23/2 1 Lille Vildmose (TL DFS), men dog ikke den tidligste, hvis man kigger i arkiverne. I 2005 var der en fugl allerede i januar, 21/1 1 Nordmandshage (RSN). Dette års næste observation er 5/3 7 Ulvedybet (MON JJ). Så går det stærkt, for allerede 6/3 ses 32 Ulvedybet (MCH SKS). Forårets største observationer er 7/4 269 og 12/4 278 begge Bygholm Vejle (HHN), 15/6 261 Agger Tange (HHN) og 29/6 246 Ulvedybet, Perlen (KØJ). Der er meldt om ynglefugle fra 25 forskellige lokaliteter, de største tal er 30/4 34 Bådgård Vig, Limfjorden (AO), 5/5 34 Stens-

næs, Vorså (SSL), 9/5 140 Agger Tange (HHN), 11/5 56 Bygholm Vejle (HHN) og 7/7 32 Nordmandshage (PR). Vi har modtaget optælling af ynglepar fra Vejlerne (HHN) som lyder på Vestlige Vejler 8 par og Bygholmengen 39 par.

Andet halvårs største observationer kommer alle fra Ulvedybet, Perlen 5/7 206 (GRØN), 7/7 352 (HK) og 10/7 270 (KØJ). Andet halvårs største observation uden for Ulvedybet er 6/8 40 Gerå Enge og Strand (SØP). Årets sidste observationer er til normal tid 1/10 4 og 4/10 6 Agger Tange (HHN CHJ GGU) samt 10/10 2 Ulvedybet, Perlen (BSØ).

Sum: 14.319. 1. halvår 10.748, 2. halvår 3571. Indsendere 133.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	1	1325	4277	2199	2946	3038	406	115	12	-	-

Stylteløber *Himantopus himantopus*

Efter artens yngleforsøg i 2012 og ynglesucces i 2013 i Lille Vildmose var der store forventninger til 2014, men ikke en eneste Stylteløber bliver observeret i Nordjylland.

Danmark får dog et ynglepar i 2014, idet et par ved Nygård Sø (nordvestlige Sjælland) får tre unger.

Hvidbrystet Præstekrave *Charadrius alexandrinus*

Som i 2013 kun en enkelt observation i Nordjylland, 18/4 1 Uggerby Strand (MCH CJ PHP).

Lille Præstekrave, Vrå, 11. maj 2014. Foto: Hans Henrik Larsen.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

Et år næsten på højde med den tidligere rekord på 599, som kun er et år gammel. Årets første observationer er 20/3 1 Viskum (TRK), 26/3 1 Vejrum Vestø (TRK) og 31/3 1 Viskum (TRK). Første halvårs største observation er 16/6 10 Juelstrup Sø (TSE).

Der er meldt om ynglefugle fra 20 forskellige lokaliteter. Andet halvårs største observation er 2/7 9 Isbakkeholm ved Gjøl (RSN MON). Årets sidste observationer er 25/8 1 Ulvedybet (VAG SN), 30/8 1 Juelstrup Sø (TSE) og 1/9 1 Grenen (EC).

Sum: 592. 1. halvår 330, 2. halvår 262. Indsendere 89.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	123	150	57	167	94	1	-	-	-

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

Summen placerer sig mellem summen for 2012 og 2013. Året har mange observationer i februar, de første er 11/2 1 Agger Tange (HRC SUB), 17/2 1 Jerup Strand (BKR) og 17/2 1 Hirtshals Havn (CSS). Første halvårs største observationer kommer alle fra Ulvedybet, Perlen, her er summen for syv observationer mellem 19-31/5 594 fugle. Størst er 25/5 110 (CSS).

Andet halvårs største observationer er 10/8 1500 og 23/8

425, begge Agger Tange (SA DMB CHJ) og 10/8 345 Ulvedybet, Perlen (KMO LG AAA). Observationen på 1500 fugle 10/8 er den næststørste i rapportens historie. Største observation er fra 2008 og på samme lokalitet, her blev der 1/8 observeret 1743 (JKK). Årets sidste observationer er 13/10 2 Nordmandshage (PR), 13/10 2 Grenen (TSØ KNP CHJ EC) og 26/10 1 Uggerby Strand (AØ).

Sum: 12.965. 1. halvår 3657, 2. halvår 9308. Indsendere 198.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	163	530	347	1893	724	1290	7081	644	293	-	-

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Årets forårsobservationer er fordelt på 10 forskellige lokaliteter. Årets første er 3/5 17 Nørhå Sø (EA) og forårets sidste er 18/5 7 Thorup og Klim Fjordholme (HHN JPK). Forårets største observation bliver gjort 11/5 26 Sjørring Sø (KØJ). De andre lokaliteter nævnes med største observation, 4/5 2 Troldkær (JOK HHN), 6/5 2 SØ Nordstrand, Skagen (KNP EKR JES), 7/5 18 Skyum (HKSØ), 8/5 25 Ølands Vejle (VFL CSS), 9/5 13 Gyrup Mark (EA), 10/5 22 Rosvang (TBR) og 11/5 1 Jerup Strand og Enge (BKR).

Efterårsobservationer er sjældne i Nordjylland og ikke årlige. Efteråret 2014 byder på to observationer 21-22/8 1 ad. Rødhus (RSN PHK) og 1/9 1 1K Lille Vildmose (TSE). Seneste efterårsfund i Nordjylland de sidste ti år er 24/9 2011 1 Bygholm Vejle (PRE).

Pomeransfugl, Thorup Fjordholme, 7. maj 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Hjejl *Pluvialis apricaria*

Rekordsum, som overgår den gamle rekordsum fra 1999 med hele 188.275 fugle og er hele 369.485 større end summen fra 2013. Vi skal tilbage til 2009 for at finde et år med observationer i alle årets måneder. Største observation i de forskellige måneder nævnes. Januar: 5/1 200 Agger Tange (FRO), februar: 27/2 2500 Agger Tange (HPD EA), marts: 20/3 5030 Bygholm Vejle (HHN), april: 6/4 3500 Agger Tange (KØJ), maj: 4/5 1800 Agger Tange (OA) og juni: 7/6 14 Bygholm Vejle (HHN).

Fra andet halvår juli: 23/7 200 Gerå Enge og strand (HAC), august har to observationer med 3000 fugle 23/8 Agger Tange (CHI) og 31/8 Østerild Dæmningen (DB), september har hele fire observationer med 2000 fugle: 6/9 Voerså By og omegn (SØP), 6/9 Arup Holm (AL RBI), 9/9 Ulvedybet, Perlen (HAC) og 14/9 Stensnæs (MLUH), oktober: 11/10 40.000 Arup Vejle (AS), 9/11 17.000 Bygholm Vejle (HHN m.fl.) og december: 5/12 1000 Sønderklit, Stensnæs (HK).

Sum: 854.907. 1. halvår 84.712, 2. halvår 770.195. Indsendere 186.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	264	8293	38014	27879	10230	32	1407	36031	58378	420648	250223	3508

Hjejl, Agger Tange, 3. oktober 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Strandhjejle *Pluvialis squatarola*

En ret normal årssum. De sidste fem år har årssummen været mellem 4000 og 4600. Vi skal tilbage til årene 2004-2006 med de milde vintre for at finde år, som også har observationer i alle årets tolv måneder. Årets tidligste observationer er 13/1 6 Nordmandshage (PR ABZ), 14/1 5 Nordmandshage (PR HAC) og 11/2 1 Stensnæs (MON). Første halvårs største observationer er alle fra østkysten og lokaliteten Gerå Enge og strand, 13/5 43 (HAC), 19/5 38 (HAC SØP) og 20/5 80 (HAC SØP). En anden stor øst-

kystobservation er 27/5 38 Stensnæs (MLUH). Strandhjejlen er en østkystfugl om foråret, største observation i Limfjorden er 15/5 3 Lindholm, Sydthy (SSL) og største ved vestkysten er 10/5 3 Agger Tange (CAF).

Andet halvårs største observationer er 10/8 140 Agger Tange (SA DMB), 12/8 124 Nordmandshage (PR), 15/8 110 Agger Tange (CHJ) og 11/10 126 Ulvedybet (BKR). Årets sidste ses 26/11 1 Jerup Strand (BKR), 27/11 24 Gjøl Bredning (BKR) og 14/12 5 Hou Nordstrand (OK).

Sum: 4118. 1. halvår 449, 2. halvår 3669. Indsendere 94.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	11	3	1	3	399	32	199	1802	367	1051	245	5

Vibe *Vanellus vanellus*

En stigning på 35.529 i forhold til sidste års sum, så summen er tilbage over 200.000, hvilket er det normale. Der er flotte observationstal i januar og de er fordelt pænt over Nordjylland. Der er i løbet af året indtastet hele 32 observationer med 1000 fugle eller mere. Nævnes kan flere observationer 1/1 med de største 45 Bygholm Vejle (BKR) og 12 Lille Vildmose (DFS). Første halvårs største observationer er 1/3 1000 Ulvedybet ved Gjølvej (KHP), 9/3 2000 Bygholm Vejle (TRK) og 12/3 920 Bygholm Vejle (HHN).

Der er indtastet ynglefugle på 122 lokaliteter, de største er 14/3 200 Agger Tange (CHJ), 3/5 70 Lille Vildmose (JW) og 7/5 758 Bygholm Vejle (HHN).

Andet halvårs største observationer er 5/9 2000 Viskum (KGP), 31/10 2000 Egholm (ATL), 2/11 3000 Lille Vildmose (ATL) og 11-12/11 3580 Vejlerne (HHN). December måned er mild, og der ses fugle året ud. De sidste er tre fra 25/12 med 35 Vesløs Vejle (HRC SUB), 3 Juelstrup Sø (TSE) og 2 Nørre Tornby (KUP), og årets sidste bliver 27/12 15 Bygholm Vejle (HHN).

Sum: 221.135. 1. halvår 36.609, 2. halvår 184.526. Indsendere 250.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1426	9105	19498	1713	2018	2849	13733	31461	47839	52774	34298	4421

Vibe, Lille Vildmose, 12. oktober 2014. Foto: Jan Skriver.

Islandsk Ryle, Grenen, 24. juli 2014. Foto: Erik Christophersen.

Islandsk Ryle *Calidris canutus*

Årssummen er under middelsummen for de foregående 10 år på 8174.

Fra første halvår kan fra østkysten nævnes 25/5 25 Sønder Klit ved Stensnæs (HHN) og 27/5 10 Hou Nordstrand (OK). Fra Limfjorden ses i Ulvedybet 24/2-17/6 106 med den største 24/2 90 (MON), som er den største obs i første halvår. Fra den vestligste ende af Limfjorden kan nævnes 1/3 12 Krik Vig (JCJE). Alle øvrige obs er på under 10 fugle.

Fra andet halvår kan nævnes fra Grenen 24/7-1/10 127, flest 19/8 25 (EC). Fra vestkysten dominerer Agger Tange

Sum: 5383. 1. halvår 213, 2. halvår 5170. Indsendere 99.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	96	29	4	77	4	324	2735	823	642	584	62

med 12/7-23/11 1336, flest 14/8 135 (CHJ), 23/8 180 (CHJ) og 4/10 150 (GGU). Fra østkysten kan nævnes 14/8 30 Jerup Strand (JMPJ), Gerå 15/7-25/11 244 med den største 25/11 130 (HAC), og fra Nordmandshage 21/7-28/11 1245 med de tre største observationer 8/9 165, 6/10 120 og 28/11 126 (alle PR) samt 16/11 120 Korsholm (PR). Endelig kan fra Limfjordsområdet nævnes 21/8 42 Ulvedybet (GRØN) og fra Vejlerne, 11/8 82 Pytodde (VFL), 13/8 101 Holmtange (HHN) og 20/8 55 Bygholm Vejle (HHN).

Sandløber *Calidris alba*

For at finde en lavere årssum skal man tilbage til 2006 med en sum på 8509. Middelsummen for denne periode er 10.778.

Fra første halvår kan nævnes fra Grenen 1/1-21/5 1027, flest 16/3 65 (ROC m.fl.). Materialet domineres af observationer fra Gerå i maj måned, således ses 5/5-10/6 2750, flest 8/5 390 (HAC), 9/5 620 (HAC) og 17/5 620 (SØP). De øvrige største observationer fra østkysten i første halv-

Sum: 8737. 1. halvår 5781, 2. halvår 2956. Indsendere. 123

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
211	360	1200	306	3662	42	69	684	675	327	386	815

år er 23/2 80 Ålbæk Havn (CP) og 8/3 65 Jerup Strand (TL). Endelig kan fra Læsø nævnes 18/5 460 Vester Nyland (PR) og 19/5 115 Als Dyb Revler (PR).

I andet halvår ses på Grenen 24/7-30/12 1035, flest 1/12 150 (ROC) og 3/12 180 (KNP). Ellers er de største observationer fra andet halvår 14/8 60 Jerup Strand (JMPJ), 25/9 60 Hirsholm (SØP), 20/10 100 Hou Nordstrand (OK) og 21/12 103 Jerup Strand (MCH).

Dværgryle *Calidris minuta*

En høj årssum, der for de foregående 10 år kun er overgået af 2011 med 1560. Middelsummen for de sidste 10 år er 657.

Årets første obs 10/5 1 Ulvedybet (RSN). Fra første halvår er de fleste observationer fra Ulvedybet, hvor der 10/5-3/6 ses 51, flest 24/5 7 (JHC). Sidste observation i første halvår er 7/6 2 Bygholm Vejle (HHN).

Første obs i andet halvår er 8/7 1 Bygholm Vejle (JPK). Fra andet halvår kan fra vestkysten nævnes Tversted

Strand 18/8 15 og 8/9 16 (begge MCH), Uggerby Strand 11/8-8/9 89, flest 22/8 15 (PHP), og Agger Tange 9/7-4/10 222, flest 23/7 21 (JBE), 2/8 16 (TBR), 29/8 22 (HHN) og 5/9 41 (TVN). Endelig kan fra Limfjorden nævnes Ulvedybet 13/7-14/10 150 med største observation 4/9 15 (RBI) og fra Vejlerne 8/7-1/10 388 med de største antal alle fra Bygholm Vejle, således 22/7 29 (VFL) og 25/7 17 (KØJU). Årets sidste obs er 14/10 1 Ulvedybet (AØ).

Sum: 1278. 1. halvår 67, 2. halvår 1211. Indsendere 92.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	60	7	281	589	330	11	-	-

Temmincksryle *Calidris temminckii*

En årssum lidt under middelværdien for de foregående 10 år på 960.

Årets første fugle ankommer omkring 1/5, således 28/4 3 Lille Vildmose (PR) og 2/5 6 Lønnerup Fjord (JBE). Fra forårstrækket dominerer Ulvdybet rent antalsmæssigt med 530 fugle i perioden 6/5-25/5. Antallet kulminerer medio maj med de største antal alle fra Ulvedybet, således 13/5 50 (SEK), 15/5 146 (PHK) og 16/5 51 (RSN). Derudover kan nævnes 10/5 10 Bygholm Vejle (HHN), 11/5 15 Juelstrup Sø (TSE), 16/5 12 Isbakkeholm, Gjøl (RSN) og 19/5 10 Tissing Vig (ASB). Sidste observatio-

ner i foråret gøres 25/5 med 3 Juelstrup Sø (TSE) og 2 Ulvedybet (KØJ).

Andet halvårs første observationer er begge fra Ulvedybet, 5/7 1 (RSN) og 6/7 2 (MON). Derudover kan fra Ulvedybet nævnes 5/7-31/8 49 flest 13/7 7 (RSN), som samtidig er største obs i andet halvår. I Vejlerne noteres 10/7-31/8 37 fugle med de største fra Bygholm Vejle, således 17/7 3 (RSN) og 11/8 3 (HHN) samt 11/8 5 Østerild Fjord (JBE). Årets sidste observationer er begge fra Lille Vildmose 1/9 1 (TSE) og 3/9 1 (AO).

Sum: 910. 1. halvår 766, 2. halvår 144. Indsendere 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	3	763	-	47	95	2	-	-	-

Temmincksryle,
Ulvedybet,
10. maj 2014.
Foto: Lauge Fastrup.

Stribet Ryle,
Ulvedybet,
3. juli 2014. Foto:
Rune Sø Neergaard.

Stribet Ryle *Calidris melanotos*

To fugle er blevet indberettet. Den første ses 2-7/7 1 ad. Perlen, Ulvedybet (RSN MON m.fl.). Den anden obser-

vation er 19/10 1 1K Lille Vildmose (ATL DFS TL). Fundet fra Lille Vildmose er det første fra lokaliteten.

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

Årssummen er næsten lig middelsummen for de foregående 10 år 972.

Alle indsendte observationer fra første halvår stammer fra Ulvedybet, hvor der 13/5-6/6 noteres 24 fugle, med de første 13/5 1 (SEK) og 18/5 1 (BKR), de største på hver tre fugle 30/5 (LN SKS), 31/5 (BHJ) og 1/6 (SGN JJ). Fra andet halvår kan fra vestkysten nævnes Agger Tange 9/7-14/9 268, bl.a. den første obs i andet halvår, 9/7 7 (RSN). De største antal fra denne lokalitet er 14/8 20

(BOJ) og 29/8 92 (HHN), som er årets største obs. Fra østkysten kan nævnes 5/9 11 Jerup Strand (AØ), Gerå 14/7-21/9 68 med den største 4/8 18 (HAC) og Nordmandshage 12/8-8/9 59, flest 31/8 23 (PR). Endelig kan fra Limfjorden nævnes Ulvedybet 6/7-4/9 189, flest 31/8 40 (SST) samt fra Vejlerne 7/7-27/9 205, flest 22/7 21 Bygholm Vejle (VFL). Årets sidste er 23+27/9 1 Bygholm Vejle (HHN RDN).

Sum: 956. 1. halvår 24, 2. halvår 932. Indsendere 72.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	15	9	374	488	70	-	-	-

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

Årssummen er under middelsummen for de foregående 10 år på 505.

Fra første halvår kan fra vestkysten nævnes Roshage 1/1-17/2 44, flest 4/1 10 (NPM) og Hanstholm Havn 1/1-3/2 32, flest 4/1 11 (TSE). Fra Kattegat følgende observationer 25/4 14 Kølpen (BHJ), 12/5 22 Hirsholmene (KNP) og 12/5 22 Frederikshavn (RSN). Forårets sidste obs er

20/5 6 Hirsholm og 20/5 5 Græsholm (begge JG).

Efterårets første fugl ses 1/9 1 Roshage (TVN). Fra vestkysten kan nævnes følgende observationer: Grenen 30/9-27/12 23, flest 13+14/10 5 (CHJ ROC), Skagen Havn 2/11-29/12 26 med største 29/12 4 (ROC), Roshage 1/9-18/12 55, flest 29/10 5 (HHN) samt endelig 14/10 8 Agger Tange (JCJE). Fra østkysten blot 22/10 6 Aså Havn (HAC).

Sum: 353. 1. halvår 205, 2. halvår 148. Indsendere 76.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	62	33	-	14	96	-	-	-	17	75	32	24

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

Almindelig Ryle, Ulvedybet, 27. april 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

En årssum under middelværdien for de foregående 10 år på 164.893.

Af større antal rastende fugle skal fra første halvår nævnes Agger Tange i perioden 4/1-24/6 4045 med de største 27/3 2100 Krik Vig (KØJ) og 28/4 500 på område nord for molevej (SPP). Fra Kattegat nævnes fra østkysten Gerå 28/2-17/6 3800 med de største 19/5 1290 (HAC) og 20/5 1000 (GRØN), Nordmandshage 6/1-30/6 463 med de største 13/1 65 (PR) og 30/4 60 (AB) og fra Læsø de største 19/5 8000, som er årets største obs, og 19/5 3000 Als Dyb og 18/5 1500 Vester Nyland (PR). Endelig kan fra Limfjorden nævnes Ulvedybet 8/1-29/6 8542 med de største 15/5 600 (GRØN), 17/5 800 (TL) og 18/5 670 (SWJ) og Vejlerne 3/1-29/6 2672 med de største fra Bygholm Vejle 8/3 420 (HHN) og 18/4 485 (VFL). Fra andet halvår nævnes også en række større antal ras-

tende fugle, Uggerby Strand 14/7-22/9 1984 med de største 20/8 250 (PHP) og 24/8 250 (PHP), Agger Tange 2/7-27/11 23.398 med de største 10/8 3000 (SA), 23/8 3500 (CHJ) og 4/10 2000 (GGU). Fra Kattegat-kysten nævnes Gerå 1/7-8/12 12.589 med de største 10/10 560, 5/11 660 og 14/11 750 (HAC), Nordmandshage 4/7-28/11 18.533 med de største 31/8 2600 og 8/9 1150 (PR), 11/9 1000 (GRØN) og 6/10 1280 (PR) og Als Odde 17/7-11/11 2442 med de største 29/9 320, 6/10 540 og 30/10 500 (TN) og fra Læsø 14/10 2500 Bløden (ON). Endelig kan fra Limfjorden nævnes Ulvedybet 2/7-9/11 10.273 med de største 25/8 600 (SEM), 9/9 600 (HAC) og 11/10 500 (GVJ) og Vejlerne 7/7-25/12 10.770 med de største fra Bygholm Vejle 13/8 523 (HHN), 14/8 445 (VFL) og 27/9 500 (RSN).

Sum: 133.666. 1. halvår 34.997, 2. halvår 98.669. Indsendere 167.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	310	1581	4504	4191	24077	334	10499	45456	17902	19964	4508	340

Engryle *Calidris alpina schinzii*

Engryle, Bygholm Vejle, 7. juni 2014.
Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Som det fremgår af skemaet, ser ynglebestanden ud til at være stabil om end lille. I Nordjylland er der en fremgang på Bygholmengen, som kan skyldes naturplejen af området. Det modregnes imidlertid af en tilbagegang på Agger Tange. Observationerne i skemaet stammer fra Naturstyrelsens optællinger af ynglefugle samt HHN JJA PR HAC HMT.

Lokalitet	2013	2014
Læsø	16-18	15-19
Nørholm enge	1	0-1
Ulvedybet	2	0
Bygholm Vejle	58	66
Arup Vejle	4	2
Agger Tange	21	12
Danmark total	141-145	139-145

Ynglebestand af Engryle fordelt på nordjyske lokaliteter, foruden den samlede landsbestand, 2013 og 2014.

Kærløber *Limicola falcinellus*

Et usædvanlig fint år med en årssum betydeligt højere en max-summen for de foregående 10 år på 156 (2011). Den gennemsnitlige årssum for denne periode er på 61. Arten er blevet væsentligt mere almindelig i landsdelen siden fx 1990'erne, hvor en årssum på over 10 fugle var ensbetydende med et godt år. Den høje årssum i 2014 bygger imidlertid på mange besøg ved Ulvedybet og Gerå i begge halvår, og således er der uden tvivl mange gengangere blandt de rapporterede fugle. Et forsigtigt skøn lyder på minimum 60 forskellige fugle i Nordjylland i 2014.

Årets første observationer er 15/5 1 og 18/5 2 begge Perlen, Ulvedybet (PHK BKR) samt 18/5 3 Vester Nyland, Læsø (PR). Fra Gerå rapporteres der 31 fugle 19/5-10/6,

flest 20/5 14 (HAC), 21/5 7 (AB) og 26/5 6 (HAC). Sidste observationer fra foråret gøres således ved Gerå med 9-10/6 1 (AB HAC). Desuden fra østkysten 19/5 1 Stensnæs (SØP). Fra Ulvedybet er der indrapporteret 78 fugle i perioden 15/5-2/6, flest 21/5 14 (PES).

Andet halvårs første obs er 4/7 1 Ulvedybet (HCH). På denne lokalitet rapporteres 4/7-21/8 69, flest 14/7 10 (MCH RSN) og 15/7 9 (FRO KØJ BKR). Ved Gerå noteres 20/7-27/8 27 fugle, flest 12/8 4 (HAC), 17/8 5 (RSN) og 18/8 6 (SØP), mens der ved Nordmandshage er følgende observationer: 24/7 1 (RWR), 5/8 1 (PR) og 12/8 3 (PR). Desuden to observationer fra andre lokaliteter 18/7 1 Bygholm Vejle (VFL) og 20/8 1 Uggerby Strand (PHP). Året slutter med 27/8 3 Gerå (SØP).

Sum: 216. 1. halvår 112, 2. halvår 104. Indsendere 40.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	105	7	70	34		-	-	-

Brushane *Philomachus pugnax*

Årets sum er 73% over 10 års gennemsnittet. De første måneder af året byder på nogle få overvintrende fugle (sikkert samme): 10/1, 24/1 og 24/2 1 Bygholm Vejle (alle HHN). Næste ankommer til normal tid 18/3 1 Nordmandshage (PR) og 20/3 2 Grynderup Sø (AO). Forårstrækket kulminerer sidst i april og først i maj med de fleste fugle i Vejlerne og Lille Vildmose. Fra denne periode kan nævnes 19/4 96 Agger Tange (TRK), 23/4 168 Vesløs Vejle (HRC), 25/4 100 Lønnerup Fjord (AS), 28/4 140 Lille Vildmose (PR HAC) og endelig 6/5 160 Lille Vildmose (HAC). Uden for disse dominerende lokaliteter er de største forekomster 27/4 30 Ørum Sø (JPK) og 29/4 34 Ulvedybet (SSC).

Ynglefugle: Østlige Vejler 14-18 og Vestlige Vejler 1 (HHN). Der rapporteres også om to fund på Agger

Tange (EBJ).

Efteråret starter så småt op inden vi når juli: 28/6 40 Grynderup Sø (JJP). Lige som sidste år ses mange af efterårets fugle i Ulvedybet, mens største forekomst dog er fra Lille Vildmose. I tal ser det sådan her ud: 18/7 212 Ulvedybet (SGN) er første kulmination og er de adulte fugles. Fra 20/8 117 Vejrum Vestso (TRK) er der for alvor kommet gang i ungfuglenes træk. 1/9 240 Lille Vildmose (TSE), 3/9 140 Lønnerup Fjord (PHM) og ungfuglenes kulmination 9/9 850 Lille Vildmose (TL) og 320 Ulvedybet (HAC). 11/9 140 Grishøjgårds Krat (SEM) er sidste større forekomst, inden antallet af fugle flader ud. Så sent som 11/10 56 Ulvedybet (BKR). Årets sidste bliver 25/11 1 Bygholm Vejle (HHN).

Sum: 15.961. 1. halvår 3644, 2. halvår 12317. Indsendere 137.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	1	32	1759	1568	282	5396	2648	4023	249	1	-

Brushøne, Lille Vildmose, 26. april 2014. Foto: Jan Skriver.

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

Med et gennemsnit på 101 for de sidste 10 år, er 89 lidt under dette. Men for en art, som ikke bliver observeret særlig meget, betyder det nødvendigvis intet. Set over 25 år har årssummen ligget mellem 27 og 133. Antallet afhænger uden tvivl af, hvor mange der begiver sig ud og træder fuglene op, snarere end bestandssvingninger. Det er i hvert fald svært at bedømme ud fra et så lille materiale.

Vinteren har nogle få observationer, hvoraf 5/1 1 Grenen (KNP) er den første. I foråret ses mest enkelte individer

Sum: 89. 1. halvår 25, 2. halvår 64. Indsendere 29.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	1	11	8	-	-	-	1	1	36	26	-

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

En årssum, som ligger 20% over 10-årsgennemsnittet. Omtrent 90% af årets fugle ses i andet halvår, og så byder vinteren på 1588 fugle mod kun 351 sidste år. Det mildere vejr gør forskellen.

Fra vinteren kan nævnes 27/1 15 rastende i et kildevæld, Hannæs (HHN). I forårets ses bl.a. følgende: 24/3 23 Ulbjerg Klint (FRO) – samme sted, som Enkeltbekkasiner ses i større antal. 6/4 30 Toftegårds Enge (RSN), 7/4 35 Lille Vildmose og 22/4 60 samme sted (begge PR). Den klart største trækobservation ses 23/4 17 Ø Nordstrand, Skagen (JHC). Forårets sidste større forekomster bliver 25/4 30 Ulvedyb (RSN) og 7/5 24 Bygholm Vejle (HHN). Et nøjagtigt antal ynglefund er svært at angive, men der indrapporteret 163 sete/hørte fra 62 lokaliteter Atlasprojektet nævner 57 kvadrater med arten som sikre/sandsynlige.

Sum: 11.511. 1. halvår 1077, 2. halvår 10.434. Indsendere 171.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	55	11	154	535	180	142	1150	3924	2383	1455	1326	196

Dobbeltbekkasin, Vejlerne, 27. juli 2014. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

på nogle få lokaliteter, så 24/3 4 Ulbjerg Klint (FRO) bliver forårets største forekomst. Første halvårs sidste fugl bliver 23/4 1 Mogensbæk, Bindlev (LGN).

Første fra efteråret ses 23/9 1 Uggerby Strand (MCH). Fuglene kan ofte genfindes på samme mudrede lokaliteter forår og efterår, hvilket også gør sig gældende for flere af de observationer, som nævnes her: 4/10 5 Nors Sø (GGU), 11/10 14 Ulbjerg Klint (FRO), 10/11 6 Hals Mose (PR). Årets sidste bliver 25/11 1 både ved Hals Mose og Gerå (begge HAC).

Fuglene gør igen opmærksom på sig selv efter midten af juli, og i starten af august ses større flokke. Viskum har mange dage med over 75 fugle. Her begynder de store antal at blive noteret 8/8 250 Viskum (TBR TRK), mens 146 Bygholm Vejle (VFL) fra samme dag også er pænt med. Andre lokaliteter byder sig til i løbet af efteråret, bl.a. 27/10 120 Juelstrup Sø (TSE) og 5/11 165 Gerå Strand (HAC), før årets største forekomst 10/11 410 Hals Mose (PR). I kommentaren til sidstnævnte, skriver (PR) bl.a.: "Havde stået og kigget på en Stor Tornskade, som rastede i området, uden at se en eneste bekkasin. Området så imidlertid fint ud til bekkasiner med en del sjaapvand. Så derfor på med gummistøvlerne og ud i området, og inden jeg nærmest fik set mig om var der lettet min. 350 Dobbeltbekkasiner og min. 2 Enkeltbekkasiner...".

Tredækker *Gallinago media*

Kun en enkelt observation: 9/10 1 Ulvedyb (BKR). Beskrivelsen af observationen er typisk for Tredækker:
"Trådt op på 4-5 m afstand, med vingebulder og lyd, flyver i

lige linje, og lav højde max 30 m, og dumper ned igen. Artsbestemmes straks på det karakteristiske nysen/gryntekald".

Langnæbbet Sneppeklire *Limnodromus scolopaceus*

Et fund fra 9/6 2013 1 sdr. Bygholm Vejle (HHN m.fl.) er nu godkendt af SU. Fundet er det fjerde fra Nordjylland si-

den den første blev set i 1956 på Vesløs Vejle. Arten er SU-art.

Skovsneppe *Scolopax rusticola*

En årssum lidt under middel. Over de sidste 25 år er der set mellem 68 og 457 fugle pr. år.

Hovedparten af årets observationer udgøres af et enkelt eller to individer, så her nævnes alle årets fund af tre eller flere fugle: 5/1 3 Nørhå (HOC), 18/1 4 Hvidbjerg Kær (SR), 20/1 3 Vindum Skov (LAMN), 13/3 3 Tofte Skov (HAC) samt fra andet halvår endvidere, 31/10 3 Vilsbøl Plantage (PHM), 23/12 9 Vandet Klitplantage (JJA) og

31/12 3 Skagen By (KNP).

Ynglefugle: Ca. 17 mulige ynglefund indrapporteret, fortrinvis fra Himmerland og Læsø. Ingen registreret i juli og august!

Et par mere usædvanlige observationer er 27/2 1 rastende midt på høfte 72 på havsiden af Agger Tange (HPD EA) og 22/3 1 indtrækkende fra Skagerak og derefter syd Nordstrand, Skagen (KNP).

Sum: 239. 1. halvår 141, 2. halvår 98. Indsendere 83.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	46	24	46	9	9	7	-	-	2	26	35	35

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa*

Stor Kobbersnepe, Vesløs Vejle, 11. maj 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Godt 2% flere fugle i år end gennemsnittet for de sidste 10 år må betegnes som et meget normalt år. Ankomsten 10/3 1 Bygholm Vejle (HHN) er også forventet efter en mild vinter. De næste fugle ses 12/3 3 Bygholm Vejle (HHN), 14/3 17 Bygholm Vejle (HHN) og 14/3 22 Agger Tange (CHJ). Ynglefuglene ankommer dermed hurtigt, efter at første fugl ses. Det er kun få fugle, som ses udenfor Agger Tange og Vejlerne i første halvår. Alle nævnes: 20/3 1 Grynderup Sø (AO), 23/3 8 Ulvedybet (JJ), 29/4 1 Grenen (PPO POH JHC), 5/5 1 Nordstrand, Skagen (EKR), 8-11/5 1 Viskum (MHH TRK TBR), 18/5 1 Juelstrup Sø (LPK TSE) og 20/6 35 Ørum Sø (HHN). På ynglelokaliteterne Agger Tange og Vejlerne tælles henholdsvis 9/6 64 (CHJ) og 7/5 212 (HHN), hvilket svarer til 32 og 116 par. I 2013 var tilsvarende tal 27 og 96 par. I efteråret ses få fugle. En del af fuglene i august samt langt de fleste i september og oktober må formodes at være islandske fugle, *islandica*. De største antal fra andet halvår er 7/7 81 Bygholm Vejle (JPK), 31/7 17 Agger Tange (AL) og 13/9 26 Ulvedybet (SEM). Årets sidste fugle bliver 16/10 3 Vesløs Vejle (HRC SUB). Observatøren anfører, at det ikke kan udelukkes, at det drejer sig om *islandica*-racen.

Sum: 2044. 1. halvår 1443, 2. halvår 601. Indsendere 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	255	158	373	657	528	20	45	8	-	-

Islandsk Stor Kobbersnepe *Limosa limosa islandica*

Efter at have toppet med et rekordår (710 ex.) i 2013, er vi nu nede på jorden igen. I juli er eneste observation 8+11/7 1 ad. han Bygholm Vejle (RSN). De resterende observationer er alle af ungfugle, således: 17/8 6 Nordmandshage (set på Tårnenes Dag) (MCH RSN RWR

GRØN m.fl.), 7/9 1 Bygholm Vejle (HHN), 1/10 8 og 4/10 6 begge Agger Tange (HHN GGU), 3/10 1 Bygholm Vejle (HHN) og 29/10 1 Østerild Fjord (HHN) og årets sidste, der måske er den samme, som blev set i Østerild Fjord, nemlig 15/11 1 1K Arup Vejle (JBE).

Sum: 26. 1. halvår 0, 2. halvår 26. Indsendere 9.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	-	4	6	1	16	1	-

Lille Kobbersnepe *Limosa lapponica*

Fra et godt år 2013 med 16.998 fugle, er niveauet faldet en hel del til kun 7054 i 2014. Det skal vi tilbage til 2002 for at finde dårligere (6256 ex.). De lavere antal skal især findes i maj, september og oktober, og sammenlignet med 2013 er antallet i november og december også meget lavt. 10 års-gennemsnittet er 15.138. I januar ses 4+11/1 20+17 Helligsø (KØJ EA). Ellers kun få inden trækket begynder i marts. Et træk, som er koncentreret omkring den allervestligste del af området, nemlig Agger Tange/Krik Vig. Dog er første halvårs største observation fra Læsø. I tal ser det sådan ud: 15/3 195 Krik Vig (CHJ), 16/3 169 Agger Tange (KØJ), 27/3 182 Krik Vig (KØJ), 28/4 161 Krik Vig (SPP), 13/5 155 Gerå Strand (HAC),

19/5 1200 Bovet Bugt (PR) og 22/5 175 Krik Vig (CHJ). Forårets sidste større flok findes 13/6 78 Bovet Bugt (PR), hvilket nok drejer sig om oversommende ikke-ynglende fugle.

Andet halvår skuffer med få større flokke, hvor den største i efteråret allerede ses 14/7 210 Hornfiskrøn (JJO). Noget tyder på en dårlig ynglesæson med kun få ungfugle? I august ses 2/8 135 Agger Tange (TBR TRK) og 10/8 150 samme sted (TBR). En enkelt trækobservation skal lige nævnes: 20/8 95 SV Grenen (EC). Eneste nævneværdige rasttal derudover bliver 1/10 186 Krik Vig (HHN). Årets sidste ses 20/12 2 Roddebjerg Sø (SPP).

Sum: 7054. 1. halvår 3657, 2. halvår 3397. Indsendere 93.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	37	14	706	472	2312	116	664	1788	331	572	40	2

Lille Regnspove *Numenius phaeopus*

Et ret gennemsnitligt år, da 10 års middelsommen er 1387. Første fugle i år bliver 15/4 2 Butterbakke, Skagen (AAA), hvilket er normalt ankomsttidspunkt. Næste ses 17/4 1 Grønhøj Strand (DB). Der er pænt med fugle i april sammenlignet med 2013, hvor der kun blev set 25. 19/4-22/5 registreres 77 trækkende fortrinsvis øst Nordstrand, Skagen (KEC GRØN JHC EKR m. fl.). I maj forekommer de største antal under forårstrækket, bl.a. 5/5 21 Viskum (TBR TRK), 6/5 71 NØ Højen (JHC APR MH), 6/5 20 Øster Tversted (CP) og 11/5 17 Vogn Enge (BKR). Første egentlige efterårstrækkende fugl er 26/6 1 SV Grenen (EC). Første større antal er 30/6 14 og 7/7 56 begge

Sum: 1398. 1. halvår 607, 2. halvår 791. Indsendere 89.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	141	443	23	514	271	6	-	-	-

Nordmandshage (PR). Denne lokalitet står igen i år for mange af efterårsfuglene. Udover allerede nævnte bl.a.: 21/7 60, 28/7 33 og 5/8 44 (alle PR). Fra andre lokaliteter ses 18/7 16 T Bulbjerg (VFL), 19/7 40 Stokken, Læsø (ET), 22/7 22 Tranestederne (MHH) og 2/8 20 Nordstrand, Skagen (CHJ). Sidste større (tocifrede) flok i 2014 bliver 27/8 13 Grenen (TEP LAM ROC). Primo september forsvinder de sidste fugle, således 6/9 3 S Nordmandshage (GRØN SSC), 7/9 2 Nørre Kongeslev (TAF) og 9/9 1 Ejstrup Strand (HAC). En observation fra medio oktober bør dokumenteres nærmere.

Stor Regnspove, Blovsigårde, 30. marts 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Stor Regnspove *Numenius arquata*

39% over 10 årsgennemsnittet. 2014 har de ingredienser, der skal til for mange fugle: lun vinter, som får mange til at overvinde og varm, tør sommer, så ynglesuccesen netop bliver en succes. Se bare tallene for især februar, august og september.

Udmundingerne af fjordene tiltrækker igen flest vinterpover. Krik Vig/vestlige Limfjord, Nordmandshage/østlige Limfjord og Als Odde/Mariager Fjord har op til 26/1 380 Krik Vig (KØJ), 26/2 760 Nordmandshage (PR) og 27/2 320 Als Odde (PES TN).

I foråret ses hovedparten af fuglene på de nævnte lokaliteter med et par enkelte indslag fra andre områder: 10/3 860 Nordmandshage (PR) og 168 Østerkær Enge (PEC), 6/4 210 Agger Tange (KØJ), 10/4 325 Als Odde (TN) og 24/4 340 Krik Vig (KØJ). Største trækobservation kommer fra Grenen 14/4 132 NØ (HBØ DMA ROC). Op til 83 mulige/sandsynlige ynglefund er indsendt.

Sum: 54.407. 1. halvår 18.675, 2. halvår 35.732. Indsendere 208.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2949	5420	4506	3512	580	1708	4332	10004	8605	7123	4403	1265

Tilsvarende tal var sidste år op til 55.

Sydtrækket starter i juni med første større flok 15/6 144 Agger Tange (TRK) og dernæst 24/6 100 Tranum Klitplantage (AB). På Læsø ses 14/7 180 Hornfiskrøn (JJO). Der registreres mange fugle i august, men de største forekomster skal vi ind i september for at finde. 19/9 833 Pletten (TN) og hele 22/9 795 NØ Als Odde (TN) – begge Mariager Fjord. Årets største tælles 23/9 1160 Nordmandshage (PR HAC MON SØP). Fuglene overnatter hele efteråret i større grupper, gerne på Nordmandshage og øen Korsholm ud for i Limfjordsmundingen. 1/10 622 Krik Vig (HHN), 4/10 600 Agger Tange (GGU) og 14/10 275 Bløden, Læsø (ON) nævnes fra oktober. Årets sidste tre-cifrede antal holder til 9/12 210 Als Odde (TN).

Af årets fugle ses 45% på Nordmandshage/Korsholm, 10% Als Odde og 18% Agger Tange/Krik Vig.

Mudderklire, Lille Vildmose, 6. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

Mudderklire *Actitis hypoleucos*

Med 49% flere end 10-års gennemsnittet er det et usædvanligt år. Faktisk det største registrerede antal de seneste 25 år. Næstbedste år var 2009 med 2814 ex. Flere fugle end sædvanligt ses i maj og juli.

Første fugl ankommer 21/4 1 Juelstrup Sø (JLA), hvilket er noget senere end middeldatoen 12/4. Kulminationen på trækket sker i første halvdel af maj med bl.a. følgende: 8/5 30 Aså Havn (SØP), 11/5 27 Øster Tversted (CP), 11/5 19 Liver Ås udløb (AØ), 11/5 52 Ø Nordstrand, Skagen (KMO m.fl.), 12/5 18 Juelstrup Sø (TSE) og 19/5 18 Rærup Slambassinier (ATL). Derefter kun få fugle ind-

til returtrækket starter op først i juli.

Her ses bl.a. 7/7 10 Ulvedyb (TVN MoN KHK), men hovedtrækket når sin top ultimo juli/primus august med følgende større antal (max.-tal fra lokaliteter nævnt): 22/7 24 Bygholm Vejle (VFL), 28/7 34 Nordmandshage (PR), 31/7 44 Gerå Strand (MMR HMS RSN MON), 31/7 36 Stensnæs (MLU), 5/8 24 Doverodde (SPP) og sluttelig 15/8 28 Ejerslev Lyng (PSC). Sidste større observation i august bliver 24/8 22 Juelstrup Sø (TSE) og i september ses 8/9 9 Sønderklit, Stensnæs (SØP). En fugl ses 11/10, hvor den holder til ved Skive Havn (JEAL).

Sum: 2869. 1. halvår 1014, 2. halvår 1855. Indsendere 154.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	69	910	35	769	979	106	1	-	-

Svaleklire *Tringa ochropus*

Rekordår for arten! 2009 var det hidtil bedste år med 1225 fugle, nu overgået med 15. I forhold til 10 års-gennemsnittet er der set 54% flere fugle. Og så er det ikke hvert år, at der ses fugle i alle årets måneder.

Vinterfundene er som følger 23/1 1 Børglumskloster Skov (JBP), 31/1 1 Store Ajstrup (HHB) og 22/2 1 Romdrup Ås udløb (TBA). Hele 10 lokaliteter har arten i marts med bl.a. 30/3 3 trækkende Grenen (ROC JoK EC m.fl.). Hovedtrækket foregår i april, hvor der ses 17/4 11 Klitten (PHP) og 8 Gravlev Sø (TSE) inden kulminationen 21/4 29 Grenen (JAE ROC MBJ GRØN m.fl.). 22/4 ses 14 Viskum (TRK), 14 Lille Vildmose (PR) og 13 Ø Reservatet, Skagen (HAC TFR). 25/4 endnu 9 Nordstrand, Skagen (JHC KEC m.fl.). Efter denne dato er der kun få fugle i landsdelen.

Sum: 1240. 1. halvår 684, 2. halvår 556. Indsendere 128.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	1	20	557	35	69	194	321	16	2	6	17

Ynglefund: Der er indrapporteret to mulige fund fra det nordlige Vendsyssel og fra Læsø.

I andet halvår begynder fuglene for alvor at ankomme igen medio juli med første større observation 11/7 11 og 15/7 7 begge Lille Vildmose (PR). Herudover kan fra juli nævnes 27/7 8 Bygholm Vejle (HHN). Fra august følgende nævneværdige antal: 1/8 12 Tagholm (ATL), 4/8 8 Juelstrup Sø (TSE), 5/8 7 Nordmandshage (PR), 6-11/8 12 Viskum (TBR TRK), 9-11/8 11 Vejrum Vestso (TRK) og 14/8 10 Bygholm Vejle (HHN). Sidstnævnte bliver også sidste med to cifrede antal. Overvintrende fugle ses i Guderup Kær 13/11-24/12 med op til tre individer (EA) og 26/12 1 Simested Ådal (EM), som også bliver årets sidste.

Sortklire *Tringa erythropus*

Trods en mindre nedgang fra sidste års 1623 fugle, er årets sum alligevel 28% over 10-års gennemsnittet. En overvintrende fugl 14/2 1 Tissing Vig (ASB) blev også set i november og december 2013 samme sted.

Forårsankomsten er ret sen i år: 14/4 3 Lille Vildmose (DFS), hvor middeldatoen ellers er 5/4, og 14/4 er hidtil seneste ankomst i løbet af de sidste 10 år. Traditionen tro byder foråret kun på få fugle, og de største max. tal nævnes for enkelte lokaliteter: 7/5 13 Lille Vildmose (PR), 7/5 5 Bygholm Vejle (HHN) og 25/4+18/5 4 Ulvedybet (RSN MON AO).

Efteråret ser helt anderledes ud med langt flere fugle –

Sum: 1524. 1. halvår 197, 2. halvår 1327. Indsendere 96.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	1	-	29	106	61	108	592	444	183	-	-

Hvidklire *Tringa nebularia*

Et flot år bedømt på antallet, således 35% flere end 10-års gennemsnittet og en årssum, der er 1500 større end i 2013.

Middelankomst-datoen er 9/4 for de seneste ti år, men i år ses første 6/4 2 Agger Tange (KØJ). Næste fugle dukker op i det nordlige Vendsyssel 11/4 1 Lodskovvad (SSL). Hovedtrækket foregår i starten af maj, hvor Gerå er en vigtig lokalitet for arten. Herfra topper antallet med 8/5 179 (HAC). Fra øvrige lokaliteter blot få fugle, bl.a. kan følgende nævnes 30/4 35 Bovet Bugt (SOJ), 4/5 103 Haldager Vejle (SEM), 6/5 36 Bygholm Vejle (TRK), 8/5 70 Aså Havn (SØP) og 13/5 34 Lille Vildmose (PR).

Igennem juni ses pænt med fugle, og det er svært at vurdere, hvornår det drejer sig om sene nordtrækkende fugle eller tidlige sydtrækkende. Følgende må dog betegnes som fugle på vej mod varmere himmelstrøg: 25/6

Sum: 9238. 1. halvår 2190, 2. halvår 7048. Indsendere 162.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	272	1631	287	3252	3088	564	140	4	-
Gerå, sum	-	-	-	25	610	27	1882	793	25	-	-	-
Gerå, max.	-	-	-	25	179	15	210	190	10	-	-	-

især fra Lille Vildmose og Vejlerne. Fra de adulte fugles træk, som ligger langt under i antal i forhold til ungfuglenes, kan bl.a. nævnes 24/6 6 og 18/7 7 Gerå Strand (MON SØP). De største observationer nævnes fra lokaliteterne: 5/8 13 Feggeklit (PSC), 5/8 13 Arup Holm (PSC), 14/8 110 Bygholm Vejle (HHN), 5/9+4/10 28 Lille Vildmose (DFS), 7/9 19 Gerå Strand (SØP) og 5/10 18 Egen-se Hage (GRØN).

Årets fugle vælger at forlade landsdelen hurtigt til trods for et meget mildt efterår og en mild start på vinteren. De sidste ses 20/10 4 Lille Vildmose (HAC) og 26/10 1 Bygholm Vejle (HHN).

15 Gerå (HAC), 29/6 35 Ulvedybet (RWR) og 30/6 14 Nordmandshage (PR). De voksne fugle er allerede talrige i starten af juli, flest ses 4/7 210 Gerå (RSN MON), hvilket samtidig bliver årets største antal. De 16 største observationer fra efteråret er i øvrigt alle fra denne lokalitet (se skemaet). Fra andre lokaliteter: 7/7 50 Ulvedybet (TVN), 31/7 53 Stensnæs (MLU), 5/8 86 Nordmandshage (PR), 8/8 49 Jerup Strand (BKR), 12/8 54 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN), 28/8 40 Als Odde (TN) og 30/8 60 Pletten (CSS). I september bliver største 7/9 30 Aså Havn (SØP) og 14/9 31 Nordmandshage (GRØN). I oktober gøres en enkelt lidt større observation, 10/10 24 Aså Havn (SØP). De sidste tre observationer gøres i november: 1/11 2 Ulvedybet (BKR), 15/11 1 Aså Havn (MON) og 24/11 1 Bygholm Vejle (HMS).

Hvidklire har fanget en frø, Forby Sø, 13. august 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Tinksmed *Tringa glareola*

Højeste årssum de sidste 25 år! Arten fortsætter fremgangen, og der ses nu lige så mange Tinksmed, som der ses Mudderklire, Sortklirer og Svaleklirer – tilsammen!

Ankomsten ses i år 20/4 3 Lille Vildmose (BJS) og 21/4 1 Grenen (GRØN ROC MCH). Middelankomstdataet de seneste ti år er 14/4. Der ses efterfølgende ganske mange fugle i resten af april, bl.a.: 26/4 23 Lille Vildmose (DFS), 27+29/4 46 Viskum (TBR TRK), 28/4 21 Juelstrup Sø (TSE), 28/4 26 Lille Vildmose (HAC PR) og 28/4 36 Læs-vig (HHN) samt månedens største 30/4 57 Viskum (TRK). Trækket kulminerer primo maj: 5/5 115 Viskum (TRK TBR), 6/5 195 Lille Vildmose (KBC) og 7/5 414 Bygholm Vejle (HHN). Det er tredje største DOF-base registrering fra det nordjyske gennem tiderne. Foråret slutter af med de sidste større flokke 10/5 55 Ulvedyb (RSN MON) og 13/5 34 Lille Vildmose (PR). Foråret slutter af med 24/5 2 Juelstrup Sø (TSE).

Ynglefund: 5 mulige par indrapporteret, heraf to udenfor artens normale ynglepladser i klithederne på Vestkysten. Det bliver spændende at se, om den generelle

fremgang hos fuglen også har afsmittende effekt på den lokale ynglebestand, bl.a. med spredning til andre lokaliteter. Der er ingen optællinger fra artens centrale ynglepladser i Thy i år.

Efterårstrækket starter på samme lokalitet, som forårstrækket sluttede, nemlig 9/6 3 Juelstrup Sø (TSE). De voksne fugles træk løber af stabelen i juni/juli med følgende større antal: 24/6 27 Lille Vildmose (DFS), 26/6 32 og 4/7 28 begge Juelstrup Sø (TSE) samt 11/7 80 og 15/7 49 begge Lille Vildmose (PR). Derefter må andelen af ungfugle formodes at overstige andelen af forældre-fugle. Fra ungfugletrækket bl.a. 24/7 50 og 4/8 110 Gerå Strand (begge HAC), mens Nordmandshage har et pænt træk med 5/8 38 S (PR). Ungfugletrækket er ikke så imponerende, som trækket af gamle fugle i maj måned, og der ses relativt få større forekomster i august. Efter medio august er sidste større to-cifrede observationer 23/8 12 Viskum (TBR), 6/9 12 Lille Vildmose (AK) og året slutter af med 19/9 1 Viskum (TBR LM). En observation fra december bør forelægges SU.

Sum: 5619. 1. halvår 3158, 2. halvår 2461. Indsendere 121.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	557	2270	331	1493	918	49	-	-	-

Rødben *Tringa totanus*

10% færre fugle end 10 års gennemsnittet, men knap 2000 flere end 2013. De mange vinterfugle skal nok alle regnes for *islandica*, men da ikke alle er angivet med racetilhørsforhold, er de alle med her. Flokke fra vinteren bl.a. 27/1 38 Egense Hage (DFS), 3/2 45 Nibe (TSE) og 26/2 44 Egense (PR). Ankomsten af de skandinaviske ynglefugle begynder for alvor i april med 16/4 50 Limfjorden ved Bygholm (TBR), 19/4 75 Agger Tange (TRK) og siden hen 4-5/5 295 på totaltælling i Vejerne (HHN), 9/5 80 Gerå Strand (HAC) og 16/5 92 Bygholm Vejle (VFL).

Ynglefugle: Mindst 560 ynglepar, hvor Vejerne alene har

opgivet bestanden til 491 par (HHN).

I juli og august ses de fleste fugle, som består dels af lokale ynglefugle og trægæster. Først i juli registreres følgende 4/7 190 Gerå Strand (RSN MON) og 7/7 150 Ulvedyb (HK). I august topper antallet af Rødben midt på måneden med f.eks. 10/8 400 Agger Tange (SA), 16/8 340 Østerkær Enge (KHK) og 18/8 210 Agger Tange (SAL). Endelig 30/8 130 Pletten (CSS), som bliver det sidste trecifrede antal i andet halvår. 25/12 88 Nibe Havn (PES) er et pænt antal overvintrene fugle, som uden tvivl er af islandsk oprindelse.

Sum: 15.196. 1. halvår 5920, 2. halvår 9857. Indsendere 189.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	501	482	333	1004	1971	1629	2109	5598	991	430	265	464

Stenvender *Arenaria interpres*

Et fint år med 13% over 10 års gennemsnittet. Der gøres mange observationer af fugle i januar, men oftest af enkelte individer og kun op til fire på lokaliteterne. I februar dog en lidt mere "fyldig" observation: 19/2 10 Agger Tange (LN EA). Fra foråret kommer 64% af alle fugle fra Agger Tange med op til 25/3 50 (NJA). Der er kun få større antal andre steder fra, bl.a. 20/4 22 Bratten Strand (SØP), 19/5 15 Hirsholm (BJS) og 20/5 45 Græsholm

(JG).

Ynglefugle: Der er ikke indrapporteret ynglefund i år.

Læsø er normalt en af artens bastioner i Danmark.

I andet halvår kan nævnes 2/8 22 Agger Tange (TBR TRK). Igen ses hovedparten af fuglene dér (34%), bl.a. også 16/8 35 (RSN MON). 20/8 12 Grenen (EC) og 25/10 15 Ros-hage (RSN m.fl.) er største uden for Agger Tange. Året lukker med 22/12 8 Hanstholm Havn (SVP).

Sum: 1559. 1. halvår 615, 2. halvår 944. Indsendere 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	129	48	107	152	174	5	43	542	106	107	112	34

Odinshane 1K, Grenen, 3. september 2014. Foto: Jørgen Kabel.

Odinshane *Phalaropus lobatus*

En pæn årssum med en del gengangere iblandt. I perioden 24-31/5 ses op til tre adulte fugle samtidig i Perlen, Ulvedybet (AWM MON JHC GRØN m.fl.). Et forsøg på at rense resten af årets forekomster kommer til at se således ud: 7/6 1 ad. Bygholm Vejle (HHN), 9/6 1 ad. hun Agger Tange (CHJ), 17/6 3 ad. og 23/6 1 Ulvedybet (SAR RSN PHK), 24/6 1 Manna Mose (VAG), 18-19/7 1 ad.

Bygholm Vejle (HHL SA HRC JJP), 5-16/8 2 1K Agger Tange (FRO KØJ SA EA SAL m.fl.), 9-14/8 1 1K Ulvedybet (VFL IZN MON BKR), 12+17/8 1 1K Nordmandshage (PR GRØN MCH RWR m.fl.), 14/8 2 1K Bygholm Vejle (HHN) og 16/8 1 1K Østerild Fjord (SAL). Årets sidste ses 3/9 1 1K Grenen (ROC) og en meget sen forekomst 19/10 1 Lille Vildmose (TL).

Sum: 58. 1. halvår 1, 2. halvår 57. Indsendere 32.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	1	-	56	1	-	-	-

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Et virkelig fint år med cirka 21 forskellige fugle, bl.a. blev der sat Danmarksrekord i antal rastende fugle. Alle fund nævnes.

Fra første halvår hele tre observationer, således to sjældne vinterfund samt et forårsfund: 5/1 1 Ø Roshage (TA JES LAK), 8-14/2 1 2K Roshage (JK POHP MAK R m.fl.) og 4-18/5 1 hun Limfjorden ud for Bygholm Vejle (HHN m.fl.).

Fra andet halvår: 6/10 1 S Agger Tange (GGU), 9/10 1K Grenen (KNP), 25/10-13/11 op til 6 1K (DK-rekord) Roshage (RSN MON JKY HHN m.fl.), 27/10 1 1K Grenen (LAM), 30/10 1 Als Odde (TN), 31/10 1 Grenen (ROC), 2-5/11 1 1K Skagen Havn (ROC ASJ JPIP BHJ), 11/11 1 1K Hirtshals Havn (AØ MCH KUP), 25/11 3 T Grenen (ROC KNP), 26/12 1 Grenen (ROC EC) og til sidst 31/12 1 Bygholm Vejle (KØJ).

Sum: 147. 1. halvår 19, 2. halvår 128. Indsendere 45.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	3	-	-	6	-	-	-	-	32	17	2

Thorshane hun, Limfjorden ved Bygholm Vejle, 8. maj 2014. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Thorshane 1K, Roshage, 25. oktober 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Thorshane 1K, Grenen, 9. oktober 2014. Foto: Knud Pedersen.

Mellemkjove 4K+, Grenen, 29. august 2014.
Foto: Knud Pedersen.

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

Årets store invasion som følge af en god ynglesæson blev registreret ved havfugletræksteder i hele landet, men især i den sydligste del af landet, hvor Gedser Odde havde en række store forekomster. I Nordjylland var der især observationer ved Skagen og Nordmandshage. I de sidste 10 år fra 2004 til 2013 er der observeret mellem 8 (2013) og 148 fugle, så en årstotal på 311 fugle er meget høj. I første halvår bliver observeret 7/5 1 ad. Ø Nordstrand, Skagen (NBJ EEE), 9/5 1 ad. NØ Hirtshals Fyr (AØ), 12/5 1 ad. NØ Nordstrand, Skagen (KMO), 13/5 1 ad. N Grenen (JHC) og 19/5 1 ad. N Sønderklit, Stensnæs (HHN). Andet halvår indledes med 16/7 1 ad. Agger Tange (CHJ), 29/8 1 ad. Grenen (KNP ROC JOK m.fl.), 9/9 1 ad. Ø

Roshage (HHN) samt 22/9 1 1K V Roshage (JBE), der også bliver første observation af 1K. Observationerne i andet halvår er især koncentreret fra ultimo september til medio november. Flest ses ved Skagen med 165 fugle og Nordmandshage med 73 fugle. Det er også på disse lokaliteter, at de største observationer registreres: 10/10 27 (24 1K og 3 ad.) Grenen (KNP ROC), 16/10 12 1K Sønderstrand, Skagen (ROC JOK ESE), 17/10 15 Grenen (ROC EC ASF FNI), 25/10 10-15 1K Grenen (CHJ HAC ATL JNS), 17/10 24 1K S Nordmandshage (PR) og 16/11 11 1K N Nordmandshage (PR).

Årets sidste fugle bliver 7/12 1 Grenen (ROC PBJ), 13/12 1 Hirtshals Fyr (PHP) og 15/12 1 Grenen (ROC).

Sum: 313. 1. halvår 5, 2. halvår 308, Indsendere 35.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	5	-	1	1	43	196	64	3

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus*

Efter et par år med lave årstotaler (627 fugle i 2012 og 405 fugle i 2013), så bliver 2014 noget bedre med en årstotal på 1035 observerede fugle.

Der er et enkelt vinterfund 13/1 1 T Grenen (ROC). Herefter bliver første 31/3 1 Ø Grenen (KNP ROC KEC) og 1/4 1 Ø Nordstrand, Skagen (KNP FLS).

Resten af første halvår er der en lang række observationer af én til fem fugle. Der er i de sidste dage i april en koncentration af større observationer flere steder i landsdelen med største 24/4 18 Ø Nordstrand, Skagen (KNO JCH EKR GRØN), 27/4 45 T Nordstrand, Skagen (KNP MH EKR JHC) og 28/4 28 Ø Nordstrand, Skagen (KNP EKR JCH MH). Fuglene i første halvår observeres næsten udelukkende i Skagen-området (260 fugle – 95% – 94 observationer).

Fra medio juli bliver Almindelig Kjove atter regelmæssigt observeret i landsdelen. Lige som for første halvår observeres der typisk én til fem fugle ad gangen, men ultimo august bliver der ved Skagen og Nordmandshage gjort en række større observationer: 25/8 27 Skagen (ROC SSN FLS SØS), 26/8 23 N Nordmandshage (PR), 29/8 52 N Nordmandshage (PR) og 31/8 17 S Nordmandshage (PR).

Flest ses som i 2013 ved Skagen (388 fugle – 51% – 139 observationer), Nordmandshage (125 fugle – 16% – 17 observationer) og Roshage (93 fugle – 12% – 35 observationer).

Årets sidste bliver 9/11 2 T Batterivej, Skagen (NTØP) og 16/11 1 Hanstholm Slamdepot (HHN).

Almindelig Kjøve 4K, Grenen,
26. august 2014. Foto: Knud Pedersen.

Sum: 1035. 1. halvår 274, 2. halvår 761, Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	-	1	157	101	14	87	487	127	57	3	-

Lille Kjøve *Stercorarius longicaudus*

Det bliver i alt til 46 fugle i 2014. Alle observationer er fra andet halvår og af de 46 observerede fugle, er de 40 aldersbestemt til 1K (87 %).

Materialet domineres især af observationer fra Nordmandshage, og her registreres 29/8-30/9 32 fugle (PR GRØN AB SØP), flest 29/8 6 S (5 1K + 1 ad.) (PR) og 31/8 22 1K S (PR). Herudover er der følgende observationer:

30/8 2 1K S Als Odde (CSS), 31/8 1 1K Kogleaks (DB), 21/9 1 Gerå (SØP), 21/9 1 1K T Roshage (CHJ), 25/9 1 1K Tranum Strand (SSC MCH), 27/9 1 V Hirtshals Havn (KUP), 29/9-16/10 5 T Skagen (ROC KNP m.fl.), 7/10 1 1K N Hou Nordstrand (OK), 29/10 1 1K V Roshage (HHN) og 8/11 1 V Roshage (POHP).

Sum: 47. 1. halvår 0, 2. halvår 47, Indsendere 15.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	-	-	31	10	5	1	-

Storkjøve *Stercorarius skua*

Årets første fugl bliver 6/1 1 Nordmandshage (PR), hvilket sammen med 20/2 1 Skagen (KEC) bliver de eneste vinterfugle i første halvår. I første halvår observeres et forholdsvis begrænset antal fugle. Den første forårsfugl er 3/3 1 Roshage (HHN PHK JKY). Forårsobservationerne er hovedsageligt fra Skagen med 13 ud af 16 fugle i første halvår. At arten ses regelmæssigt i første halvår i Nordjylland er et relativt nyt fænomen.

Lige som for første halvår så er andet halvår også domi-

neret af observationer fra Skagen (540 fugle – 76%), mens Roshage bliver den næststørste lokalitet (119 fugle – 17%). Det er også på disse to lokaliteter, at de største observationer gøres: 25/8 35 Roshage (HNN FRO) og fra Grenen 25/8 69 (ROC SSN FLS SØS), 27/9 67 (ROC EC MEP LEJ), 28/9 86 (ROC EC LEJ AB JOK m.fl.) og 30/9 48 (KNP ROC JOK MEP).

Årets sidste 23/12 2 Grenen (ROC KK ABK) og 24/12 1 Grenen (ROC KK JOK AB).

Sum: 725. 1. halvår 16, 2. halvår 709, Indsendere 51.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	1	3	4	6	1	37	273	319	71	3	6

Sabinemåge *Xema sabini*

For tredje år i træk et bundår, nok på grund af manglende egnede storme i artens trækperiode. Eneste er 24/9 1 1K

Roshage (APN) og 27/9 1 1K Ørhage (LPA).

Ismåge *Pagophila eburnea*

Fuglen, der opdagedes 18/12 2013 i Hanstholm Havn, opholder sig fortsat i havnen frem til 9/1 (JKY m.fl.). Det er tredje nordjyske fund og første siden 1983. Det er samti-

digt det 7. danske fund. Se artikel i 2013-udgaven af nærværende publikation. Arten er SU-art.

*Ismåge 2K, Hanstholm Havn, 8. januar 2014.
Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.*

*Ride, Bulbjerg, 5. juni 2014.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.*

Ride *Rissa tridactyla*

Årstotalen er stort set på højde med de senere år. Fra årets første måneder nogle få gode trækdage på Grenen: 4/1 2500, 5/1 4227, 4/3 2066, alle Grenen (ROC). På Hirtshals Havn producerer 32 succesfulde ynglepar 48 unger. Det er en lav ungeproduktion, og derudover opgives mange reder i løbet af sæsonen (AØ KUP). Fra

Hanstholm Havn er der ingen meldinger om yngel. Fra Bulbjerg meldes der om 313 aktive reder 5/6 (JPK). Efteråret imponerer ikke med store træktal, men dog følgende max-dage: 6/12 3207 Grenen (ROC) og 7/12 2537 Grenen (ROC).

Sum: 52.864. 1. halvår 23.600, 2. halvår 52.864. Indsendere 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	11685	1025	2688	3078	3287	1837	2327	5993	1113	6889	2144	10798

Hættemåge *Chiroicocephalus ridibundus*

Årets sum ligger lidt over gennemsnittet for de seneste 10 år på 213.428.

De største antal yngelfugle fra kolonierne er 12/4 2770

Kogleaks (HHN), 5/5 3300 Lille Vildmose (PR), 9/5 1980 Ørum Sø (HHN), 19/5 4000 Hirsholm (JG).

Sum: 231.942. 1. halvår 88.017, 2. halvår 143.925. Indsendere 178.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1308	3470	26080	24376	23645	9138	21583	69017	29031	16454	3971	3869

Dværgmåge 2K., Hanstholm Havn, 18. januar 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Et år med en sum under middel, hvilket formodentlig skyldes ret få storme.

Tallene nedenfor er korrigeret for dobbeltindberetninger på dags- og lokalitetsbasis.

Det blev til et enkelt ynglepar i Vejlerne (HHN). Der er

ikke meget, der tyder på en snarlig yngle-ekspansion i Danmark.

Enkelte markante rast- og træktal fra året nævnes: 6/1 48 Hanstholm Havn (HHN m.fl.), 21/3 157 Grenen (EKR), 28/8 47 Lund Fjord (HHN), 10/10 155 Grenen (ROC).

Sum: 1968. 1. halvår 1114, 2. halvår 834. Indsendere 161.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	293	69	372	178	184	18	33	250	64	420	67	-
Heraf Vejlerne	-	6	-	42	126	16	28	169	35	2	3	-

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

En årssum på 198, hvor der er renset for gengangere på dags- og lokalitetsbasis, hører til de hidtil største og er udtryk for en stigende tendens i forekomsten af denne art.

Vi har endnu ikke ynglefund i Nordjylland, men måske er det på vej? I hvert fald bliver en adult Sorthovedet Måge i perioden 27/3-4/7 iagttaget ved Skindsækken, Nordmandshage, ivrigt kurtiserende de lokale Stormmåger (PR m.fl.). Herudover er den eneste fra første halvår 8/5 1 3K Ø Grenen (JHC).

Fundene for andet halvår fordeler sig på disse lokaliteter:

Aså Havn: 3/10 1 1K (RSN).

Skagen: Seks fund af nok 3-4 1K-fugle i perioden 17-28/8 (ROC LAM KNP).

Hirtshals: Tre fund af nok 1-2 1K-fugle 16/8, 9/9 og 19/10 (HHLA KUP).

Agger Tange: 5/9 1 1K (TVN).

Hanstholm-området: 177 ex. i perioden 10/8 – 9/11 (JKY HHN TRK m.fl.). Der er helt klart mange gengangere imellem. Største antal er 11/8 6 (4 1K, 1 2K og 1 3K) Roshage (JBE HHN), 25/8 6 1K Roshage (HHN), 14/9 6 1K Hanstholm Havn (HHN TRK), 4/10 8 (6 1K og 2 ad.) Roshage (TRK).

Stormmåge *Larus canus*

En årssum tæt på 10-års gennemsnittet. De største tal er fortrinsvis fra overnatningslokaliteter: 5/1 11.000 Madum Sø (TSE), 8/3 4000 Tjele Langsø (TBR), 8/3 6000 Hjarbæk

Fjord (TRK), 14/9 5000 marker ved Nøddelund (TBR) og 11/11 9400 Tjele Langsø (TRK).

Sum: 144.544. 1. halvår 54.518, 2. halvår 90.026. Indsendere 126.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	17738	7830	18420	8415	1481	634	1487	9540	30566	16693	22965	8775

Sildemåge ad., Vårholm, Limfjorden, 19. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

Sildemåge *Larus fuscus*

En årssum i den lave ende. Ankomst 25/2 Grenen (ROC) og 27/2 Havnø (TN PES) og i løbet af marts mange steder. Største yngleforekomster er 12/5 300 par Hirtshol-

mene (KNP) og 19/5 15 par Deget (JG). Sidste fugle er 27/10 1 ad. Als Odde (TN), 14/11 1 Grenen (ROC) og 26/11 1 ad. Vester Holmen (BKR).

Sum: 4695. 1. halvår 1899, 2. halvår 2796. Indsendere 99.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	2	98	476	1195	128	869	1475	399	50	3	-

Britisk Sildemåge *Larus fuscus graellsii*

Med tre fund er året ret normalt, 21/4 1 ad. sodr. Ø Nordstrand, Skagen (LPA), 10/9 1 ad. vidr. Hirtshals Havn

(RSN) og 7/12 1 ad. vidr. Hou Strand (RWR).

Sølvmåge *Larus argentatus*

Arten behandles ikke i år.

Sum: 194.204. 1. halvår 108.626, 2. halvår 85.578. Indsendere 169.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
22047	20731	26409	15403	21437	2599	3724	20659	8073	6937	21879	24306

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis*

Seks fugle er indberettet: 27+30/7 1 ad. Hanstholm Havn (HHLA VFL), 3/8 1 ad. Gerå Strand (RSN SKS MON), 14/9 – 4/10 1 ad. Hanstholm Havn (HHN m.fl.), 17/9 1 3K Hirtshals Øststrand (RSN MCH), 14/10 1 1K Hanst-

holm Havn (HHN) og 20/10 1 2K Grenen (KNP). Rettelse: I 2013-rapporten er angivet 1 1K fugl fra Grenen 19-23/9. Det korrekte skal være tre forskellige 1K fugle - alle med foto fra henholdsvis 19/9, 21/9 og 23/9.

Middelhavssølvmåge ad., Hanstholm Havn, 2. oktober 2014. Foto: Tommy Ravn Kristiansen.

Kaspisk Måge *Larus cachinnans*

47 indberetninger af ca. 30 forskellige fugle er mange. Fundene centrerer sig især omkring Skagen, Hirtshals og Hanstholm.

I første halvår ses 6 forskellige fugle, mens andet halvår byder på ca. 25 forskellige fugle, hvoraf 14 er 1K-fugle. En fugl aflæses i Skagen 11/1 – den er ringmærket som dununge i 2004 i det centrale/østlige Polen (ROC).

Arten er tilsyneladende en fast gæst i Nordjylland. Det har vist sig i takt med, at flere og flere fuglekiggere får lært sig kendetegnene, og der er kommet fokus på arten. Alle observationer nævnes.

I første halvår følgende: 5-12/1 1 ad. og 11/1 2 ad. Grenen (KNP ROC), 12/1 1 ad. sodr. Hirtshals Havn (RSN MON HHL), 12/1 1 2K Hanstholm Havn (CMG), 15+17/2 1 2K Hirtshals Havn (HHL CSS) og 12/4 1 3K Grenen (ROC). I andet halvår ses følgende: 20/8 - 9/12 ca. 9 1K-fugle Hanstholm Havn/Roshage (HHN m.fl.), 20/8 1 2K Øsløs (HHN), 27/8 1 3-4K Uggerby Strand (RSN), 29/8-31/12 ca. 10 fugle (6 1K, 1 2K, 1 3K, 2 ad.) Grenen (ROC KNP), 11/10 1 1K Kløv Kær (HHN), 18/10 1 2K Uggerby Strand (MCH) og 13/12 1 1K Ballerum (HRC SUB).

*Kaspisk Måge 1K., Hanstholm Havn, 2. oktober 2014.
Foto: Tommy Ravn Kristiansen.*

Hvidvinget Måge 2K, Hanstholm Havn, 18. januar 2014. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult

Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*

Et nogenlunde pænt forår, men kun én fugl i efteråret.

Fundene nævnes efter lokalitet:

Hanstholm Havn: 2 2K 1/1-17/4 (HHN m.fl.).

Skagen: 5/1-31/3 1 4K (ROC m.fl.) og 30/3-5/4 1 ad. med gul farvering (LPA m.fl.), ringmærket i Cambridgeshire, England i marts 2013. Desuden 17/4-18/5 1 2K (LTP KO

m.fl.), 25/4-20/5 1 3K/imm. (JHC m.fl.). Det er svært ud fra de mange indberetninger at konstatere, hvor mange fugle der har været i Skagen, men et gæt er 4-6 forskellige. Hertil kommer årets sidste 22/12 1 1K Gl. Skagen (OS). Hirtshals Havn: 11/4 1 2K (KMO) og 22/4 1 2K (GBL). Sønderklit, Stensnæs: 22/4 1 ad. (HHN).

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Antallet af fund synes at være ret normalt. Der er korri-
geret i tallene for gengangere på dags- og lokalitetsbasis.
Langt de fleste observationer fra foråret er fra Hanstholm,
Hirtshals og Skagen. Det drejer sig formodentlig om ca.
20 fugle i alt, således følgende observationer: 1/1-19/2
4 (2 2K, 2 3K) Hanstholm (HHN m.fl.), 3/1-11/5 5-6 (3
2K, 1 3K, 1-2 4K) Hirtshals (AØ m.fl.), 3/1 1 2K Bygholm
Vejle (JSC), 4/1-8/6 ca. 5 (3 2K, 1 3K, 1 4K) Skagen (ROC

KNP m.fl.), 26/1 1 2K N Slettestrand (BKR), 21/3-15/4 1
2K Agger Tange (JCJE m.fl.), 24/4 1 Jerup Strand (GBL)
og 25/4 1 2K Liver Ås udløb (AØ).

Fra andet halvår ca. 7 forskellige: 7/11-16/12 3 (1 2K, 2
2K) Hirtshals (RSN MCH AØ LJ), 22/11-30/12 2 (1 1K, 1
3K) Skagen (ROC KNP m.fl.), 20-23/12 1 2K Hanstholm
Havn (FRO SGN PSC) og 29/12 1 2K Rødhus Strand
(PHK).

Sum: 205. 1. halvår 167, 2. halvår 38. Indsendere 108.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	57	20	49	33	6	2	-	-	-	-	5	33

Svartbag *Larus marinus*

Endnu et normalt år for denne art, der ligger stabilt i sum
fra år til år, dog med en stigende tendens, når man ser
nogle år tilbage. Vi ved ikke om dette skyldes øget inter-
esse og indberetning eller reel fremgang.

Følgende ynglefund er indberettet – alle tal gælder antal
ynglefugle og ikke par: 3/4 4 Melsig, Arup Vejle (JG),
19/5 2 Hirtsholm (JG), 20/5 15 Tyvholm (JG), 20/5 1000

Græsholm (JG), 20/5 200 Kølpen (JG), 26/5 6 Fruens
Holm (HHN), 30/5 2 Nordmandshage (PR), 30/5 56
Korsholm (PR) og 11/7 10 Store Rotholm (PHM).

Vi nævner også de største rasttal: 5/9 380 Nordstrand,
Skagen (EC), 29/9 450 Hanstholm Slamdepot (TRK) og
6/10 400 Hirtshals Havn (HHLA).

Sum: 21.247. 1. halvår 8913, 2. halvår 12.334. Indsendere 147.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1773	1115	1688	951	2834	552	1792	3938	1911	1702	869	2122

Dværgterne *Sterna albifrons*

En årssum som er på samme niveau som sidste år. Den første fugl ankommer 21/4 1 Mågerodde (ASB). Ultimo april og primo maj ses Dværgterne flere steder i Nordjylland, og det er også i denne tid, at de første slår sig ned på ynglepladserne. Indrapportering af ynglepar giver: 18 Nordmandshage (PR HAC), 10 under etablering Store Knotten (PR), 1 Agger Tange (TBR TRK), som fik

Sum: 333. 1. halvår 128, 2. halvår 205. Indsendere 55.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	7	77	44	145	58	1	-	-	-

to unger på vingerne, 1 Als Odde (SSL), 1 Hou Strand, som fik 3 unger på vingerne (RWR) og 1 Vigsø Bugt (HRC), der fodrer mindst 1 unge. Der gøres ikke større trækobservationer i år, så de største observationer er således også de, som er beskrevet fra ynglepladserne ovenover. Den sidste Dværgterne ses 11/9 1 Nordmandshage (GRØN).

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Det bliver til fem observationer af fem forskellige fugle i år. Blot en af disse er dog på nuværende tidspunkt godkendt af SU, 8/5 1 ad. SØ Grenen (JHC m.fl.). Her foreligger der dokumenterede fund fra Gerå medio

maj og tre fund fra Agger Tange omkring månedsskiftet maj/juni.

Arten er lokal SU-art. Der må ikke refereres til observationer der ikke er godkendt af SU.

Rovterne *Sterna caspia*

Seks Rovterner observeres i år, hvilket er en lille nedgang i forhold til sidste år, hvor der blev set ni. Den første, en voksen fugl, dukker op på trækket ved Skagen 8/5 og opdages på dens Fiskehejre-lignende kald (JHC ROC m.fl.). I sandhed en speciel terne-dag på Grenen, da det også er denne dag, hvor der ses Sandterne!

Derudover der følgende observationer: 1/7 1 Krik Vig (JOP), 2/8 2 Vestsøen, Bygholm Vejle (KØJ HRC BCS m.fl.), 5/8 1 ad. Nordmandshage (PR) og sidste iagttagelse 30/8 1 Gjølvej, Ulvedybet (RWR). Sidstnævnte fugl rastede blandt en flok Hættemåger.

Sortterne *Chlidonias niger*

Sortterne, Han Vejle, 14. juni 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

En lidt større årssum end gennemsnittet for de sidste 10 år, som ligger på 1766. Dette kan dog blot skyldes, at flere observatører har indrapporteret ynglefuglene fra Vejlerne. Der forekommer meget få observationer af Sortterne udenfor Vejlerne. Den første fugl observeres tidligt, 17/4 1 ad. Roshage (FLF). Ni dage senere ses de første fugle på ynglepladsen ved Koglaks, Vejlerne 26/4 10 (AS). Kolonien rummer i år 34 par og 8/7 ses 19 1K fugle ved Lund Fjord (HHN). En pæn produktion

Sum: 1870. 1. halvår 1621, 2. halvår 249. Indsendere 66.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	119	1017	485	214	34	1	-	-	-

i modsætning til sidste år, hvor der blot blev set 3 1K fugle. Der er som vanligt ikke rapporteret ynglefund fra andre steder i Nordjylland end Kogleaks. Fra efterårstrækket er de væsentligste iagttagelser 15/7 3 1K Ulvedyb (FRO), 15/8 5 Agger Tange (CHJ SA) og 31/8 5 ad. + 1 1K Nordmandshage (PR). Den sidste Sortterne og eneste fra september observeres 25/9 1 1K Sønderlem Vig (VJ).

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

Et fabelagtigt invasionsår, som overgår alt, hvad der hidtil er oplevet i Nordjylland, se artikel om invasionen andetsteds i denne rapport. Der observeres i alt 2117 fugle og den altovervejende del af disse, 95%, trækker forbi landsdelen på blot 3 hektiske dage, 17-19/5, hvor de nordjyske ornitologer bliver sendt på overarbejde. Renset for gengangere lyder trækket på 1062 forskellige fugle. Landsdelen rammes af trækket fra Lille Vildmose til Vejlerne, dog bliver den største del af fuglene set ved Lille Vildmose. I den nordlige del ses de fleste fugle omkring Råbjerg Hede-området. I det følgende beskrives trækforløbet for lokaliteter, som oplever de største antal af Hvidvinget Terne, hvorefter observationer fra de mindre lokaliteter remses op. Flest fugle ses i Lille Vildmose, hvor trækket sætter ind

16/5 med 20 (KBC SSC SKR TL m.fl.). Trækket kulminerer 17/5, og her kan vi takke især tre ihærdige fuglekiggere (HAC JBK og Jes Gravgaard), som standhaftigt tæller fugle 06:45-20:00, for at vi har et ret nøjagtigt billede af dagens forekomst. Resultatet tillagt fugle indtil kl 23:00 (KBC) bliver utrolige 677 forskellige. De gennemgående adfærdstræk hos fuglene er, at dagens første kortvarigt fouragerer omkring vestsiden af Grønvej og siden flyver videre mod nord. Fra midt på morgenen opholder fuglene sig for det meste kortvarigt fouragerende omkring den østlige hættmågekoloni, hvorefter de også flyver videre mod nord. De efterfølgende dage ses der også fugle i Lille Vildmose: 18/5 15 (RBI GRØN FRP m.fl.), 19/5 41 (SØK SKS TL m.fl.), 20/5 18 (OEJ JEAL), 21/5 8 (TL) og 22/5 2 (JLG). Dermed kommer vi op på historiske max.

Hvidvinget Terne, Lille Vildmose, 17. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

771 Hvidvinget Terne i Lille Vildmose i 2014.

Vejlerne oplever ligeledes et pænt antal fugle startende med 16/5 2 Vesløs Vejle (SB). Som i Lille Vildmose kulminerer trækket 17/5 med 41 Kogleaks (JKY HHN VFL SB KØJ m.fl.). De efterfølgende dage registreres ved Kogleaks: 18/5 18 (HHN SGN JKY), 19/5 12 (PJP JC) og 6/6 1 (SS). Totalen for Vejlerne ender på 74 Hvidvinget Terne. Råbjerg Hede bliver det tredje store område, hvor der ses mange fugle. Der ses ingen fugle 16/5, men 17/5 antages der at have været 155 forskellige fugle på stræk-

ningen Præstesø (Råbjerg Sø) til Milesøerne over Råbjerg Mile (APR FSH GBL m. fl.). 18/5 er sidste dag med fugle i dette område med 2 Råbjerg Hede (PHP).

Udover de tre ovennævnte lokaliteter, træffes Hvidvinget Terne på følgende lokaliteter under invasionen: 17/5 2 Fyrkat Engsø (CSS), 17/5 3 Halkær Sø (RWR), 17/5 2 Hulsig Hede (KMO), 17/5 5 Vilsted Sø (FRO), 18/5 6 Grenen/Nordstrand (JAE m.fl.), 18/5 6 Juelstrup Sø (TSE), 18/5 1 Kærsgård Strand (BR) og 20+24/5 2 Juelstrup Sø (TSE).

Splitterne *Sterna sandvicensis*

Året starter meget tidligt med en række observationer af, hvad der næsten kan betegnes som en overvintrende fugl i på Grenen/Nordstrand, Skagen: 21/2-9/3 1 2K (ROC EC KNP KEC). Derudover sker forårsankomsten ultimo marts med 20/3 1 Grenen (ROC), 22/3 5 Nordstrand, Skagen (EKR) og 24/3 2 NV Grenen (KNP KEC). Der ses ca. 1000 ynglepar på ynglepladsen på Hirsholm (JG m.fl.) og 182 ynglepar Ørum Sø (HHN). Derudover

er der ikke indberettet ynglefugle.

Der iagttages et enormt stort efterårstræk på Vendsyssels østkyst med de største observationer 11/8 3500 S Nordmandshage (AB), 24/8 3240 S Aså Havn (SØP) og 26/8 2680 N Nordmandshage (PR SØP).

Årets sidste er alle enlige fugle, der ses på Grenen, således 25/10, 2/11 og 15/11 (CHJ MCH ROC m.fl.).

Sum: 37.678. 1. halvår 4717, 2. halvår 28.961. Indsendere 132.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	6	36	2122	5015	1538	2342	25701	859	57	2	-

Splitterne, Hirsholmene, 19. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

Fjordterne, Hirtshals Havn, 1. august 2014. Foto: Hans Henrik Larsen.

Fjordterne *Sterna hirundo*

Året starter med en meget tidlig observation, 30/3 1 Kogleaks (CSS). De næste ses først over en halv måned senere, således 16/4 1 Grenen (ROC) og 16/4 1 Ø Nordstrand, Skagen (HBØ). Største antal fra forårstrækket er ikke imponerende, flest ses 27/4 1759 Ø Nordstrand, Skagen (KNP m.fl.), 6/5 1040 NØ Højen, Skagen (JHC MH) og 11/5 1692 Ø Nordstrand, Skagen (KNP m.fl.). Der meldes om ynglepar følgende steder: 33 Vejlerne (HHN), 12-13 Aalborg Havn (GRA), 1 Rettrup Kær (SR),

1 Juelstrup Sø (TSE), 1 Åsted, Nordsalling (CRT) og 1 Fyrkat Engsø (CSS), som er det første ynglefund for lokaliteten.

De største antal fra efterårstrækket er 2/8 827 S Agger Tange (TRK TBR), 15/8 1440 V Lild Strand (PSC) og 15/8 810 V Roshage (JB). De sidste observationer bliver 13/10 1 1K Grenen (KNP KEC), 13/10 2 1K Butterbakke, Skagen (KNP) og 1/11 1 SV Roshage (MCH m.fl.).

Sum: 25.978. 1. halvår 14.231, 2. halvår 11.747. Indsendere 95.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	1	6516	7521	193	501	10715	475	55	1	-

Havterne *Sterna paradisaea*

Årets første observation er 16/4 7 Sebbesund (HMT), og herefter er der daglige observationer. Der bliver indrapporteret mindst 150 ynglepar ved Nordmandshage og Korsholm (PR) som er den største yngleplads i området. Udover Nordmandshage registreres der følgende antal par: 75 Stensnæs, Voerså og Sørrå (SSL), 49 Als Odde (SSL), 20 Frederikshavn Havn (GBL), 35 Vej-

lerne (HHN), 13 Feggeklit (SSL), 10 Karby Odde (SSL), 7 Jerup Strand og Enge (SSL AØ MHH), 6 Hou (RWR HAC), 5 Gerå Enge og Strand (HAC RSN), 3 Lindholm, Sydthy (SSL), 2 Hirsholm (PES), 2 Ulvedyb (HK), 1 Agerø (SSL) og endelig 1 ynglepar Vester Nyland (JJO). Året slutter med 20/10 1 1K Grenen (ROC) og 26+27/10 1 1K Roshage (HRC CSS FRO).

Sum: 4920. 1. halvår 2526, 2. halvår 2394. Indsendere 110.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	175	2079	272	1579	735	46	34	-	-

Fjord-/Havterne *Sterna hirundo/paradisaea*

Sum: 4473. 1. halvår 3401, 2. halvår 1072. Indsendere 40.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	2653	745	3	793	506	63	10	-	-

Lomvie *Uria aalge*

Årssummen er næsthøjeste nogensinde og den højeste siden 1999. Som det ses af månedstotalerne, er det månederne januar, februar og december, der skiller sig ud, og stort set alle tællinger fra disse måneder er fra Skagen. Det er imidlertid svært at danne sig et overblik over det reelle antal trækkende i Skagen, da de enkelte observatører opgiver vidt forskellige tal for de samme dage. Et enkelt eksempel fra Grenen 15/1: 135 trækkende (obs-

tid 10:40-12:45) (Observatør 1), 2404 trækkende (obstid 09:15-12:23) (Observatør 2). Det første tal er faktisk observerede fugle, det andet tal er estimeret ud fra 5-minutters prøvetællinger hver time og så ganget op med 12 for den pågældende time, og at dømme ud fra sammenlignelige antal for en del obsdage og arter, giver denne metode væsentligt større antal.

Sum: 42.365. 1. halvår 16.401, 2. halvår 25.964. Indsendere 98.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2912	12501	933	33	12	10	4	17	194	869	213	24667

Polarlomvie *Uria lomvia*

Der foreligger ét fotodokumenteret fund, 19/12 1 1K R Grenen. Fundet er endnu ikke indsendt til SU. Der er fem godkendte fund fra Nordjylland.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU

Polarlomvie 1K, Grenen, 19. december 2014. Foto: Knud Pedersen.

Alk *Alca torda*

Et år under 10-års gennemsnittet på ca. 46.000. Langt de fleste træktalet er fra Skagen. Se også kommentar vedr. Skagen-tal ovenfor under Lomvie. Eneste større antal fra

andre lokaliteter er 12/10 227 Hirtshals Fyr (AØ), 31/10 1457 Nordmandshage (PR) og 2/11 820 Hirtshals Havn (KUP).

Sum: 31.850. 1. halvår 1174, 2. halvår 30.676. Indsendere 45.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9	1134	15	6	3	7	3	2	36	19962	10631	42

Tejst,
Hirsholmene,
21. maj 2014.
Foto: Jan Skriver.

Tejst *Cepphus grylle*

Som vanligt er de større antal fra april – august fra ynglepladserne i Kattegat, mens fuglene den øvrige del af året også ses langs vestkysten.

I en oversigt over ynglebestanden af Tejst i Danmark 2014 angives 980-1228 par i Nordjylland mod 1069-1278 par i

Sum: 5452. 1. halvår 5096, 2. halvår 356. Indsendere 84.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	4	21	192	4836	41	23	272	18	22	8	13

2013. De nordjyske par i 2014 fordeler sig med Hirsholmene 930-1050, Deget 35-145, Ndr. Rønner 15- 20, Østerbyhavn 3, Strandby Havn 0-4, Skagen Havn 0-1, Frederikshavn vindmøllefundamenter 0-5 (ikke optalt) (alle via Naturstyrelsen/Sten Asbirk).

Søkonge *Alle alle*

70 fugle er laveste sum i 12 år. Alle fugle ses i årets tre sidste måneder, hvor efterårets første og eneste fra okto-

ber er 26/10 1 Ørhage (CSS). Største antal er 25/11 14 og 6/12 15 begge Grenen (KNP).

Søkonge, Hanstholm Havn, 1. november 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Sum: 70. 1. halvår 0. 2. halvår 70. Indsendere 17.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	38	31

Lunde *Fratercula arctica*

Fem fugle er i den lave ende. Alle fund nævnes: 31/8 1 Grenen (ROC), 22/9 1 Roshage (JBE), 4/10 1 Hirtshals

Fyr (AØ), 29/10 1 Grenen (ROC KEC) og 2 /11 1 Hirtshals Fyr (KMO). Ingen dødfundne fugle i år.

Huldue *Columba oenas*

Et magert år, der antalsmæssigt ligger under gennemsnittet for de sidste 10 år. Det skyldes primært, at Nordjylland hverken forår eller efterår rammes af større træk, hvilket ellers har været tilfældet de senere år. Til gengæld betyder de milde vintre, at der er Huldue i Nordjylland stort set hele året.

Årets første fugle ses årets første dag, 1/1 2 syngende Krabbesholm Skov, Skive (DMB). Forårstrækket er generelt skuffende og kun Skagen noterer træk af betydning. Bedste dage her er 27/2 24 Nordstrand (KNP), 3/3 26 Grenen (KEC) og 6/3 13 Nordstrand (KNP). I alt ses 120 fugle på træk over Skagen. Blot 11 trækkende fugle fra Nordmandshage bekræfter et sløjt forår. Største forekomster af ikke-trækkende fugle er 12/5 16 Hirsholmene (KNP).

Der er indrapporteret ca. 75 ynglefund på en række lokaliteter rundt om i området, mens der er enkeltobser-

vationer af syngende fugle på en række yderlige lokaliteter. I alt er Huldue indrapporteret som sikker eller sandsynlig ynglefugl i 42 Atlas-kvadrater, hvilket underbygger, at arten efterhånden er vidt udbredt i store dele af Nordjylland. Yngletællinger på Hirsholmene kan opgøres til 23 par (JG), mens Rold Skov melder om mindst 29 par, uden at området er gennemgået systematisk. Flest ynglefugle noteres 20/5 15 Græsholm (JG). Også efteråret er generelt sløjt, og der ses stort set ikke noget træk af betydning. Den største observation i andet halvår er således 27/7 10 ynglefugle Bjergeskov (TSE). Eneste anden observation med mere end fem fugle er 25/9 8 Hirsholm (SØP), og der ses kun sølle 6 fugle på træk ved den normalt bedste efterårslokalitet, Nordmandshage. Årets sidste fugle ses 30/12 1 Grenen (ROC) og samme dag 2 Nørreådal, Øby-Løvsdal (TBR).

Sum: 740. 1. halvår 647, 2. halvår 93. Indsendere 97.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	91	225	128	140	57	33	21	22	13	1	3

Ringdue *Columba palumbus*

Ringdue sætter igen i 2014 rekord. Foråret ligger indenfor normalen, mens efterårstrækket er imponerende. Skagen melder om et fint forårstræk med 17.282 træk-

kende fugle, når materialet er rensat for gengangere. Bedste dage er 4/4 2283 Nordstrand (KNP), 17/4 1810 Nordstrand (LPA) og 1500 Grenen (ROC). Større flokke

Ringdue, Grenen, 17. april 2014. Foto: Knud Pedersen.

af rastende fugle ses jævnt henover første halvår med 8/1 2200 Hals Nørreskov (HAC), 15/2 2050 Tjele Langsø (TBR) og 1/3 1900 Tjele Langsø (TBR) som de største forekomster.

Efteråret sætter ny rekord med hele 120.889 fugle. Dette skyldes ikke mindst et fantastisk træk midt i oktober måned, samt igen et mindre træk i december. Igen i år er det lokaliteter som Nordmandshage (16.667) og Ø, Nørreådal (25.262), der udmærker sig, men også Hadsund (13.986) og Vejgård (12.563) viser store tal. Største obser-

vationer er 13/10 13.400 Nordmandshage (PR), som dagen efter toppes af (efter nordjyske forhold) fantastiske 14/10 24.740 Ø (LM). Andre store træk i efteråret med mere end 2000 fugle er 11/10 9300 Skagen Klitplantage (JPIP), 14/10 8520 Vejgård (AB), 29/10 4185 Gerå (HAC), 11/12 2600 Hadsund (TNI), 12/12 6200 Hadsund (TNI) og 14/12 2400 Hadsund (TNI). Hals Nørreskov tiltrækker som sædvanligt mange rastende fugle med 28/10 2200, 25/11 1500 og både 3/12 og 17/12 1200 (alle HAC) som bedste dage.

Sum: 180.572. 1. halvår 59.683, 2. halvår 120.889. Indsendere 151. Indsendere 169.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	9438	11861	19091	16698	1857	738	667	854	1206	79764	9549	28849

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

Et flot år for arten og det bedste i fem år. Tyrkerdue ses normalt ikke hyppigt på træk, men i foråret ses en del trækkende/trækforsøgende fugle. De største trækeforekomster er 21/4 16 Reservatet, Skagen (HAC), 9/5 21 Hirtshals Fyr (AØ), 21/5 16 Grenen (JAE) og 23/5 15 Grenen (JAE). Af øvrige større forekomster fra første halvår kan nævnes tre observationer af mere end 20 fugle: 15/1

20 Ørum ved Viborg (MHH), 21/2 20 Vittrup (CSS) og endelig forårets største tal 18/5 22 Vesterø Havn (PR). I efteråret bl.a. en meget stor forekomst 4/11 63 Gåser (PR) samt en række mindre, hvoraf skal nævnes 15/9 22 Skive Havn (JEAL), 23/9 16 Gøttrup (PHM) og 2/12 15 Ørum ved Viborg (TRK).

Sum: 1212. 1. halvår 767, 2. halvår 445. Indsendere 102.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	152	105	55	86	290	79	27	98	107	33	98	82

Turteldue *Streptopelia turtur*

Året byder på sølle tre fugle, alle fra foråret. 19/5 høres den første fugl, en syngende han, i Hostrup (PKH). Herefter ses blot to trækforsøgende fugle i Skagen: 22/5 1

Grenen (APR JAE JHC KEC KNP SKI) og endelig 8/6 1 Grenen (ESB FRO HHB JHA JMPJ SFX).

GØGE

Gøg *Cuculus canorus*

Indrapporteringen i 2014 er næsten på højde med de seneste par år, hvor der henholdsvis i 2012 og 2013 blev observeret 1255 fugle og 1349 fugle.

Ankomsten sker til normal tid i de sidste dage af april. Første bliver 26/4, hvor der observeres enlige fugle på tre lokaliteter – Klitmøller (JJA), Skram (PET) og Skivren (SWJ). I løbet af den følgende uge bliver der observeret Gøg på en lang række lokaliteter fordelt rundt i landsdelen.

Der er i 2014 hørt 425 syngende Gøge på 249 lokaliteter, hvilket er flere end i 2013, hvor der blev indrapporteret

349 Gøge på 174 lokaliteter. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der i 2013 blev registreret 63 syngende fugle i Nørreådal, mens der i 2014 kun er indrapporteret 7 syngende Gøge.

Flere af de fugle, der er indrapporteret som fouragerende eller rastende, må formodes også at være lokale ynglefugle, da de er observeret på tidligere eller en potentiel ynglelokalitet.

Fra juli sker et meget markant fald i observerede fugle. Sidste bliver 1/9 1 Kogleaks (HHN), 4/9 1 juv Nørre Tornby (KUP) og 6/9 1 Lille Vildmose (TAF).

Sum: 1198. 1. halvår 1144, 2. halvår 54. Indsendere 186.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	16	744	384	27	24	3	-	-	-

Slørugle *Tyto alba*

Efter et par år med kun en enkelt observation, så er det glædeligt med fem observationer af 9 fugle. Observationerne dækker over 3-4 ynglepar og en enkelt observation af en fouragerende fugl (ASB JKK EA JEAL ASB). Det kan være et udtryk for at bestanden igen er ved at

komme lidt på fode, når der i Atlas-projektet er registreret sikker yngel i 7 kvadrater, sandsynlig ynglende i et kvadrat og mulig ynglende i to kvadrater. De sidste år har der ikke været indrapporteret ynglefugle.

Stor Hornugle *Bubo bubo*

I forbindelse med Atlas-projektet er ynglefund hos Stor Hornugle indrapporteret med sikre ynglende i 8 kvadrater, sandsynlig i et kvadrat og mulig i to kvadrater. Ynglesucces har tilsyneladende været begrænset i 2014, da der for seks ynglepar i Thy og Himmerland kun har været sikker ynglesucces for et par, hvor der var tre ud-

fløjne unger (JTN pers. meddelt samt indrapporteret i DOFbasen af TBR TRK HEN).

Uden for ynglelokaliteterne er der enkelte observationer 25/5 1 Rørdal Lergrave (GRA) og 23/8 1 Nørholmskoven (RWR).

Sneugle *Nyctea scandiaca*

Landsdelen har i 2014 været besøgt af flere Sneugler. Fra 21/12 2013 til 7/1 2014 observeres 1 1K (senere 2K) hun i Hanstholm-området (HLÆ FLU RSN m.fl.). Denne fugl observeres også 9/2 1 2K Rubjerg Knude (PLA m.fl.), ligesom den atter er dokumenteret med foto fra Hanstholm 27/3. Samme dag ses 1 2K han R Skørping (Camilla

Købke Rasmussen) som efterfølgende genfindes 28-29/3 i Skagen (Kristian Bluhme m.fl.). Herefter foreligger en fotodokumenteret observation 14-15/4 1 2K hun R Skagen. Hvor ikke andet er nævnt er ovennævnte fund godkendte af SU. Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Sneugle 2K hun, Hanstholm opfyldningsplads, 28. marts 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Sneugle 2K han, Nordstrand, Skagen, 29. marts 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Høgeugle 2K,
Gøgsig Mark,
24. maj 2014.
Foto: Knud Pedersen.

Høgeugle *Surnia ulula*

Der foreligger to SU-godkendte fund af Høgeugle i 2014. Fra 2/12 2013 til 18/3 2014 1 ved Karup Flyveplads (Michael Andersen PBU m.fl.). En Høgeugle ringmærket 13/10 2013 i Skagen genfindes trafikdræbt 17/6 Skagen Klitplantage (TEP via ROC). I mellemtiden observeres den i efteråret 2013 flere steder syd for Skagen (10/11

Møklitten og 16/11 2013 Råbjerg Plantage), mens Høgeuglen i første halvår af 2014 observeres 24/5-10/6 Gøgsig Mark og 10/6 Skagen (Conny Jensen, Morten Ellis Petersen m.fl.). Arten er SU art.

Kirkeugle *Athena noctua*

Der er ikke indrapporteret observationer af Kirkeugle i 2014. Arten har dog fortsat en mindre bestand i Himmer-

land.

Natugle *Strix aluco*

Fra midten af januar høres de første syngende Natugler med 12/1 1 Rebild Bakker (AHO) og 13/1 1 Kokkedal Skov og Slot (KEN) som de første. Det er vanskeligt at give en vurdering af antallet af ynglepar, da observationerne omfatter tudende hanner, hunner der svarer, observationer af unger, samtidig med at der for flere større skovområder ikke er angivet nærmere, hvor observationen er foretaget. Det vurderes dog, at der er indrappor-

teret omkring 88 syngende fugle/yngefund.

De største observationer i yngleperioden er 11/3 7 syngende Høstermark Skov (TL) og 14/7 8 (1 ad. og to kuld med henholdsvis 3 og 4 pull.) Velds Krat (LM).

I andet halvår falder antallet af observerede fugle markant. Hovedparten af sensommerens og efterårets fugle indrapporteres fra Rold Skov området samt fra Tindbæk.

Sum: 356. 1. halvår 227, 2. halvår 129. Indsendere 64.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	6	45	56	25	46	49	35	7	22	33	18	14

Skovhornugle *Asio otus*

Der er indrapportering fra fire vinterstander, 1/1 14 Gammel Vrå (ATL), 16/11 7 Ø (TRK), 25/11 6 Flade Klit (OL), 7/12 4 Gammel Vrå (ATL) og 12/12 12 Hammer Bakker (ATL).

I forbindelse med yngletiden registreres yngel oftest ved,

at de store unger kalder højlydt. Der er i alt indrapporteret 52 ynglepar med syngende fugle eller kaldende/observerede unger. Det er især fra området omkring Rold Skov, at der foreligger indrapportering af ynglepar (AHO TSE HEN).

Sum: 254. 1. halvår 175, 2. halvår 79. Indsendere 48.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	21	6	12	9	32	95	42	-	2	4	13	19

Skovhornugleunge, Vejby, 9. juni 2014. Foto: Hans Henrik Larsen.

Mosehornugle *Asio flammeus*

Antallet af observerede Mosehornugler varierer meget fra år til år. Fra 2004 til 2013 varierer antallet mellem 65 og 340 fugle. Med 76 fugle i 2014 er der således tale om et meget beskedent antal observationer.

Alle observationer i første halvår er af én fugl undtagen 23/3 4 Svankær (LFN). Ved Skagen observeres i perioden 23/3-6/6 Mosehornugle på 17 dage. Observationerne, der især er fra Grenen og Nordstrand, er vanskelige at vurdere i forhold til et totalt antal fugle, da der eksempelvis observeres rastende fugle flere dage i træk.

Sum: 76. 1. halvår 50, 2. halvår 26. Indsendere 55.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	3	10	13	11	6	2	1	2	9	6	6

Der er ingen indrapportering af sikre ynglefund. Fra Atlas-projektet er indrapporteret et kvadrat med sandsynligvis yngel.

I andet halvår observeres meget få fugle spredt over flere lokaliteter langs både øst- og vestkysten. Lige som for foråret er der generelt tale om observationer af én fugl undtagen 22/7 2 Tornbakkerimmen (MHH) og 13/10 2 Hanstholm Fyrhaver (HHN).

Årets sidste bliver 25/12 1 Hanstholmreservatet (JKK) og 28/12 1 Aså Enge og Havn (RSN MON).

NATRAVNE

Natratv *Caprimulgus europaeus*

Antallet af indrapporterede fugle er for andet år i træk faldet markant. Fra 476 fugle i 2012 til 321 fugle i 2013 og til nu 246 fugle i 2014. Der er næsten tale om en halvering i antallet af indrapporterede fugle.

Ankomsten til Nordjyllands sker normalt i begyndelsen af maj, så med første fugle 28/4 3 syngende Ålbæk Klitplantage (HSC), er der tale om en lidt tidlig ankomst. De næste observationer er 7/5 1 syngende Ålbæk Klitplantage (HSC) og 8/5 1 fou Skagen Klitplantage (SAL).

Det totale antal syngende hanner er på 191 fordelt på 42 lokaliteter, hvilket er noget over niveauet for de sidste 3 år, hvor der årligt er registreret omkring syngende 120

hanner. Stigningen i antallet af indrapporterede syngende hanner er sikkert sammenhængende med ynglefugleoptællingerne i forbindelse med ATLAS-projektet.

Lokaliteterne med flest syngende hanner er 10/6 10 Lild Klitplantage (PHM), 1/6 11 Råbjerg Mose (HSC), 9/6 11 Den tilsandede Kirke, Skagen (JPIP), 22/5 11 Ålbæk Klitplantage (HSC), 17/6 12 Bunken Klitplantage (HSC), 11/6 17 Hjardemål Klitplantage (HRC SUB), 15/6 21 Tranum Klitplantage (HHB LBJ) og 18/7 25 Læsø Klitplantage (JJO).

Årets sidste er 2/9 1 død Skagen Klitplantage (BHJ) og 12/9 1 R Gl. Vesløs (SB).

Sum: 246. 1. halvår 163, 2. halvår 83. Indsendere 65.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	3	116	44	73	8	2	-	-	-

Mursejler *Apus apus*

Ankomsten sker i 2014 til normal tid ved månedsskiftet april/maj med første 25/4 1 NØ Liver Ås udløb (AØ). Næste observation er 6/5 hvor efter Mursejler observeres ved mange lokaliteter i dagene herefter.

Forårstræk registreres næsten udelukkende ved Skagen. I perioden 7/5-29/6 registreres i alt 9310 fugle med største 29/5 1500 NØ (GGU), 4/6 2000 NØ (JPIP MH) og 576 1610 Ø (JHC ROC ASF m.fl.). Den største trækobservation

uden for Skagen er 19/5 180 NØ Vandplasken (AØ). Andet halvårs største observationer er fordelt mellem Nordmandshage og Skagen. Fra Nordmandshage er største 28/7 1260 S (PR) og 12/8 1030 (PR), mens største fra Skagen er 10/7 1400 NØ Grenen (EC) og 10/7 3500 NØ Skagen By (EC).

Årets sidste bliver 13/9 1 Mølleparken, Aalborg (RWR) og en meget sen 10/11 1 Grenen (ROC).

Sum: 23.540. 1. halvår 11.534, 2. halvår 12.005. Indsendere 113.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	6054	5479	9438	2544	22	-	1	-

Orientsejler *Apus pacificus*

Et dokumenteret fund, 27/4 1 overflyvende ved Jennes Sø, Skagen. Fundet er omtalt mere uddybende under ar-

tiklerne i denne bog. Arten er hidtil blot truffet to gange i Danmark og ikke tidligere i Nordjylland. Arten er SU-art.

SKRIGEFUGLE

Isfugl *Alcedo atthis*

I de sidste 5 år har der været en positiv udvikling i antallet af indrapporterede fugle. Fra 178 fugle i 2010 til 202 i 2011, 323 i 2012, 379 i 2013 til hele 541 fugle i 2014. Dette er forhåbentligt et udtryk for, at bestanden er godt på vej efter de hårde vintre i 2009/2010 og 2010/2011.

Observationerne i første halvår er alle af 1-2 fugle. Der er dog en række observationer af tre fugle ved lokaliteterne Tange Sø, Nikkelborg Søerne, Hald Sø ved Non Mølle, Tjele Langsø og Mastrup Bæk Søerne i Støvring. Største observation i første halvår er 13/6 4 R Karup Å, Hessellund-Vallerbæk (JAV).

Der er indrapporteret 9 sikre og sandsynlige ynglefund:

Sum: 541. 1. halvår 244, 2. halvår 297. Indsendere 134.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	35	45	64	56	23	21	35	35	59	50	48	70

Uggerby Å (Ravhede-Bindslev) (CP), Uggerby Å (Bindslev-Uggerby) (MCH), Uggerby Å (Mosbjerg-Ravhede) (CP), Mastrup Bæk-Søerne i Støvring (HHB TSE HEN), Døstrup Bæk (AHO), Gårdbogård (CP), Lindeborg Ådal (Vest for Hobrovej) (AHO), Tjele Langsø (TBR) og Tustrup (TN). Herudover er der observationer fra yngleperioden fra yderligere en række lokaliteter.

I andet halvår er der også typisk tale om observationer af 1-2 fugle – dog undtagen 17/9 3 R Halkær Sø og Ådal (TSE), 24/9 3 R Egense Hage (HAC), 13/12 3 R Hald Sø ved Non Mølle (JOK) og 26/12 3 R Mastrup Bæk-Søerne i Støvring (AHO).

Biæder *Merops apiaster*

23 observationer af 55 fugle dækker reelt nærmere over 6-8 forskellige fugle. I perioden 19-30/5 observeres op til 5 Biædere i Skagen (ROC CHJ GGU EMI JHC m.fl.).

Uden for Skagen-området bliver 6/6 2 fou. Tornby Klitplantage (KR) eneste observation. Fra andet halvår er der en enkelt observation 5/8 1 Skagen (ROC LEP JOK).

Hærfugl *Upupa epops*

Det bliver i 2014 til en enkelt observation af Hærfugl. 8/9

1 R Hundborg (KØJ Leif Wurtz personligt meddelt til JK).

Vendehals, Grenen, 23. august 2014.
Foto: Erik Christophersen.

Vendehals *Jynx torquilla*

Med en årssum på 89 ligger denne væsentligt over 10 års-rekorden på 61 fugle fra 2012. Lidt tidlig ankomst med første fugl 17/4 1 Grenen (KO ABK ROC HBØ DMA). Fuglen er måske Skagens tidligste nogensinde? I Skagen registreres 17/4-17/5 9 fugle under forårstrækket (KNP m.fl.). Derudover ses enkelte andre fugle under forårstrækket, men materialet domineres af observationer fra formodede ynglelokaliteter. Det er glædeligt med de mange registreringer af ynglefugle. På flere af lokaliteterne, hvor der er hørt syngende fugle, drejer det sig dog sandsynligvis om trækfugle. Syngende/yngepar fugle registreres i perioden 19/4-11/6 på følgende lokaliteter: Skiveren/Simon Skrivers Klit/Råbjerg, Kylesbæk/Møl-

klitten, Nordmandshage, Tranum Klit, Svinkløv Plantage, Vandet Klitplantage, Tofte Skov, Jægersborg Skov/Nordre Purker, Torstedlund Skov og Ersted Skov, Kielstrup Sø og Skov, Kongsdal Skov/Simonshøj, Kvorning Mølle, Næsset ved Løvskal og C. E. Flensborg Plantage. Atlas III - undersøgelsen rummer rapporter om yngleadfærd i 16 nord- og nordvestjyske kvadrater – heraf 7 nord for Limfjorden. De 4 kvadrater med sikre ynglefund hedder Lund, Bøgelund, Lodskovvad og Tofte Skov.

Fra efterårstrækket som sædvanligt kun få fugle, således 13/8 2 ringm. Grenen (ROC), 16/8 2 Han Vejle (LRJ) og årets sidste observation 23/8 1 Grenen (ROC).

Sum: 91. 1. halvår 83, 2. halvår 8. Indsendere 48.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	19	48	16	2	6	-	-	-	-

Grønspætte *Picus viridis*

De 307 rapporterede fugle i DOFbasen er 50 flere end sidste år. Det skyldes, at der ses 100 flere i februar og marts. Til gengæld afmattes den efterfølgende rapporteringslyst. Ellers er nyheden, at der gennem Atlasundersøgelsen opnås en tiltrængt forbedring af den område-mæssige dækning af Grønspætte. I Atlasprojektets første

år rapporteres om yngleadfærd i 75 kvadrater i Nord- og Nordvestjylland – heraf 28 nord for Limfjorden. De otte kvadrater med sikre ynglefund hedder Hald Sø, Skivum, Dværgetved, Gærum, Tofte Sø, Tofte Skov, Dronninglund, Hals Østermark og Assens.

Sum: 307. 1. halvår 251, 2. halvår 56. Indsendere: 90.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	38	104	43	40	19	10	5	9	11	13	8

Sortspætte *Dryocopus martius*

Årssummen på 158 fugle er 15 større end sidste år. Der er observeret territoriehævdelse og andre tegn på yngleaktivitet på følgende lokaliteter: Næsset ved Løvskal, Ovenskovgård, Brunskov, Stendal Plantage, Nørreådal-Øby-Løvskal, Sødal Skov, Lindum Skov, Ø, Øby, Nørreådal/Rindsholm-Bruunshåb, Hald Sø ved Niels Bugges Kro, Dollerup Mølle, Tofte Skov, Viffertsholm

Dyrehave, Hesselholt Skov, Sønderkov/Rold Skov, Bjergeskov og Skadsholm, Moskov, Torstedlund Skov og Ersted Skov. Atlas III - undersøgelsen rapporterer om yngleadfærd i 16 nord- og nordvestjyske kvadrater – heraf kun ét nord for Limfjorden. De fire kvadrater med sikre ynglefund hedder Dronninglund, Rødding, Årestrup og Tofte Sø.

Sum: 158. 1. halvår 121, 2. halvår 37. Indsendere 52.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	15	45	23	15	18	6	5	8	6	6	6

Stor Flagspætte *Dendrocopus major*

Efter et par rekordår falder årssummen med 1000 til 1965. Dette fald skyldes udelukkende det kraftigt faldende antal fugle i andet halvår, hvor arten ikke kan præstere noget, der ligner en invasion. De største observationer i yngletiden er: 6/3 12 Vivebrogård Skov (TN); 10/3 48 Ves-

ter Lovnkær (TN); 29/3 16 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR) og 5/6 11 Tofte Skov (ATL). Atlas III - undersøgelsen er endnu for ufærdig til at give et reelt billede af yngleudbredelsen i Nord- og Nordvestjylland.

Sum:1965. 1. halvår 1430, 2. halvår 535. Indsendere 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	142	177	471	325	153	162	52	91	79	117	106	90

Lille Flagspætte *Dendrocopus minor*

Årssummen forbliver på sidste års lave niveau – og der er ingen observationer i maj. Langt de fleste observationer er fra kerneområdet ved Hald Sø, hvor årets første rapporterede fugl er 27/2 1 Non Mølle (SVUR). Her og i området ned mod nordøstenden af søen rapporteres gentagne gange om en territoriehævdende fugl i perioden 28/2-28/3 (PWB TRK PBA CSS). Ved Niels Bugges Kro på vestiden af Hald Sø observeres 11+12+29/3 en territoriehævdende fugl (SVUR TMØ AO). Fra Dollerup Mølle i sydenden af Hald Sø registreres 12+22/3 1 syngende han (PBA SVUR), og 25/3 ses desuden en hun samme sted (PBA PB). Herefter rapporteres om udhugning af redehul ved udløbet af Dollerup Bæk 28+29+30/3 og 6/4 (TBR PHP UTE LN). 26/4

ses en fugl nær dette redested (MHH), hvilket bliver årets sidste observation. Uden for området ved Hald Sø ses følgende fugle i området ved Viborg: 18/3 1 territoriehævdende han Vinge, Tjele Langsø (FRO), 20/3 1 han Margrethelund Plantage (ELBB), 23/3 1 hun Undallslund Plantage (ELBB) og 14/4 1 Houlkær (ERBR). Årets eneste observation uden for Viborg-området er således 31/1 1 hun Skagen Klitplantage (DAC). Lille Flagspætte er blandt de arter, hvis yngleforekomst bliver totaloptalt under Atlas III. Foreløbig er der registreret sandsynlige ynglefugle i kvadraterne Hald Sø og Lindum og mulige i Hald Ege-kvadratet.

Sum: 34. 1. halvår 34, 2. halvår 0. Indsendere 31.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	2	21	11	-	-	-	-	-	-	-	-

Lille Flagspætte, Hald Sø, 29. marts 2014. Foto: Hans Henrik Larsen.

Pirol *Oriolus oriolus*

Igen i år er der langt flest observationer af trækkende fugle fra Skagen og stationære fugle i Lille Vildmose, hvor arten tilsyneladende har etableret sig. Foråret i Skagen byder på i alt 15 fugle i perioden 12/5-16/6, og den første fugl ses 12/5 1 Grenen (BL JHC). Herefter ses primært enlige fugle, på nær 22/5 4 hun-farvede fugle (APR JAE JHC KEC SKI) og 9/6 2 hun-farvede fugle (FRO) – alle Grenen. I Lille Vildmose ses Pirol første gang 26/5

Sum: 28. 1. halvår 28, 2. halvår 0. Indsendere 35.

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

Det bedste år siden 2007 (1482), hvilket formentlig skal tilskrives den forøgede aktivitet som følge af Atlas III-projektet. Der foreligger således oplysninger om mellem 106 og 138 ynglepar fra 95 lokaliteter, og i Atlas-databasen er der derudover konstateret sikre eller sandsynlige ynglefund i 19 kvadrater i Nordjylland i 2014.

Årets første fugl ankommer tidligt, en han 30/4 Ting-skov (CP). De største antal i foråret er fra Tofte Skov med 25/5 14 (HAC ATL TC), 31/5 10 (TC) og 27/6 8 (GRØN). Andre større tal fra foråret er 30/5 8 Holtemmen (LG) og 30/5 8 Tornby Klit (KUP).

Som følge af Atlas III er der mange observationer i sommermånederne, og der foreligger oplysninger om mindst 106 sikre eller sandsynlige ynglepar på 95 lokaliteter.

Arten er utvivlsomt overset på mange lokaliteter i de år, hvor der ikke er målrettede undersøgelser, som f.eks. Atlas-projektet. Der foreligger oplysninger om ynglefund

Sum: 1077. 1. halvår 551, 2. halvår 526. Indsendere 151.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	234	316	279	220	26	1	-	-

Rødrygget Tornskade, Skagen, 25. maj 2014. Foto: Hans Henrik Larsen.

1 sy. Portlandmosen (APN). Herefter er der observationer af en syngende han på 13 forskellige datoer frem til 26/6. Der er ingen oplysninger om hun-farvede fugle eller unger i Lille Vildmose i år. I alt ses 16 fugle i 2014, da den syngende han i Lille Vildmose antages at være den samme fugl. Materialet er forsøgt renset for gengangere.

fra en lang række små lokaliteter, som ellers sjældent besøges af fuglekiggere, og arten er tilsyneladende mere udbredt i Nordjylland, end man får indtryk af i rapporterne fra de tidligere år. De største bestande er ca. 20 par i Tofte Skov (HAC TC ATL) og 6 par Tornby Klit (AØ) og Uggerby Å's udløb (AØ), men der mangler systematiske oplysninger fra en række vigtige lokaliteter såsom Hulsig Hede og Rold Skov.

Som sædvanlig drejer de største observationer i andet halvår sig om lokale ynglefugle med 2/8 12 Tornby Klit (KUP), 10/7 10 Tofte Skov (TC) og 6/7 9 Uggerby Ås udløb (AØ) som de største. Fuglene forlader generelt Nordjylland tidligt i år, idet den sidste ses 9/9 1 1K Liver Ås udløb + Kærsgård Strand (MCH SKS), inden der, nøjagtigt som i 2013, dukker en meget sen efternøler op 2/10 1 1K Hjardemål (PHM).

Stor Tornskade, Lille Vildmose, 22. marts 2014. Foto: Tony Ravn Kristiansen.

For tredje år i træk er der et fald i antallet af observationer af Stor Tornskade i Nordjylland, og vi skal tilbage til 2010 (260) for at finde et lavere antal. En del af forklaringen kan være, at arten ikke er eftersøgt systematisk på de senere års suverænt vigtigste lokalitet, Store Vildmose. Herfra foreligger således kun en god håndfuld observationer af i alt 10 fugle, mod f.eks. 23 fugle i 2013, og det er meget usædvanligt, at der ikke foreligger en eneste observation herfra i første halvår.

Derfor er det Lille Vildmose, der har flest fugle i første halvår, og herfra kommer også halvårets største forekomst med 7/1 3 (PR). Derudover er der to observationer af mere end én fugl fra Skagen med 28/3 2 Grenen (ROC) og 10/4 2 Nordstrand (JOK). Derudover er den eneste observation af to fugle fra Skiveren, hvor der ses

to fugle både 17/4 og 19/4 (AWN). Eneste trækkende fugl er 28/3 1 Nordstrand, Skagen (KNP). Forårets sidste observation gøres 16/5 1 Indlandsklitter øst for Rubjerg Knude (JKR).

Der foreligger ingen sikre ynglefund i 2014, og efteråret indledes til sædvanlig tid med 14-15/9 1 Grenen (ROC) samt 19/9 1 Skagen Klitplantage (IUH).

Stor Tornskade ses på en række lokaliteter spredt henover Nordjylland i efteråret, men sjældent mere end én fugl ad gangen. Igen er Lille Vildmose den vigtigste lokalitet med 14/10 3 (TNI) som største forekomst. Andre lokaliteter med fund af to fugle i efteråret er 21/10 Ormstrup Skov (KAHA), 1/11 Als Odde (TNI), 24/11 Sem Hede (AHO) og endelig tre observationer af to fugle i perioden 6-26/12 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR).

Sum: 331. 1. halvår 128, 2. halvår 203. Indsendere 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	31	23	57	16	1	-	-	-	11	72	69	51

Skovskade og Ravn behandles særskilt på næste side. De øvrige kragefugle behandles her under ét.

Husskade (*Pica pica*) har en årssum tæt på det sædvanlige. Fra første halvår nævnes træk/trækforsøg fra Grenen, 9/3-22/5 390 med største 31/3 64 (KNP) og 2/4 42 (ROC). Derudover kan fra første halvår nævnes følgende antal af rastende/overnattende fugle, 9/1 60 Viborg (FRO), 16/3 50 Mastrup Bæk (TSE) og 13/2 43 Nørresundby (SEM). Fra andet halvår kan nævnes 30/11 60 Bejsebakken, Aalborg (HHB), 4/12 50 Øster Sundby (TBA) og 22/12 55 Skagen by (JPIP).

Allike (*Corvus monedula*). Vi skal tilbage til 2008 for at finde en lavere årssum. Siden 2010 har summen ellers været over 100.000. Fra første halvår nævnes de største antal af rastende/overnattende fugle, 3/2 800 Bjergeringbro (TBR), 16/2 700 Fjordparken, Aalborg (HHB) og 5/3 1000 Trynmose (CP). Følgende forårstræk kan nævnes, Grenen 17/2-29/5 11.193 med de største 22/2 1250 og 8/3 1200 (ROC) og 11/3 3915 (KEC) samt Nordmandshage 17/2-21/5 2122 med største 17/2 380, 7/3 385, 10/3 380 og 11/3 640 (PR). Fra andet halvår ses ved Grenen 3/10-30/10 2074 med de største dage 21/10 540 (KNP), 29/10 170 (KEC) og 30/10 1135 (LM). Endelig nævnes følgende tal af rastende/overnattende fugle fra andet halvår, 25/7 3000 Hjørning (TMØ), 3/12 1600 Christiansminde Skov (BLN) og 1/12 1410 Løgstør (BLN).

Allike, Hanstholm Havn, 25. januar 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Råge (*Corvus frugilegus*) har en årssum over middel for de sidste 10 år på 24.769. Fra første halvår kan nævnes følgende antal af rastende/overnattende fugle, 22/1 800 Breum (FD), 10/2 700 Resen, Skive (JEAL) og 3/3 1000 Gravlev Sø (TSE). Der er optalt 815 ynglepar fordelt på 21 kolonier. De største optalte kolonier er Romdrup Ås udløb 300 par (TBA), Industriområde Aalborg Øst 70 par (TBA) og Aars 102 par (BLN). Derudover er der indsendt ynglepar uden angivelse af antal fra 65 andre atlavskvadrater. Endelig kan fra andet halvår nævnes følgende antal af rastende/overnattende fugle, 7/7 550 Vindum Hede (MHH), 23/11 600 Gravlev Sø (TSE) og 14/12 800 Skive by (JEAL).

Sortkrage (*Corvus corone*) Årssummen er i løbet af de sidste 10 år kun overgået af 2010 på 314 og 2012 på 385. Skagen dominerer med antallet af observationer, hvilket skyldes at de samme få fugle bliver indsendt af flere observatører. I en periode 19/4-11/5 er op til 3 fugle set samtidig og fra 6/4 og året ud er op til 2 fugle set samtidig. Derudover er der set 3 fugle 27/10 Als Odde (TN) samt 8/3 2 Ø (TRK) og 25/10 2 Christiansminde Skov (BLN). Resten af årets observationer er alle af en fugl.

Gråkrage (*Corvus cornix*) har en årssum over middel for de sidste 10 år på 48.472. Fra første halvår nævnes følgende observationer af rastende/overnattende fugle, 16/2 1800 Madum Sø (TSE), 3/3 1500 Gravlev Sø (TSE) og 3/6 600 Kastbjerg Ådal (TN). Fra Grenen er der træk i perioden 17/2-5/5 3714 med største 11/3 408 (KNP), 30/3 500 (ROC) og 31/3 323 (KNP). Fra andet halvår nævnes træk fra Grenen i perioden 6/10-25/11 1833 med de største 17/10 248 og 21/10 160 (KNP) og 30/10 1050 (LM) og Als Odde 18/8-30/10 2805 med de største 20/10 833, 27/10 580 og 30/10 1110 (alle TN). Endelig nævnes fra andet halvår følgende forekomster af rastende/overnattende fugle, 9/11 1150 Als Odde (TN), 15/11 647 Løgstør Havn (BLN), 24/11 610 Halkær Sø og Ådal (TSE) og 26/12 1600 Gravlev sø (TSE).

	Sum	1. halvår	2. halvår	Indsendere
Husskade	4446	2444	2002	148
Allike	72780	42075	30705	129
Råge	31456	18330	13126	94
Sortkrage	243	117	126	70
Gråkrage	57640	29317	28323	196

Skovskade *Garrulus glandarius*

Så har der igen været et invasionsår med store tal i efteråret. For at finde en højere årssum skal vi tilbage til 2010 med summen 6012. Med en års sum på 4777 er invasionsåret 2012 tæt på 2014.

Fra første halvår kan nævnes følgende tal af rastende/overnattende fugle, 20/4 15 Hammer Bakker (AB), 3/2 13 Oksholm Skov (SEM) og følgende på hver 12 fugle: 20/2 Vejrum Vestso (TRK), 10/3 Vester Lovnkær (TN) og 29/3 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR). Resten er på

under 12 fugle.

De høje antal fra invasionen kommer i andet halvår. Her kan nævnes Grenen, hvor der i perioden 6/7-30/12 er optalt 700 fugle med de største tal 16/9 75, 18/9 65 og 23/9 100 (ROC) og Nordmandshage 28/7-4/12 866 med de største 25/9 371 (HAC), 11/10 81 (GRØN) og 12/10 60 (HHB). Derudover kan nævnes følgende høje tal af rastende/overnattende fugle, 23/9 90 Skagen by (JPOP), 20/9 62 Hanstholm (JJA) og 20/9 34 Løgstrup (SPP).

Sum: 5257. 1. halvår 1259, 2. halvår 3998. Indsendere 175.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	156	253	250	257	190	153	51	133	2333	893	337	251

Ravn, Fjerritslev, 28. oktober 2014. Foto: Vagn Freundlich.

Ravn *Corvus corax*

For de sidste 10 år er årssummen kun overgået af 2013 på 4794.

Fra første halvår kan nævnes følgende antal af rastende/overnattende fugle, 16/4 44 Over Jonstrup (JKR), 4/5 57 Hellum, Himmerland (CR) og 23/5 70 Dorf Enge (HAC). Disse store observationer ligger sent i yngletiden. Ved Dorf Enge var det frilandsgrise, som tiltrak fuglene, hvoraf mange kunne være lokale ynglefugle. Obsen fra Hellum var kredsede fugle, som kan være lettet fra en tilsvarende fødekilde. Fra Grenen kan nævnes følgende obs af trækkende/trækforsøgende fugle: 27/2 27, 14/3

12 og 2/4 17 (ROC).

Der er indsendt oplysninger om 126 ynglepar. Det største antal end tidligere år skyldes givetvis Atlasprojektet. Flere obs er således kun indsendt til Atlasbasen. Yngleparrene er fordelt regionalt med Vendsyssel 54 (JTN), Thy 13, Mors 5, Himmerland 30, Viborgegnen 10, Salling/Skive 7 og Nørreådal med omgivelser 7.

Fra andet halvår kan følgende obs af rastende/overnattende fugle nævnes, 21/9 59 Halkær Sø (HMT), 24/9 40 Hedegårde ved Vegger (TSE) og 3/11 40 Elkær Plantage (CP).

Sum: 4324. 1. halvår 2305, 2. halvår 2019. Indsendere 220.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	197	375	639	553	408	133	105	156	475	420	536	327

Fuglekonge *Regulus regulus*

Med 6511 fugle overgås det hidtidige rekordår 2000 (hvor der observeredes 5555 fugle – dog af meget færre indsendere). Der er især fugletallet fra oktober, der skaber rekorden. Det største antal er 21/10 540 trækkende

mod syd ved Nordmandshage (PR HAC). Der ringmærkes 171 fugle ved Skagen, Hanstholm og Nordmandshage (MIK KNP HHN HHB GRØN). Yngleadfærd konstateres i 143 nord- og nordvestjyske atlaskvadrater.

Sum: 6511. 1. halvår 1321, 2. halvår 5190. Indsendere 133.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	400	278	323	149	110	61	33	145	696	3113	730	473

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus*

I 2010 fandt GRA en overset bestand den vestlige del af Rold Skov. Den genfindes efter en del søgning af Rold Skov-gruppen i Ersted Skov: 30/3 1 sy. (AHO), 6/4 1 sy. (AHO HAC), 6/6 1 sy (AHO).

Ringmærkning: 23/3 1 Skagen By (MIK), 9/10 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN), 17/10 2 Lild Klitplantage (HHN),

2/12 1 Svankær (ELH), 4/12 3 Nors Sø samt 1 der ikke blev ringmærket (JJA). Alle øvrige: 5/10 2 Hanstholm Fyrhaver (GGU), 10/10 2 Nordmandshage (GRØN), 15/11 1 Grenen (ROC), 21/11 1 Hurup By (ELH), 23/11 1 Grenen (ROC), 16/12 1 Tømmerby Fjord (HHN) og 20/12 3 Nors Sø (FRO).

Sum: 23. 1. halvår 4, 2. halvår 19. Indsendere 11.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	2	1	-	1	-	-	-	7	3	9

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Kun to forårsobservationer: 20/4 1 Grenen (JAE) og 15/5 1 Lille Vildmose (JBK). Der er ingen oplysninger om ynglefund.

I efteråret noteres i alt 22 fugle fra Skagen, hvilket er ganske mange. Flest noteres 5/8 3 TF Skagen (ROC), 8/8 4 TF Grenen (ROC) og 18/9 4 T Grenen (ROC). Derudo-

ver er der en del fugle i Vejlerne henover efteråret med 10/9 6, 11/9 15, 14/9 8 og 16/9 4 – alle Han Vejle (HHN KGP HRC KHK) som bedste dage. Året rundes af med 19/9 1 TF Grenen (ROC) og samme dag endnu en flok fra Vejlerne, nemlig 19/9 3 Han Vejle (HHL).

Sum: 62. 1. halvår 2, 2. halvår 60. Indsendere 21.

Pungmejse, Han Vejle, 19. september 2014. Foto: Hans Henrik Larsen.

MEJSER

Mejser behandles under ét i årets rapport. Efter et flot 2013 er antal observationer af **Blåmejse** (*Parus caeruleus*) tilbage på et mere normalt niveau. 2120 trækkende fugle ved Skagen er under niveauet fra 2013, med 9/3 405 TF Grenen (KEC) som både forårets og årets største antal. Til gengæld er der usædvanligt mange trækkende fugle i Skagen i efteråret, i alt 1878, med 25/10 300 Grenen (ROC) som bedste dag. Trækket ved Nordmandshage er fint og lidt over de senere års gennemsnit med 609 fugle, med 13/10 130 S (PR) som bedste dag. Også Als Odde noterer et efterårstræk med i alt 391 fugle i perioden 21/8-4/11 (TNI LTP). **Musvit** (*Parus major*) ligger indenfor normalen. Trækket over Skagen giver i alt 350 fugle og topper samme dag som Blåmejse, nemlig 9/3 85 Grenen (KEC). I efteråret registreres 243 trækkende fugle i Skagen i perioden 12/9-30/10, mens Nordmandshage har et flot år med 701 fugle i perioden 6/8-4/12, flest 20/10 172 S (PR). Også ved Als Odde registreres et fint træk med 290 fugle, og ikke overraskende er det også her 20/10 132 S (TNI) der er bedste dag. **Topmejse** (*Parus cristatus*) har et flot år, sikkert som følge af mange Atlas-registreringer. Nordmandshage er eneste lokalitet med nævneværdigt træk med i alt 66 fugle i perioden 7/7-23/9, med 28/7 19 (PR) som årets største observation. **Sortmejse** (*Parus ater*) ligger indenfor normalen. En tidlig observation bliver også årets største: 3/2 37 Oksholm Skov (SEM). En anden stor vinterobservation er 4/11 30 Skrødstrup Skov (TNI). Skagen har i alt 130 trækkende med 30/10 35 (LM) som bedste dag. Nordmandshage har et mindre godt år med kun 58 trækkende fugle, flest 13/10 12 (PR). Normalt år for **Sumpmejse** (*Parus palustris*) med 10/3 Vester Lovnkær 30 (TNI) som største antal.

Sortmejse, Skagen Klitplantage, 3. maj 2014.

Foto: Knud Pedersen.

	Sum	1. halvår	2. halvår	Indsendere
Blåmejse	10539	5276	5263	167
Musvit	9826	5797	4029	195
Topmejse	1624	938	686	153
Sortmejse	2389	1467	922	158
Sumpmejse	1643	1172	471	111

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Der fotograferes Skægmejse, Han Vejle, 28. september 2014. Foto: Jan Skriver.

Et rigtigt fint år som ikke er set større siden 2001 (5166), hvor det var Vejlernes Feltstation, der bidrog med rigtig mange observationer. Året vil især blive husket for et meget stort antal fugle i andet halvår, hvor arten dukker op på mange mindre lokaliteter i Nordjylland. Arten har formentlig haft glæde af en forholdsvis mild vinter, idet den er meget sårbar overfor frost og kulde.

Første halvår domineres som vanligt af Vejlerne, hvor de største observationer er 4/1 55 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN), 10/1 60 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN) og 29/6 30 Han Vejle (TRK). Største antal uden for Vejlerne er 16/3 15 Grenen (ROC), 30/3 15 Roddebjerg Sø (HKSØ), 2/6 og 7/6 14 Rærup Slambassiner (AB) og endelig 26/6 15 Nørreådal, Vejrum-Øby (LM). Uden for Vejlerne er der oplysninger om ynglefund fra Gravlev Sø (TSE), Nørreådal, Vejrum-Øby (LM) og

Rærup Slambassiner (AB). I Atlas III er der indrapporteret sikre eller sandsynlige ynglefund fra 18 kvadrater, så arten er mere udbredt, end data i DOFbasen antyder.

I andet halvår er der indrapporteret fugle fra 67 lokaliteter i Nordjylland, men Vejlerne og Skagen noterer sig for samlet set næsten 80 % af fuglene. Fra Bygholms Nordlige Rørskov i Vejlerne skal nævnes et par store flokke: 9/10 210 (HHN), 22/10 67 (HHN) og 9/11 120 (HAC). I alt er der indrapporteret 1315 fugle fra Vejlerne i andet halvår. Fra Skagen er der indrapporteret flere store dage med fugle på trækforsøg: 20/10 72 Grenen (ROC), 25/10 192 Grenen (CHJ), 29/10 166 Grenen (KEC) og 1/11 80 Grenen (EC). I alt noteres 1281 fugle fra Skagen i andet halvår. De største flokke udenfor Vejlerne og Skagen er 17/9 25 Halkær Sø (TSE), 4/10 23 Sønderlem Vig (PKR), 21/10 23 Nordmandshage (PR) og 25/10 20 Præstesø (CP).

Sum: 4214. 1. halvår 852, 2. halvår 3362. Indsendere 147.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	159	50	154	160	127	202	288	226	498	1550	625	175

Toplærke lever livet farligt, Hirtshals, 12. maj 2014. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Toplærke *Galerida cristata*

Igen et år hvor det er dejligt at kunne meddele, at der er ynglefund af Toplærke i Hirtshals. Toplærkens indtog i Danmark fandt sted i begyndelsen af 1800-tallet med introduktionen af jernbanenettet, og bestanden vurderes til at have været på sit højeste fra 1920-1950. Der bliver dog først skabt et reelt overblik over bestandens størrelse med den første Atlas-tælling i 1971-74, hvor der vurderes at være 300-500 ynglepar tilbage i Danmark. Fra 1980-erne går det kraftigt tilbage, og Toplærken forsvinder fra mange danske byer. Fra 2006 findes arten kun i Hirtshals, og i 2008 er denne population nede på to fugle.

Dette negative billede ændres ikke i 2009. Der er stadig kun to fugle tilbage i Hirtshals, som måske har været to hanner, og dermed ser slaget ud til at være tabt for arten (Østerby 2009). I 2010 sker det glædelige, at der pludse-

lig dukker to nye voksne Toplærker op i Hirtshals. Der bliver produceret to unger, og bestanden ryger op på seks fugle. Siden 2010 har bestanden været på 6-10 fugle i Hirtshals, og det er stadig kun i Hirtshals, at der er faste fugle i Danmark. Også i 2014 bliver der konstateret ynglefund i Hirtshals: Et par på cirkuspladsen som får mindst en unge på vingerne og et par ved Hotel Skaga, som også får mindst en unge på vingerne (KUP). I første halvår er største observation 24/1-31/1 8 Parkeringspladsen ved Rådhuset og Cirkuspladsen (AØ KUP BRØN PHP MMR). I andet halvår observeres maksimalt 5 fugle omtrent samtidig 26/12 – tre ved Netto og to på hjørnet af Notkajen og Herluf Trollesgade (SØK). Bestanden ved årsskiftet vurderes til at være 5-7 individer (KUP). Der er ikke observeret Toplærker uden for Hirtshals i 2014.

Hedelærke *Lullula arborea*

Et godt år for Hedelærke i Nordjylland med en årssum på 408, hvilket er den største i rapportens historie. Det er samtidig over dobbelt så mange som sidste år, som dog var et usædvanligt dårligt år grundet en meget kold periode i marts og april, hvilket havde en negativ indvirkning på forårstrækket af Hedelærke. Årssummen for 2014 kan i stedet sammenlignes med gennemsnittet af årssummer for de sidste 10 år på ca. 250. Første halvår byder på et vinterfund af Hedelærke 20-21/1 1 Grenen (ASJ DY ROC). Forårstrækket starter 27/2 3 Nystrup Plantage (JJA) og 3/3 4 Grenen (ROC KEC LEP). Forårets største trækobservation registreres 7/3 8 Nordmandshage (PR), men ret mange flere bliver det ikke ikke til, for totalsummen for forårstrækket ved Nordmandshage ender på 14 fugle, mens der ingen fugle rapporteres om efteråret. Grenen, Skagen, som er den anden store træklokalitet for Hedelærke, når ikke op på samme store dagsforekomst som Nordmandshage, men

Sum: 408. 1. halvår 361, 2. halvår 47. Indsendere 92.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	3	112	109	87	53	14	7	12	9	5	-

er tæt på med 7 fugle en enkelt dag, 19/4 (JAE), og 6 fugle to dage 21/4 (ROC GRØN MVS m.fl.) og 29/5 (CSS). Derimod ses der jævnligt Hedelærke på Grenen gennem hele forårstrækket, hvorfor der kan præsteres en totalsum på 84 fugle.

De første mulige ynglefugle observeres 6/3 1 sy. Skagen By (JPIP) og 1 sy. Vivebrogård Skov (TN). Herefter konstateres der mulige og sandsynlige ynglefugle mange steder i regionen. De største antal syngende fugle er 12/3 7 Lindum Skov (LM), 14/3 4 Damsted Klit (JPIP) og 16/3 4 Ålbæk Klitplantage (MCH).

I andet halvår er de største fund 26/8 4 R Simon Skrivers Klit (LAM) og 17/9 4 R Damsted Klit, Skagen (LAM). Efterårstrækket byder på 9 fugle på Grenen. Årets to sidste observationer er 20/11 1 sy. Mose syd for Siem (TN) og 22/11 2 sy. Øster Tversted (CP), hvor de også har ynglet dette år. Observationerne er renset for gengangere på enkelt dage.

Sanglærke *Alauda arvensis*

Sanglærke, Blovsgårde, 16. maj 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Et jævnt år med en årssum på 14.185, hvilket er ca. 50% mere end sidste års lave sum på 9252. Dette er dog i tråd med årssummerne for perioden 1998-2013, som ligger mellem 1347, den laveste årssum fra 2002, og 19.140, den højeste årssum fra 2002. Mellem 1986 og 1997 ligger årssummerne i et meget høje leje. Den laveste årssum er dengang fra 1991 med 18.669, og den højeste årssum ser vi i 1987 med hele 58.526 fugle! Sanglærken, som overvejende er en trækfugl i Danmark, observeres i alle årets måneder. Forårstrækket sætter ind ultimo januar/primo februar, og februar/marts bliver årets to største måne-

der med ca. 60% af årets fugle. Forårets største trækobservationer ses 17/2 635 Nordmandshage (PR), 10/2 437 Nordmandshage (PR) og 22/2 300 Grenen (ROC KK). Den folkekære forårsbebuder synger første gang fra højen sky 5/2 2 Gl. Vesløs (HRC). Sanglærken forstummer igen ultimo juli med den sidste observation af en syngende fugle 26/7 2 Agger Tange (TOLA). Efterårets største observationer er af rastende fugle: 11/10 250 Lille Vildmose (HAC CR) og 11/10 200 Revlbuske (HHN). Observationerne er ikke renset for gengangere.

Sum: 14.185. 1. halvår 10.280, 2. halvår 3905. Indsendere 207.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	115	4986	3594	975	610	421	323	325	687	1887	185	77

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

En lav årssum på 432, som er under halvdelen af, hvad der blev set sidste år. Tallene svinger dog historisk set meget. Den laveste årssum er fra 1987 med 49, og den højeste årssum er fra 1994 med 3344. Nogen generel tendens i tallene kan egentlig ikke spores. Månedsfordelingen af fugle ser ganske normal ud med flest fugle i de kolde måneder og ingen fugle i sommermånederne. I første halvår er de største observationer: 12/1 14 Thorup og Klim Fjordholme (HHN) og 28/1 14 Hørsted (EST). Sidste forårsobservation af Bjerglærke er 22/5 1 Butter-

Sum: 432. 1. halvår 113, 2. halvår 319. Indsendere 53.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	52	8	15	9	29	-	-	-	8	196	69	46

Landsvale *Hirundo rustica*

Årssummen for Landsvale fluktuerer markant fra år til år. Bare indenfor de seneste 15 år spænder årssummerne fra 43.458 til 402.129, med et gennemsnit på 154.690. Dette følger nøje, hvor mange fugle der registreres på fælles overnatningspladser i august og september. Som det kan ses på grafen er der en god sammenhæng mellem de store årssummer og årsmaks, forstået som årets største observation. I alle årene har de største observationer ligget i perioden 8/8-18/9, og alle årene registreres fuglene i store flokke omkring kendte overnatningslokaliteter såsom Vejlerne, Ulvedybet og Vejrum. Sidstnævnte lokalitet leverer da også næsten halvdelen af fuglene i årssummen for 2014, idet der på tre datoer er observeret en flok på 50.000 fugle: 11/9 (TBR), 18/9 (LM TRK) og 19/9 (TRK). Det nævnes i kommentarerne til alle tre observationer, at der er tale om minimumstal! 2014 er dermed det år med flest indsendte Landsvaler siden 1999, hvor der blev registreret 402.129 fugle.

De første Landsvaler ankommer til normal tid i starten

vej Industriområde, Skagen (JMPJ SKI ASJ).

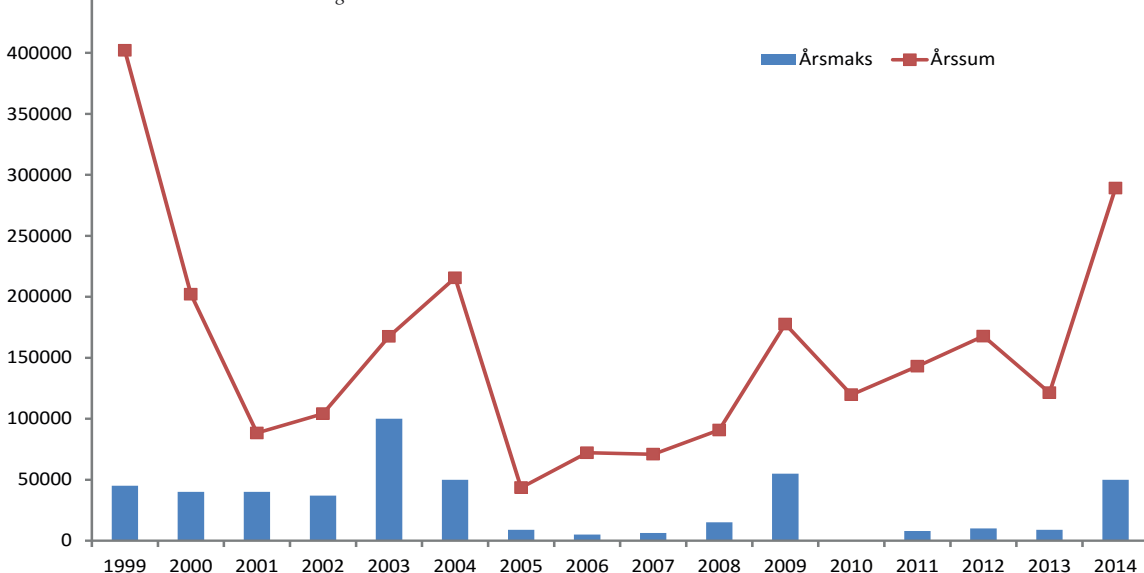
Efter fire måneder på ynglepladserne kommer Bjerglærke retur. Tre observationer fra ultimo september markerer de første gensyn i Nordjylland: 23/9 1 Hanstholm Slamdepot (PES), 29/9 3 Uggerby Strand (ON) og 30/9 4 Hanstholm Fyrhaver (HHN). Andet halvår overgår første halvår, hvad angår størrelse på observationer med 18/12 30 Nørrekær Enge (HHN), 5/10 18 Agerø (JEAL), 25/10 16 Jerup Strand og Enge (AØ) og 17/10 15 Mågerodde (ASB). Observationerne er rensat for gengangere.

af april: 4/4 2 Tofte Sø (GRØN) og 7/4 1 Lille Vildmose (PR) og 3 Skagen By (JPIP). 3993 fugle noteres på træk over Skagen, med 19/5 390 Grenen (JAE) som bedste dag. Forårets største trækobservation er 24/4 525 Klitmøller (JJA). I første halvdel af maj noteres flokke af overnattende svaler i Lille Vildmose med 7/5 4000 (PR), 8/5 4500 (HAC) og 13/5 3000 (PR) som de største antal.

Andet halvår domineres helt af de store tal fra Vejrum, og der er et stykke ned til de næste, større flokke med 25/7 5000 Viskum (TBR) og 8/8 6000 Rærup Slambassin (ATL) som de største. Efterårstrækket berører primært Nordmandshage, hvor der samlet set noteres 16.291 fugle. Bedste dage her er 8/9 13.350 (PR), 9/9 3850 (PR) og 21/9 1420 (RWR). Også Als Odde passeres af mange Landsvaler, i alt 4832, med 18/8 2200 (TNI) som bedste dag.

Årets sidste fugl ses lidt senere end normalt, 23/11 1 Trandum Strand (MON).

Landsvale årsmaks. og årssum 1999-2014.

Landsvale, Lille Vildmose, 1. juli 2014. Foto: Jan Skriver.

Sum: 297.906. 1. halvår 29.548, 2. halvår 268.358. Indsendere 220.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	3464	24061	2023	15602	65762	186421	556	17	-

Bysvale *Delichon urbica*

Et fint år for Bysvale, hvor der især ses mange fugle langs østkysten i august, mens forårstrækket er relativt skuffende.

Bysvale ankommer som regel i anden uge af april, men i 2014 er de første fugle meget tidligt på færde: 30/3 3 Tømmerby Fjord (JGUW) er kun anden gang, at der er registreret Bysvale i marts i Nordjylland nogensinde! Første gang var 29/3 2002 1 Flagbakken, Skagen (HET). Herefter ses de næste fugle først til mere normal tid 16/4 1 Bulbjerg (TBR) og 1 Birkese, Lille Vildmose (CB). Der noteres sammenlagt 747 trækkende fugle ved Skagen med 28/5 85 Grenen (KNP) som bedste dag. Der noteres fem forekomster på over 100 fugle i foråret: 8/5 200 Lille Vildmose (PR), 10/5 100 Gravlev Sø (AHO), 11/5 100 Viskum (TRK), 22/6 100 Viskum (TBR) og 28/6 120 Viskum (TRK). Største observation af ynglefugle er 21/7 100 Gjølbro

(KHK), og der er noteret ynglefund på i alt 28 lokaliteter i Nordjylland. Arten er fortsat vidt udbredt som ynglefugl i Nordjylland med sikre eller sandsynlige ynglefund i 159 Atlas-kvadrater.

Efterårstrækket passerer primært i august og starten af september og berører først og fremmest østkysten med Nordmandshage og Als Odde som vigtigste lokaliteter. Nordmandshage noterer i alt 1633 trækkende fugle, med 5/8 240 (PR), 25/8 351 (AB), 8/9 185 (PR) og 9/9 186 (PR) som bedste dage. Ved Als Odde noteres sammenlagt 1010 fugle med flere gode dage i mellem: 18/8 285, 25/8 280 og 28/8 270 (alle TNI).

Herefter ses der kun få Bysvaler, og året afsluttes med tre observationer i starten af oktober: 1/10 2 Fyrkat (TN), 2/10 2 Lild Klit (PHM) og endelig 13/10 1 Nordmandshage (PR).

Sum: 18.841. 1. halvår 3850, 2. halvår 14.991. Indsendere 147.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	3	258	2226	1363	2137	10911	1938	5	-	-

Rødrygget Svale *Hirundo daurica*

Der ses to Rødrygget Svale i Nordjylland i 2014. Den første ses 17/5 1 Grenen (JHC KNP ABB ASF MH ROC m.fl.). Den anden ses meget sent på efteråret: 2/11 1 Grenen (ROC AB EC JAS JOK m.fl.). Det er det blot an-

det efterårsfund i Nordjylland. Første fund var ved Vigsø 19-21/10 1977. Det bringer det samlede antal op på 43 individer i Nordjylland siden 1977, heraf de 27 i Skagen.

Digesvale *Riparia riparia*

Fremgang efter et par dårlige år, men fortsat under gennemsnittet for de sidste 10 år på 20.052. Som for Bysvale gælder det, at især trækket i august måned var ganske pænt.

Generelt er antallet af observationer faldet markant siden feltstationen på Vejlerne blev lukket i 2003, hvilket også fremgår af nedenstående figur. Før lukningen blev der registreret mange Digesvaler på Vejlerne i august og september. Siden da er det kun i 2011, at der er observeret Digesvale i antal, der kan måle sig med perioden med feltstationen. Dette skyldtes et år med en række usædvanligt store observationer fra Vejrum Vestsø.

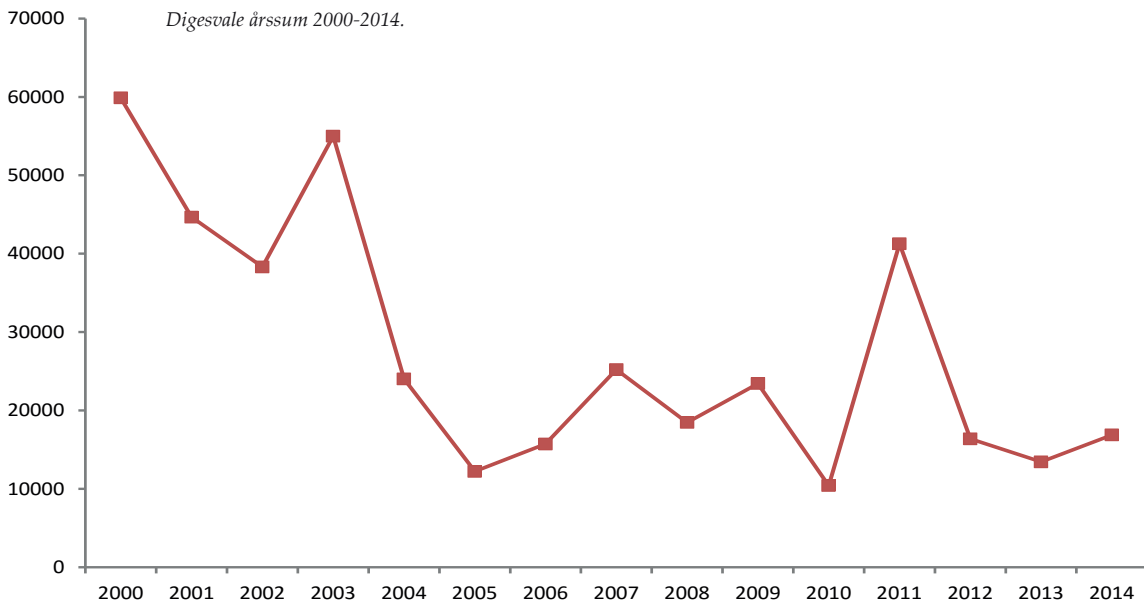
Året starter rekordtidigt med 21/3 1 Kogleaks (HHN). Herefter skal vi frem til 5/4 1 Nordstrand, Skagen (EC), før den næste fugl dukker op. De største observationer i foråret er begge fra Lille Vildmose: 8/5 400 og 13/ 5 500 (begge PR). Der ses 118 trækkende fugle ved Skagen med 29/5 25 Nordstrand (AB) som bedste dag.

Der er en del observationer af ynglefugle i årets materi-

ale som følge af Atlas III-projektet, hvor der er sandsynlige eller sikre ynglefund i 49 kvadrater. Der meldes om ynglefugle på 30 lokaliteter, og på baggrund af materialet anslås det, at der er indrapporteret omkring 950 ynglear.

Andet halvår domineres af en række større flokke, der raster og fouragerer i august måned i vådområder med mange tagrør: 8/8 1500 Rærup Slambassin (ATL), 16/8 600 Vesløs Vejle (HRC), 19/8 1000 Vejrum Vestsø (TRK), 20/8 600 Vejrum Vestsø (TRK) og 24/8 700 Halkær Sø og Ådal (HMT). Egentlig træk ses der ikke meget af, og kun Als Odde kan fremvise trecifret antal (108) med to fine dage som højdepunkter: 18/8 42 (TNI) og 21/8 42 (TNI).

Arten har stort set forladt Nordjylland i løbet af september, men intet år uden de sædvanlige efternølere: 2/10 1 Grenen (KNP), 12/10 1 Grenen (FNI) og så en meget sen fugl 2/11 1 Grenen (MCH).

Sum: 16.859. 1. halvår 3454, 2. halvår 13.405. Indsendere 95.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	240	1968	1245	781	12035	586	2	1	-

Halemejse *Aegithalos caudatus*

Rekordår for tredje år i træk med 2370 fugle rapporteret. Det skal ses i relation til et gennemsnit på 670 fugle om året over de seneste 25 år. Det er en meget stor forekomst i andet halvår, der skaber rekorden. Racerne nordlig og sydlig behandles samlet.

I første halvår således væsentligt færre fugle i marts og april end i 2014. De eneste tocifrede antal i første halvår ses i januar og februar med max. 16/1 14 Houkjer (ATP), 19/1 17 Nørre Ådal (LM) og 1/2 16 Skram (SWJ).

Der er indrapporteret flere ynglefugle end normalt, og

især fra Ø/Øby er der flere store tal i sensommeren, således 7/7 19, 12/7 32 og 5/8 18 (alle LM).

Efterårets store forekomst slår primært igennem i områdets østlige del, ikke mindst ved Nordmandshage. Her ses på seks dage i perioden 20/9 til 28/10 95 trækkende med max. 20/9 22 (AB) og 27/9 23 (RWR). Andre store tal i efteråret er 5/11 18 Gerå (HAC), 15/11 15 Grenen (MCH), 18/11 26 Hammer Bakker (SEM), 22/11 14 Bulbjerg (HMS), 26/11 15 Rasmusmose (SEM) og 29/11 22 Læsø Golfbane (FHK).

Sum: 2348. 1. halvår 909, 2. halvår 1439. Indsendere 100.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	230	204	212	79	101	83	112	44	160	373	470	280

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Man tror det er løgn, men Kurt Prentow (KUP) og Hørsebækken i Tornby Klitplantage, som ligger i Kurts Atlas-kvadrat, og som præsterede 1 2K Blåstjert sidst i marts, er vært for endnu en sjældenhed 30/5 med en syngende Lundsanger (KUP m.fl.). Fuglen synger lystigt til glæde

for mange twitchere og holder til her i over tre uger. Det bliver også KUP, der lukker og slukker med den sidste observation af fuglen 22/6 (KUP SWJ). Det eneste andet fund af Lundsanger i Nordjylland i år er en måske mere forventet ringmærket fugl 15/8 på Grenen (ROC).

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Et exceptionelt år med 11-12 Hvidbrynet Løvsanger i Nordjylland. Dette er den højeste årssum i rapportens historie. Arten er på vore breddegrader næsten udelukkende et efterårsfænomen. Derfor er det højest usædvanligt, at der 9/5 lægges ud med et forårsfund i Nordjylland af arten. Fuglen bliver fundet af SSC, mens han står og snakker med EC ved Sandormesporet i Skagen. Her hører han hvad han er sikker på er en Hvidbrynet Løvsanger, men det kan da ikke passe?! Ikke på denne tid af året. Da observatørerne får kikkerterne på fuglen, afsløres det dog hurtigt, at det er det sørme! Fuglen bliver set af flere observatører, som er på plads i Skagen denne dag (KMO KNP APR JHC m.fl.). Fundet udgør ifølge DOF-

basen det blot andet forårsfund fra Nordjylland. Første er SU-godkendt 6/5 1990 1 Skagen (Per Alström). Fra andet halvår foreligger der observationer af 10-11 fugle, som alle nævnes: 2/10 1 ringm. Grenen (ROC m.fl.), 4/10 1 Hanstholm Fyrhaver (TRK m.fl.), 5/10 1 ringm. Hanstholm Fyrhaver (HHN JKY AU m.fl.), 5/10 1 Lild Strand (KF), 8-11/10 1 Viborg (PBU via FRO), 11/10 1 ringm. Pandrup (WCA via SSC), 11/10 2 ringm. Grenen (ROC m.fl.), 12/10 1 ringm. Grenen (ROC m.fl.). 14/10 1 Agger (HHN PHK) og årets sidste, meget sene fugl, 7/11 1 Grenen (ROC). Den ene af de to ringmærkede fugle på Grenen 11/10 bliver i øvrigt genfanget samme sted dagen efter (ROC m.fl.).

Hvidbrynet Løvsanger, Grenen, 9. maj 2014. Foto: Knud Pedersen.

Skovsanger, Ø Bakker, 30. april 2014. Foto: Tommy Ravn Kristiansen..

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix*

Med en årssum på 364 et fint år, hvilket kan sammenlignes med en gennemsnitlig årssum på 191 for de sidste ti år (2004-2013). Den nylige stigning i årssummer i Nordjylland afspejler bestandsudviklingen i Danmark generelt. Punkttællingsprojektet viser, at bestanden i Danmark er fordoblet siden 2005, hvor den var nede på et alarmrende lavt niveau på 25% af indextallet fra basisåret 1975 (Heldbjerg m.fl. 2014).

Den første observation er 25/4 1 Tofte Skov. Herefter er der daglige observationer af arten. De største observationer

stammer primært fra ynglelokaliteter, således 19/5 9 og 20/5 12 begge Skoven, Læsø (PR), 29/5 7 Uggerby Klitplantage (TVN) og 16/6 8 Læsø Klitplantage (PR), mens 13/5 7 Ø, Nørreådal (LM) måske hovedsageligt drejer sig om trækfugle. I Skagen registreres 84 fugle i perioden 26/4-11/6 (SAL FSH m.fl.), flest 7/5 18 (SAL m.fl.) og 11/5 10 (FSH m.fl.).

Fra efterårstrækket er der som sædvanligt kun enkelte observationer, hvoraf sidste er 31/8 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN).

Sum: 369. 1. halvår 364, 2. halvår 6. Indsendere 101.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	32	234	98	1	5	-	-	-	-

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Gransangeråret starter friskt op nytårsdag med 1/1 1 Grenen (EC). Fuglen betragtes som forsøgende overvintrende, og det gør ligeledes følgende fugle fra første halvår: 11/1 1 Østerild Fjord (HHN), 26/1 1 Tissing Vig (ASB), 17/2 1 sy. Klarisgård, Tjele Å (ATP) og 20/2 1 Klitmøller (LS). Det er allerede slået fast, at der er en udvikling i gang med flere overvintrende fugle i Europa, og vi kommer sikkert til at opleve flere af disse i Nordjylland i fremtiden. Udover de mange overvintrende fugle ses også den største årssum i rapportens historie med 5612. Den flotte rekord fra sidste år slås med 1067 fugle, hvilket svarer til en stigning på 23%. En ikke så ubetydelig stigning, når man tænker på, at årssummen har været støt stigende i en lang årrække nu. Tallet kan måske afspejle en øget interesse for at tælle almindelige arter blandt ornitologer pga. det igangværende Atlasprojekt. Dette får vi svar på i de kommende år.

Forårstrækket starter måske med 10/3 1 sy. Næsset ved

Løvskaal (TRK, som er en måned tidligere end sidste år, hvor marts og store dele af april var præget af meget koldt vejr. Herefter er der mange observationer af Gransanger resten af året, som først betragteligt ebber ud antalsmæssigt ultimo oktober.

Første halvårs største observationer er: 19/4 47 Ø, Nørreådal (LM), 16/4 38 sy. Hou Skov (HAC) og 25/4 25 sy. Skagen By (MIK).

Andet halvår byder på flere større koncentrationer af fugle, hvoraf de største er: 20/9 80 Hanstholm (HRC JJA), 30/9 45 Grenen (ROC KNP JOK MEP) og 23/9 37 Hanstholm Fyrhaver (HHN). To fugle, der vurderes som værende overvintrende, observeres i andet halvår: 6/12 1 Reservatet, Skagen (ROC) og dagen før nytårsaften 30/12 1 Hirtshals Øststrand (MCH). Observationerne i skemaet er udover en enkelt stor observation ikke renset for gengangere.

Sum: 5612. 1. halvår 3057, 2. halvår 2555. Indsendere 195.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	2	479	1695	878	511	179	316	1120	428	3	2

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

Sidste års fremgang i årssum følges desværre ikke op i år. Derimod oplever vi en skuffende årssum på 2875, hvilket blot svarer til 72% af sidste års sum. Nedgangen kan måske skyldes den relativt kolde start på maj måned. Der mangler også ringmærkningsdata fra Skagen i foråret, hvilket under normale omstændigheder ville have spædet lidt til årssummen.

Den første observation af Løvsanger indtræffer lidt tidligere end normalt, og det drejer sig om en enkelt fugl 10/4 1 sy. Klosterskov (LM). Herefter går der nogle dage, før forårstrækket går i gang for alvor til sædvanlig tid

med to observationer: 15/4 1 Torsager Skov (LM) og 15/4 1 Nordstrand, Skagen (HBØ DMA). Herefter er der daglige observationer af Løvsanger. De største observationer fra første halvår er: 26/4 29 Måstrup Mose (MCH), 3/5 36 Tversted Kommuneplantage (MCH) og 13/5 34 Ø, Nørreådal (LM).

I andet halvår stammer de største observationer alle fra Grenen: 22/8 50, heraf 36 ringm. (ROC m.fl.), 13/8 40, heraf 24 ringm. (ROC m.fl.) og 18/8 40, heraf 24 ringm. (ROC m.fl.). De sidste Løvsangere takker af 20/9 2 sy. Als Odde (CSS).

Sum: 2870. 1. halvår 1796, 2. halvår 1074. Indsendere 156.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	609	1187	370	42	564	98	-	-	-

Munk *Sylvia atricapilla*

Bestanden af Munk er i fremgang i Danmark, og arten er ved at etablere sig som fast vintergæst i landsdelen (Nordjyllands Fugle 2013). Sidste år så vi et rekordstort antal rapporterede fugle i Nordjylland, og denne rekord bliver i år slået med 17% med en årssum på 3141.

Sidste år blev der registreret 31 fugle i første og anden vinterperiode. I år registreres i de samme to perioder 80 fugle, så det er tydeligt, at Munk bliver mere og mere almindelig om vinteren. Forårstrækket ser ud til at starte omkring medio april, hvor antallet af observationer per

dag og antallet af fugle per observation stiger markant. De største observationer af syngende fugle er her 3/5 20 Ø, Nørreådal (TBR), 12/5 20 Vester Lovnær (TN) og 19/6 20 Vindum Skov (KAHA m.fl.).

Årets største observationer er alle fra andet halvår fra ringmærkningen på Grenen: 11/10 60 Grenen (ROC KNP TSØ OS KK m.fl.), heraf 31 ringmærkede fugle, 13/10 50 Grenen (ROC KHT PET MEP PBJ m.fl.), heraf 29 ringmærkede fugle og 12/10 40 Grenen (ROC FNI HSØ IMP LEJ m.fl.), hvoraf 15 blev ringmærket.

Sum: 3141. 1. halvår 2010, 2. halvår 1131. Indsendere 166.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
19	31	22	503	945	490	155	77	440	408	43	8

Havesanger *Sylvia borin*

En rigtigt pæn årssum på 670 fugle, som næsten er en fordobling af den gennemsnitlige årssum for 10-års-perioden 2001-2010, som lyder på 360 fugle. Der findes en uskreven regel, der siger, at hører man Havesanger i april, så skal den også ses, før at observationen er troværdig! Udokumenterede april-fund er derfor ikke taget i betragtning i denne artsgennemgang. Med disse fund sorteret fra, vurderes forårstrækket at starte 2/5 med det første fund 1 Østerådal, Aalborg (SEM). Herefter begynder Havesanger at blive rapporteret jævnlige.

De største observationer fra første halvår er 4/6 9 Nørre-

ådal, Øby-Løvsdal (TBR), 9/6 9 Valsgård Bæk/Bramsløvs Bakker (CSS) og 20/6 14 Tjele Langsø (TBR) – alle syngende fugle.

Den største observation fra efteråret er 7/9 40 Hanstholm Fyrhaver (SA JJA m.fl.). Årets sidste observationer er alle fra Grenen: 2+3/10 1 og 13-14/10 1 ringm. (ROC m.fl.). Observationerne er renset for gengangere på enkelt dage, hvor flere observatører har rapporteret det samme store antal fra samme lokalitet. Nogle observationer fra oktober er ikke taget i betragtning, da de ikke er dokumenteret.

Sum: 670. 1. halvår 414, 2. halvår 254. Indsendere 104.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	242	172	40	74	142	2	-	-

Hvidskægget Sanger *Sylvia cantillans*

Året byder på en langtidsstationær Hvidskægget Sanger i Skagen. Fuglen, en 2K han, ses ved Batterivej tæt på Nordstrand 1-14/5 (TWJ m.fl.). Fuglen bliver bestemt til at være af østlig oprindelse og hørende til racen *albistri-*

ata. Det er et noget skravlet individ, som mange fuglekiggere, der traditionen tro opholder sig i Skagen i maj, får at se. Den mangler således alle halefjer og ser dermed ret spøj ud, når den flyver mellem buskene om-

Hvidskægget Sanger,
Skagen, 9. maj 2014.
Foto: Lars Grøn.

kring det sorte sommerhus ved bunkeren. Her opholder den sig i hele perioden og bliver hørt både syngende

samt kaldende. Der foreligger hidtil ni fund af arten i Nordjylland. Arten er SU-art.

Høgesanger *Sylvia nisoria*

Med 9-11 observationer bliver 2014 det bedste år for Høgesanger i Nordjylland i mands minde. Observatorerne i Skagen bliver forkælet med uhørte seks forskellige fugle, hvoraf tre bliver set på én og samme dag. Dette er aldrig før sket i Nordjylland!

Den første fugl i Skagen, hvor alle observerede fugle er fra Grenen, er 15/8 1 1K ringm. (ROC KNP JMP JOK EKR). Herefter følger 23/8 1 1K ringm. (ROC m.fl.) og 4/9 1 1K ringm. (ROC), sidstnævnte fugl genfanges desuden 5+9/9 (ROC). Netop 9/9 skal vise sig at blive den helt store Høgesangerdag på Grenen, idet der udover den genfangede fugl ringmærkes yderligere to 1K-fugle (ROC). Hermed synes året for Høgesanger for Skagens

vedkommende at være forbi, men en måneds tid senere, 8/10, feltobses endnu en 1K-fugl på Grenen (ROC EC). Ud over observationerne fra Skagen er der følgende observationer fra Hanstholm Fyrhaver: 2-3/9 1 1K (TVN m.fl.), 5/9 1K (HHN) og 7/9 1 1K ringm. (JKY m.fl.), sidstnævnte genfanges 12/9 (AU JKY HHN JTK). Det er uvist hvor mange fugle der reelt optræder i Hanstholm Fyrhaver, men der har været mindst én og maksimalt tre fugle.

Uden for Skagen og Hanstholm er der to fund i 2014: 6-10/9 1 1K Liver Ås udløb (PHP KUP MMR MCH AØ) og 7/9 1 1K Skårup, Vejlerne (JFA HHN JMU). Se artikel om fundet ved Liver Ås udløb andetsteds i rapporten.

Gærdesanger *Sylvia curruca*

Med en årssum på 808 fugle meldes der i år om 28 flere fugle end sidste år. En god årssum, som ligger 55% over den gennemsnitlige årssum fra perioden 2001-2010. Gærdesangeråret starter med et gensyn med det stationære eksemplar fra sidste år af den østlige race *halimodendri* 1/1 1 Grenen (EC). Den ses ikke sidenhen. Forårstrækket starter til sædvanlig tid med de første observationer af Gærdesanger 19/4 1 sy. Gl. Vesløs (SB), 20/4 2 sy. Viborg (VL) og 20/4 1 sy. Uggerby Å (Mosbjerg-Ravhede)

Sum: 808. 1. halvår 656, 2. halvår 152. Indsendere 135.

(CP). De største observationer fra første halvår er: 3/5 15 Grenen (JHC), hvor der rapporteres om et stort fald af Gærdesanger og 18/5 12 Agger Tange (KØJ).

Andet halvår byder på en stor observation 6/8 10 R Grenen (ROC KNP). Der er tre fund fra oktober, som runder året af: 3/10 1 Aså Havn (RSN), 5/10 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN FLH FF EH) og 9/10 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	-	-	142	401	113	12	85	52	3	-	-

Torsanger, Lille Vildmose, 14. juni 2014. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Torsanger *Sylvia communis*

Endnu et godt år for Torsanger med den næsthøjeste årssum i rapportens historie, kun overgået af 2011 med 3678 stk. Efter nogle meget sløje år i begyndelsen af det nye årtusinde, hvor årssummerne lå og svingede omkring 1000 fugle, er vi nu inde i en stabil periode. Siden 2006 er der ikke set årssummer på under 2000 fugle. De første Torsanger dukker vanen tro op ultimo april med 20/4 1 sy. Flagbakken, Skagen (JHC), 25/4 1 Skagen By (MIK) og 26/4 1 sy. Sundby Kær, Mors (MAKR). Den største forårsobservation findes 23/5 84 Reservatet, Skagen (HAC). Den største efterårsobservation er fra 7/8 50 Grenen (ROC MEP STK KNP EKR m.fl.), hvoraf 24 blev ringmærket. Torsangerne trækker ikke pinen ud, men forsvinder lige så pludseligt som de ankommer med næsten daglige iagttagelser indtil de to sidste observationer 24/9 1 Grenen (ROC JØP) og 24/9 1 Skagen By (KEC).

Torsanger virker slående stabil i sine trækvaner. Hvor vi med andre *Sylvia*-sangere typisk ser nogle enspændere, der bliver hængende en god stund, inden de endelig forsvinder fra vores område, ses dette sjældent hos Torsanger. Gransker man data fra tidligere år viser det

sig, at dette er typisk for Torsanger. Ifølge Nordjyllands Fugle 2006-2013 registreres de sidste observationer af Torsanger i de respektive år på flg. datoer: 18/10 (2006), 2/10 (2007), 20/9 (2008), 23/9 (2009), 20/9 (2010), 2/10 (2011), 19/9 (2012) og 29/9 (2013). Altså kun 2006 skiller sig rigtigt ud med en ret sen observation 18/10. Dette er også den eneste sene fugl fra 2006. Den næstsidste fugl fra 2006 træffes på normal afskedsdato, nemlig 24/9. Ud over dette og de tidlige oktoberfund fra 2007 og 2011 er der kun gjort ét andet oktoberfund af Torsanger siden 1986, og det er fra 7/10-2003 (Fugle og Dyr i Nordjylland 2006). Torsanger har en stor bestand i den gamle verden, hvoraf Europa udgør 50-74% af udbredelsesområdet. BirdLife International anslår i 2004 den samlede bestand af Torsanger i verden til at være på 14-25 millioner ynglepar og stigende. Torsanger yngler så langt mod nord som Midt- og Nordnorge (BirdLife International 2015). Det er bemærkelsesværdigt, at der med en stor skandinavisk bestand kun foreligger fire nordjyske oktoberfund af arten siden 1986, og dette faktum understreger blot yderligere, at trækvanerne hos Torsanger er nøje fastlagte.

Sum: 3651. 1. halvår 2245, 2. halvår 1406. Indsendere 162.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	23	1356	866	364	837	205	-	-	-

Græshoppesanger *Locustella naevia*

For vores eneste almindelige Locustella-sanger ser vi en årssum på 348. Dette er en nedgang på 16% i forhold til gennemsnittet for de sidste fem år, som er på 413 fugle. De første observationer af Græshoppesanger i 2014 gøres en lille uge tidligere end normalt med 19/4 1 Vandplasken (BRØN MCH AØ) og 20/4 1 Nørreådalen, Øby-Løvskaal (LM). De største observationer er: 18/6 7 Elling Ås Udløb (RSN), 20/5 6 Lindholm Fjordpark (SKS), 26/5

5 Lille Vildmose (PR) og 10/6 5 Tofte Skov (PR). Alle iagttagelser drejer sig om syngende fugle. Et usædvanligt septemberfund udgør årets sidste, og det er ikke underligt, at dette netop drejer sig om en fugl, der ryger i et net og ringmærkes, fuglens skjulte adfærd taget i betragtning: 12/9 1 ringm. Hanstholm Fyrhaver (AU HHN JKY JTK).

Sum: 348. 1. halvår 303, 2. halvår 45. Indsendere 80.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	23	181	99	43	1	1	-	-	-

Savisanger *Locustella luscinioides*

Der høres fire syngende fugle i år, som alle nævnes her: 4-30/5 1 Han Vejle (HHN), 8-10/5 1 Haldager Vejle (RSN

AB SKS MON), 26/5-2/6 1 Sønderlem Vig (TN PKR) og 7/6 1 Selbjerg Vejle (CSS).

Gulbug *Hippolais icterina*

En udmærket årssum på 406, som kun i nyere tid er overgået af årene 2011 og 2012 med årssummer på henholdsvis 417 og 432. Den første Gulbug høres med sin karakteristiske badedyrssang 8/5 1 Nørreådal (TRK). Fra første halvår gøres de største observationer 22/5 7 ringmærket Hanstholm Fyrhaver (JKY JJA AU), 29/5 8 Hanstholm Fyrhaver (TRK), 9/6 7 Grenen Camping (FRO) og

16/6 7 Skagen By (ROC).

Fra andet halvår foreligger en kæmpe observation fra ringmærkningslokaliteten på Grenen med 13/8 20 Grenen (ROC JLG LAM TEP m.fl.), hvoraf 18 bliver ringmærket. Årets sidste observationer er 26/8 1 Grenen (ROC) og 6/9 1 Vrensted (POK).

Sum: 406. 1. halvår 337, 2. halvår 69. Indsendere 106.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	180	157	18	50	1	-	-	-

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

En årssum på 513 er mindre end sidste års 664 fugle, men stadig bedre end gennemsnittet for de forrige 10 år (2004-2013), som ligger på 433 fugle. I denne periode er der ikke sket de store udsving i antallet af observerede fugle. Gennemsnittet for 2004-2013 på 433 fugle er kun ca. 25% af gennemsnittet for 15-års-perioden 1986-2000, som ligger på 1679. Dengang blev der foretaget systematiske optællinger i Vejlerne, og det ville selvfølgelig have bidraget betragteligt til nyere tids tal, hvis dette stadig blev gjort. Siden der ikke er registreret mærkbare udsving siden optællingerne fra Vejlerne ophørte, kan man mistænke, at der faktisk ikke er sket de store udsving i antallet af Sivsanger i Nordjylland, og at dette igen er indikator for, at bestanden af Sivsanger er stabil. Punkt-tællingsprojektet bekræfter dette og viser, at Sivsanger i

Danmark har været stabil i perioden 1975-2004. Derefter sker der en lille reduktion i bestanden, og siden 2004 har indekset været mere eller mindre jævnt på 90% af basisåret 1975 (Heldbjerg m.fl. 2014). Altså ikke de voldsomme udsving.

Årets første fugl observeres en uge tidligere end normalt, 15/4 1 sy. Sønderlem Vig (LN PKR m.fl.). De største observationer er alle fra første halvår: 2/5 15 Kogleaks (JBE), 10/5 21 Rærup Slambassiner (AB), 2/6 33 Lille Vildmose (PR) og 15/6 15 Skårup Odde (TRK).

Årets sidste observationer er fra september: 2/9 1 Tømmerby Fjord (HHN), 4/9 1 Grenen (ROC PBJ TEP LAM FLS m.fl.), 7/9 1 Glombak (HHN) og 11/9 1 Grenen (ROC FLS BNH).

Sum: 513. 1. halvår 470, 2. halvår 43. Indsendere 91.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	37	307	126	20	19	4	-	-	-

Sivsanger, Hjarbæk Fjord, 24. april 2014. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Buskrørsanger, Skagen, 9. juni 2014. Foto: Frits Rost.

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*

Året byder på en regulær landsdækkende invasion af Buskrørsanger. Fra Nordjylland foreligger fem godkendte fund, hvoraf de tre er fra Skagen: 22/5 1 ringm. Hanstholm Fyrhaver (AU JKY JJA), 27/5 1 sy. Sandormesporet, Grenen (JKI MHP m.fl.), 5/6 1 sy. Fyrvej, Skagen (ROC m.fl.), 9/6 1 sy. Grenen Camping (JSP FRO m.fl.) og 10-15/6 1 sy. Aså Enge (RSN MON m.fl.). Det bliver spændende at følge artens fremtidige udvik-

ling. Buskrørsanger, som har en udbredelse øst for Danmark mod Centralasien, ekspanderer mod vest, måske pga. klimaændringer (BirdLife International 2015). Det første danske ynglefund ved Vestvolden i København fra 2012 bliver nok ikke det sidste, hvis denne udvikling fortsætter. Arten er SU-art.

Kærsanger *Acrocephalus palustris*

Kærsanger, Lille Vildmose, 3. juni 2014. Foto: Jan Skriver.

En pæn årssum på 721, som kun overgås i nyere tid af årene 2010, 2011 og 2012 med henholdsvis 822, 828 og 742 fugle, Tallet skal måske tages med et gran salt, da rigtigt mange ornitologer er ude at lytte efter Buskrørsanger under dette invasionsår, og samtidig er Atlas-projektet påbegyndt. Man må derfor forvente, at der også bliver indrapporteret flere Kærsangere end i et normalt dækket år. Der lægges ud med to tidlige observationer: 7/5 1 Lille Vildmose (HAC) og 7/5 1 Skagen Haveforening (NBJ EEE). Herefter går der 6-8 dage inden de næ-

Sum: 721. 1. halvår 686, 2. halvår 35. Indsendere 101.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	152	534	30	5	-	-	-	-

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

En årssum på 1237 er på niveau med nyere tids tal, som dog er lavere end tidligere. Punkttællingsprojektet viser, at bestanden i Danmark efter en kort årrække efter basisåret 1975 lagde sig på et stabilt indekstal på 85% af basisåret indtil 2004. Herefter er det desværre gået nedad år efter år, og det ser ud til, at indekstallene stabiliserer sig på et nyt lavere leje på omkring 65% af basisåret. Rørsanger ankommer til normal tid i Nordjylland: 26/4 1

Sum: 1237. 1. halvår 835, 2. halvår 402. Indsendere 123.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	17	389	429	133	189	70	10	-	-

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Drosselrørsanger har været knapt årlig i Nordjylland i nyere tid, men i år noteres i alt mindst fem forskellige fugle. I Lille Vildmose høres i mosens nordvestlige hjørne en fugl 22/5 (BBM). Efterfølgende høres to forskellige ved gravebanerne umiddelbart nord for Hegnsvej i perioden 26/5-14/6 (PR m.fl.). Herefter høres kun en enkelt frem til 22/6. Det er uvist, om den tidlige fugl er en anden end de to ved Hegnsvej. Der bliver ikke registreret indikation på yngleforsøg, hvorfor det givetvis har dre-

ste observeres, og arten begynder at optræde dagligt i Nordjylland: 14/5 1 Store Blåkilde (HAC), 16/5 1 Gl. Vesløs (SB) og 16/5 3 Romdrup Ås Udløb (GRØN). De største observationer er 3/6 16 Svanfolk (TN), 3/6 16 Uggerby Å (Bindslev-Uggerby) (MCH), 10/6 33 Lille Vildmose, heraf 14 Birkesø (PR) og 10/6 18 Moser ved Lyngdrup Bæk (HHN) – alle fund drejer sig om syngende fugle. Den sidste Kærsanger for i år observeres 26/8 1 1K ringm. Grenen (ROC m.fl.).

Romdrup Ås Udløb (TBA) og 27/4 2 Han Vejle (AS). De største observationer er: 3/6 20 Kølsen og Vorde Enge (TRK), 7/6 24 Rærup Slambassiner (AB), 15/6 20 Han Vejle (TRK), 25/6 20 Lille Vildmose (CSS OEH) og 26/6 22 Nørreådal, Vejrum-Øby (LM) – alle syngende fugle. Den sidste Rørsanger for i år findes 11/10 1 Læsvig (HRC SUB m.fl.).

jet sig om hanner på forlænget træk. Arten er i øvrigt kun tidligere registreret i Lille Vildmose-området i 1972 og 1990, hvor det begge gange drejede sig om syngende hanner i Portlandmosen (PR). Udover fuglene fra Lille Vildmose kan Drosselrørsanger med sin rustne stemme i år opleves følgende steder: 29/5 1 sy. Skarvsøen, Skagen (PHP BWI CHJ CALU JMP m.fl.), 11-22/6 1 Ellekrattet, Skagen (ROC MH UB RSN JM) og 12/7 1 kaldende Overklitten Sø, Tranum Klitplantage (BKR).

Silkehale *Bombycilla bombycilla*

En meget lav årssum mod et 10-års gennemsnit på 14.483. De største observationer i første halvår er 7/1 200 Frederikshavn Havn (TLY), 8/1 205 Frederikshavn (VAG), og 22/4 98 Reservatet, Skagen (HAC). Forårets sidste fugle ses alle i Skagensområdet, 27/4 1 Flagbakken (JSP), 28/4

1 Skagen By (FNI) og 30/4 7 Ø Nordstrand (KNP). Den første fugl i andet halvår ses 21/10 1 Øsløs (PHM) og efter 30/10 ses arten regelmæssigt. De største observationer i andet halvår er 8/11 120 Skagen By (JPII) og 19/11 100 Frederikshavn (CP).

Sum: 3277. 1. halvår 1682, 2. halvår 1595. Indsendere 53.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1016	296	63	307	-	-	-	-	-	80	1223	292

Spætmejs *Sitta europaea*

Årsummen på 3010 er den højeste i mere end 25 år. Årets tre største observationer er 10/3 37 Vester Lovnkær, Hadsund (TN), 18/3 30 Visborggård Skov (TN) og 4/11 29 Skrødstrup Skov (TN). Fugle med yngleadfærd

registreres i 112 kvadrater i Nord- og Nordvestjylland. I Skagen, hvor arten kun lige er årlig registreres følgende fugle: 4/4 1 TF Grenen (ROC) samt 3-4/4 og 12/10-10/12 1 Batteriskoven (JOK JPIP BHJ).

Sum: 3010. 1. halvår 2018, 2. halvår 992. Indsendere 144.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
172	323	744	511	107	161	57	117	166	173	250	229

Træløber *Certhia familiaris*

Fremgangen fortsætter, idet der ses 226 flere fugle end sidste år, men dette skyldes delvist et større antal observationer i marts. De 1002 fugle kan dog sammenlignes

med et 10-årsgennemsnit på 218 i perioden frem til 2010. I Atlas-undersøgelsen er der foreløbig angivet yngleadfærd i 101 kvadrater i Nord- og Nordvestjylland.

Sum: 1002. 1. halvår 700, 2. halvår 302. Indsendere 119.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
34	94	262	177	87	47	24	29	35	51	89	74

Korttået Træløber *Certhia brachydactylos*

Årets sum er større end sidste år, men der er især en kraftig forskydning med flere observationer i februar og marts samt færre i måneder herefter. Langt størstedelen af årets observationer stammer fra området omkring Viborg. På følgende lokaliteter i dette område er der observeret Korttået Træløber: Vindum Skov, Stenhuse, Flyndersø/Snævringen, Tjele Langsø, Viskum Skov, Søndersø/Viborg, Viborg (Klosterskoven ved Asmild Kirke), Rindsholm Mose/Skov samt en række lokaliteter omkring kerneområdet ved Hald Sø. Herfra er der fx hele 66 observationer ved Niels Bugges Kro med et maksimum på 6 syn-

gende hanner 27+28/2 (SVUR PWB). Derudover følgende store observation fra området ved Hald Sø: 27/2 5 sy. Non Mølle (FRO).

Uden for området ved Viborg er der blot følgende observationer: 18/2 1 Snævringen, Flyndersø (LN), 1/3 1 Lundbæk Landbrugsskole, Nibe (RSN MON), 12/3 1 Viffertsholm Hovskov (TN) og 11/10 1 ringm. Hanstholm Fyrhaver (HHN). Der er tale om det blot andet fund nogensinde i Hanstholm.

Atlas III rummer yngleadfærd i 12 kvadrater, heraf et sikkert (Hald Sø).

Sum: 124. 1. halvår 122, 2. halvår 2. Indsendere 32.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	38	44	24	6	10	-	-	-	1	1	-

Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes*

Et år med en højere årssum end 10-årsgennemsnittet på 2240. Det kunne tyde på, at arten er ved at være kommet sig over de hårde vintre. Det er således den største årssum siden 2009. De største observationer i første halvår er 10/3 52 sy. Vester Lovnkær (TN), 19/4 22 sy. Livø

(BLN) og 23/3 21 sy. Buderupholm (TSE). De største observationer i andet halvår er 4/8 5 Skrikes/Neckelmann Plantage (BEJE), 13/10 15 Grenen (ROC) og 15/12 15 Kastbjerg Ådal Falslev-Åmølle (TN).

Sum: 3264. 1. halvår 2116, 2. halvår 1148. Indsendere 189.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
135	219	594	616	307	245	104	93	157	286	257	251

Stær *Sturnus vulgaris*

Årsummen er i forhold til de foregående år kun overgået af summen fra 2012 på 540.638. Middelværdien for 10 års perioden er 359.287. Langt hovedparten af fuglene er set på overnatningspladser.

De største tal af rastende/overnattende fugle i første

halvår er 4/1 1000 Liver Ås udløb (BHJ), 7/1 2500 Lille Vildmose (PR), 14/6 2500 Rønnerne (PR) og 22/6 2500 Viskum (TBR). Derudover kan fra første halvår nævnes fra Grenen 17/2-20/6 751 med største 11/3 228 (KEC) og 12/3 76 og 24/3 122 (KNP).

Stær og konikhest, Lille Vildmose, 25. november 2014. Foto: Jan Skriver.

Fra andet halvår kan nævnes følgende trækobs fra Nordmandshage, 15/7-13/10 3208 med den første 15/7 300 (PR), de største 26/7 500, 28/7 500 og 2/9 400 (PR) og de sidste 13/10 108 (PR). Fra andet halvår kan endelig næv-

nes følgende obs af rastende/overnattende fugle 21/7 10.000 Viskum (LM), 11/9 15.000 Vejrum (TBR) og 17/9 23.000 Halkær Sø og Ådal (TSE).

Sum: 516.631. 1. halvår 65.349, 2. halvår 451.282. Indsendere 216.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	15228	4994	13829	4619	2969	23710	92929	103325	144391	49245	36667	24725

Rosenstær *Sturnus roseus*

Årets eneste fugl er en adult, der 25/5 først ses på Grenen (SSC BWI) og senere på genbrugspladsen, hvor den

ses rastende af flere observatører.

Rosenstær, Skagen, 25. maj 2014. Foto: Erik Christophersen.

Vandstær *Cinclus cinclus*

En pæn årssum lidt over middel for de foregående 10 år, som er på 237.

Fra første halvår kan følgende obs af hver tre fugle nævnes, 4/1 Døstrup Bæk (CSS) og 30/1 Rindsholm (KAHA) og følgende obs af hver to fugle, 6/2 Gårdbogård Plantage (KEC), 12/2 Østerå, Aalborg (AB), 25/2 Sæbygård Skov (JLG), 26/2 Mariendal Mølle (MD), 2/3 Mastrup Bæk, Støvring (TSE) og 11/3 Guldbæk Ådal (PEC). Forårets sidste fugle ses 27/3 1 ved sø i Skagen Klitplantage

Sum: 246. 1. halvår 142, 2. halvår 104. Indsendere 74.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	35	57	49	1	-	-	-	-	-	5	47	52

Ringdrossel *Turdus torquatus*

Rekordhøj årstotal, der særligt skyldes forårstrækket. Vi skal tilbage til 1992 for at finde en tilsvarende årstotal (2648). De første fugle ses 2/4 2-3 Skagen (ROC JPIP KNP JOK SOK m.fl.) og 3/4 1 Øster Tversted (CP). Trækket topper primo april med absolut kulmination 25/4 848 Grenen og Nordstrand (KNP ROC JHC KEC GRØN m.fl.). Det er den næsthøjeste dagstotal i Danmark nogensinde. Den højeste dagstotal er fra den 22/4 1992 og var på 1197 Han Vejle (FFV), 152 Hjørdemål (SØS) og 382 Vejlerne (FFV). Forårstrækket dør stort set ud i løbet af maj – dog med 12 observationer på over 10 individer. De sidste fugle ses 20/5 2 Grenen (JAE SKI m.fl.), 24/5 1 Grenen (JAE JHC) og 11/6 2-5 Skagen (ROC RSN LAM m.fl.). I andet halvår ses de første fugle 20/9 1 han Øsløs (PHM), 30/9 3 Hanstholm Fyrhaver (TRK MCH MON HHN JK m.fl.) og 1/10 2 Agger Tange (HHN). Den største efterårsobservation bliver 8/10 6 Grenen (ROC KNP). De sidste fugle ses 27/10 1 han Grenen (ROC LAM), 27/10 1 han Hanstholm Slamdepot (FRO) og 31/10 1 Nordmandshage (PR). Desuden et usædvanligt fotodokumenteret vinterfund 28/12 1 han Thisted (Henrik Jespersen via HAC).

Sum: 2699. 1. halvår 2652, 2. halvår 47. Indsendere 97.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	3	2284	361	4	-	-	4	42	-	1

Solsort *Turdus merula*

Den højeste total i rapportens historie. Næsthøjeste er fra 2012 på 8195 og gennemsnittet for de sidste 10 år er på 5533. Første halvårs tre største observationer er alle fra januar: 14/1 80 Hals Nørreskov (HAC), 17/1 80 Langholt – by og omegn (SEM) og 30/1 130 Langholt – by og omegn (SEM). Ifølge Atlas III meldes om sikre ynglefund i 183 kvadrater.

Andet halvårs største observationer er 4/11 125 SV Haseris (RWR), 8/11 75 Hanstholm Fyrhaver (TBR KL) og

Sum: 9727. 1. halvår 5581, 2. Halvår 4146. Indsendere 186.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1787	772	1228	705	594	495	151	229	292	833	1290	1351

(OS) og ved Rindsholm 28/3 2 (TBR) og 5/4 1 (APN). Efterårets første fugle er 24/10 1 Tange Sø (KAHA) og 25/10 1 Onsild Ådal (CSS). Største obs fra andet halvår er 11/11 4 Døstrup Bæk (AHO). Derudover kan følgende obs af hver tre fugle nævnes, 6/12 Guldbæk Ådal (HHB) og 27/12 Rindsholm (TBR) samt følgende af hver to fugle, 8/11 Tversted Søerne (AØ) og 9/11 Kousbæk (HAC CR). Alle øvrige observationer er af hver en fugl.

Ringdrossel, Hanstholm, 6. april 2014. Foto: Lauge Fastrup.

30/12 56 Øster Tversted (CP).

Af lokaliteter med mange fugle over mange dage bør nævnes Grenen 286 (ROC KNP KEC mfl.), Øster Tversted 770 (CP), Hammer Bakker 224 (SEM MLU AB), Langholt 239 (SEM), Mølholm Søerne 151 (RWR), Nørre Tranders 185 (TBA), Hanstholm Fyrhaver 404 (HHN TRK mfl.), Nørreådal 187 (TBR TRK MHH LM) og Mariaeget 182 (HARA).

Sommersjagger, Ø, 17. juni 2014. Foto: Tonni Ravn Kristiansen.

Sjagger *Turdus pilaris*

En halvering af årssummen i forhold til sidste års tårnhøje total på 102.948. Gennemsnittet for de sidste 10 år ligger ca. på 75.000. I vintermånederne ses flere store flokke – heraf de største 1/1 700 Store Vildmose (SEM), 7/1 500 Hals Nørreskov (AHO ABZ) og 7/1 640 Lille Vildmose (PR). De første træktendenser ses medio marts og kulminerer som vanen tro i april. I Skagen bliver det til 5941 trækkende fugle med den ubetinget største dag 21/4 1520 Grenen (ROC JAE mfl.), 1150 Reservatet, Skagen (HAC) og 1200 Nordstrand (KEC LPA mfl.) – der er helt sikkert tale om gengangere i materialet. Endelig skal

nævnes årets eneste anden observation over 1000: 4/6 1500 Ørnefener (RSN).

Atlas III melder om sikre ynglefund i 3 kvadrater: Lune-fener, Sønderlev og Store Vildmose – sidstnævnte endda to par med nyudfløjne unger.

Efterårstrækket er noget tyndt, og der meldes kun om 129 trækkende fugle ved Nordmandshage (PR AB mfl.) og endnu færre fra Skagen. Andre steder meldes dog lidt flere: 5/11 350 S Lille Økssø (AHO) og 11/10-8/11 195 S Vejgård (AB).

Sum: 53.581. 1. halvår 42.464, 2. halvår 11.117. Indsendere 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	14486	7910	2615	15501	1947	5	23	45	478	1422	5988	3161

Sangdrossel *Turdus philomelos*

Årets total er den næsthøjeste i rapportens historie og kun overgået af 6596 i 1987. Totalen er over dobbelt så stor som de sidste ti års gennemsnit på 2700. Året indledes med fire fugle i januar: 4/1 1 Thisted By (JEH), 7/1 1 Gerå (HAC), 24/1 1 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN) og 25/1 1 Mølholm Søerne (RWR). Fra slutningen af februar gøres der daglige observationer af 1-2 fugle, og de første trækforsøgende ses 4/3 2 (KEC ROC), 9/3 4 (KNP ROC KEC mfl.) og 11/3 5 (KNP ROC KEC mfl.) – alle fra Grenen. Det bliver til i alt 311 trækkende fugle i Skagen med største observation 21/4 142 Grenen (ROC mfl.). De tre største observationer af rastende fugle er 6/4 150 Bulbjerg (HRC mfl.), 6/4 70 Hjørdemål Klitplantage (HRC mfl.) og 7/5 90 Skagen Haveforening (SAL). Ifølge Atlas III gøres der sikre ynglefund i 66 kvadrater. To relativt tidlige fugle indleder trækket 2/9 Grenen (ROC). Herefter ses de første træktendenser ultimo sep-

tember: 20/9 5 Hjørdemål-området (PHM), 21/9 1 S Nordmandshage (RWR) og 23/9 1 S Stensnæs (SØP). Der indrapporteres i alt 1792 trækkende fugle med de største lokaliteter Grenen 98 (ROC KNP KEC mfl.), Nordmandshage 131 (PR RWR HAC HHB), Vejgård 1195 (ATL AB) og Hanstholm Fyrhaver 293 (TRK HHN MCH JB mfl.). De største enkeltdage er 30/9 214 Hanstholm Fyrhaver (TRK MCH mfl.), 13/10 115 S Nordmandshage (PR) og 18/10 1100 S Vejgård (ATL). De største forekomster af rastende fugle ses alle i oktober: 4/10 30 Hanstholm Fyrhaver (HRC mfl.), 6/10 60 Agger Tange (GGU mfl.) og 18/10 45 Lundager (JHK).

Året slutter lidt usædvanligt med en række observationer i december, hvoraf de sidste er 17/12 1 Grenen (ROC), 28/12 1 Mølholm Søerne (RWR) og 31/12 1 Tindbæk (TBR).

Sum: 5645. 1. halvår 3127, 2. halvår 2518. Indsendere 157.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4	17	608	1805	513	180	50	41	303	2102	16	6

Vindrossel *Turdus iliacus*

En rigtig flot årstotal i forhold til de sidste 10 års gennemsnit på 10.740. Vi skal tilbage til årtusindskiftet for at se noget tilsvarende - her var totalen helt oppe på 53.917. I løbet af årets første to måneder observeres en enkelt flok over 100: 14/1 110 Lindholm Fjordpark (MLU). Det første forårstræk ses relativt tidligt 27/2 1 TF Grenen (ROC JOK). Herefter kommer de næste til normal tid 4/3 2 TF Grenen (KEC ROC) og 11/3 17 N Ø, Nørreådal (TRK LM). Fra Skagen meldes om 996 fugle på træk. Første halvårs største indrapporteringer bliver 21/4 435 Grenen (ROC GRØN mfl.) og 10/4 340 Nørre Tornby (KUP). De sidste fugle ses ret tidligt 27/4 1 sy. Batteriskoven, Skagen (CSS), 2/5 1 Dragstrup, Vestmors

(ASB) og 11/5 1 Flagbakken, Skagen (KMO). En enlig fugl på Grenen 8/6 må næsten betegnes som en sommerforekomst (FRO).

Andet halvårs første fugle observeres til normal tid 10/9 1 Grenen (ROC JOK mfl.), 20/9 1 Als Odde (CSS) og 24/9 2 Skagen By (KEC). Ved Nordmandshage ses i alt 5449 efterårstrækkende fugle (PR AB). Af andre træklokaliteter bør nævnes Vejgård (6509), Juelstrup Sø (1009) og Ø, Nørreådal (827). To store trækdage i oktober kommer til at udgøre 57 % af hele anden halvårs total og 41% af hele årets total. Det drejer sig om 13/10 4200 S Nordmandshage (PR) og 18/10 6023 S Vejgård (AB).

Sum: 24.798. 1. halvår 6335, 2. halvår 18.463. Indsendere 91.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
293	164	1115	4760	2	1	-	-	17	17061	830	555

Misteldrossel *Turdus viscivorus*

En næsten rekordhøj total efter tre år med tilbagegang. Tallet er næsten en fordobling af gennemsnittet for de sidste 10 år. Januar og februar byder på usædvanligt mange fugle i forhold til årstiden. De fleste observationer er af enlige fugle, mens en enkelt observation trækker vintertotalen op: 13/2 25 Sandmosen (AJ). Derudover indledes forårstrækket ved Skagen også relativt tidligt: 22/2 1 Grenen (ROC), 23/2 8 Grenen (ROC EC JOK mfl.) og 24/2 15 Nordstrand (KNP). Trækket kulminerer som vanen tro i marts med de største dage 27/3 517 Nordstrand (KNP) og 292 Grenen (ROC) samt 28/3 520 Nordstrand (KNP EKR JOK) og 135 Grenen (ROC). I alt ses

der 2037 trækkende fugle i Skagen, med de sidste trækkende fugle 27/4 3 NØ (MIK), 29/4 1 Batteriskoven (KNP) og 2/5 3 Hulsig (OBO). Derudover skal nævnes et par store rastende flokke 21/3 34 Præstesø (CP), 6/4 80 Ugerby Klitplantage (CP) og 15/4 50 Mølkitten (BHJ). Atlas III melder om sikre ynglefund i 38 kvadrater.

Andet halvår indledes med en tidlig trækforsøgende fugl 28/7 Nordmandshage (PR). Men det egentlige træk begynder først primo september: 5/9 17 Aalborg Vestby (PR), 8/9 2 Nordmandshage (PR AB SØP) og 11/9 1 Grenen (ROC mfl.). Skagen er god for 19 trækkende fugle (ROC mfl.), mens Nordmandshage melder om 79 trækkende (PR AB RWR KHK mfl.).

Sum: 3906. 1. halvår 3322, 2. halvår 584. Indsendere 149.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
28	193	2145	672	160	124	51	78	190	232	23	10

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata*

Et jævnt år på niveau med 2013 til trods for en forøget aktivitet i forbindelse med Atlas III-projektet. Dette understreger blot, at antallet af Grå Fluesnapper i rapporten i høj grad er bestemt af trækket ved Skagen. I topår som 2010 og 2012 var der således flere store trækdage med rigtigt mange fugle ved Skagen, men dette udebliver stort set i 2014. Til gengæld ses mange fugle i sommermånederne i forbindelse med Atlas-feltarbejdet.

Som sædvanligt ankommer Grå Fluesnapper omkring månedsskiftet april/maj med de første fugle 26/4 1 Saltum Strand (KBO) og 28/4 1 Batteriskoven, Skagen (FSH). Maj måned byder på relativt få observationer, og der noteres få dage med mange trækkende fugle ved Skagen. Bedste dag er 20/5 30 Grenen (JAE), og der er samlet set kun rapporteret om 59 trækkende fugle ved Skagen. Kun Nordmandshage byder på træk ud over Skagen med 30/5 6 (PR). Derudover er der kun to dage med mere end 10 fugle i første halvår: 17/5 15 Batteriskoven, Skagen (OBO)

og 21/5 10 Grenen (JAE).

Der er indrapporteret 45 ynglepar spredt rundt i regionen, hvilket er rigtig flot, da dette antal normalt er under 20. Det høje antal ynglefund afspejler Atlas III-indsatsen, men der er dog ikke bearbejdede yngletal fra enkeltlokaliteter. Arten er utvivlsomt overset som ynglefugl pga. den spæde stemme, og da den forekommer på lokaliteter, der ikke ofte tælles grundigt op.

Andet halvår bliver flot for Grå Fluesnapper med høje cifre for juli og august, som følge af de mange indrapporterede ynglefund. Største observation er 17/5 13 Byfogedskoven, Skagen (JPIP). Andre store observationer er af ynglefugle, 22/7 10 Råkildegård Skov (TSE), 13/8 og 14/8 6 Tindbæk (TBR), 20/8 6 Vejrum Vestsø (TRK), 20/8 7 Ormstrup Skov (FIA) og 30/8 6 Tjele Langsø (TBR). Egentligt efterårstræk er ikke indrapporteret og årets sidste fugl registreres til normal tid 20/9 1 Klarup (TC).

Sum: 793. 1. halvår 430, 2. halvår 363. Indsendere 102.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	2	281	147	111	190	62	-	-	-

Rødhals *Erithacus rubecula*

En meget høj årssum der er 1559 højere end 10-årsgennemsnittet på 2489, hvilket nok skal ses i lyset af nogle høje månedstotaler for oktober og november.
De største observationer i første halvår er 16/4 35 sy. Hou Skov (HAC), 10/4 35 Skagen By (JPIP) og 19/4 26 sy. Ø

(LM). De største observationer i andet halvår ses 1/10 70 Hanstholm Fyrhaver (HHN), 11/10 45 Grenen (ROC), 2/10 40 Grenen (ROC) og 30/9 32 ringmærket Hanstholm Fyrhaver (HHN).

Sum: 4048. 1. halvår 2033, 2. halvår 2015. Indsendere 155.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	179	76	469	779	277	253	39	71	284	820	546	255

Nattergal *Luscinia luscinia*

Årssummen er et stykke højere end 10-årsgennemsnittet på 603. Arten ankommer massivt fra 4/5 1 Mollerup Kær (KDP), 4/5 2 Volsted Kær(TSE) og 4/5 3 Skals Ådal ved Onsild (CSS). De største observationer er 20/5 25 Skals Ådal ved Onsild (CSS), 19/5 18 Bolle og Try Enge

(SØP) og 21/5 17 Volsted Kær (TSE). Som sædvanligt er der nærmest ingen observationer i andet halvår. I år er der dog blevet observeret flere, end der plejer. De seneste er 8/7 1 Nørreådal, Øby-Løvskaal (LM) og 24/7 2 Skørpingholme (TSE).

Sum: 666. 1. halvår 651, 2. halvår 5. Indsendere 67.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	405	256	5	-	-	-	-	-

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

Der opdages en syngende fugl 2/6 ved Hillerslev, Thy (JBE). Fuglen høres af mange frem til 18/6. Helt ekstraordinært er der et fund fra efteråret, hvilket også er det

første efterårsfund fra Nordjylland, 8/9 1 ringmærket Grenen (ROC m.fl.). Der foreligger nu 11 nordjyske fund.

Blåhals *Luscinia svecica*

Sydlig Blåhals, Lille Vildmose, 11. april 2014. Foto: Jan Skriver.

Nordlig Blåhals, Grenen, 11. juni 2014. Foto: Rune Sø Neergaard.

Langt de fleste indrapporterede ikke racebestemte Blåhalse drejer sig om utvivlsomt om Sydlige Blåhalse. Dette begrundes med, at de enten er registreret i april, inden

Nordlig Blåhals ankommer, eller at de er registreret på kendte ynglelokaliteter for Sydlig Blåhals. Disse er derfor overført til Sydlig Blåhals.

Nordlig Blåhals *Luscinia svecica svecica*

Der registreres og bestemmes kun seks Nordlig Blåhals i 2014 – alle hanner. Alle nævnes: 17/5 1 Grenen (ROC m.fl.), 19/5 1 Kærsgård (BR), 21/5 2 sy. Grenen (SKI) og

11/6 1 Grenen (RSN). Årets sidste fugl ses også i Skagen, 28/8 1 1K Skagen By (JPIP).

Sum: 6. 1. halvår 5, 2. halvår 1.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*

Artens spredning fortsættes i år, der er registreret flere nye lokaliteter, hvor der sandsynligvis har været ynglet. Årets første ses 30/3 1 sy. Han Vejle (CSS), 30/3 1 sy. Lille Vildmose (DFS) og 31/3 2 sy. Lille Vildmose (PR). De største observationer i første halvår er 22/4 6 sy. Lille Vildmose (PR) og 14/4 4 sy. Lund Fjord (HHN). Ynglebestanden af Sydlig Blåhals koncentrerer sig til følgende kerneområder – antal syngende hanner/territorier: Vejlerne 21 (HHN m.fl.), Ulvedybet/Haldager Vejle 9 (RSN m.fl.) og Lille Vildmose min. 6 (PR m.fl.). Derudover er der registreret syngende fugle på følgende lokaliteter: 2

Elling Ås udløb(RSN), 1 Gerå (HAC), 1 Voldkær (RSN), 1 Rærup Slambassiner (AB), 1 Nørholmskoven (RWR), 1 Onsild Ådal (CSS), 1 Hjerker Nor (VVH), 1 Skive Ådal (DB m.fl.) og 1 Grynderup Sø (VVH).

Følgende fugle er registreret i andet halvår, 9/7 1 Gjølbrosø (GRØN), 9/7 1 1K Klim Klitplantage (GRØN), 13/7 1 sy. Ulvedybet (RSN), 17/7 1 sy. Han Vejle (MIB) og 26/7 2 Han Vejle (VFL). Derudover er der ringmærket en del fugle ved søerne i Thy i efteråret, men disse observationer er desværre ikke indtastet i DOFbasen, hvorfor præcist antal og datoer ikke kan oplyses.

Sum: 182. 1. halvår 175, 2. halvår 7. Indsendere 61.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	5	102	50	18	7	-	-	-	-	-

Lille Fluesnapper *Ficedula parva*

Ovenpå rekordåret 2013 bliver 2014 et mere stille år for Lille Fluesnapper, om end 9-10 fugle er ganske flot. Alle observationer nævnes. Første observation er en syngende han 8/5 Gyvelstien, Skagen (SAL). Herefter følger to gode dage i Skagen: 17/5 opholder en syngende han sig i Ellekrattet og ses af rigtigt mange (JHC JAE JMPJ m.fl.). 18/5 bliver en rigtigt fin dag, hvor der rapporteres om syngende hanner både ved Ellekrattet/Nordstrand, ved

Batterivej/Batteriskoven samt i have i Skagen By. Herefter kan Skagen byde på 25/5 1 Grenen (BWI m.fl.), 14/6 1 syngende han Byfogedskoven (JPIP, LAM m.fl.) og 16/6 1 syngende han Nordby (KK via ROC). Eneste fugle udenfor Skagen i foråret er 18/6 1 syngende han Tofte Skov (TC KO). I efteråret er en ringmærket 1K-fugl 23/9 Hanstholm Fyrhaver (HHN) eneste observation.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

For andet år i træk observeres en Hvidhalset Fluesnapper i Skagen, da en syngende han observeres 18/5 Batte-

riskoven (DBC KKN). Der er tale om det 17. fund i det nordjyske. Fuglen er fotodokumenteret.

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

En nedgang i forhold til det store fluesnapperår 2013, men stadig bedre end starten af 10'erne.

Årets første fugle ankommer til normal tid, 25/4, på en række lokaliteter i Nordjylland: 1 Byfogedskoven, Skagen (JPIP), 3 Skagen By (MIK), 1 Øster Tversted (CP), 1 Østerild Klitplantage (HRC) samt 1 Aalborg Ø (TBA), alle hanner. Foråret domineres som altid af Skagen med største forekomst 12/5 14 Gyvelstien (TRK). Fra foråret kan ellers nævnes 7/5 4 hanner Skagen By (KNP), 9/5 6 Poul Eeg Camping, Skagen samt 11/5 4 fugle både ved Hirtshals Fyr (AØ) og i Nybæk Plantage (JKR). Der ringmærkes to fugle ved Klitmøller i foråret: 10/5 1 han og 18/5 1 hun (JASA).

Der rapporteres om syngende hanner fra mange lokalite-

teter, men der er kun angivet yngleadfærd på 7 lokaliteter: Buderupholm (HEN TSE), Ersted Skov (AHO), Gravlev Ådal (RWR), Lindum Skov (KGP), Nybæk Plantage (JKR), Vindum Skov (AO) og Viskum (LM TBR). Dette afspejler dog ikke udbredelsen, idet der er registreret sandsynlige eller sikre ynglefund i 13 Atlas-kvadrater. 70 fugle i andet halvår er mange og afspejler Atlas-feltarbejdet, idet mange fund drejer sig om ynglefugle. Der er dog også en del pæne tal fra trækstederne med 4/9 8 Hanstholm Fyrhaver (TVN) som det højeste antal. Ellers kan nævnes 22/8 4 ringmærket Grenen (ROC), 28/8 6 Byfogedskoven, Skagen (JPIP) og 31/8 4 Hanstholm Fyrhaver (HHN). Årets sidste fugl ses 11/9 1 Nordmandshage (GRØN).

Sum: 243. 1. halvår 173, 2. halvår 70. Indsendere 73.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	16	130	27	1	36	33	-	-	-

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Årssummen er hele 133 højere end 10-års gennemsnittet på 239 fugle. Årets første fugl ses 13/3 1 Ræhr (LSA) og 30/3 1 Løgstør Havn (BLN). De største observationer i første halvår er 8/5 5 sy. Hadsund (TN), 25/5 5 sy. Aalborg Havn (GRA) og 21/6 5 Karup By (JAV). Der er registreret syngende fugle fra 30 lokaliteter, og fra følgende lokaliteter er der registreret to eller flere syngende; Skive Havn, Klitmøller, Frederikshavn Havn, Nordby (Skagen), Støvring 3, Aalborg Skudehavn, Hirtshals, Hadsund 5 og Aalborg Havn 5. De største observationer i andet halvår er 4/7 10 Hadsund (TN), 10/9 9 Nordby (Skagen) og 23/9 8 Hirtshals Havn (MCH). Året slutter af med 11/11 1 Hanstholm Slamdepot (KAHA) og 19/11 1 Buttervej, Skagen (ROC).

Sum: 372. 1. halvår 186, 2. halvår 186. Indsendere 98.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	2	39	93	52	51	24	76	28	7	-

Husrødstjert, Skagen,
21. maj 2014. Foto:
Knud Pedersen.

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

Et rigtig flot år der er 689 højere end 10-årsgennemsnittet på 842. Årets første observationer er 10/4 1 Skagen By (JPIP), 11/4 1 Tømmerby, Vejlerne (JPK) og 12/4 2 Kollerup Plantage (VFL). De største observationer i første halvår er 5/614 Tofte Skov (ATL), 9/6 11 sy. Tofte Skov (TC) og 10/5 10 sy. Hammer Bakker (SEM). De største observationer fra andet halvår er 3/9 35 Grenen

(ROC), 7/9 25 Hanstholm (JJA STA) og 4/9 23 Hanstholm Fyrhaver (HHN). Årets seneste observationer er 2/10 1 Hanstholm Fyrhaver (CSS), 14/10 1 ringmærket Grenen (JEAL) og det seneste fund i år er et meget sent et af slagsen, 14-15/12 1 Vesterø Havn (KO). Fundet er meget belejligt fotodokumenteret.

Sum: 1531. 1. halvår 1013, 2. halvår 518. Indsendere 164.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	209	560	244	36	133	345	3	-	1

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

Endnu et godt år for arten. Årssummen er et stort stykke over det seneste 10-årsgennemsnit der er på 837. Året starter med 20/4 2 Skagen Haveforening (MIC). Arten ses regelmæssigt herefter. De største observationer fra første halvår er 25/5 12 Tofte Skov (HAC), 10/6 25 sy. Lille Vildmose (PR) og 15/6 12 Borup Hede (CSS). De største observationer fra andet halvår er 6/7 12 Ug-

gerby Ås udløb (AØ), 27/7 12 Tranum Strand (SGN) og 28/7 15 Tranum Strand (SGN). Årets seneste observationer er 20/9 1 Mølholm Søerne (RWR), 6/10 1 Fjordholmene (HHN), og årets seneste observation er et meget sent fund, som meget belejligt er fotodokumenteret, 9/11 1 Arup Vejle (HRC).

Sum: 1124. 1. halvår 836, 2. halvår 288. Indsendere 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	51	562	247	164	132	100	1	1	-

Bynkefugl, Lille Vildmose, 4. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

Skemaet er forsøgt rensat for gangangere.

Årets første fugle ses 21/2 2 Vandplasken (AØ) og 9/3 1 Hirtshals Fyr (SKS MCH). De største observationer i første halvår er 24/3 6 Vandplasken (SWJ), 28/4 5 Liver Ås udløb (PHP) og 1/6 5 Borup Hede(EM).

Her følger en gennemgang af årets ynglepar, hvor der så vidt muligt er rensat for gangangere. Hvor ikke andet er angivet, drejer det sig om ét par. Størstedelen af yngleparrene forekommer langs Vestkysten, således: Pælebakke Klit og Storklit ved Skagen (2), Rødstens Klit, Højen, Slåbakken, Råbjerg Sø, Skiveren, Råbjerg Plantage, Tversted Å udløb, Hirtshals Fyr, Tornby, Liver Ås udløb (2), Vandplasken (3), Rubjerg Knude, Tranum Strand, Lerup Strand, Slettestrand, Grønnestrånd (2), Ellidsbøl Strand, Bulbjerg, Gåslund Sande, Hamborg ved Hanstholm, Roshage (2), Hanstholm Slamdepot, Hanstholm, Stenbjerg og Agger Tange.

Uden for Vestkysten er følgende ynglepar indberettet: Råbjerg Mose, Sønder Sørig, Tofte Skov, Hessellund Hede, Nørreådal og Borup Hede.

De største observationer i andet halvår er 3/8 7 Tornby Klit (KUP), 18/8 7 Højen, Gl. Skagen (JPIP) og 16/9 7 Tranum Strand (HHN). Årets sidste fugle ses 21/11 1 Liver Ås udløb (AØ) og 25/11 2 Roshage (KØJ).

Sum: 361. 1. halvår 178, 2. halvår 183. Indsendere 103.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	2	21	50	56	51	33	49	52	42	7	-

Sortstrubet Bynkefugl,
Skagen, 24. maj 2014.
Foto: Lars Grøn.

Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*

To fund fra 2013 er blevet godkendte af SU siden udgivelsen af sidste års rapport, 30/9 1 1K han Vigsø (JKK) og

15-16/10 1 1K/hun Grenen (JOK m.fl.). Arten er SU-art.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe*

Et år, hvor årssummen er lidt højere end 10-årsgennemsnittet på 2133. Årets første fugl ses 26/3 1 Lille Vildmose (GRØN) og 2/4 2 Faddersbøl (JJA). De største observationer fra første halvår er 7/5 103 Skagen By (JHC) og 9/5 43 Skagen Genbrugsplads (ANP). Det er tydeligt at se, at hovedtrækket foregår primo maj.

Sum: 2587. 1. halvår 1110, 2. halvår 1477. Indsendere 188.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	122	982	5	20	578	713	158	9	-

De største observationer i andet halvår er 28/8 31 Bygholm Vejle (HHN), 28/8 30 Grenen (KNP) og 4/9 28 Roshage (TVN). Den største forekomst af decideret træk ses 13/10 11 Nordmandshage (PR). Årets seneste fund ses 2/11 1 Nordmandshage (AB), 7/11 1 Hanstholm Slamdepot (TBR KL) og 11/11 1 Rødhus Strand (MON).

Jernspurv *Prunella modularis*

Et godt år for arten, hvor årssummen er 856 større end 10-årsgennemsnittet på 1499. De største observationer er 30/3 30 Grenen (ROC), 27/3 20 Grenen (ROC) og 30/3 16 Flagbakken (JPIP). Årets højeste antal syngende fugle er

Sum: 2355. 1. halvår 868, 2. halvår 1487. Indsendere 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	58	27	335	285	109	54	10	57	779	481	81	79

12/4 8 Nørreådal, Øby-Løvsskal (TBR). De største observationer fra andet halvår er 13/10 54 Nordmandshage (PR), 11/9 50 Grenen (ROC), 19/9 43 ringmærket Gunderup Kær (EA) og 4/10 40 Hanstholm Fyrhaver (HRC).

Blåstjert 2K han, Tornby Klitplantage, 29. marts 2014. Foto: Knud Pedersen.

Blåstjert *Tarsiger cyanurus*

Det syvende nordjyske fund og det andet forårsfund, 28-29/3 1 2K han Tornby Klitplantage (KUP m.fl.) er god-

kendt af SU. Der henvises til artiklen om fundet andetsteds i denne rapport. Arten er SU-art.

Gråspurv *Passer domesticus* og Skovspurv *Passer montanus*

Fremgang i rapporteringen af begge arter, men trenden med tre til fire gange flere rapporterede Skovspurve end Gråspurve holder. Det kan være et udtryk for forskellen i hyppighed, men også et udtryk for, at Skovspurv i højere grad optræder, hvor ornitologerne i øvrigt færdes. Den øgede rapportering skyldes blandt andet flere indsendere, og måske kan Atlas-registreringerne også betyde noget her.

For Gråspurvs vedkommende er de største tællinger i første halvår 1/1 52 Sønder Ingstrup (ATP), 22/2 55 Sæby (ON), 11/3 100 Fjordbyen, Aalborg (RWR) og 30/3 65 Nørrekær Enge (CHJ). Fra andet halvår skal nævnes

16/7 250 Aalborg (HHL) og 19/9 100 Hirtshals (JH).

For Skovspurv er de største observationer i første halvår 30/1 150 Langholt (SEM) og 15/6 91 Skive Havn (JEAL). Fra andet halvår er de største rasttal 7/8 150 Gravlev Sø (TSE), 12/8 220 Gerå by (HAC), 11/9 200 Frederikshavn (AK) og 28/10 120 Hals Nørreskov (HAC). Her foruden foreligger en række trækobservationer, der er større end normalt, Als Odde 21/8-4/11 596 med max. 20/10 262 (TN) samt Nordmandshage 26/7-2/11 1711 (PR m.fl.) med klart største 12/10 470 (HHB m.fl.).

Skemaerne herunder er Gråspurv øverst og Skovspurv under.

Sum: 4273. 1. halvår 1675, 2. halvår 2598. Indsendere 91.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
465	320	343	170	171	206	537	575	294	129	399	664

Sum: 13.951. 1. halvår 5971, 2. halvår 7980. Indsendere 142.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2146	1557	916	628	285	439	420	1762	1145	2717	999	937

Skovspurv, Barmer, 30. oktober 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk. Bemærk et afvigende individ - formentlig leucistisk.

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

Da racerne *flava*, *thunbergi* og ubestemte bliver indberettet noget tilfældigt, behandles de under ét.

Årssummen er lavere end middelsummen for de seneste 10 år på 7622. Årets første fugle ses 14/4 1 Fyrkat Engsø (CSS), 18/4 1 Ulvedyb (HNT), 19/4 1 Østerby, Øland (AHO) og 19/4 1 Livø (BLN). Fra første halvår kan nævnes følgende træktal fra Skagen, hvor næsten alle racebestemte fugle tilhører den nordlige race *thunbergi*: 20/4-5/6 1508 med de største 11/5 150 Grenen (RT), 21/5 285 Nordstrand (JHC) og 22/5 183 Grenen (JAE). Fra første halvår kan følgende obs af rastende/overnattende fugle nævnes, 7/5 70 Lille Vildmose (HAC), 8/5 75 Rærup Slambassiner (RSN), 11/5 80 Kylløbæk (BL), 18/5 80 Skagen Haveforening (EMI) og 19/5 400 Nordstrand, Skagen (FSH).

Sum: 6251. 1. halvår 4458, 2. halvår 1793. Indsendere 139.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	263	4083	112	164	1066	451	-	-	-

Der er indsendt obs af mindst 57 ynglepar af Almindelig Gul Vipstjert fordelt på 35 lokaliteter, hvor der fra 21 af lokaliteterne, som kun er indtastet i Atlasbasen, ikke er opgivet antal par. Det største antal er 7 par optalt på Bygholm Vejle (HHN). På følgende lokaliteter er optalt 4 par: Toftegårds Enge (VK) og Rørdal Lergrave (GRA). Fra andet halvår kan der nævnes trækobs fra Nordmandshage 21/7-25/9 301 med de største 16/8 24 (AB), 21/8 36 (PR) og 25/8 170 (AB). Derudover kan nævnes de største obs af rastende/overnattende fugle, 1/8 180 Ulvedyb (BKR), 8/8 110 Rærup Slambassiner (ATL), 4/9 110 Øster Rendbæk Enge (RSN) og 2/9 66 Bygholm Vejle (HHN). Udover den sidste fra Nordmandshage, er årets sidste obs 25/9 1 Fyrkat Engsø (CSS).

Gulhovedet Gul Vipstjert *Motacilla flava flavissima*

Der er indsendt følgende to observationer, 18/5 1 han Skagen Haveforening (EMI) og 7/6 1 han Bygholm Vejle (HHN). Derudover kan nævnes et sikkert ynglefund

fra Vilsted, hvor som minimum hannen er af denne race (JGH).

Citronvipstjert ad. han, Skagen, 17. maj 2014. Foto: Jørgen Kabel.

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

Der er indsendt og godkendt følgende fund 9/5 1 2K hun Skagen Genbrugsplads (Håvard Hveding m.fl.) og 17/5 1 ad. han R Skagen Nordby (Thorbjørn Eriksen, Peter Hahn m.fl.). Der foreligger desuden et dokumenteret

fund fra Hulsig, som også kan dreje sig om sidstnævnte fugl. Derudover er følgende fund blevet godkendt: 31/5 2013 1 *Grenen* (JMPJ ROC KNP). Arten er SU art. Der må ikke refereres til observationer der ikke er godkendt af SU.

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea*

Årssummen er lidt over middelsummen for de foregående 10 år på 576.

Fra januar og februar er der indsendt obs af enkeltfugle fra syv lokaliteter. Fra første halvår er der indsendt følgende trækobs fra Grenen, 6/3-18/6 113 med de største 23/3 6, 29/3 6 og 30/3 10 (ROC).

Der er indsendt registreringer af mindst 69 ynglepar fra 66 lokaliteter, hvor der fra 39 af lokaliteterne, som kun er indtastet i Atlasbasen, ikke er opgivet antal par. Fra følgende lokaliteter er der indtastet to par, Fruelund

(AHO), Uggerby Å (Mosbjerg-Ravnkilde) (CP) og Gårdbogård (CP). På resten af lokaliteterne er der kun indtastet et par.

Fra andet halvår kan nævnes følgende trækobs fra Nordmandshage, 2/9-28/10 55 med de største 13/10 14, 20/10 7 og 21/10 11 (PR). Fra november og december er der indsendt obs af overvintrende fugle fra syv lokaliteter, hvor de største er 6/11 2 Kousbæk (AHO) og 7/11 3 Mølholm Søerne (RWR).

Sum: 632. 1. halvår 434, 2. halvår 198. Indsendere 132.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	5	8	185	104	109	23	38	6	67	65	17	5

Bjergvipstjert, Tornby Klitplantage, 29. marts 2014. Foto: Lauge Fastrup.

Hvid Vipstjert, Lille Vildmose, 16. april 2014. Foto: Lars Grøn.

Hvid Vipstjert *Motacilla alba*

Årssummen er over middelværdien for de foregående 10 år på 10.981.

Årets første fugle kommer tidligt 25/2 1 Arup Vejle (AS), 26/2 2 Støvring (KAH) og 27/2 2 Øster Tversted (CP). Fra første halvår er de største tal af trækkende fugle fra Skagen 9/3-1/6 268 med de største 17/4 21 (HBØ) og 19/4 28 (JAE) og 20/4 32 (JAE). Derudover kan der fra første halvår nævnes følgende obs af rastende/overnattende fugle 8/4 62 Vogn Enge (BKR) og 16/4 112 Mastrup Bæk, søerne i Støvring (TSE).

Fra andet halvår kan nævnes træktal fra Nordmands-

hage 21/7-31/10 2261 med de største 8/9 237 og 9/9 251 begge AB og 21/9 367 (RWR). Derudover kan fra andet halvår nævnes følgende antal rastende/overnattende fugle 13/8 246 Uggerby Strand (ON), 2/9 365 Bygholm Vejle (HHN), 5/9 200 Jerup Strand og Enge (AØ) og 11/9 150 Lille Vildmose (TSE). På grund af det milde vintervejr ses der fugle helt til slutningen af året. De sidste observationer er fra Grenen 26/11 1 (ROC) og 27/11 1 (KNP), som må være den samme fugl og endelig 27/12 Vårst (ULS).

Sum: 13.499. 1. halvår 4262, 2. halvår 9237. Indsendere 221.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	5	781	1937	871	668	1242	2355	5266	365	8	1

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii*

Årssummen er meget høj. Årets første og største observation er fra Ræhr, hvor der 15+16/3 ses 6 fugle (JSK JJA HKSØ POHP) og 20/3 hele 9 (JSK). De øvrige obs er alle af hver én fugl. Fra første halvår er der fra Skagen indsendt følgende obs: 24/3 1 Skagen by (KNP), 29/3 1 Grenen (KJ UTE), 4/5 1 Grenen (RSN), 9/5 1 Brovande (KMO), 9/5 1 Skagen Genbrugsplads (GRØN) og 1 Strandklit Sommerhusområde (TL HSC), som må være den samme fugl som på genbrugspladsen, 11/5 1 Skagen Havefore-

ning (GRØN KMO) og 23/5 1 nedenfor Flagbakken, Skagen (HAC). Af andre fund er der langs vestkysten 6/3 1 Nors Sø (KØJ), 17/3 1 Øster Tversted (KØJ), 5/4 1 Hirtshals Havn (SA) og 6/4 1 Toftegårds Enge (RSN). Ved østkysten ses 8/5 1 Nordmandshage (RSN) og endelig fra Limfjorden 3/4 1 Sdr. Dråby (KØJ).

Fra andet halvår foreligger et fund, 11/10 1 Grenen (ROC).

Storpiber *Anthus richardi*

Efter sidste års rekordsum på 15 fugle byder 2014 kun på fire fugle. Alle nævnes 16/9 1 Grenen (ROC FLS), 17-

18/10 2 Tranum Klit (RSN PHK MON SKS MCH) og 2/11 1 Grenen (ROC m.fl.).

Skovpiber *Anthus trivialis*

En middelsum for Skovpiber. De sidste 10 års gennemsnit er 3870 og de sidste fem års gennemsnit er 5256. Det er helt normalt, at der ikke er observationer i årets tre første og to sidste måneder. Årets første observationer er 8/4 2 sy. Viffertsholm (TN) og 10/4 1 Grenen (ROC). Første halvårs største observationer er alle fra Skagen, 11/5 220 Nordstrand (KMO m.fl.), 14/5 60 Nordstrand

(TRK) og 21/5 62 Grenen (JAE).

Andet halvårs største observationer er alle fra Nordmandshage, 21/8 460 (PR), 25/8 147 (AB SØP) og 9/9 225 (PR AB KHK). Årets sidste observationer er 10/10 1 Grenen (ROC m.fl.), 13/10 1 Nordmandshage (PR) og 14/10 1 Vejbård, Aalborg (AB).

Sum: 4291. 1. halvår 2633, 2. Halvår 1658. Indsendere 138.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	851	1370	360	52	1051	599	8	-	-

Engpiber *Anthus pratensis*

Årets sum er lidt lavere end gennemsnitssummen for de foregående ti år på 35.315. Første halvårs største observationer er alle fra Nordstrand, Skagen, 21/4 1060 (EKR JHC AØ m.fl.), 23/4 1265 (JHC) og 4/5 730 (JHC). Andet

halvårs største er 25/9 560 Nordmandshage (HAC), 27/9 470 Nordmandshage (RWR ALM) og 11/10 1400 Skagen Klitplantage (JPIP).

Sum: 29.159. 1. halvår 14.211, 2. Halvår 14.948. Indsendere 169.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	451	48	577	9774	3043	318	386	701	6448	6646	361	406

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus*

Et år med observationer af formentligt 11 forskellige fugle. Foråret står for tre af de 11 fugle, 11/5 1 Grenen (MCH EC BJFR), og måske er det den samme fugl, der ses samme sted 12/5 (KNM). Forårets sidste er 25/5 1 Skagen Genbrugsplads (HHN JMPJ JBO FSH m.fl.). Forårsfugle ses normalt i maj og efterårsfugle i september, så på dette område er 2014 helt efter bogen. Efterårets to første er fra Grenen 9/9 1 (ROC JOK KK MEP STK) og

12/9 1 (ROC BNH). Næste fugl er eneste observation fra Nordvestjylland, 14/9 1 Agger by (TRK). De tre næste er også fra Skagen-området, 16/9 1 Højen Fyr (LAM), 20/9 1 Strandklit Sommerhusområde (JOK) og 21/9 1 Grenen (KNP ROC EC JOK AB). Endelig en observation ved Nordmandshage 21/9 1 (RWR), og årets sidste er 26/9 1 Gerå Enge og Strand (HAC).

Skærpiber, Hanstholm, 21. september 2014. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

Skærpipber *Anthus petrosus*

Et normalt år med en sum over tusind. Første halvårs største observationer er 12/3 36 Bygholm Vejle (HHN) 16/3 36 Skagen Havn (ROC) og 21/3 56 Bygholm Vejle (HHN). Ved ynglefugletælling på øerne NØ for Frederikshavn i dagene 19-20/5 registreres følgende antal af

Sum: 1090. 1. halvår 570, 2. Halvår 520. Indsendere 95.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	78	50	379	16	47	-	-	4	70	170	170	106

Bjergpipber *Anthus spinoletta*

En mild vinter giver flere overvintrende Bjergpipbere. Tal-materialet er rensat for gengangere på enkelt dage. Det er helt normalt, at årets observationer findes i de tre første og de tre sidste måneder. Første halvårs største observationer er 22/1 37 Nørreådal, Øby-Løvskaal (LM). På samme lokalitet bliver der 23/1 set 35 (TRK) og 28/1 28 (LM). Andre store observationer er 24/1 59 Bygholms

territoriehævdende fugle: Græsholm 20, Hirsholm 6, Kølpen 2, Tyvholm 1 og Deget 2 (JG BHJ). Andet halvårs største observationer er 1/10 12 Roshage (TRK), 4/10 17 Agger Tange (GGU) og 18/12 15 Klitgården, Skagen (JPIP).

Nordlige Rørskov (HHN) og 5/2 20 Selbjerg Vejle (HHN). Årets to marts fund er 11/3 1 Kogleaks og 13/3 1 Vesløs Vejle begge (HHN). De første oktober fugle er 18/10 2 Grenen (KNP ROC m.fl.). Andet halvårs største observationer er 28/10 22 Grenen (ROC KEC), 2/11 40 Grenen (ROC KK EC OS m.fl.), 25/12 24 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN) og samme sted 27/12 40 (HHN).

Sum: 958. 1. halvår 266, 2. halvår 692. Indsendere 31.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	223	41	2	-	-	-	-	-	-	107	292	293
Skagen – sum	5	-	-	-	-	-	-	-	-	106	232	191
Vejlerne – sum	75	26	2	-	-	-	-	-	-	4	58	69

Bogfinke *Fringilla coelebs*

Et fint år efter sidste års lave årssum. Tallet i år er nogen-lunde på højde med de sidste 10 års gennemsnit på ca. 75.000. Der foreligger en enkelt trækbobservation 10/2 28 Nordmandshage (PR), men ellers indledes trækket først primo marts. Trækket kulminerer ultimo marts til ultimo april og i Skagen observeres i alt 36.650 træk-kende fugle – heraf de største dage 25/3 7010 Nordstrand (KNP EKR JOK m.fl.) og 29/3 12.500 Nordstrand (KNP EC JOK m.fl.). Ved Nordmandshage trækker 480 fugle. Første halvårs største observationer af rastende fugle bliver 19/3 800 Øster Tversted (CP) og 6/4 500

Næsset ved Løvskaal (TRK). Der meldes om ynglefugle på 74 lokaliteter.

Grundet et efterår præget af østenvind bliver det ikke til så meget træk i andet halvår og dermed kun 6094 træk-kende fugle ved Nordmandshage – heraf de største dags-totaler 9/9 1130 (PR AB KHK), 20/9 1405 (AB m.fl.) og 20/10 1200 (PR SØP). Desuden bør Hanstholm nævnes med 3374 trækkende fugle i perioden 31/8-20/9 (HHN TRK MCH TBR JJA m.fl.). Største forekomst af rastende fugle bliver 1/10 600 Kærup Holme (TRK).

Sum: 71.605. 1. halvår 50.546, 2. halvår 21.059. Indsendere 196.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1720	1329	33332	11559	1841	765	281	235	8619	8785	1191	1948

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla*

Den hidtil højeste total. Næststørste er fra 2010 på 83.021. Gennemsnittet for de seneste 10 år er på 39.130. På lokaliteterne Rebild Bakker, Hals Nørreskov, Rold Skov, Heselholt Skov og Tjele ses der vinterflokke på over 1000 individer – heraf de største 1/10 3500 Sønderskov, Rold Skov (JVI) og 26/1 5000 Tjele (TRK). Ved Nordmandshage observeres et fint forårstræk med i alt 7698 fugle. De første trækfugle rører allerede på sig 14/1 2150 S (PR HAC), og den største dag for lokaliteten bliver 17/2 5275 S (PR). I Skagen rører de første fugle på sig 21/2 2 TF Grenen (ROC) og træktotale når op på 43.003. Træk-

ket kulminerer ultimo april med den største dag 21/4 13.000 Grenen (ROC GRØN JAE m.fl.). Trækket ebber ud med de sidste trækdage 4/5 1 Nordstrand (SAL) og 15/5 1 Nordstrand (KMO EKR m.fl.). Der gøres et sent junifund på Grenen 13-15/6 (ROC UB EC m.fl.) – formentlig samme adulte han.

Efterårstrækket indledes 9/9 3 S Nordmandshage (PR AB KHK) og de sidste trækkende fugle ses 24/12 13 Grenen (ROC JOK m.fl.). Ved Nordmandshage observeres i alt 24.320 trækkende fugle med de ubetinget største observationer 20/10 10.300 S (PR SØP) og 21/10 12.500 S

(PR HAC). Grenen producerer 54 trækkende Kvækerfinke (ROC KNP m.fl.), Hanstholm 402 (TRK HHN MCH TBR m.fl.) og indlandslokaliteten Ø 468 (TRK LM). En-

delig bør nævnes en stor rastende flok 11/10 5000 Gravlev Ådal (HAC).

Sum: 124.035. 1. halvår 82.787, 2. halvår 41.248. Indsendere 127.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
19418	12259	4383	46689	32	6	-	-	498	25572	10530	4648

Bog/Kvækerfinke *Fringilla coelebs* / *F. montifringilla*

Et år med en relativ stor mængde uspecificerede Bog-/Kvækerfinker. 48.667 er indrapporteret som forårstrækkende fugle med hovedparten fra Skagen og en del fra Klitmøller. De største observationer er 25/3 3625 NØ Klitmøller (JJA), 21/4 11.000 Ø Reservatet, Skagen (HAC) og 21/4 15.000 T Grenen (JAE ROC) – sandsynligvis en

del gengangere i de to sidstnævnte observationer. Fra andet halvår meldes der om 27.388 trækkende fugle – heraf 23.030 fra Nordmandshage med den klart største observation 13/10 20.800 S (PR). Derudover bør nævnes 3/10-30/10 3809 S Vejgård (AB).

Sum: 79.904. 1. halvår 51.051, 2. halvår 28.853. Indsendere 29.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1108	256	4485	44602	600	-	-	-	1619	26765	360	109

Grønirisk *Carduelis chloris*

En fin total, der er lidt højere end de sidste 10 års gennemsnit på 12.320. Første halvårs største observationer er alle fra januar: 1/1 90 Nygårds Mølle (PHP), 6/1 90 Houlkær (ATP) og 30/1 Langholt – by og omegn (SEM). Der indrapporteres 182 trækkende fugle – heraf 104 fra Skagen (KNP GGU m.fl.). Atlas III melder om sikre ynglefund i 66 kvadrater.

I andet halvår er der 22 observationer af mere end 100 fugle – heraf de fire største 25/10 250 Juelstrup Sø (TSE), 7/11 250 Klitmøller (TBR KL), 14/12 800 i flok Solbjerg Enge (HAC ATL) og 30/12 250 Grenen (ROC KK EC KNP m.fl.). Der observeres 1377 trækkende fugle – heraf 623 ved Nordmandshage (PR AB m.fl.) og 272 ved Als Odde (TN).

Sum: 13.186. 1. halvår 4170, 2. halvår 9016. Indsendere 159.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1690	813	730	518	213	206	124	423	946	3351	2470	1702

Gulirisk *Serinus serinus*

En lav total i forhold til de sidste 10 års gennemsnit på 38 fugle, men et jævnt år i forhold til de sidste 25 års gennemsnit på 23 fugle. I perioden 20/3-8/6 ses 14 fugle i Skagen (ROC HAC KNP CHJ m.fl.). Den første fugl observeres 20/3 (ROC JOK m.fl.), hvilket er den tidligste fugl i Skagen nogensinde. Alle observationer uden for

Skagen nævnes: 26/4 2 NØ Klitmøller (JJA JKK), 14/5 1 sy. Egholm ved Aalborg (ATL), 30/5 1 hun T Nordmandshage (PR), 2/6 1 hun Lille Vildmose (PR) og 3/6 1 han NØ Aalborg Vestby (PR).

En enkelt fugl observeres i andet halvår 13/9 Skagen By (JPJP).

Sum: 21. 1. halvår 20, 2. halvår 1. Indsendere 18.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	1	4	12	3	-	-	1	-	-	-

Stillits *Carduelis carduelis*

Årets sum er ca. 1200 mindre end sidste års rekordsum på 7577, men dog rigtigt fin i forhold til de sidste 10 års gennemsnit på ca. 4000. I første halvår gøres de største observationer i vintermånederne med de tre største 1/1 90 Juelstrup Sø (TSE), 4/2 62 Nørrekær Enge (HHN) og 8/2 86 Mølholm Søerne (RWR). Ifølge Atlas III meldes om sikre ynglefund i 31 kvadrater.

Andet halvårs største observationer bliver 5/9 70 Lille Vildmose (AK), 11/10 78 Ulvedyb (BKR), 19/10 70 Lille Vildmose (DFS) og 25/10 70 Mølholm Søerne (RWR). Ved Nordmandshage ses der 183 trækkende fugle med de største dage 20/10 52, 21/10 27 og 28/10 31 (alle PR). Ved Grenen ses der 67 trækkende fugle med den eneste større observation 31/10 31 (LM ROC LAM JOK).

Sum: 6343. 1. halvår 3158, 2. halvår 3185. Indsendere 150.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1030	863	582	341	201	141	121	292	708	1148	499	417

Grønsisken *Carduelis spinus*

Et jævnt år i stil med de sidste 10 års gennemsnit på 43.725. I årets første måneder ses enkelte større flokke 11/1 150 Hasseris Å udløb (RWR), 24/1 250 Industriområde, Aalborg Ø (RSN) og 10/3 150 Vester Lovnær (TN). Forårstrækket indledes 2/2 25 Nordstrand, Skagen (ROC EC) og topper primo april. Fra Skagen rapporteres om 9128 trækkende fugle med største dagstotaler 21/4 1240 Grenen (ROC JAE m.fl.), 21/4 625 Nordstrand (KEC EKR AØ JHC LPA m.fl.) og 22/4 1775 Reservatet (HAC TFR). Ved Nordmandshage bliver det til 371 trækkende fugle (PR AB RWR MLU) og Klitmøller 566 (JJA PHA). Atlas III melder om sikre ynglefund i 4 kvadrater og sandsyn-

lige ynglefund i 17. Den usædvanligt høje juni-total skyldes en stor observation 17/6 700 Grenen (ROC UB EKR). Efterårstrækket domineres særligt af observationer fra Nordmandshage, og det er også her at andet halvårs 10 største observationer gøres – de tre største nævnes: 21/9 3700 (RWR), 25/9 1770 (HAC) og 20/10 1720 (PR SØP). Alt i alt bliver det til 15.494 trækkende fugle ved Nordmandshage (PR AB RWR GRØN m.fl.) og 465 ved Grenen (EC KNP ROC m.fl.). Herudover bør nævnes 883 trækkende ved Als Odde (TN). De største rastende flokke i efteråret er 13/11 140 Katbjerg Odde (AHO) og 28/12 150 Tange Sø (TBR).

Sum: 41.735. 1. halvår 16.653, 2. halvår 25.082. Indsendere 143.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1622	1221	3493	9056	396	865	288	40	10542	9020	3618	1574

Tornirisk *Carduelis cannabina*

Et godt år på størrelse med de sidste 5 års gennemsnit på 7067 og noget højere end sidste års 5597. Fem vinterfugle indleder året 5/1 Sejlstrup (TSE). De første trækkende fugle ses 17/2 2 Nordmandshage (PR) og 3/3 1 Grenen (KEC ROC). Træktotalen når op på 815 fugle – heraf 254 ved Skagen, 135 ved Bulbjerg og 250 ved Klitmøller som de største lokaliteter. Ifølge Atlas III meldes om sikre ynglefund i 51 kvadrater.

De første trækkende fugle i andet halvår observeres 6/8 122 S Nordmandshage (AB), 7/8 15 S Als Odde (TN) og

11/8 18 S Nordmandshage (AB). Ved Nordmandshage observeres 434 trækkende fugle (PR AB m.fl.) og ved Als Odde 391 trækkende fugle (TN). De største rastende flokke ses 7/9 325 Øland (BKR), 4/10 180 Agerø (BOJ m.fl.) og 23/9 125 Nordmandshage (PR HAC SØP MON m.fl.). Herudover ses et par store overnattende flokke ved Vesløs Vejle over to datoer: 5/8 700 (HRC) og 14/8 450 (HRC). Årets sidste fugle ses 9/11 1 Juelstrup Sø (TSE), 21/11 1 Tjele Langsø (TRK) og 25/11 2 S Nordmandshage (PR).

Sum: 7650. 1. halvår 2628, 2. halvår 5022. Indsendere 138.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	4	389	1210	614	406	314	1922	1831	943	12	-

Bjergirisk *Carduelis flavirostris*

En årssum af forventelig størrelse. Gennemsnittet for de sidste 10 år er 10.220. Fire rastende vinterflokke udgør første halvårs største observationer: 7/2 125 Vinge (TBR), 21/2 120 Stae Enge (PR), 1/3 130 Romdrup Ådal (TBA) og 31/3 120 Lille Vildmose (PR). Den første trækforsøgende fugl ses 12/3 1 Grenen (KNP ROC), og første halvår ender med en træktotal på 169. De sidste fugle i første halvår observeres 9/5 14 Hirtshals Fyr (AØ), 10/5 1 Ølands Vejle (RSN MON) og 13/6 1 Grenen (ROC EC MH UB).

De første fugle i andet halvår ses til normal tid 29/9 2 Hanstholm Slamdepot (TRK), 1/10 2 Grenen (KEC) og

3/10 3 Grenen (ROC KNP). Der indrapporteres 1201 trækkende fugle - heraf 232 ved Nordmandshage (PR GRØN HHB) og 729 ved Als Odde (TN). De største rastende flokke er 20/10 300 Hou Nordstrand (OK), 20/10 350 Nordmandshage (PR) og 18/12 300 Staun, Barmer og Valsted enge (PES). Østkysten er det bedste sted for Bjergirisk i Nordjylland, og særligt Nordmandshage gør sig bemærket med 30% af andet halvårs total. Bjergirisk ringmærkes sjældent, så det er da også ganske bemærkelsesværdigt, at der 12/10 ringmærkes en fugl på Nordmandshage (SSC GRØN m.fl.).

Sum: 11.620. 1. halvår 2618, 2. halvår 9002. Indsendere 69.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
762	979	717	139	20	1	-	-	2	5136	2242	1622

Gråsiken, Lille Vildmose, 6. februar 2014. Foto: Jan Skriver.

Lille Gråsiken *Carduelis cabaret*

Antallet af Lille Gråsiken ligger i den høje ende i forhold til gennemsnittet for de sidste fem år på 753. Forekomsten i årets tre første måneder er noget højere end sædvanlig. Fem observationer i første halvår er over på mere end 10 fugle – alle nævnes: 5/2 11 Lille Vildmose (TN), 6/4 30 Karup By (JAV), 20/4 15 Finderup Øvelsesplads (TBR SPR), 22/4 16 ynglefugle Hjardemål Klitplantage (HRC SUB) og 4/5 15 ynglefugle Uggerby Klitplantage (AØ). Atlas III melder om sikre ynglefund i 17 kvadrater.

I andet halvår gøres der mange store observationer. Særligt september gør sig bemærket med de største observationer 13/9 96 (ROC m.fl.), 16/9 89 (ROC FLS) og 17/9 117 TF (ROC m.fl.) – alle fra Grenen. De sidste fugle ses 30/10 10 Syregrunden (RSN), 16/11 12 Store Vildmose (KHK) og 29/11 5 Uggerby Å, Bindslev (MCH).

Sum: 1876. 1. halvår 665, 2. halvår 1211. Indsendere 99.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	64	49	42	181	200	129	131	147	819	97	17	-

Stor Gråsiken *Carduelis flammea*

Stor Gråsiken har et gennemsnitligt år med 9771 fugle. Næsten alle fugle ses i første halvår med de største dage fra Skagen, 30/3 1250 Grenen (ROC m.fl.), 1/4 585 Ø Nordstrand (KNP m.fl.) og 3/4 700 Nordstrand (KNP m.fl.). Ved Skagen ses 5491 trækkende fugle. De sidste fugle ses til normal tid ultimo april.

Andet halvår indledes 14/10 med to observationer: 62 Als Odde (TN) og 1 S Ø, Nørreådal (LM). Førstnævnte observation er andet halvårs største observation. Herudover bør følgende nævnes: 9/12 40 Damfener (AJ) og 22/12 30 Svinkløv Plantage (CSS).

Sum: 9754. 1. halvår 9597, 2. halvår 157. Indsendere 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1662	1263	3296	3376	-	-	-	-	-	73	14	70

Stor/Lille Gråsiken *Carduelis flammea* / *C. cabaret*

32% af det samlede antal af gråsikener er ikke artsbestemt. I første halvår ses trækket særligt ved Skagen med 1702 trækkende fugle. Den 21/4 gør sig særligt bemærket med 280 Grenen (ROC m.fl.), 330 Reservatet, Skagen (HAC) og 262 Klitmøller (JJA PHA). Desuden bør nævnes 22/4 240 Reservatet (HAC TFR).

I andet halvår ses trækket særligt ved Nordmandshage med 273 (PR AB HAC MCH), Als Odde med 207 (TN) og Vejgård med 146 (AB). Andet halvårs største observationer er 18/10 75 S Vejgård (AB), 20/10 167 S Als Odde (TN) og 30/11 80 Damfener (AJ).

Sum: 5520. 1. halvår 4223, 2. halvår 1297. Indsendere 66.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	450	557	576	2497	104	39	-	7	100	890	197	103

Hvidsirken, Lille Vildmose, 26. januar 2014. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Hvidsirken *Carduelis hornemanni*

Invasionen fra 2013 fortsætter ind i de første tre måneder af 2014, men udebliver dog uden en eneste observation i andet halvår. Årssummen er tilmed i en størrelse, der ikke er set siden 1986 og 1995, hvor totalerne lå på henholdsvis 104 og 169 fugle. I alt drejer det sig 30-35 fugle, der især er set i Hirtshals, Aalborg og Lille Vildmose.

I perioden 4/1-23/2 ses, hvad der nok drejer sig om 4 forskellige fugle (alle enkeltfugle) i Lille Vildmose (HAC JLG CHJ WJ TRK GRØN TL), mens der i Aalborg-området ses ca. 9 forskellige fugle (alle enkeltfugle) i perioden 7/1-22/2 (RSN HHB ALM TBA). Derudover op-

holder der sig en flok i området Hirtshals Østhavn/Øststrand i perioden 12/1-7/3 (RSN m.fl.). Den maksimale indrapporterede flokstørrelse 9 12/1 (RSN MON) og 11 23/1 (APN). Samme sted gøres årets sidste observation også med 7/3 1 (HHL).

Herudover er der følgende observationer fra resten af Nordjylland: 4-8/1 1 Hanstholm Slamdepot (MON HHN m.fl.), 5/1 1 1 Sejlstrup (TSE), 10/1 1 1 Præstesø, Råbjerg (LAM), 26/1 1 Skibsted (HAC), 2/2 1 Vodskov (MLU), 15/2 1 han Damfenner (KHK) og 28/2-1/3 op til 2 Onsild Ådal (CSS).

Sum: 73. 1. halvår 73, 2. halvår 0. Indsendere 29.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	52	18	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

Invasionen fra 2013 fortsætter ind i 2014. Observationerne spredt sig ud over alle årets måneder på nær oktober. Fra Grenen rapporteres næsten 50% af alle årets fugle (172), hvilket særligt skyldes et par store trækdage. Herudover gør Reservatet, Skagen og Tversted Plantage sig særligt bemærket med henholdsvis 24 og 34 fugle. Otte observationer er på 10 fugle eller derover – alle nævnes:

28/5 33 Grenen (AWM KNP m.fl.), 29/5 15 Reservatet, Skagen (FSH), 29/5 32 Grenen (CSS GGU CALU BWI JHC m.fl.) og fra andet halvår 7/11 12 Grenen (ROC), 11/11 10 Grenen (ROC KEC OS), 29/11 10 Tversted Plantage (MCH), 30/11 11 Tversted Plantage (SWJ) og 16/12 11 Tversted Plantage (PHP).

Sum: 346. 1. halvår 223, 2. halvår 123. Indsendere 46.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	9	22	33	143	13	3	6	1	-	77	36

Lille Korsnæb,
Blovsgråde,
10. januar 2014.
Foto: Jørgen Peter
Kjeldsen/ormit.dk.

En fin årstotal i forhold til de sidste 10 års gennemsnit på 18.571, men lidt lavere end sidste års 28.218. Forårstrækket forekommer i bølger med tre toppe i slutningen af marts, april og maj. De tre største trækdage bliver 27/3 421 Nordstrand, Skagen (KNP), 21/4 669 Reservatet, Skagen (HAC) og 23/4 566 Nordstrand, Skagen (JHC). Skagen bliver største træklokalitet i første halvår med 7046. Største rastlokaliteter uden for Skagen er området i og omkring Tversted Plantage med 526 (CP m.fl.) og Ø med 276 (LM TRK TBR m.fl.). De største observationer af ra-

stende fugle på enkelt dage er 3/3 100 Lild Klitplantage (AS) og 8/3 211 Skrøtbakke Klit (SWJ). Ifølge Atlas III meldes om sikker yngel i 13 kvadrater.

Andet halvår giver kun et fattigt udbytte i forhold til sidste års 26.083. Ved Nordmandshage observeres 950 trækkende fugle (PR AB RWR m.fl.) og Skagen 805 (KNP EC m.fl.). De største rastlokaliteter er området i og omkring Tversted Plantage med 726 (CP MCH AØ m.fl.) og Rebild-området 787 (AHO m.fl.) – heriblandt en kæmpeflok 22/10 200 Astrup Nørskov (AHO).

Sum: 20.724. 1. halvår 14.734, 2. halvår 5990. Indsendere 139.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
208	131	541	179	557	519	3048	4629	6348	8547	2827	684

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Invasionen fra 2013 fortsætter ind i første halvdel af 2014, og totalen når derfor op i den helt gode ende. Kun tre årstotaler er større end dette år. Skagensområdet er stærkest repræsenteret med i alt 490 fugle (64% af første halvårs observationer) – heraf de tre største dage 26/2 54 Troldeker (Råbjerg Enge) (BH), 3/3 49 Grenen (KEC ROC) og 4/3 105 Grenen (ROC KEC IUH). Derudover bør Nordmandshage nævnes med i alt 24 (PR), området omkring Hjørdemål med 23 (HHN HRC), Juelstrup Sø med 23 (TSE KAH) og endelige Viborgegnen med hele 126 fugle.

Sum: 857. 1. halvår 763, 2. halvår 94. Indsendere 33.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
115	325	313	5	-	5	-	-	-	14	74	6

Meget overraskende gøres et fund i juni af et par med tre unger – 26/6 Sandmilen, Skagen (JPIP). Det kan ikke udelukkes, at de kan stamme fra et nordjysk ynglepar. Andet halvår fremstår knapt så prangende, og pudsigt nok er der ingen observationer fra Skagen. Alle observationer på over fem fugle nævnes: 11/10-1/11 17 Hanstholm Fyrhaver (HHN TRK MCH m.fl.), 13/10 9 Nordmandshage (PR), 1/11 9 Hanstholm (HRC), 9/11 8 Hirtshals Fyr (AØ), 20/11 36 Birkemose (FHK), 28/11 7 Overklitten Sø (BKR).

Karmindompap *Carpodacus erythrinus*

Ret lav årssum. Vi skal tilbage til årene omkring årstusindskiftet for at finde en lignende størrelse. En rekordtidlig fugl høres 21/4 1 Grenen (ROC GRØN JAE MJB

MCH m.fl.). Herefter ses de første fugle til normal tid 15/5 1 Lønstrup (MMR), 18/5 1-2 Skagen (RBI EGA) og 18/5 1 Hanstholm (JK). De fleste dage er totalen på 1-2

fugle, et par enkelte dage 3 og kun to dage herover: 20/5 4-6 Grenen (SKI EMI JAW JHC) og 21/5 5-7 Grenen (JAE CHJ EMI SKI). På østkysten gøres der to fund: 26/5 1 Ø Sønder og Nørre Klit, Sæby (HHN) og 30/5 1 Nordmandshage (PR). Foruden Grenen, som producerer 40 fugle, gøres de fleste fund i Tornby Klitplantage og Hanstholm – henholdsvis 8 og 10 fugle. Fra Atlas III meldes

Sum: 94. 1. halvår 75, 2. halvår 19. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	1	52	22	14	3	2	-	-	-

Dompap *Pyrrhula pyrrhula*

Højeste total i rapportens historie. Næsthøjeste er fra 2012 på 3486, og gennemsnittet for de seneste 10 år er 2319. Første halvårs største observationer er 18/2 22 Hammer Bakker (SEM), 6/3 30 Vivebrogård Skov (TN) og 6/4 21 Vandet Klitplantage (JJA). Ifølge Atlas III meldes om sikre ynglefund i 39 kvadrater. Andet halvårs trækforekomster ses særligt ved Nordmandshage med 294 fugle. Blandt disse træktal skal også

Sum: 4454. 1. halvår 2417, 2. halvår 2037. Indsendere 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	528	717	562	263	222	125	54	81	154	888	375	485

Kernebidder *Coccothraustes coccothraustes*

Højeste total i rapportens historie. Sidste år var totalen på 1807 og gennemsnittet for de sidste 10 år ligger på 1180. Den høje total skyldes særligt mange og store indrapporteringer fra Skagen og Rebild-området. På årsbasis tegner Skagen sig for 406 fugle (15%) og Rebild-området 927 fugle (33%). Herudover bør også nævnes Øster Tversted, Tindbæk og Koholm å ved Flyndersø, hvor der rapporteres om mange dage med fugle, men dog i noget mindre antal. Første halvårs største observationer

Sum: 2774. 1. halvår 1997, 2. halvår 777. Indsendere 130.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	158	339	644	281	506	69	34	19	90	236	291	107

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

En stor årstotal, som dog er under niveauet fra 2013 og med en helt anden sammensætning, idet 85% af årets fugle ses i de første tre måneder. Således er forekomsten i andet halvår meget fåtallig. Gennemsnittet for de seneste 10 år ligger på 8338 fugle. De største observationer fra årets første måneder stammer fra Bygholm Vejle med 24/1 440, 8/3 240 og 12/3 170 (alle HHN). Største i øvrigt er 11/3 230 Gerå Enge (HAC). Sidste observation af et tocifret antal fugle er

Sum: 9339. 1. halvår 7474, 2. halvår 1865. Indsendere 121.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3261	2378	1793	42	-	-	-	-	5	367	1039	454

om et sikkert ynglefund i Tornby Klit (KUP) – en unge ses. Herudover to sandsynlige ynglefund i Tornby (KUP) og ved Tverstedsoerne (MCH). De sidste fugle ses til normal tid 31/8 1 S Hanstholm Fyrhaver (HHN), 8/9 1 Grenen (ROC KEC m.fl.) og 9/9 1 TF Grenen (ROC JOK MEP STK).

findes andet halvårs største observationer: 20/10 117 S (PR SØP), 21/10 66 S (PR HAC) og 28/10 56 S (PR KHK HAC). Derudover gøres der nævneværdige trækobservationer ved Grenen 132 T (ROC KNP), Vejgård 88 (AB) og Als Odde 68 (TN). Blandt rastende fugle er de største observationer 21/10 20 Kielstrup Sø og Skov (TN) og 8/12 38 Øster Korup Gårde (TN).

gøres 20/2 52 Rebild Skovhuse (AHO), 5/3 30 Skørping (HAC) og 23/5 43 TF Reservatet, Skagen (HAC). Fra Grenen skal nævnes 19-21/5 57 TF (JAE EMI). Ifølge Atlas III meldes om sikre ynglefund i 14 kvadrater. Efterårets største fund gøres 11/10 30 Skørping (HAC), 9/11 38 Rebild Skovhuse (AHO) og 11/11 35 Skørping (HAC). Det skal desuden bemærkes, at der fra Rebild-området dagligt meldes om 20-30 fugle i løbet af oktober.

12/4 20 Agger Tange (LN ML), og forårets sidste iagttagelse er 19/4 1 Agger Tange (TRK). Første fra efteråret ses 25/9 1 Grenen (BK m.fl.). Forekomsten i andet halvår er nærmest rekordlav, uden at der umiddelbart foreligger en forklaring på det. Der er således ingen observationer af over 100 fugle og størst tal er 25/11 55 Lovnkærgård (TN), 25/11 95 Gerå (HAC) og 27/11 60 Ulvedybet (SEM).

Laplandsværling *Calcarius lapponicus*

En årssum, der ligger langt under det normale, men antallet har det med at variere voldsomt mellem de enkelte år. Gennemsnittet for de foregående 10 år ligger på 300 fugle.

Der ses kun meget sporadisk med fugle først på året. Fra årets første to måneder skal således nævnes 4/1 1 Bygholm Vejle (MMJ), 20/1 1 Lille Vildmose (GRØN), 2/2 1 Skals Enge (CSS) og 21/2 1 Lille Vildmose (UTE). Det er de eneste forekomster, inden første fugl ses 22/2 1 Grenen (ROC). Her ses arten på 11 datoer frem til 9/5 1 Nordstrand (SAL). I alt noteres blot 16 fugle med max. 4/4 3

Grenen (ROC). Der er ikke flere iagttagelser fra andre lokaliteter, end at alle kan nævnes: 9/3 1 Sønderlem Vig (LN), 20/4 og 28/4 1 Bulbjerg (TRK EM) og 27/4 1 Klitmøller (JJA m.fl.).

Første fra andet halvår ses 8/9 1 Grenen (ROC m.fl.). Her ses hovedparten af efterårets fugle. Således ses i perioden frem til 2/11 32 fugle med klart største dag 11/10 6 (ROC m.fl.). De største forekomster i øvrigt er 30/9 3 Hanstholm (HHN MCH TRK JBE), 28/10 3 Hirtshals Fyr (PHP) og 15/11 3 Gettrup (HARA), som også bliver årets sidste.

Sum: 75. 1. halvår 19, 2. halvår 56. Indsendere 31.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	3	3	10	1	-	-	-	14	34	8	-

Gulspurv *Emberiza citrinella*

En årstotal næsten på højde med rekordåret 2013 men med en helt anden fordeling på året, idet første halvår giver relativt få fugle, mens årets sidste måneder giver langt flere end vanligt.

Den største forekomst fra første halvår (og eneste af mere

end 100 fugle) er 11/2 120 Staun, Barmer og Valsted Enge (PES). I andet halvår ses alle de største flokke i december med følgende på min. 200 fugle, 27/12 200 Vodskov (MLU), 28/12 390 Store Vildmose (PR) og 29/12 250 Bindslev (HOM).

Sum: 11.895. 1. halvår 4934, 2. halvår 6961. Indsendere 209.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1251	1029	819	725	639	471	345	193	666	1707	1394	2656

Hortulan *Emberiza hortulana*

Et år med fire iagttagelser af nok syv forskellige fugle: 7/5 2 Grenen (ROC ABK), 11/5 2 Grenen (SSC) og 2 Ska-

gen Haveforening (LAM m.fl.) – som sandsynligvis er nye samt sluttelig 13/5 1 Gerå (HAC CR).

Dværgværling *Emberiza pusilla*

Hele tre fund. En stationær fugl 27/1–2/2 ved Mønsted er godkendt af SU som det 14. nordjyske fund (CBS m.fl.). Her foruden foreligger fotodokumenterede fund to ring-

mærkede fugle fra Skagen i september.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer der ikke er godkendt af SU.

Dværgværling, Mønsted, 30. januar 2014. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Rørspurv, Han Vejle, 29. april 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Rørspurv *Emberiza schoeniclus*

En stor årstotal, som primært bygger på nogle meget store trækdage i efteråret.

Efter en vinter med et fåtal overvintrende fugle er forekomsten i foråret meget moderat. De største tællinger i første halvår er således 9/4 30 Suldrup Sø (MDK), 23/4 49 trækkende Nordstrand, Skagen (JHC), 28/4 42 Nørreådal (LM), 3/6 35 Kølsen og Vorde Enge (TRK) og 16/6 38 Rærup (MLU).

Forekomsten i andet halvår er meget stor, hvilket primært skyldes flere meget store tal omkring månedsskiftet

september/oktober, ikke mindst ved Grenen. Her indrapportes i perioden 20/9 til 14/10 godt 3000 fugle (ROC m.fl.) med mange store dage. Flest ses 20/9 min. 500, hvoraf hele 283 ringmærkes (ROC m.fl.), 21/9 250 (EC), 6/10 343 (ROC) og 9/10 300 (ROC). Også andre lokaliteter har fine tal i denne periode, således 25/9 70 R Hirsholm (SØP), 25/9 124 Nordmandshage (HAC), 10/10 125 Voerså (SØP) og 13/10 115 Nordmandshage (PR). Året slutter med pænt mange fugle i den milde december.

Sum: 8956. 1. halvår 2312, 2. halvår 6644. Indsendere 164.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	39	39	560	816	507	351	138	187	2773	3418	72	56

Bomlærke *Emberiza calandra*

Bomlærke behandles ganske kortfattet. Årets sum er lav, og bæres i høj grad oppe af blot en enkelt observation i

december, hvor 800 ses 27/12 ved Morup Mølle (JKK). Ingen andre fund er på mere end 200 fugle.

Sum: 5904. 1. halvår 2936, 2. halvår 2968. Indsendere 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1079	726	280	374	300	177	87	82	77	93	1103	1526

Litteratur

BirdLife International 2015: Species factsheets: www.birdlife.org

Heldbjerg, H., N. Brandtberg & M.F. Jørgensen 2014: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2013. DOF.

Østerby, A. 2010: Toplærken i Nordjylland – før, nu og hvor længe? Fugle og Dyr i Nordjylland 2009. Rapport nr. 46 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek.

Indsendere 2014

AB	Anders	Brinkmann	9310AB	ANIS	Anni	Stub	7850ANIS
ABB	Anders	Bojesen	8230ABB	ANT	Aksel	Tornøe	5466ANT
ABK	Andreas	Bruun Kristensen	2100ABK	AO	Anni	Oppelstrup	7840AO
ABR	Arne	Bruun	5700AB	APN	Anni & Peter	Nielsen	8382APN
ABU	Ursula Burmann	& Arne Bo Larsen	8550ABU	APR	Anders	Prehn	4791APR
ABZ	Amit	Ben-Zvi	9000ABZ	AR	Anette	Reinholdt	9881AR
AEC	Andreas	Egelund Christensen	2100AEC	ARA	Anders	Rasmussen	8500ARA
AEP	Axel	Pedersen	9510AEP	ARE	Anders	Refstrup	9430ARE
AFJ	Allan	Jensen	9900AFJ	AS	Albert	Schmidt	7741AS
AGM	Anni	Guldberg Madsen	9700AGM	ASB	Andreas	Svane Bech	7960ASB
AGS	Allan	Gotaas Sprange	3500AGS	ASH	Albert	Steen-Hansen	9240ASH
AHO	Anders	Horsten	8220AHO	ASJ	Anders	Sydney Jensen	3600ASJ
AJ	Arne	Jochumsen	9440AJ	ASK	Anders	Skovholm	8250AS
AJA	Allan	Janniche	8000AJA	ATL	Anton Thøger	Larsen	9310ATL
AK	Arne	Kiis	9260AK	ATP	Ankjær	Toftgaard Poulsen	7884ATP
AKJ	Aase	Kjærgaard	9300AK	AWM	Andreas	Winding Mønsted	8654AWM
AKV	Allan	Kjær Villesen	7620AKV	AWN	Anders	Wiig Nielsen	4000AWN
AL	Arne	Lilhaug	7000AL	AØ	Anders	Østerby	9800AØ
ALH	Anton	Herrig Liebermann	6100ALH				
ALI	Allan	Nielsen	3120AL	BB	Birgit	Brammer	2300BB
ALM	Asger	Lykkegaard Møldrup	8210ALM	BBA	Bent	Bardtrum	4320BBA
ALU	Aleks	Lund	6070AL	BBK	Bent	Birk Kristensen	7900BBK

Topmejs, Vejlerne, 17. juni 2014. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Indsendere 2014

BCS	Brian	Skræm	9300BCS	CMM	Christian Mich.	Mortensen	8000CMM
BEJ	Bent	Jakobsen	6840BEJ	COR	Carsten	Nielsen	8240COR
BEJE	Bent	Jensen	8800BEJE	CP	Carlo	Pedersen	9881CP
BEK	Benny	Kristensen	8900BKR	CPR	Christian	Rørdam	3450CPR
BES	Bent	Sømod	8270BES	CQP	Claus	Quist Pedersen	8200CQP
BF	Berit	Foulum	7600BF	CR	Claus	Rømer	9520CR
BGO	Bjarne	Golles	8220BGO	CRT	Cecilie	Rye Tinghus	7323CRT
BH	Benny	Haahr	9500BH	CS	Carsten	Skou	5700CS
BHE	Bent	Heiselberg	9340BHE	CSJ	Hans Carl	Søndergaard-Jensen	8900CSJ
BHJ	Bjarke	Huus Jensen	9800BHJ	CSJO	Carl	Skovbjerg Johnsen	7490CSJ
BHM	Bent	Hodde Mortensen	8362BHM	CSS	Carsten	Svejstrup Sørensen	9500CSS
BIN	Birgit	Nielsen	3600BN	CVL	Christian	von Lotzbeck	9881CVL
BIS	Birthe	Sønnichsen	6270BS				
BJA	Brian	Jakobsen	7800BJA	DAC	Daniel	Christensen	9400DAC
BJH	Bjarne	Haugaard	9982BH	DAU	Mogens	Daugård	6682DAU
BJM	Briand Jach	Mouritsen	9440BJM	DB	Dan	Blohm	8300DB
BJP	Bjarne	Pedersen	7741BJP	DBC	David	B. Collinge	4000DBC
BJS	Bjarne	Boye Sørensen	8500BJS	DEP	Dennis	Pedersen	4681DEP
BK	Birthe	Karpfen	2660BK	DFS	Dorte	F. Sørensen	9820DFS
BKR	Brian	Kristensen	0BKR	DJC	Dennis	Just Christensen	6230DJC
BL	Bo	Levesen	7080BL	DLP	David	Lykke Pedersen	8000DLP
BLN	Brian	Lyngsøe Nilsson	9600BLN	DMA	David	Manstrup	8305DMA
BN	Bjarne	Nielsen	6440BN	DMB	David	Boertmann	7800DMB
BNH	Bjarne	Hemmingsen	8543BNH	DOF	DOF	Fuglenes Hus	1620DOF
BOEK	Bo	Ekstrand	8831BOEK	DOFA	Dan Ole	Faaborg	9310DOF
BOJ	Britta	Overgaard Jensen	4000BOJ				
BOS	Boris	Schönfeldt	7100BS	EA	Erling	Andersen	7752EA
BR	Brian	Ravnborg	9800BR	EBA	Erik	Balle	8600EBA
BRA	Brian	Rasmussen	3250BR	EBJ	Erik	Bisballe Jensen	8600EBJ
BRS	Bo	Ryge Sørensen	8600BRS	EC	Erik	Christophersen	9990EC
BRY	Benny	Rytter	9000BRY	ECB	Esben	Colding Broe	9000ECB
BRØN	Bent	Rønsholdt	9800BRØN	EDY	Hans Erik	Dylmer	8600EDY
BS	Bent	Silberg	7741BS	EE	Erik	Enevoldsen	6950EE
BSP	Birger	Pedersen	9900BSP	EEE	Erhardt	Edmund Ecklon	5700EEE
BSV	Bjørn	Svendsen	3480BSV	EGA	Erik	Groth-Andersen	3000EGA
BSØ	Børge	Søndergård	9000BSØ	EHL	Erik	Højkjær Larsen	9000EHL
BV	Bente	Vestergaard	8660BV	EI	Egon	Iversen	6470EI
BWI	Brian	Wielsøe	4100BWI	EKJ	Erling	Kock Jensen	6600EKJ
BØM	Bo	Øster Mortensen	9240BØM	EKR	Erik	Kramshøj	2791EKR
				EKRA	Erling	Krabbe	3490EKR
CAF	Carsten	Fog	3450CAF	EL	Elin	Løyché	9881EL
CALU	Carsten	Lundberg	8240CALU	ELBB	Elise	Bank	8800ELBB
CB	Carl	Bohn	4000CB	ELH	Elly	Hansen	7755ELH
CBB	Claus	Barnewitz	8800CBB	EM	Egon	Mogensen	8832EM
CBR	Conny	Brokholm	7000CB	EMI	Ella	Mikkelsen	5250EMI
CBS	Christian	Bøggild	8860CBS	EN	Erik	Nielsen	3650EN
CES	Carsten	Enggaard Stidsen	2860CES	EOA	Else	Østergaard Andersen	4840EOA
CGL	Carsten	Gørges Laursen	7400CGL	ER	Erik	Røjgaard	8723ER
CH	Christian	Hjorth	7830CH	ERA	Erik	Vikkelsø Rasmussen	4500ERA
CHE	Theo	Askov	4180CHE	ERBR	Erik	Bräuner	8800ERBR
CHJ	Christian	A. Jensen	8462CHJ	ERE	Erland	Erlandsen	8800ERE
CHP	Christina	Pedersen	9690CP	ERH	Ernst	Hjellund	8600ERH
CJ	Conny	Jensen	9800CJ	ERHI	Erik	Hirschfeld	2176ERH
CKJ	Carsten	Kjær Jensen	8462CKJ	ERIJ	Erik	R. Jespersen	7700ERIJ
CKP	Carsten	Krog Pedersen	7741CKP	ESA	Esben	Sloth Andersen	9520ESA
CL	Conni	Lange	9382CL	ESAN	Erik	Søgaard-Andersen	9000ESAN
CLAN	Claus	Andreassen	8300CLAN	ESB	Eilif	S. Bendtsen	3700ESB
CM	Carlo	Møller	9870CM	ESE	Esben	Eriksen	1720ESE
CMG	Christian	Glahder	4200CMG	EST	Ejner	Korsgaard Stobberup	7752EST
CMI	Christian	Mejneche Iversen	8320CMI	ESØ	Ejgild	Sørensen	2450ESØ

Indsendere 2014

ESØS	Esben	Stubbe Østergaard	8330ESØ	GJØ	Gunnar	Jørgensen	5750GJØ
ET	Eigil	Thomasen	6950ET	GKJ	Gitte og Kaj	Jensen	7800GKJ
EVL	Eva	Lauridsen	8900EVL	GL	Geert	Lauritzen	8260GL
EWE	Ebbe	Wendel Eriksen	7120EWE	GLJ	Gert	Lystrup Jørgensen	6470GLJ
EØ	Egon	Østergaard	7490EØ	GM	Gerner	Majlandt	7600GM
				GRA	Gert	Rasmussen	9000GRA
FA	Frank	Abrahamson	2300FA	GRØN	Lars	Grøn	9220GRØN
FBA	Finn	Baggesen	2750FBA	GT	Georg	Tranholm	9575GT
FD	Flemming	Damskov	7870FD	GTA	Gert	Thorhauge Andersen	7490GTA
FDU	Flemming	Due	9310FD	GTW	Gorm	Thyge Wæhrens	7800GTW
FG	Frederik	Grønfeldt	8600FG	GVJ	Gorm	Vognsen Jensen	2765GVJ
FKH	Folmer	Hjort Kristensen	9940FKH	GØJA	Gøran	Jakobsen	7500GØJA
FIA	Finn	Andersen	8840FIA				
FIB	Finn	Bülow	9230FIB	HA	Harry	Antonisen	6270HA
FIM	Finn	Madsen	6700FIM	HAC	Hans	Christophersen	9520HAC
FJC	Finn	Just Christensen	5270FJC	HACL	Hanne	Clausen	11HAC
FJU	Frans	Julin	9500FJU	HAJE	Hans	Jeppesen	8850HAJE
FLB	Finn Lennart	Brandt	2605FLB	HAN	Henning	Andersen	8410HAN
FLF	Flemming	Falk	8000FLF	HAPN	Henrik Asbjørn	Pedersen	9800HAPN
FLP	Flemming	Petersen	7200FLP	HARA	Hans	Rasmussen	7500HARA
FM	Finn	Moltsen	9830FM	HAT	Tage	Holdgaard Andersen	8600HAT
FMP	Freya	Mørup-Petersen	3450FMP	HBA	Henrik	Gerner Baark	4180HBA
FNI	Flemming	H. Nielsen	8541FNI	HBJ	Hanne	Bøgild	9690HBJ
FR	Finn	Rasmussen	9982FR	HBO	Henrik	Boeg	3480HBO
FRO	Frits	Rost	8800FRO	HBP	Hans Jørgen	Bruun Pedersen	8240HBP
FRP	Frank	Pedersen	8220FRP	HBØ	Henrik	Böhmer	7150HBØ
FSH	Freddy	Hansen	5600FSH	HCB	Heine Chr.	Bonnevie	8850HCB
FSL	Flemming	Skovgaard Larsen	7884FSL	HCH	Henrik	Christoffersen	9310HCH
FT	Flemming	Thomasen	6933FT	HE	Henning	Elgaard	8310HE
FTO	Flemming	Toxværd	6100FT	HEH	Hans Ejnar	Hansen	9550HEH
FWI	Finn	Wiesneck	9900FWI	HEN	Henrik	Nyrup	9530HEN
				HENI	Hans Erik	Nielsen	8920HENI
GAH	Gitte	Holm	9510GAH	HES	Helle	Suadicani	5690HES
GBL	Gerda	Bladt	6200GBL	HET	Henning	Ettrup	8471HET
GEB	Gerald	Boisen	8643GEB	HF	Henning	Fjordvald	8983HF
GEC	Gert	Christensen	2700GEC	HFN	Henrik	F. Nielsen	7700HFN
GEN	Gert	Nicolaisen	6580GEN	HH	Hanne	Højager	8381HH
GGU	Georg	Guldvang	8600GGU	HHA	Henrik	Kalckar Hansen	5260HHA

Almindelig Kjøve 1K jager Splitterne, Grenen, 26. august 2014. Foto: Knud Pedersen.

HHB	John	Brask	9000HHB
HHBA	Hans Henrik	Bay	7120HHB
HHE	Henning	Heldbjerg	1417HHE
HHL	Hans Henrik	Larsen	7790HHL
HHLA	Hans Henrik	Larsen	9800HHL
HHN	Henrik	Haaning Nielsen	7742HHN
HHS	Henrik	H. Søndergaard	8370HHS
HHV	Håvar	Hveding	4011HHV
HK	Henrik	Rähr	7500HK
HKNA	Hans	Knakkegaard	8654HK
HKSØ	Henning	Søndergaard	7950HKSØ
HLK	Henrik	Kolsbjerg	7300HLK
HLL	Henning	Lykke Larsen	8240HLL
HM	Henrik	Møller	9240HM
HMC	Henrik	Mørch Christensen	9000HMC
HMS	Helge	Mølbach Sørensen	8370HMS
HMT	Henrik	Møller Thomsen	9000HMT
HOC	Hans Ole	Christensen	7752HOC
HOF	Hans Ole	Frølund Andersen	8500HOF
HOM	Hans Olav	Møller	9881HOM
HP	Hans	Pinstrup	8700HP
HPD	Hans Peter	Dahlgaard	7752HPD
HPE	Henning	Petersen	8420HPE
HPH	Hans	Petersen	7400HPH
HPS	Hans-Peter	Svensen	8740HPS
HRA	Hans	Rasmussen	6100HARA
HRC	Helge	Røjle Christensen	7742HRC
HRP	Heidi	Rom Petersen	4450HRP
HRS	Henning	R. Sørensen	7830HRS
HS	Henning	Sørensen	9493HS
HSC	Henning	Schmidt	9981HSC
HSB	Helle Susanne	Hallin	8800HSB
HST	Henrik	Stenholt	8600HST
HTM	Henriette	Tøttrup Hansen	3720HTM
HTØ	Hanne	Tøttrup	3760HTØ

IBD	Ib	Dyhr	9220IBD
IBJE	Ib	Jespersen	8850IBJE
IKI	Inge	Kirk	7950IKI
ILD	Inger-Lisbeth	Damm	9900ILD
ILM	Inge-Lise	Mortensen	7800ILM
IUH	Ian	Utke Heilmann	9990IUH
IZN	Inger & Ivan	Zink-Nielsen	8270IZN

JAC	Jan	Christophersen	9900JAC
JA	Jakob	Engelhard	3520JA
JAS	Jan	Skrubbeltrang	9990JS
JASA	Jan	Salmonsens	7700JASA
JAV	Janne	Veller	7470JAV
JB	Jens	Birch	9500JB
JBE	Jørgen	Bech	1953JBE
JB	Jesper	Björn	6600JB
JBK	Jan	Bolding Kristensen	2100JBK
JBO	Jens	Boesen	4400JBO
JBOE	Jesper	Boesen	2920JBO
JBP	Jane	Bøgelund	9830JBP
JBR	Jesper	Brodersen	2970JBR
JC	Johan Henrik	Funder Castenschiold	9460JC
HPD	Hans Peter	Dahlgaard	7752HPD
HPE	Henrik	Pedersen	2800HP

Traner i duet, Lille Vildmose, 26. april 2014. Foto: Jan Skriver.

JCE	Jens Christian	Jensen	7770JCE
JCN	Jalmer	Clod Nielsen	8600JCN
JCO	Jørgen	Cordes	9510JCO
JCS	Jan	Sørensen	2750JCS
JDA	Jakob	Dall	2900JDA
JDI	Jens	Dithmarsen	4760JDI
JDM	Julie	Dahl Møller	2200JDM
JE	Jørn	Eskildsen	8700JE
JEA	Jan Ejvind	Andersen	9430JEA
JEAL	Jens	Albrechtsen	7800JEAL
JEH	Jonas	Halberg	4040JEH
JEJ	Jesper	Jørgensen	2720JEJ
JEK	Jens Erik	Knudsen	8752JEK
JEP	Jens	Paulsen	4200JEP
JEPE	Jette	Pedersen	7870JEPE
JER	Jan	Eriksen	4000JER
JF	Jeppe	Fonnesbo	8963JF
JFA	Jørgen	Andersen	9900JFA
JFR	Jon	Friis	2200JFR
JG	Jens	Gregersen	8700JG
JGH	Gunnar	Hansen	9670JGH
JGL	Jørn	Grønhøj Lausen	9280JGL
JGUW	Jens	Gulseth Wessberg	2100JGUW
JH	Jannie	Høg	9800JH
JHA	Jette	Hallig	4200JHA
JHC	Jørgen	Hulbæk Christiansen	2610JHC
JHJ	Jørgen	Hjorth Jensen	6700JHJ
JHK	Jens	Hasager Kirk	6880JHK
JITA	Jimmi	Tatt	7850JITA
JJ	John	Jensen	8740JJ

Indsendere 2014

JJA	Jens Jørgen	Andersen	7700JJA
JJE	Jens	Jensen	9800JJ
JJM	Jesper	Johannes Madsen	1770JJM
JJO	Jens	Johansen	18642JJO
JJP	Jens Jørgen	Pedersen	7900JJP
JK	John	Kyed	7730JK
JKA	Jeppe	Kajgaard	9970JKA
JKC	Johnny	Krämer Christensen	8530JKC
JKI	Jens	Kirkeby	8680JKI
JKIE	Jan	Kiel	4180JKI
JKK	Jens Kristian	Kjærgård	7950JKK
JKR	John	Kristensen	9480JKR
JLA	Johnny	Laursen	9520JLA
JLG	Jonna	Lindegård	9300JLG
JLI	Jens	Lilleør	9000JLI
JLJ	Jette	Lynge Jensen	7470JLJ
JLR	Jan	Lindgaard Rasmussen	4480JLR
JLØ	Jan	Løvås	7089JLØ
JMM	Jesper	Møller	2980JMM
JMPJ	Jørgen	Munck	2800JMPJ
JMU	Jens	Muff Hansen	8654JMU
JN	Jens	Nielsen	9560JN
JNA	Jesper	Nexø Arvesen	9850JNA
JNS	John	Nielsen Schmidt	8462JNS
JOA	John	Andersen	8260JOA
JODK	Jonas	Kjærgaard	8960JODK
JOH	Jens	O. Hansen	5270JOH
JOK	Jørgen	Kabel	9400JOK
JOKA	Johnny	Kahlert	8200JOK
JOP	Jørn	Opsal	5148JOP
JP	Johan	Pedersen	7840JP
JPIP	John	Pedersen	9990JPIP
JPK	Jørgen Peter	Kjeldsen	7741JPK
JQN	Jørn	Nielsen	7700JQN
JR	Jette	Reeh	7100JR
JRN	Jørn	Holm-Pedersen	9900JRN
JS	Jørgen	Stubgaard	9800JS
JSA	Jacob	Sterup	5854JSA
JSC	Jørgen	Staarup Christensen	8230JSC
JSCH	Jesper	Schade	3320JSC

JSF	Jess	Sander Frederiksen	2630JSF
JSK	Jan	Skjoldborg Kristensen	7730JSK
JSL	Jens	Sørensen Langagergd.	9700JSL
JSP	Jan	Speiermann	1670JSP
JSPE	Jens	Skovgaard Pedersen	7950JSP
JSV	Johan	Svedholm	4131JSV
JT	Jørgen	Terkelsen	4400JT
JTK	John	Toft Kristensen	7430JTK
JTL	Jørgen	Terp Laursen	8220JTL
JTN	Jan	Tøttrup Nielsen	9870JTN
JVI	Jørgen	Vigstrup	7700JVI
JVIN	Jens	Vinge	9520JVI
JVS	Jørn	Vinther Sørensen	6100JVS
JVV	Jens	Veilgaard Vendelbo	8520JVV
JW	Jesper	Windeløw	8000JW
JYHA	Jytte	Hansen	7700JYHA
JØH	Jørn	Hansen	7800JØH
JØO	Jan	Østerby Olesen	7430JØO
KA	Kaj	Agerbæk	8270KA
KAB	Karen	Andersen	9850KAB
KAG	Karin	Gustausen	6715KAG
KAH	Klaus	Anker Hansen	9530KAH
KAHA	Karsten	Hansen	8850KAHA
KAL	Kai	Lindegaard	8800KAL
KBC	Kenneth	Bach Christensen	9000KBC
KBE	Karen	Bentsen	7830KBE
KBJ	Kristian	Birchvald Jensen	4000KBJ
KBO	Knud	Boysen	8700KBO
KCAL	Keld	Christensen	7830KCAL
KCM	Kasper	Madsen	9380KCM
KDP	Keld	Dahl Pedersen	7860KDP
KEAM	Kent	Amond Jørgensen	9610KEAM
KEC	Knud Erik	Christensen	9990KEC
KEG	Kell	Grønborg	5260KEG
KEH	Keld	Henriksen	8230KEH
KEN	Kaj Erik	Nielsen	2970KEN
KEV	Knud Erik	Vinding	6400KEV
KF	Kim	Frost	8270KF
KFK	Karl	Filtborg Kristensen	8830KFK

Ride, Skarreklit, 5. maj 2014. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Indsendere 2014

KGH	Kurt	G. Holm	5462KGH	LLH	Leo L.	Hansen	8270LLH
KGP	Karsten	Pedersen	8830KGP	LM	Lars	Mogensen	8830LM
KH	Karsten	Hansen	9530KH	LMU	Lars	Munk	4990LMU
KHA	Kjeld	Hansen	4672KHA	LN	Leif	Novrup	7830LN
KHK	Kennerth	Kristensen	9430KHK	LNA	Lars	Nørgaard Andersen	2700LNA
KHP	Karsten	Højten	9460KHP	LNI	Lars	Nielsen	8700LN
KIM	Kim	Mogensen	7200KIM	LPA	Lars	Paaby	2730LPA
KIP	Kirsten	Pedersen	5610KIP	LPH	Lars Peter	Hansen	6400LPH
KIR	Kirsten	Rønnou	8200KIR	LPK	Lars Peter	Kvist	2200LPK
KJ	Kurt	Jensen	8381KJ	LPN	Lars Philip	Nielsen	5330LPN
KJI	Karl Jørgen	Ingversen	9500KJI	LRJ	Lisbeth	Rødbrø Jeppesen	7700LRJ
KJL	Karl Johan	Legaard Jensen	7870KJL	LS	Leif	Nørgaard Schmidt	8680LS
KJNI	Kjeld	Nielsen	9260KJNI	LSA	Leo	Salmonsens	7700LS
KL	Kristian	Laustsen	9640KL	LSN	Leif	Schack-Nielsen	4791LSN
KLU	Kirsten	Laursen	4180KLU	LSP	Lars	Pedersen	9270LSP
KLUN	Kjeld	Lund	7000KL	LSPE	Lars	Spejlborg	9700LS
KMHA	Kirsten Marie	Haugstrup	8800KMHA	LTE	Lars	Tvetene Ernst	5700LTE
KMO	Klaus	Malling Olsen	2700KMO	LTP	Lars	Tom-Petersen	8900LTP
KNI	Kaj	Nissen	9500KNI	LWC	Lars	Walsted Christoffersen	4750LWC
KNM	Kim	Mouritsen	8420KNM	LYT	Lars	Ytte	3050LYT
KNP	Knud	Pedersen	9990KNP				
KOL	Kent	Olsen	8000KOL	MAH	Mikkel	Holmslykke Astrup	8543MAH
KR	Kristian	Røge	9690KR	MAKR	Martin	Kristensen	7950MAKR
KRA	Kurt	Rasmussen	9330KRA	MAL	Martin	Liebermann	5500MAL
KRD	Kjeld	Rydahl	9574KRD	MAP	Mads	Paulsen	2720MAP
KSA	Karen	Sander Jensen	8700KSA	MB	Mette	Bak	8660MB
KSN	Karsten	Stæhr	9220KSN	MBB	Mathias	Blicher Bjerregård	3400MBB
KTH	Karen	Thingsgaard	6950KTH	MBH	Morten	Bentzon Hansen	2000MBH
KTR	Kristian Torben	Rasmussen	8000KTR	MBS	Maja	Sørensen	9900MBS
KUH	Kurt	Kaack Hansen	5800KUH	MCH	Morten	Christensen	9881MCH
KUP	Kurt	Prentow	9800KUP	MD	Mogens	Damm	9900MD
KVE	Karsten	Vestergaard	9370KVE	MDK	Mariane	Dalgaard Kragelund	9541MDK
KW	Kurt	Willumsen	7171KW	MEBH	Mette	Berg Hansen	9000MBH
KØJ	Keld	Ørum Jensen	7700KØJ	MEL	Mads	Elley	4700MEL
				MGR	Marianne	Grosbøl-Rais	8600MGR
LAB	Lars	Bertelsen	9541LB	MHH	Martin	Høj Hansen	8210MHH
LAFP	Lars Frede	Petersen	4320LAFP	MHO	Margit	Hove	8382MHO
LAM	Lars	H. Mortensen	9800LAM	MHP	Mikkel	Høegh Post	2100MHP
LAMN	Lars	Mørk Nielsen	8850LAMN	MHR	Mikkel	Rasmussen	8500MHR
LB	Lotte og Erik	Brühl	3450LB	MIB	Michael	Bjerregaard	5000MIB
LBO	Lars	Borup	8220LBO	MID	Marie Inger	Dam	9220MD
LBR	Lasse	Braae	4500LBR	MIK	Michael	Ancher	8230MIK
LBRJ	Lars	Breum Jeppesen	9900LBRJ	MIR	Mikael	Ritman	9900MIR
LBS	Lars	Svith	8240LBS	MKP	Michael	Køie Poulsen	3480MKP
LCS	Lars	C. Smith	9700LCS	MKR	Morten	Krog	2200MKR
LEB	Lene	Berthing	6310LB	ML	Mogens	Larsen	6200ML
LFN	Lars	Fløe Nielsen	7500LFN	MLA	Mikael	Lassen	8250MLA
LFH	Leif	Frederiksen	2860LFH	MLH	Michael	Larsen Hansen	7080MLH
LG	Lars	Gabrielsen	8330LG	MLU	Martin	Lundholm	9310MLU
LGN	Laus	Gro-Nielsen	9800LGN	MMJ	Michael	Mosebo Jensen	5540MMJ
LH	Lars	Holm Hansen	6971LH	MMR	Margit	Mølbak Ringkjøbing	9800MMR
LHO	Leif	Olsen	3390LHO	MOK	Morten	Kattenhøj	8220MOK
LHS	Lars	Heiring Sørensen	9690LHS	MOL	Michael	Olsen	4640MOL
LJ	Lars	Jørgensen	9900LJ	MOLA	Mogens	Larsen	9000MLA
LJJ	Lene	Juhl Jørgensen	7900LJJ	MOM	Morten	Müller	5953MOM
LJK	Leif	Kristensen	5672LJK	MON	Mogens	Neergaard	9320MON
LJKR	Lars	Jensen Kruse	3200LJK	MRP	Mogens	Ribo Petersen	5290MRP
LK	Liselotte	Kahns	8000LK	MSJ	Martin	Svinth Ebbesen	8000MSJ
LKJ	Leif	Jensen	9990LKJ	MSU	Marianne	Suhr	8831MSU
LKN	Lisa	Kock Nielsen	8330LKN	MSY	Mads	Syndergaard	5592MSY

Indsendere 2014

MWH	Mogens	Wedel-Heinen	8305MWH	ONØ	Ole	Nørholm	4700ON
NBJ	Niels	Bomholt Jensen	5762NBJ	OO	Ole	C. Olesen	7490OO
NIN	Niels	Imhoff Nielsen	8800NIN	ORJ	Ole	Riis Jensen	9210ORJ
NJ	Niels	Jæger	9900NJ	OS	Ole	Skrubbeltrang	9990OS
NJA	Niels	Jarnum	3460NJA	OSØ	Ole	Sørensen	8300OS
NJU	Niels	Juul	8500NJ	OTH	Ole	Thue Hansen	9300OTH
NPM	Niels Peter	Møller Jensen	6100NPM	PASH	Paul	Shimmings	7563PASH
NPWS	Niels	Sloth	8930NPWS	PB	Preben	Bach	8600PB
NRL	Nina	Rosendahl Larsen	6052NRL	PBA	Poul	Blicher Andersen	8800PBA
NSR	Niels	Riis	5230NSR	PBL	Palle Bo	Larsen	5856PBL
NTØP	Niels	Tønnes Petersen	2840NTØP	PCH	Peter	Hansen	9900PCH
OA	Ole	Amstrup	6830OA	PCHR	Per	Christensen	7755PCH
OAJ	Otto	Arenkiel Jensen	7280OAJ	PCL	Preben	Clausen	8270PCL
OBO	Ole Bent	Olesen	5000OBO	PEB	Peter	Breyen	9800PEB
OBV	Ole	Bøgh Vinther	8000OBV	PEC	Per	Christensen	9400PEC
OEH	Ole Emil	Hansen	8981OEH	PEK	Poul Emil	Toft Kristensen	7870PEK
OFJ	Ole Frode	Jakobsen	2200OFJ	PEN	Peter	Enemark	2100PEN
OFL	Ole	Friis Larsen	4900OFL	PES	Poul Erik	Sperling	9230PES
OHØ	Ole	Højbjerg	7800OHØ	PET	Per	Tejsner	1749PET
OJE	Ole	F. Jensen	8361OJE	PGR	Palle	Graubæk	4500PGR
OK	Ole	Krogh	9800OK	PGT	Per	Grove Thomsen	2970PGT
OL	Ole	Lilleør	8800OL	PHA	Peter	Halkier	7700PHA
OLH	Ole	Hansen	6710OLH	PHAH	Peter	Hahn	8320PHA
OLL	Ole	Laursen	8500OLL	PHJ	Peter	Holm-Jensen	3700PHJ
ON	Ove	Nielsen	9480ON	PHJA	Peter	Hartoft-Jacobsen	3460PHJ
ONY	Ole	Nygaard	8654ON	PHK	Peter	Hedegaard Kristensen	9440PHK
				PHL	Peter	Larsen	8310PHL

Stor Tornskade, Lille Vildmose, 3. december 2014. Foto: Jan Skriver.

Indsendere 2014

PHM	Poul	Hald-Mortensen	7742PHM	SGN	Søren	G. Nielsen	5690SGN
PHP	Poul Henrik	Pedersen	9800PHP	SHJ	Steen	Højmark-Jensen	3600SHJ
PI	Esben	Pilgaard	7752PI	SHØ	Søren	Højager	8381SHØ
PIM	Pia	Morsing	6950PIM	SIBA	Simon	Barfoed	2200SIBA
PIZ	Frits	Mønsted	4180PIZ	SK	Steen	Kaag	7560SK
PJAN	Per	Jansen	6000PJAN	SKA	Søren	Kaas	8870SKA
PJP	Peder	Pedersen	7830PJP	SKG	Skjern	Gruppen	6880SKG
PK	Peter	Kyvsgaard	3500PK	SKH	Søren	Krogh Hansen	1663SKH
PKH	Peter	Kjer Hansen	6270PKH	SKI	Sigrid	Kistrup Ilsøe	8220SKI
PKR	Poul	Krag	7830PKR	SKN	Solvejg	Knudsen	8900SK
PLA	Peter	Lange	8464PLA	SKR	Stig	Kjærgaard Rasmussen	2000SKR
PLO	Peter	Leth Olsen	6950PLO	SKRY	Steen	Kryger	3500SKRY
PM	Per	Madsen	8300PM	SKS	Søren	Knorr Søndergaard	9400SKS
PMA	Peter	Manstrup	9000PMA	SLA	Steen	Lauritsen	5300SLA
POH	Poul	Holm	4000POH	SLI	Stig	Linander	3520SLI
POHP	Poul	Holm Pedersen	7700POHP	SLR	Søren Louis	Rasmussen	5300SLR
POK	Poul	Kodahl	2635POK	SMK	Søren	Michelsen Krag	7900SMK
POL	Poul	Larsen	2860POL	SN	Sørn	Nordhald	9370SN
POW	Poul	Weje	7752POW	SNI	Sten	Nielsen	6040SN
PP	Peter	R. Pedersen Derdau	7500PP	SOJ	Svend Ove	Jensen	6400SOJ
PPO	Per	Poulsen	6710PPO	SOK	Søren	Kristensen	2930SOK
PQ	Per	Quaade	3200PQ	SOLA	Sonja	Laigaard	7800SOLA
PR	Palle	A. F. Rasmussen	9000PR	SP	Steen	Petersen	4772SP
PRA	Per	Rasmussen	5792PRA	SPJ	Søren Peter	Jensen	6000SPJ
PRE	Per	Reng	8500PR	SPP	Søren Peter	Pinnerup	4320SPP
PS	Per	Steffensen	9280PS	SPR	Susanne	Primdahl	7850SPR
PSC	Peter	Staarup Christensen	2600PSC	SR	Steen	Reinholdt	7860SR
PTO	Peter	Tougaard	6705PTO	SRI	Søren	Ring Ibsen	3670SR
PUR	Poul Ulrich	Riis	7760PUR	SRS	Sune	Riis Sørensen	2200SRS
PWVB	Per	Wessel Buchwald	8800PWVB	SRU	Stig	Rubæk	3390SRU
				SRW	Simon	Rosenkilde Waagner	8210SRW
RBI	Rolf	Bisgaard	3460RBI	SS	Steen	Stenholm	9690SS
RDN	Rasmus	Due Nielsen	8260RDN	SSC	Simon	S. Christiansen	9200SSC
RJ	Rasmus	Jørgensen	9700RJ	SSK	Søren	Skriver	8260SSK
RL	Rene	Larsen	9900RL	SSL	Stephan	Skaarup Lund	8240SSL
ROA	Robert	Andersen	8840ROA	SST	Stefan	Stürup	2765SST
ROC	Rolf	Christensen	9990ROC	SSW	Sven	Wemmelund	8270SSW
RS	Rasmus	Strack	2700RS	STBO	Stig	Torp Bodilsen	7800STBO
RSN	Rune	Sø Neergaard	8220RSN	STM	Søren	Tange Madsen	3450STM
RWR	René	Rørbæk	9000RWR	STP	Sten	Petersen	3480STP
				STS	Steen	Skaadegaard	8410STS
SA	Stinne	Aastrup	8800SA	STV	Stevns-observatørerne v/Tim Andersen		2605STV
SAK	Svend Aage	Knudsen	7600SAK	SUF	Suzette	Frydensberg	5400SUF
SAL	Svend	Aage Linderstrøm	2680SAL	SUT	Søren	Ulrich Thomsen	9620SUT
SAN	Stefan	Andersen	2800SA	SUWJ	Susanne	Johansen	9400SUWJ
SAR	Steen	Reimers	8000SAR	SVB	Sven	Bødker	6710SVB
SAS	Svend	Anker Schwebs	6372SAS	SVP	Steen	Vester Pedersen	7800SVP
SB	Steen	Brølling	7741SB	SVUR	Signe	Uldall	8800SVUR
SBE	Ivan	Sejer Beck	5300ISB	SWJ	Svend	Wøjcik-Jonasson	9800SWJ
SBJ	Steffen	Brøgger-Jensen	2740SBJ	SØK	Søren	Kristoffersen	9000SØK
SBJØ	Søren	Bjørnø	7400SB	SØP	Søren	Poulsen	8000SØP
SBL	Søren	Blanke	2100SBL				
SBØ	Søren	Bøgh	9510SBØ	TA	Tim	Andersen	2605TA
SCS	Steen	Christensen	7000SCS	TA	Thomas	Andersen	9800TA
SEE	Steen	E. Engelbøl	7400SEE	TAF	Tony Allan	Frederiksen	4600TAF
SEK	Sebastian	Klein	2300SEK	TBA	Tom	Bak Andersen	9200TBA
SEM	Svend Erik	Mikkelsen	9310SEM	TBAS	Thorkild	Bastholm	2100TBA
SEP	Svend Erik	Petersen	6950SEP	TBJ	Tommy	Bjørk	4632TBJ
SF	Steen	Frandsen	8800SF	TBN	Thomas	Buus Nielsen	8800TBN
SFX	Steen	Flex	4440SFX	TBR	Thorkil	Brandt	8300TBR

Indsendere 2014

TC	Tscherning	Clausen	9270TC	UBR	Ulrik	Bruun	2720UB
TE	Tim	Eistrup	9000TE	UDA	Uffe	Damm Andersen	2800UDA
TEO	Troels	Eske Ortvad	2100TEO	UGS	Uffe	Gjøl Sørensen	1415UGS
TFR	Torben	Fisker-Rasmussen	9900TFR	UK	Ulf	Klemmetsby	9380UK
THA	Tina H.	Hansen	2100THA	UKN	Ulrik	Knudsen	8723UK
THE	Thyge	Enevoldsen	2000THE	ULS	Ulrik	S. Sørensen	2860ULS
THH	Tim	Hesselballe Hansen	5000THH	UPA	Ulla	Paulsen	9981UPA
THOL	Thomas	Overgaard Larsen	9200THOL	URA	Uffe	Rasmussen	2000URA
TK	Tommy	Kaae	8723TK	US	Uffe	Seneca	4400US
TL	Thorkild	Lund	9280TL	UTE	Uffe	Terndrup	8250UTE
TLY	Torben	Lyng	9900TLY				
TLÆ	Thomas	Læssøe	2650TL	VAG	Vagn	Gjerløv	9700VAG
TMØ	Torben	Møller	5892TMØ	VC	Vilhelm	Christiansen	9260VC
TN	Torben	Nielsen	9560TN	VFL	Vagn	Freundlich	9400VFL
TNO	Thomas	Nordby	2000TN	VHL	Vagn	Højkjær Larsen	2900VHL
TOLA	Torben	Laursen	8462TL	VJ	Vera	Jessen	6320VJ
TPA	Tonny	Papillon	4060TPA	VK	Villum	Klæstrup	9493VK
TRK	Tonny	Ravn Kristiansen	8830TRK	VKN	Vicky	Knudsen	3700VKN
TSE	Terje	Seidenfaden	9220TSE	VL	Villy	Lauritsen	8800VL
TSØ	Terje	Sødal	4630TSØ	VVH	Verner	Vangsgaard Hansen	7800VVH
TT	Thomas	Thelle	8800TT				
TTH	Thorbjørn	Thorslund	2650TT	WJ	Willy	Jørgensen	9280WJ
TVI	Thomas	Vikstrøm	3520TVI	WSA	Willy	Schrøder Andersen	5500WSA
TVN	Thomas	Varto Nielsen	4690TVN				
				AAA	Asker	Aarkrog	2920AAA
UB	Uffe	Berg	9500UB				

Hættemåge, Lille Vildmose, 20. maj 2014. Foto: Jan Skriver.

Indeks arter

ALKEFUGLE	97	D Digesvale	117	Husrødstjert	133
ANDEFUGLE	22	Dobbeltbekkasin	77	Husskade	109
DUER	99	Dompap	147	Hvepsevåge	54
GØGE	100	Drosselrørsanger	125	Hvid Stork	48
HØNSEFUGLE	39	Duehøg	58	Hvid Vipstjert	139
KJOVER	86	Dværgefalk	63	Hvidbrynet Løvsanger	118
LAPPEDYKKERE	50	Dværggås	26	Hvidbrystet Præstekrave	69
LOMMER	40	Dværgmåge	89	Hvidhalset Fluesnapper	133
MÅGER	90	Dværgryle	72	Hvidklire	82
NATRAVNE	103	Dværgrørvagtel	66	Hvidnæbbet Lom	41
ROVFUGLE	52	Dværgeterne	93	Hvidsisken	145
SEJLERE	104	Dværgværling	148	Hvidskægget Sanger	120
SKRIGEFUGLE	104	Dværghørn	62	Hvidskægget Terne	94
SPÆTTER	105	E Ederfugl	36	Hvidvinget Korsnæb	145
SPURVEFUGLE	107	Engpiber	140	Hvidvinget Måge	92
STORKEFUGLE	46	Engryle	75	Hvidvinget Terne	94
STORMFUGLE	43	Engsnarre	66	Hvidøjet And	35
TERNER	93	Enkeltbekkasin	77	Hvinand	38
TRANEFUGLE	65	F Fiskehejre	47	Hærfugl	104
UGLER	101	Fiskeørn	62	Hættemåge	88
VADEFUGLE	68	Fjeldvåge	60	Høgesanger	121
ÅREFODEDE	45	Fjordterne	96	Høgeugle	102
A Aftenfalk	63	Fløjsand	38	I Indisk Gås	27
Agerhøne	40	Fuglekonge	111	Isfugl	104
Alk	97	G Gransanger	119	Islandsk Ryle	72
Allike	109	Gravand	30	Islandsk Rødben	83
Alm. Gul Vipstjert	137	Græshoppesanger	122	Islandsk Stor Kobbessneppe	79
Almindelig Kjøve	86	Grønbenet Rørhøne	66	Ism	42
Almindelig Ryle	77	Grønirisk	142	Ismåge	88
Almindelig Skråpe	44	Grønlandsk Blisgås	26	J Jagtfalk	64
Amerikansk Krikand	32	Grønsisken	143	Jernspurv	135
Amerikansk Sortand	37	Grønspætte	105	K Kaneland	35
Atlantisk Skråpe	43	Grå Fluesnapper	130	Karmincompap	146
Atlingand	33	Gråand	32	Kaspisk Måge	91
B Balearskråpe	44	Grågås	26	Kernebider	147
Beringshavørn	55	Gråkrage	109	Kirkeugle	102
Biæder	104	Gråmåge	92	Klyde	68
Bjergand	36	Gråsisken	144	Knarand	31
Bjergirisk	143	Gråspurv	136	Knopsvane	22
Bjerglærke	115	Gråstrubet Lappedykker	50	Knortegås	28
Bjergpiber	141	Gul Vipstjert	137	Kongeørn	61
Bjergvipstjert	138	Gulbug	123	Kortnæbbet Gås	25
Blisgås	26	Gulhovedet Gul Vipstjert	137	Korttået Træløber	126
Blishøne	66	Gulirisk	142	Krikand	31
Blå Kærhøg	56	Gulspurv	148	Krumnæbbet Ryle	74
Blåhals	131	Gærdesanger	121	Kværkerfinke	141
Blåmejse	112	Gærdesmutte	126	Kærløber	76
Blåstjert	136	Gøg	100	Kærsanger	124
Bogfinke	141	H Halemejse	117	L Landsvale	115
Bomlærke	149	Havesanger	120	Langnæbbet Sneppeklire	78
Bramgås	28	Havlit	37	Laplandsværling	148
Britisk Sildemåge	90	Havterne	96	Lille Flagspætte	106
Broget Fluesnapper	133	Havørn	54	Lille Fluesnapper	133
Brushane	76	Hedehøg	57	Lille Gråsisken	144
Buskrørsanger	124	Hedelærke	114	Lille Kjøve	87
Bynkefugl	134	Hjeje	70	Lille Kobbessneppe	79
Bysvale	116	Hortulan	148	Lille Korsnæb	146
C Canadagås	27	Huldue	99	Lille Lappedykker	50
Citronvipstjert	138				

Indeks arter

Lille Præstekrave	69	Rørdrum	46	Stor Gråsiken	144
Lille Regnspeve	80	Rørhøg	56	Stor Hornugle	101
Lille Skallesluger	38	Rørsanger	125	Stor Kobbersnepe	78
Lille Skrigeørn	60	Rørspurv	149	Stor Korsnæb	146
Lille Stormsval	44	Råge	109	Stor Præstekrave	69
Lomvie	97			Stor Regnspeve	80
Lunde	98	S Sabinemåge	88	Stor Skallesluger	39
Lundsanger	118	Sandløber	72	Stor Stormsval	44
Lysbuget Knortegås	28	Sandterne	93	Stor Tornskade	108
Lærkefalk	63	Sangdrossel	129	Storkjove	87
Løvsanger	120	Sanglærke	114	Stormmåge	89
		Sangsvane	23	Storpiber	139
M Mallemuk	43	Savisanger	123	Strandhjejle	71
Mandarinand	31	Sibirisk Bynkefugl	135	Strandskade	68
Mellemkjove	86	Sildemåge	90	Stribet Ryle	73
Middelhavssølvmege	90	Silkehal	125	Stylteløber	69
Misteldrossel	130	Silkehejre	47	Stær	126
Mosehornugle	103	Sivsanger	123	Sule	45
Moskusand	35	Sjagger	129	Sumpmeise	112
Mudderklire	81	Skarv	45	Svaleklire	81
Munk	120	Skeand	34	Svartbag	92
Mursejler	104	Skestork	49	Sydlig Blåhals	132
Musvit	112	Skovhornugle	102	Sydlig Nattergal	131
Musvåge	59	Skovpiber	140	Sædgås	24
Mørkbuget Knortegås	28	Skovsanger	119	Søkonge	98
		Skovskade	110	Sølvhejre	47
		Skovsneppe	78	Sølvmege	90
		Skovspurv	136		
N Natravn	103	Skægmeise	112	T Taffeland	35
Nattergal	131	Skærpiber	140	Taigasædgås	24
Natugle	102	Slørugle	101	Tejst	98
Nilgås	29	Snegås	27	Temmincksryle	73
Nordisk Lappedykker	51	Snespurv	147	Thorshane	84
Nordlig Blåhals	132	Sneugle	101	Tinksmed	83
Nordlig Gul Vipstjert	137	Sodfarvet Skråpe	43	Toplærke	113
		Solsort	128	Topmeise	112
O Odinshane	84	Sort Glente	54	Toppet Lappedykker	50
Orientsejler	104	Sort Stork	48	Toppet Skallesluger	39
		Sort Svane	23	Topskarv	46
P Pipeand	31	Sortand	37	Tornirisk	143
Pibesvane	22	Sortbrynet Albatros	44	Tornsanger	122
Pirol	107	Sortgrå Ryle	74	Trane	67
Plettet Rørvagtel	65	Sorthalset Lappedykker	51	Tredækker	78
Polarlomvie	97	Sorthovedet Måge	89	Troldand	35
Pomeransfugl	70	Sortklire	82	Træløber	126
Pungmeise	111	Sortkrage	109	Tundrasædgås	25
		Sortmeise	112	Turteldue	100
R Ravn	110	Sortrygget Hvid Vipstjert	139	Tyrkerdue	100
Ride	88	Sortspætte	105	Tårnfalk	63
Ringdrossel	128	Sortstrubet Bynkefugl	135		
Ringdue	99	Sortstrubet Lom	41	V Vagtel	40
Rosenstær	127	Sortterne	93	Vandrefalk	64
Roverterne	93	Spidsand	33	Vandrikse	65
Rustand	30	Splitterne	95	Vandstær	128
Rød Glente	54	Spurvehøg	58	Vendehals	105
Rødben	83	Spætmeise	126	Vibe	71
Rødhals	131	Stenpikker	135	Vindrossel	130
Rødhovedet And	35	Stenvender	83		
Rødrygget Svale	116	Steppehøg	58		
Rødrygget Tornskade	107	Steppeørn	60		
Rødstjert	134	Stillits	142		
Rødstrubet Lom	40	Stor Flagspætte	106		
Rødstrubet Piber	140				
Rødtoppet Fuglekonge	111				

Forkortelser

Følgende forkortelser anvendes i rapporten:

ad.	adult, voksendragt	sdr.	sommerdragt
imm.	immature, dragter mellem juv. og ad.	odr.	overgangsdragt
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt	vdr.	vinterdragt
pull.	pullus, dundragt		
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet)	h	hørt
3K+	fuglen er mindst i sit 3. kalenderår	R	rast
		fou.	fouragerende
pri.	primo, de første 10 dage i måneden	sy.	syngende
med.	medio, den 11.-20. dag i måneden	T	trækkende
ult.	ultimo, fra den 21. og måneden ud	TF	trækforsøg
NNØ	trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.)	ringm.	ringmærket
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg		

Kategorier

For enkelte af arterne i rapporten er der nævnt, at den tilhører kategori C eller D. Alle øvrige arter behandlet i rapporten regnes for at tilhøre kategori A. Disse kategorier refererer til de af DOF's Sjældenhedsudvalg anvendte (AERC-standarden), jvf. www.dof.dk.

Lokale SU-arter

Følgende arter er lokale SU-arter, hvilket vil sige, at fund af de pågældende arter skal godkendes af SU, inden de kan medtages i "Fugle og Dyr i Nordjylland":

Hunfarvede individer af

- Kongeederfugl
- Hvidhalset Fluesnapper

Alle individer af

- Fyrremejse
- Sandterne

Foreningen Nordjyllands Fugle har til formål at indsamle, registrere og videreformidle oplysninger om forekomsten af fugle i Nordjylland.

Foreningen samarbejder med Dansk Ornitologisk Forening samt andre grønne foreninger og myndigheder.

